ALLAN PEASE
BARBARA PEASE

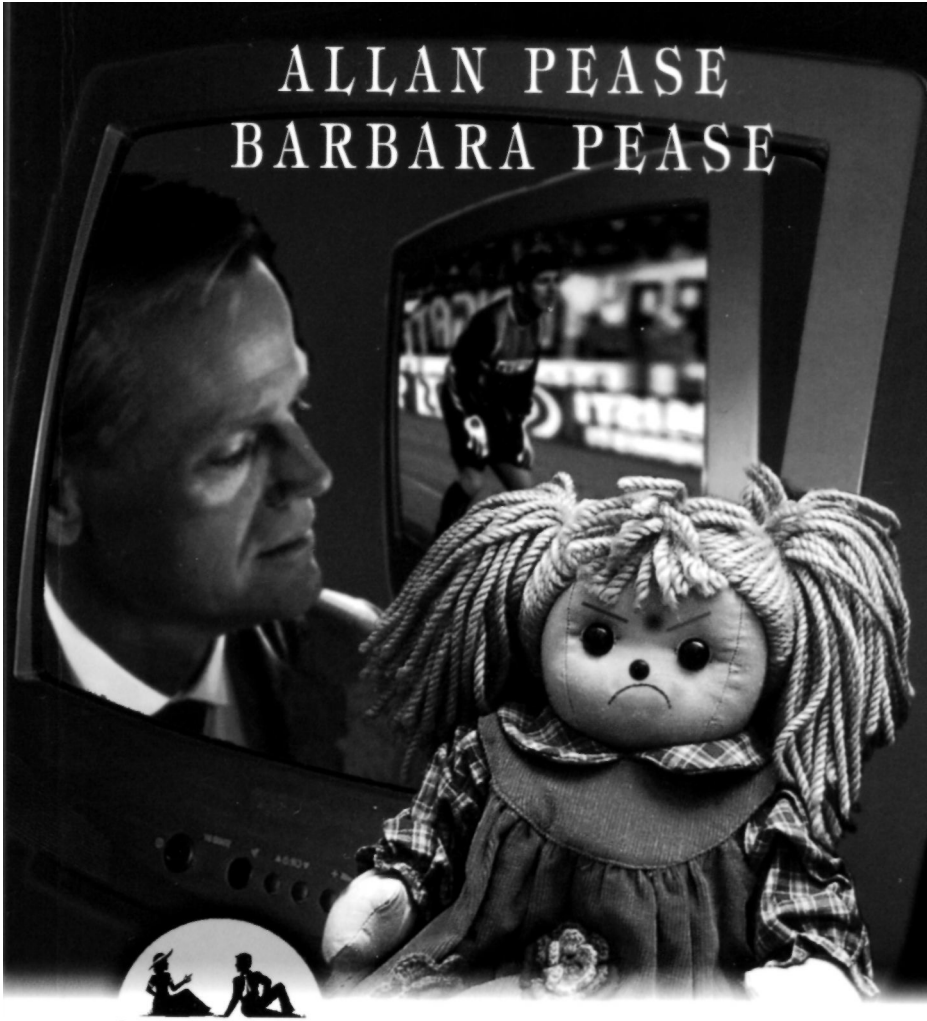

familia la curtea veche

De ce bărbații se uită la meci și femeile se uită în oglindă

Curtea veche

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
PEASE, ALLAN & BARBARA
De ce **bărbații se uită Ia** meci și femeile se **uită în oglindă/**
Allan & Barbara Pease;
trad.: Irina-Margareta Nistor
București: Curtea Veche Publishing, 2001
304 p.; 20 cm (Familia la Curtea Veche; 5)
Tit. orig.(eng.): Why men don't listen & women can't read maps
ISBN 973-8120-63-2

I. Nistor, Irina Margareta (trad.)

159.922.1

Coperta colecției de DANIEL ȚUȚUNEL

ALLAN & BARBARA PEASE
WHY MEN DON'T LISTEN & WOMEN CAN'T READ MAPS
How we're different and what to do about it

Copyright © Allan Pease, 2001

First published in Great Britain in 1999 by Orion — PTI

© CURTEA VECHE PUBLISHING, 2001,
pentru prezenta versiune în limba română

ISBN 973-8120-63-2

MULTIPRINT
Tipografia MULTIPRINT SA.
str. Bucium nr. 34. Iași - 700265
Tel: 0232-211225, 236388. Fax: 0232-211252

Mulțumiri

Dorim să le mulțumim următoarelor persoane care au contribuit în mod direct sau indirect, adesea chiar fără să știe, la această carte.

Ray & Ruth Pease, Bill & Beat Suter, Alison & Mike Tilley, Jaci Eliott, Stella Brocklesby, Paula & Natasha Thompson, Col 6c Jill Haste, Dr. Desmond Morris, Prof. Detlef Linke, Carole Tonkinson, Prof. Alan Garner, Bronia Szczygiel, John & Sue Macintosh, Kevin Austin, Dr. John Tickell, Dr. Roșie King, Dr. Barry Kitchen, Diana Ritchie, Cadbury Schweppes, Amanda Gore, Esther Rantzen, Melissa, Cameron & Jasmine Pease, Adam Sellars, Gary Skinner, Mike & Carol Pease, Andy Clarke, Len & Sue Smith, Dr. Dennis Waitley, Fiona & Michael Hedger, Christine Maher, Ray Martin, Dr. Rudi Brasch, Prof. Stephen Dain, Christine Craigie, Dr. Themi Garagounas, Prof. Dennis Burnham, Prof. Barbara Gillham, Bryan Cockerill, Leanne Wilson, Geoff Arnold, Lisa Tierney, Robyn McCormick, Kerri-Anne Kennerley, Geoff Burch, Jonathan Norman, Mărie Ricot, Julie Fenton, Nick Symons, Richard & Linda Denny, Angela & Sheila Watson-Challis, Simon Howard, Tom Kenyon-Slaney, Tony şi Patrica Earle, Darley Anderson, Sue Irvine, Leanne Christie, Anita & Dave Kite, Barry Toepher, Bert Newton, Brendan Walsh, Carrie Siipola, Debbie Tawse, Celia Barnes, Christina Peters, Hannelore Federspiel, David & Jan Goodwin, Eunice şi Ken Worden, Frank și Cavill Boggs, Graham și Tracey Dufty, Graham Shiels, Grant Sexton, Kaz Lyons, Barry Markoff, Peter

Rosetti, Max Hitchins, Debbie Mehrtens, Jack & Valerie Collis, John Allanson, John Hepworth, Pru Watts, Michael & Sue Rabbit, Michael & Sue Burnett, Michael & Kaye Goldring, Mike Schoettler, Peter & Jill Gosper, Rachel Jones, Ros & Simon Townsend, Sussan Hawryluk, Sue Williams, Terry & Tammy Butler, W. Mitchell, Walter Dickman, Bea Pullar, Alan Collinson, Russell Jeffery, Sandra & Loren Watts, Katrina Flynn, Luke Causby, Peter Draper, Scott Gilmour, Janet Gilmour, Lisa Petrich, Geoff Weatherburn, Dawn Eccles-Simkins, David Orchard, Donn Guthrie, Chris Stewart, Howard Gibbs, Sue Mcllwraith, Jules Di Maio, Nathan Haynes, Michael Kelly, Gary Larson, Dorie Simmonds și Trevor Dolby.

Introducere

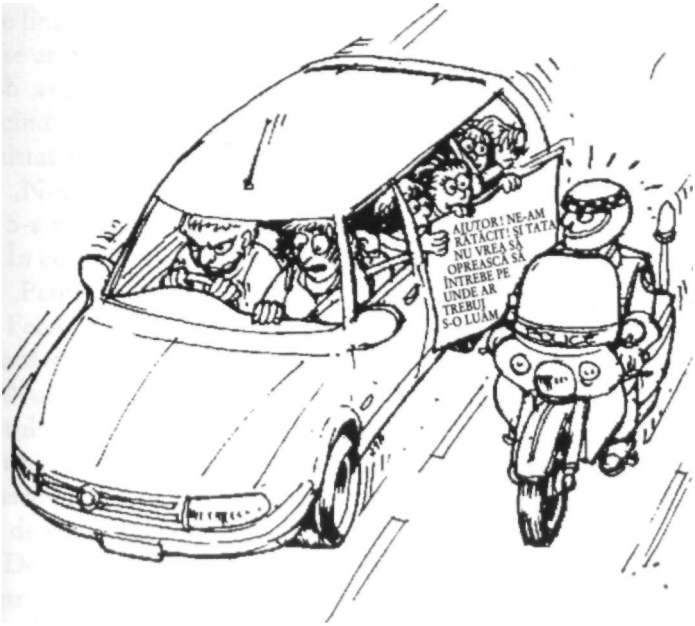

O plimbare de duminică

Era într-o după-amiază însorită de duminică, iar Bob și Sue au stabilit împreună cu cele trei fiice adolescente ale lor să facă o plimbare cu mașina pînă la plajă. Bob era la volan, Sue lîngă el și tot întorcea capul spre bancheta din spate, ca să se amestece în conversațiile foarte animate ale fetelor lor. Bob avea impresia că vorbesc toate în același timp, producînd un fel de bruiaj fără cap și coadă. în final, n-a mai rezistat și a început să țipe:

„N-ați putea să mai tăceți odată din gură ?"

S-a așternut o liniște mormîntală.

In cele din urmă, Sue a întrebat: „De ce ?"

„Pentru că încerc să conduc", a răspuns el exasperat.

Fetele și mama lor s-au privit complet nedumerite. „încearcă să conducă ?", au mormăit ele.

Nu vedeau nici un fel de legătură între conversația lor și faptul că el trebuia să conducă. El, în schimb, nu pricepea de ce trebuia să vorbească toate odată, uneori despre subiecte diferite, mai ales că nici una nu părea să asculte prea atent ce are de spus cealaltă.

De ce nu puteau pur și simplu să tacă și să-l lase să se concentreze asupra șofatului ? Astfel că din cauza pălăvrăgelilor lor ratase ultima ieșire din autostradă.

Problema fundamentală aici este una foarte simplă: bărbații și femeile sînt diferiți. Nu în bine sau în rău, ci diferiți pur și simplu. Savanții, antropologii și sociobiologii au aflat asta de ani de zile, dar au fost totodată conștienți de faptul dureros că dacă și-ar fi exprimat acest punct de vedere în

mod public în această lume în care totul trebuie să fie *politically correct* ar fi devenit niște paria. Societatea actuală este îndemnată să creadă că bărbații și femeile au exact aceleași calități, aptitudini și potențial — în vreme ce argumentele științifice, ca o ironie, demonstrează că reprezentanții celor două sexe sînt complet diferiți.

Și unde ne duc toate acestea? Ca societate, pe un teren extrem de alunecos. Nu putem să începem să construim cu adevărat o forță colectivă decît înțelegînd diferența dintre bărbați și femei — și nicidecum bazîndu-ne pe slăbiciunile fiecărora. In această carte, ne vom opri asupra pașilor uriași făcuți de teoria evoluției omului și vom încerca să demonstrăm felul în care cele descoperite se aplică în relațiile dintre bărbați și femei. Concluziile obținute vor fi controversate. Vor duce la confruntări. Uneori vor fi extrem de incomode. Dar totodată ne vor da posibilitatea unei înțelegeri profunde și atente a multor lucruri ciudate care se întîmplă între bărbați și femei. Dacă Bob și Sue ar fi citit toate acestea înainte de a porni la drum...

De ce a fost atît de greu de scris această carte

Am avut nevoie de trei ani pentru a scrie această carte și am fost nevoiți să străbatem peste 400.000 de kilometri. Pe parcursul cercetărilor noastre am studiat ziare, am luat interviuri experților și am ținut seminarii în Australia, Noua Zeelandă, Singapore, Thailanda, Hong Kong, Malaezia, Anglia, Scoția, Irlanda, Italia, Grecia, Germania, Olanda, Spania, Turcia, SUA, Africa de Sud, Botswana, Zimbabwe, Zambia, Namibia, Angola, Elveția, Austria, Finlanda, Indonezia, Bulgaria, Arabia Saudită, Polonia, Ungaria, Borneo, Rusia, Belgia, Franța, Japonia și Canada.

Cel mai greu ne-a fost să obținem punctele de vedere ale unor organizații publice sau particulare cu privire la anumite date statistice. De exemplu, sub 1% dintre piloții de pe liniile comerciale sînt femei. Cînd am încercat să discutăm acest subiect cu reprezentanții liniilor aeriene, majoritatea s-au arătat

mult prea speriați ca să formuleze o părere, de teamă să nu fie acuzați de discriminări sexuale. Mulți ne-au răspuns: „fără comentarii", iar unele organizații chiar ne-au amenințat că vom suporta consecințe grave dacă le vom menționa numele în carte. Femeile în funcții de conducere s-au dovedit mai amabile, deși toate au adoptat o poziție defensivă, considerînd acest studiu un atac la adresa mișcării feministe, fără să știe prea bine despre ce e vorba. O parte dintre opiniile unor voci autorizate pe care ne-am bazat documentația au fost obținute „neoficial", de la conducătorii unor companii și de la unii profesori universitari care au acceptat să ne primească în încăperi prost luminate sau dincolo de uși închise, obținînd din partea noastră garanția că nu vor fi citați și că nu se va pomeni numele firmelor sau instituțiilor respective. Mulți aveau două păreri, cea oficială, *politically correct,* și cea reală, care „nu trebuia citată".

Veți constata că această carte este uneori provocatoare, alteori uimitoare și întotdeauna fascinantă. Ea se bazează pe dovezi științifice solide, dar am apelat și la conversații uzuale, convingeri și scenarii care pornesc de la lucruri amuzante ajungînd la unele de-a dreptul hilare, pentru a ne asigura că este suficient de spirituală astfel încît cititorul să se distreze. Am încercat să punem toate explicațiile într-o formă cît mai simplă, evitînd totuși o simplificare excesivă. Acest tip de abordare ușurează accesul la informație pentru cei mai mulți, dar îi poate plictisi pe cei care aparțin lumii științifice și care ar fi preferat să citească un jurnal științific. Obiectivul nostru, atunci cînd am scris această carte, a fost să vă ajutăm să aflați mai multe despre voi și despre sexul opus, astfel încît relația cu ceilalți să fie mai împlinită, mai plăcută și mai satisfăcătoare.

O organizație care se ocupă de tot ceea ce înseamnă condusul mașinilor a făcut o măsurătoare comparativă în privința diferențelor în funcție de sex referitoare la capacitatea de a parca, în mai multe țări. Rezultatele au fost atît de surprinzătoare, încît atunci cînd raportul respectiv a fost publicat, a

plouat cu plîngeri, care susțineau că se fac remarci sexiste și rasiste. Raportul a fost imediat retras și ținut sub cheie, urmînd a nu mai fi prezentat niciodată, pentru că dăuna afacerii. Noi am reușit să obținem un exemplar al acestui studiu și vom discuta rezultatele lui, însă din motive legale și de etică nu putem dezvălui sursa. Această carte este dedicată tuturor bărbaților și femeilor care la 2 noaptea își smulg părul din cap, întrebîndu-și cu disperare partenerul: *„De ce* naiba nu înțelegi ?" Relațiile sfîrșesc prost pentru că bărbații nu pricep că femeia nu poate fi asemeni lor, iar femeile se așteaptă ca bărbații lor să se comporte exact ca ele. Această carte nu numai că vă va ajuta să vă înțelegeți mai bine cu persoanele de sex opus, dar și să vă descifrați propria persoană. Ea vă va învăța cum să trăiți mai fericiți, mai sănătoși și într-o mai mare armonie.

Barbara și Allan Pease

Capitolul 1

Aceeași specie, lumi diferite

Evoluția unei creaturi magnifice

Bărbaţii şi femeile sînt diferiţi. Nu sînt mai buni sau mai răi — ci diferiţi. Singurul lucru pe care îl au în comun este faptul că aparţin aceleiaşi specii. Ei trăiesc în lumi diferite, cu valori diferite şi conform unor reguli diferite. Toată lumea ştie asta, dar foarte puţini oameni, şi mai ales foarte puţini bărbaţi, sînt dispuşi s-o recunoască. Acesta e totuşi adevărul. Dovezile sînt clare. Aproximativ 50% dintre căsnicii sfîrşesc printr-un divorţ, cel puţin în ţările occidentale, şi chiar şi cele mai serioase relaţii sentimentale nu rezistă în timp. Bărbaţi şi femei din toate culturile, de toate culorile şi toate credinţele se ceartă mereu din pricina părerilor, a comportamentului, a atitudinilor şi a ideilor partenerilor lor.

Unele lucruri sînt de la sine înţelese

De regulă, bărbaţii merg la toaletă dintr-un singur motiv. Femeile folosesc toaletele ca pe adevărate locuri de întîlnire mondene sau de aplicare a diverselor terapii. Femeile care intră într-o toaletă şi nu se cunosc între ele pot ieşi de acolo după puţină vreme ca bune prietene, părîndu-li-se că sînt amice de-o viaţă. însă toată lumea ar fi foarte uimită dacă un bărbat ar spune ceva de genul: „Măi Frank, mă duc pînă la toaletă — nu vrei să vii cu mine ?"

Bărbaţii au supremaţia asupra telecomenzii, mutîndu-se de pe un canal pe altul; pe femei nu le deranjează să se uite la reclame. Atunci cînd sînt tensionaţi, bărbaţii beau mult alcool şi explorează ţinuturi noi; femeile mănîncă ciocolată şi merg la cumpărături.

Femeile îi critică pe bărbaţi că sînt insensibili, că nu sînt grijulii, atenţi, destul de calzi şi de înţelegători, că nu stau de vorbă, că nu oferă destulă iubire, că nu se implică în relaţiile sentimentale, că preferă să facă sex şi nu dragoste şi că lasă colacul de la toaletă ridicat.

Bărbaţii le critică pe femei pentru felul cum conduc maşina, că nu sînt în stare să găsească o adresă în ghidul străzilor, că întorc hărţile cu capul în jos, că nu sînt în stare să se orienteze în spaţiu, că vorbesc prea mult fără rost, că nu au iniţiative în privinţa sexului suficient de des, că vor mereu să fie mai cald în casă şi că nu lasă niciodată colacul de la toaletă ridicat. Bărbaţii nu sînt în stare să găsească nimic din ceea ce caută pe lumea asta, în afară de CD-urile lor, care sînt întotdeauna în ordine alfabetică. Femeile descoperă întotdeauna unde sînt cheile rătăcite ale maşinii, în schimb foarte rar li se întîmplă să găsească drumul cel mai drept spre destinaţia dinainte stabilită. Bărbaţii cred că sînt sexul cel mai raţional. Femeile *ştiu* că ele sînt de fapt astfel.

Oare citi bărbaţi schimbă sulul de hîrtie igienică de la toaletă ?

Nu se ştie, pentru că nu s-a întîmplat niciodată.

Bărbaţii se minunează de felul în care femeile sînt capabile să intre într-o încăpere plină de lume şi să facă pe loc cîte un comentariu despre fiecare; femeilor nu le vine a crede că bărbaţii observă atît de puţine lucruri. Bărbaţii sînt uluiţi că femeile nu observă cînd se aprinde beculeţul de la bordul maşinii, anunţînd că benzina este pe sfîrşite, detectînd în schimb o şosetă murdară dintr-un ungher aflat la 50 de metri distanţă. Femeile sînt uimite că bărbaţii se descurcă întotdeauna să parcheze paralel maşina într-un spaţiu îngust, folosindu-se

de oglinda retrovizoare, în schimb nu găsesc niciodată punctul G.

Cînd o femeie se rătăcește, oprește și întreabă pe unde sa o ia. Pentru un bărbat, acesta este un semn de slăbiciune. Se va învîrti în cerc ore întregi, mormăind ceva de genul: „Am găsit alt drum" sau „Sînt în zonă" și „A, benzinăria asta o știu!

Diverse fișe ale postului

Bărbații și femeile au evoluat diferit pentru că n-au avut încotro. Bărbații au vînat, femeile au cules recolta. Bărbații au protejat, femeile au hrănit. Ca urmare, corpurile și mințile lor au evoluat complet diferit.

Pe măsură ce din punct de vedere fizic corpul lor s-a schimbat în bine, pentru a se adapta funcțiilor specifice, același lucru s-a întîmplat și cu mintea lor. Bărbații au crescut mai înalți și mai puternici decît majoritatea femeilor, în vreme ce mintea li s-a dezvoltat pentru a le servi diverselor îndeletniciri specifice. Femeile erau bucuroase că bărbații lor își vedeau de treabă în vreme ce ele se îngrijeau de focul din peșteri, iar creierul li s-a dezvoltat astfel încît să se adapteze funcțiilor lor în viață.

Timp de milioane de ani, structura creierului bărbaților și al femeilor a continuat să se schimbe în mod diferit. Acum știm că sexele prelucrează informațiile în mod diferit. Gîndesc diferit, cred lucruri diferite, au percepții, priorități și comportamente diferite.

Ideea de a pretinde că lucrurile stau altfel presupune numai dureri de cap, confuzii și o deziluzie pe viață.

Teoria „clișeului"

Incepînd cu sfîrșitul anilor 1980, a avut loc o adevărată explozie de cercetări referitoare la diferențele dintre bărbați Și femei, precum și la felul în care funcționează mintea lor. Pentru prima dată, o aparatură computerizată extrem de

avansată a permis o scanare a creierului din care s-a constatat cum funcționează acesta „în direct". Avînd posibilitatea de a pătrunde în vastul peisaj al minții umane, am putut obține multe răspunsuri la întrebările referitoare la diferențele dintre bărbați și femei. Studiul ce va fi comentat în această carte pornește de la diverse cercetări științifice, medicale, psihologice și sociologice, toate ajungînd la o concluzie comună — lucrurile nu stau deloc la fel; bărbații și femeile sînt diferiți. De-a lungul a aproape întregului secol XX, aceste diferențe au fost explicate prin condiționări sociale — felul în care sîntem reflectă atitudinea părinților și a profesorilor, care, de fapt, o reflectă pe aceea a societății lor. Fetițele erau îmbrăcate în roz și li se dădeau păpuși cu care să se joace, iar băieții erau îmbrăcați în albastru și li se dădeau soldății de plumb și tricouri de fotbaliști. Fetițele erau cocoloșite și mîngîiate, în vreme ce băieții erau bătuți pe spate și li se spunea să nu mai plîngă. Pînă de curînd, s-a crezut că, la naștere, creierul copilului este asemeni unei table goale, drept pentru care dascălii săi pot înscrie acolo ce ar urma acesta să-și dorească și să prefere. Dovezile biologice de care dispunem în prezent ne arată totuși o cu totul altă imagine a felului în care gîndim. S-a demonstrat cît se poate de convingător că hormonii și legăturile care se stabilesc la nivelul creierului răspund în mare parte de atitudinile noastre, de preferințele și de comportamentul nostru. Acest lucru înseamnă că dacă băieții și fetițele ar crește pe o insulă pustie, în care n-ar exista nici o formă socială organizată ori părinți care să-i călăuzească, fetele tot s-ar alinta, și-ar face prieteni și s-ar juca cu păpușile, în vreme ce băieții ar stabili un fel de concurență mentală și fizică, organizîndu-se în grupuri cu o ierarhie clară.

Felul în care se stabilesc conexiunile în creierul nostru în pîntecul mamei și efectul hormonilor vor determina felul în care gîndim și ne comportăm.

Așa cum veți vedea, felul în care se stabilesc legăturile în creier și hormonii care pulsează în corpul nostru sînt cei doi factori ce dictează în mare măsură felul în care gîndim și ne comportăm, cu mult înainte de a ne naște. Instinctele noastre sînt, practic, genele care determină felul în care corpul nostru se va comporta în anumite situații date.

Să fie oare o conspirație a bărbaților?

Din 1960, mai multe grupuri de presiune au încercat să ne convingă să negăm moștenirea noastră biologică. Ele pretind că guvernele, religiile și sistemul educațional nu înseamnă altceva decît un complot al bărbaților împotriva femeilor, pentru a le menține pe acestea la un nivel inferior. A lăsa femeile însărcinate ar fi o modalitate de a deține și mai bine supremația asupra lor.

Sigur că, din punct de vedere istoric, cam așa arată lucrurile. Totuși, se impune o întrebare: dacă femeile și bărbații sînt identici, așa cum susțin aceste grupuri, cum de au reușit bărbații să impună o dominație totală asupra lumii ? Studierea funcționării creierului ne oferă o multitudine de răspunsuri. Noi nu sîntem identici. Bărbații și femeile ar trebui să fie egali din punctul de vedere al șanselor de a-și atinge întregul potențial, dar nu sînt categoric identici în privința capacităților lor înnăscute. *Egalitatea* dintre bărbați și femei rămîne **o** problemă politică sau morală, în timp ce ideea că ar fi *identici* este una de ordin științific.

Egalitatea dintre bărbați și femei rămîne o problemă politică sau morală; diferența esențială este una de ordin științific.

Cei care se opun ideii că biologia afectează comportamentul se opun discriminărilor sexuale, deseori cu cele mai bune intenții. Confuzia apare însă în privința diferenței dintre *egal*

și *identic,* care sînt două chestiuni total diferite. în această carte veți afla despre felul în care știința confirmă faptul că bărbații și femeile sînt profund diferiți atît fizic cît și mental. Ei nu sînt la fel.

Am investigat cercetările celor mai importanți paleontologi, etnologi, psihologi, biologi și neurospecialiști. Diferențele la nivelul creierului dintre bărbați și femei sînt acum clare, mai presus de orice fel de speculații, prejudecăți sau îndoieli.

Atunci cînd sînt cîntărite diferențele dintre bărbați și femei, așa cum sînt ele expuse în această carte, s-ar putea ca unii să susțină: „Nu — povestea asta nu-mi seamănă deloc — eu nu fac așa ceva!" Ei bine, poate că așa este. Dar noi ne ocupăm de bărbați și femei medii, adică de felul cum reacționează majoritatea bărbaților și femeilor în majoritatea cazurilor și a situațiilor de pînă acum. „Mediu" înseamnă că dacă vă aflați într-o încăpere plină veți constata că bărbații sînt mai zdraveni și mai înalți decît femeile, de fapt, cu 7% mai înalți și, în medie, cu 8% mai zdraveni. S-ar putea ca persoana cea mai înaltă și mai zdravănă din încăpere să fie o femeie, dar în ansamblu bărbații sînt mai zdraveni și mai înalți decît femeile. In cartea recordurilor, *Guinness,* aproape întotdeauna cele mai înalte și mai zdravene persoane au fost bărbații. Cea mai înaltă ființă înregistrată a fost Robert Wodlow din Alton, Illinois, care în iunie 1940 măsura 2,72 metri. Cea mai înaltă persoană din anul 2000 a fost Radhomane Chabib, din Tunisia, care avea 2,35 metri. Cărțile de istorie sînt pline de bărbați înalți și femei mărunțele! Aceasta nu este o formă de discriminare sexuală, este o realitate.

Care este poziția noastră (a autorilor)

Citind această carte, unii s-ar putea să simtă mulțumire, aroganță sau furie. Asta pentru că, în mai mică sau în mai mare măsură, au fost victime ale filozofiilor idealiste, care susțin că femeile și bărbații sînt la fel, așa încît e cazul să ne clarificăm punctul de vedere încă de pe acum. Noi, autorii, scriem această carte pentru a vă ajuta să vă dezvoltați și să vă îmbunătățiți

relațiile cu ambele sexe. Considerăm că bărbații și femeile trebuie să aibă șanse egale în carieră, în orice domeniu și că persoanele cu o calificare egală trebuie să primească compensații egale pentru un efort similar.

Diferit nu intră în antinomie cu egal. Egalitatea visează libertatea de a alege să facem ceea ce dorim, iar diferența înseamnă că noi, ca bărbați sau femei, s-ar putea să nu vrem să facem aceleași lucruri. De pe aceeași listă, alegem de obicei lucruri diferite.

Scopul nostru este să privim obiectiv relația dintre bărbați și femei, să o explicăm din punct de vedere istoric; să avem în vedere sensurile și implicațiile pe care le presupune această abordare, dar și dezvoltarea tehnicilor și a strategiilor unei vieți mai fericite și mai împlinite. Noi nu ne ascundem după deget avansînd supoziții sau clișee *politically correct* sau îmbîrligături științifice. Dacă ceva arată ca o rață, măcăie ca o rață, umblă ca o rață, înseamnă că sînt destule dovezi pentru a demonstra că este o rață și o vom recunoaște ca atare.

Dovezile prezentate aici arată că persoanele de sex diferit sînt intrinsec *înclinate* să gîndească în mod diferit. Noi nu sugerăm că vreunul dintre sexe ar trebui să se comporte într-un anumit fel sau că așa i-ar fi scris.

Natură *versus* **formare**

Melissa a născut gemeni, un băiat și o fată. Pe Jasmine a înfășat-o într-o păturică roz, iar pe Adam într-una albastră. Rudele au adus tot felul de jucării pufoase și plușate pentru Jasmine și o minge de fotbal american, de jucărie, pentru Adam, precum și un tricou sportiv minuscul. Toată lumea i-a vorbit Jasminei pe un ton blînd, gîngurindu-i și spunîndu-i ce frumoasă și grozavă e ea, dar de obicei numai rudele de sex feminin au luat-o în brațe și au alintat-o. Cînd au venit în vizită bărbații din familie, ei s-au concentrat mai ales asupra lui Adam, vorbindu-i mai tare, bătîndu-l pe burtică, aruncîndu-l în sus și în jos și gîndindu-se deja că ar putea face din el un fotbalist.

Această carte se ocupă de fapte și realități. E vorba despre oameni adevărați, studii autentice, întîmplări și conversații înregistrate, care au avut loc realmente. Nu trebuie să vă preocupe dendritele, corpus callosum, neuropeptidele, rezonanța magnetică și dopamina la nivelul cercetării funcțiilor creierului. Noi am făcut-o, dar vrem să păstrăm totul la un nivel cît mai simplu, pentru a fi mai ușor de citit. Ne ocupăm pe larg de o știință relativ nouă, care se numește sociobiologie — aceasta sudiază felul în care genele și evoluția ne determină comportamentul.

Veți constata că există concepte extrem de serioase, precum și tehnici și strategii susținute din punct de vedere științific ce par a fi în majoritate de la sine înțelese sau o chestiune de bun simț. Am lăsat deoparte toate tehnicile, practicile și părerile care nu își au rădăcina sau nu sînt dovedite științific.

Avem de-a face aici cu maimuța modernă — maimuța care deține controlul asupra lumii megacalculatoarelor și care poate ateriza pe Marte, dar despre care se poate oricînd dovedi că provine dintr-un pește. A fost nevoie de milioane de ani pentru a ne dezvolta ca specie și totuși, în prezent, ne-am adîncit într-o lume a tehnologiei și a ceea ce este *politically correct,* care nu permite prezența decît eventual în foarte mică măsură a părții noastre biologice.

Ne-au trebuit aproape 100 de milioane de ani pentru a evolua la stadiul unei societăți suficient de sofisticate pentru ca omul să poată ajunge pe lună, dar el este totuși nevoit să meargă la toaletă asemeni strămoșilor săi primitivi. Oamenii pot să pară oarecum diferiți de la o cultură la alta, dar dincolo de asta, nevoile și impulsurile noastre biologice sînt aceleași. Vom demonstra că trăsăturile noastre comportamentale diferite sînt moștenite sau transmise de la o generație la alta și că, așa cum veți vedea, practic nu există diferențe culturale.

Să aruncăm acum o privire rapidă asupra felului în care a evoluat creierul nostru.

Cum am ajuns astfel

A fost o vreme cînd bărbații și femeile trăiau fericiți la un loc și munceau în armonie. Bărbatul se aventura zilnic într-o lume ostilă și periculoasă, riscîndu-și viața ca vînător, pentru a aduce hrană femeii și copiilor săi, apărîndu-i împotriva animalelor sălbatice sau a dușmanilor. El și-a dezvoltat un sistem de orientare în spațiu pentru a găsi mai ușor hrana și a o aduce acasă, dar și îndemînarea necesară pentru a putea nimeri o țintă în mișcare. Fișa postului său ar fi următoarea: vînarea prînzului — și asta se și aștepta de la el.

Femeia se simțea totuși prețuită, pentru că bărbatul își punea în joc și viața pentru a se îngriji de familie. Reușita lui ca bărbat era măsurată prin capacitatea de a vîna și de a aduce acasă de-ale gurii, iar respectul de sine era măsurat prin recunoștința femeii lui pentru bătălia și eforturile depuse de el. Familia depindea de el și de măsura în care își îndeplinea datoria de vînător al prînzului și de protector — de nimic altceva. El nu trebuia în nici un caz să „analizeze relația" și nici să ducă gunoiul sau să ajute la schimbatul așternuturilor.

Rolul femeii era la fel de limpede. I se încredințase purtatul copilului în pîntece, acest lucru stabilind felul în care va evolua și se va specializa pentru îndeplinirea acestui rol. Ea trebuia să fie capabilă să supravegheze exact zona în care se afla pentru a detecta semne ale primejdiei și avea un excelent simț de orientare, într-un spațiu îngust însă, folosind delimitări precise pentru a nu se rătăci și avînd talentul să sesizeze schimbările mărunte din comportamentul și aspectul copiilor și adulților. Lucrurile erau foarte simple: el era vînătorul-prînzului, iar ea, apărătoarea-cuibului.

Ea își petrecea ziua avînd grijă de copii, adunînd fructe, legume și nuci, intrînd în legătură cu celelalte femei din grup. Nu trebuia să se preocupe de hrana de bază ori să se lupte cu dușmanii, iar reușitele îi erau măsurate în raport cu capacitatea de a menține o viață de familie. Respectul de sine era determinat de recunoștința bărbatului ei și de felul în care acesta îi aprecia talentul de a ține „casa" și de a avea grijă de toată lumea. Capacitatea de a purta copii în pîntece era con-

corpul unui porc sau al unui cal sau faptul că ADN-ul nostru este în proporţie de 97,5% identic cu al gorilei şi de 98,4% cu al cimpanzeului. Singura diferenţă în raport cu celelalte animale este capacitatea noastră de a gîndi şi de a plănui. Celelalte animale nu pot decît să reacţioneze la diverse situaţii în funcţie de moştenirea genetică a creierului lor şi printr-o repetare de comportament. Ele nu pot gîndi, ci doar reacţiona.

Majoritatea oamenilor acceptă şi recunosc faptul că animalele acţionează în funcţie de instincte, care le determină în mare măsură comportamentul. Acest comportament instinctiv este uşor de perceput — păsările cîntă, broaştele orăcăie, cîinii ridică piciorul şi pisicile îşi vînează prada stînd la pîndă. Acestea nu sînt comportamente intelectuale, drept pentru care mulţi oameni fac cu greutate legătura între acest comportament şi comportamentul lor. Ignoră pînă şi faptul că şi comportamentele lor primare sînt instinctive — cum ar fi plînsul şi suptul.

Toate comportamentele pe care le moştenim, pozitive şi negative, de la părinţii noştri sînt transmise la copii aşa cum se întîmplă şi în cazul animalelor. Atunci cînd noi, ca oameni, acceptăm că sîntem, de fapt, animale ale căror impulsuri sînt sensibilizate de milioane de ani de evoluţie, ne e mai uşor să ne înţelegem nevoile fundamentale, precum şi impulsurile, acceptîndu-ne în mai mare măsură şi acceptîndu-i totodată şi pe ceilalţi. In acest lucru constă drumul pe care trebuie pornit spre adevărata fericire.

Capitolul 2

O logică absolută

Bărbaţii nu sînt în stare să găsească nimic...

Petrecerea era în plină desfășurare atunci cînd au sosit John și Sue. Odată ajunși, Sue l-a privit pe John în ochi și, parcă fără să miște buzele, i-a spus: „Vezi cuplul ăla de lîngă fereastră... ?" John a întors capul să se uite. „Nu te uita acum", a șuierat ea. „Prea o faci ostentativ !" Sue nu putea pricepe de ce John trebuia să facă o mișcare atît de indiscretă, în vreme de John se minuna de faptul că Sue putea să observe pe cineva fără să procedeze astfel.

In acest capitol, vom explora diferențele de percepție senzorială dintre bărbați și femei, precum și implicațiile pe care acestea le au asupra relațiilor dintre noi.

Femeile ca detectoare radar

Orice femeie își dă seama imediat cînd o altă femeie este supărată sau se simte jignită, pe cînd bărbatul trebuie să vadă lacrimi sau o altă dovadă palpabilă, eventual o criză de furie ori o palmă peste obraz, pentru a-și da seama despre ce e vorba. Ca majoritatea mamiferelor femele, femeile sînt dotate cu un sistem senzorial mult mai fin decît al bărbaților. Cele care poartă copii în pîntece și trebuie să apere cuiburile au mare nevoie de o capacitate de sesizare a schimbărilor cele mai subtile ale atitudinii celorlalți. Ceea ce de obicei este numit „intuiție feminină" nu este altceva decît capacitatea foarte dezvoltată a femeilor de a observa orice amănunte, cît de mici, precum și schimbările de aspect sau de comportament ale celorlalți. De-a lungul istoriei, acest talent tipic feminin i-a uluit

întotdeauna pe bărbații care au călcat strîmb — și au fost invariabil prinși.

Unul dintre prietenii noștri ne povestea că nu-i vine să creadă cît de repede detecta soția sa ceva ce el avea de ascuns și cum dintr-odată acest har o părăsea cînd era vorba să intre în marșarier în garaj. Capacitatea de estimare a distanței dintre mașină și zidul garajului ține de capacitatea de orientare în spațiu, localizată în emisfera frontală dreaptă și nu este deloc bine dezvoltată la majoritatea femeilor. Dar despre asta vom discuta în Capitolul 5.

„Soția mea vede de la 50 de metri un fir de păr blond pe haină, dar invariabil intră în ușa garajului de cîte ori trebuie să parcheze mașina."

Apărătoarele căminului, pentru a proteja supraviețuirea familiei lor, aveau nevoie să sesizeze schimbările oricît de mici de comportament ale urmașilor lor, care ar fi semnalizat durere, foame, rănire, agresiune sau deprimare. Bărbații fiind vînătorii-de-prînz, nu stăteau suficient în peșteră pentru a învăța să descifreze semnalele nonverbale sau căile de comunicare interpersonală. Neuropsihologul și profesorul Ruben Gur de la Universitatea din Pennsylvania a făcut teste cu scanerul la nivelul creierului pentru a demonstra că atunci cînd creierul bărbatului se odihnește, cel puțin 70% din activitatea sa electrică este blocată. In cazul femeilor, scanerul a arătat că este activ în proporție de 90% în timpul unei stări similare, confirmînd faptul că femeile primesc și analizează permanent informații din mediul înconjurător. Femeia îi cunoaște pe prietenii copiilor, le știe speranțele, visurile, iubirile, temerile ascunse, la ce se gîndesc, ce simt și, în general, ce ispravă pun la cale. Bărbații sînt vag conștienți că există niște mititei care trăiesc și ei pe acolo, prin casă.

Numai ochii lor văd

Ochii sînt o extensie a creierului, aflată în afara craniului. Retina de la baza globului ocular conține aproximativ 130 de milioane de celule în formă de bastonașe, care se mai numesc și fotoreceptori și care reacționează la alb și negru, dar și șapte milioane de celule conice, care percep culorile. Cromozomul X furnizează aceste celule de culoare. Femeile au doi cromozomi X, ceea ce le dă posibilitatea de a avea o mai mare varietate de celule conice decît bărbații, această diferență fiind sesizabilă din faptul că femeile descriu culorile mult mai amănunțit. Bărbatul va face o descriere sumară a culorilor cum ar fi roșu, albastru și verde, în vreme ce femeile vor distinge nuanțe castanii, translucide, asemeni lișiței, mov și verde ca mărul.

Ochii oamenilor au și acel alb lesne sesizabil, care lipsește celorlalte primate. Acest lucru permite o mișcare mai amplă a ochiului și orientarea privirii, ambele fiind vitale în comunicarea directă dintre oameni. Femeile au albul ochilor mai mare decît al bărbaților, pentru că acea comunicare interpersonală la distanță mică face parte integrantă din legătura pe care o stabilește o femeie; un alb al ochiului mai extins permite detectarea mai multor semnale ce pot fi transmise sat primite, descifrînd direcția mișcării ochilor partenerului.

Acest tip de comunicare de tip vizual nu e extrem de important pentru alte specii de animale, așa încît ele nu au aproape deloc albul ochiului, bazîndu-se mai ales pe limbaiul trupului ca principală formă de comunicare.

Oare ele au un ochi în ceafă ?

Ei bine, nu chiar, dar nici nu sîntem foarte departe de realitate. Femeile nu numai că au o mai mare varietate de celule conice la nivelul retinei, dar au și o percepție periferică mai amplă decît cea a bărbaților. Ca apărătoare a cuibului, ea are o construcție a creierului care îi permite să perceapă la nivelul unui unghi de cel puțin 45° pe ambele laterale ale capului,

precum și deasupra și sub nivelul nasului. La multe femei, percepția periferică ajunge pînă la aproape 180°. Ochiul bărbatului este mai mare, iar creierul îl configurează pentru un tip de privire ca printr-un tunel, la mare distanță, ceea ce înseamnă că poate vedea limpede și cu mare acuratețe în față și pe distanțe mai mari, ca și cum ar avea un fel de binoclu.

Femeile au o percepție vizuală periferică mai amplă, în vreme ce bărbații văd mai bine în depărtare.

Ca vînător, bărbatul are nevoie de o vedere care să-i permită să detecteze și să urmărească ținta propusă pe distanțe mari. El și-a dezvoltat o vedere aproape fixă, pentru a nu-i fi distrasă atenția de la țintă, în vreme ce femeia are nevoie de o rază a privirii mai extinsă, spre a urmări orice animal de pradă care s-ar putea strecura în cuibul ei. De aceea bărbații moderni își găsesc cu mare ușurință drumul spre cîrciuma cea mai îndepărtată, dar niciodată nu reușesc să dea peste ce caută în frigider, bufete și sertare.

în Marea Britanie, în 1997, s-au înregistrat 4132 de pietoni copii omorîți sau accidentați pe diverse drumuri, dintre care 2640 băieți și 1492 fete. în Australia, numărul accidentelor băieților pietoni este dublu față de cel al fetițelor. Băieții își asumă mai multe riscuri atunci cînd traversează strada și au o mai proastă percepție periferică, ceea ce sporește numărul accidentelor.

Percepția vizuală periferică poate fi ameliorată prin mult exercițiu, cum se întîmplă de altfel cu piloții militari. De asemenea, avem dintr-odată o mai bună percepție periferică în momentele în care viața ne este pusă în primejdie. în timpul unei revolte dintr-o închisoare din Perth, Australia (1999), deținuții au luat drept ostatici mai mulți paznici. Ei au anunțat că dacă nu le sînt satisfăcute revendicările, aceștia vor fi omorîți. Unul dintre paznicii închisorii, Lance Brenen, a declarat că

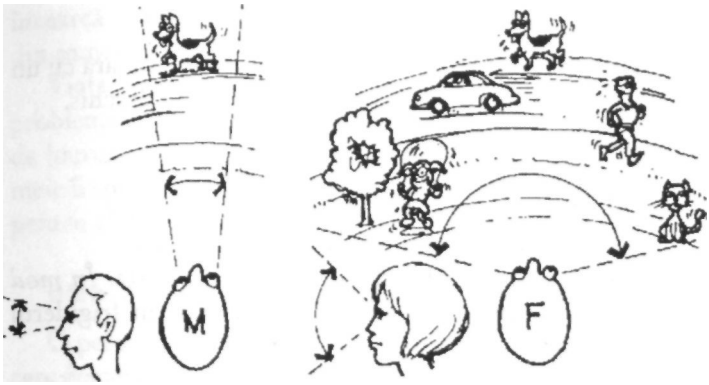

Raza de percepție a ochiului bărbatului și al femeii

pînă atunci el avusese „un tip de percepție vizuală caracteristic masculină, respectiv de tunel". Supraviețuind acestui incident, percepția sa vizuală periferică s-a îmbunătățit, ajungînd pînă la aproape 180°. Din cauza traumatismului suferit în cursul acestor evenimente și a fricii de moarte, creierul lui a extins raza vizuală periferică pentru a detecta mai bine situațiile în care cineva ar vrea să-i sară în spate și să îl ucidă.

De ce ochii femeilor văd atît de multe

Miliarde de fotoni, ce sînt echivalenți cu 100 megabiți, lovesc retina în fiecare secundă. Creierul nu se poate descurca cu o asemenea cantitate de informație, așa încît o prelucrează, păstrînd doar ceea ce este absolut necesar supraviețuirii. De exemplu, de îndată ce creierul înțelege toate culorile de pe cer, selectează doar ceea ce trebuie să vadă — culoarea albastră. Creierul ne îngustează percepția, putîndu-ne astfel concentra asupra unui singur lucru precis. Dacă, de exemplu, căutăm un ac scăpat pe covor, avem un cîmp vizual mai îngust. Creierul bărbaților fiind adaptat pentru vînătoare, percepe un cimp și mai îngust. Creierul femeilor descifrează informațiile pe o zonă periferică mai vastă, pentru că inițial au fost nevoite să-și apere cuibul.

Cazul alunecos al untului care nu e de găsit

Orice femeie din lume a avut o conversație similară cu un bărbat care se afla chiar în dreptul unui frigider deschis.

David: Unde e untul ?

Jan: E în frigider.

David: Mă uit și nu-l văd nicăieri.

Jan: E acolo — l-am pus acum zece minute.

David: Nu — probabil că l-ai pus în altă parte. *In mod sigur* nu există nici un fel de unt în frigiderul ăsta!

Atunci Jan dă buzna în bucătărie, strecoară mîna în frigider și, ca prin farmec, scoate untul. Bărbații fără experiență cred că este vorba de o șmecherie și își acuză nevestele că ascund mereu tot felul de lucruri prin sertare și dulapuri. Șosetele, pantofii, lenjeria, dulcețurile, untul, cheile de la mașină, portofelele — sînt toate chiar acolo, dar ei pur și simplu nu sînt în stare să le vadă. Femeia, avînd o percepție periferică mai vastă, reușește să detecteze aproape tot ce este într-un frigider sau într-un dulap fără ca măcar să miște capul. Hormonii săi de estrogen îi permit să identifice cu ușurință obiectele dintr-un sertar, bufet sau dintr-o încăpere și să-și amintească de ele ulterior, datorită unui tipar foarte complex de memorie — de exemplu, unde este untul sau gemul în frigider. Noile studii au mai sugerat că de fapt creierul bărbatului caută în frigider cuvîntul U-N-T. Dacă acesta nu este vizibil, e foarte posibil ca el să nu mai vadă untul. De asta bărbații își mișcă atîta capul, dintr-o parte într-alta, în sus și în jos, încercînd să detecteze obiectele „dispărute".

Aceste diferențe de percepție vizuală au o mare importanță și implicații de-a lungul întregii vieți. Statisticile făcute de cei de la asigurările de mașini, de exemplu, arată că femeile sînt mai puțin predispuse la accidente pe laterală într-o intersecție decît bărbații. Mai buna percepție periferică le permite să vadă cînd se apropie o altă mașină dintr-o parte. In schimb, poate fi ciocnită cu ușurință în spate sau în față, atunci cînd

încearcă o parcare paralelă, pentru că este mai puțin dotată din punct de vedere al orientării în spațiu.

Viața unei femei este mai puțin stresantă dacă înțelege problemele cu care se confruntă bărbații atunci cînd este vorba de lucruri ce se găsesc în imediata lor apropiere. Cînd o femeie îi spune unui bărbat: „E în dulap!", e mai puțin stresant pentru el dacă o crede pe cuvînt și își continuă căutările.

Bărbații și privirile indecente

O percepție vizuală periferică mai amplă este motivul pentru care femeile sînt rareori prinse „uitîndu-se lung" după bărbați.

Aproape orice bărbat a fost acuzat la un moment dat că face ochi dulci sexului opus, dar puține sînt femeile care au fost admonestate din același motiv. Cercetătorii în domeniul sexului, de oriunde-ar fi ei, susțin că femeile se uită uneori chiar mai mult decît bărbații după trupurile acestora, comparativ cu bărbații care se uită după trupurile femeilor. Și totuși, femeile, avînd în vedere capacitatea lor vizuală net superioară, sînt prinse rareori.

Să nu crezi pînă nu vezi

Majoritatea oamenilor nu cred pînă nu văd — dar oare chiar poți avea încredere în ceea ce vezi ? Milioane de oameni cred în OZN-uri, în ciuda faptului că 92% dintre OZN-uri au fost văzute în locuri total izolate, sîmbăta noaptea pe la ora 11.00 — imediat după închiderea cîrciumilor. Niciodată un OZN nu a fost văzut de un prim-ministru sau de un președinte și nici nu a aterizat într-un campus universitar, în apropierea unui laborator oficial de cercetări sau la Parlament. Și niciodată nu aterizează pe vreme urîtă.

Cercetătorul Edward Boring a realizat următoarele ilustrații pentru a demonstra modul în care percepem lucruri curente în cazul acelorași imagini. E mai probabil ca femeile sa vadă o femeie în vîrstă cu bărbia băgată într-un guler de

blană, în vreme ce bărbații văd mai degrabă profilul din stînga al unei tinere care se uită în altă parte.

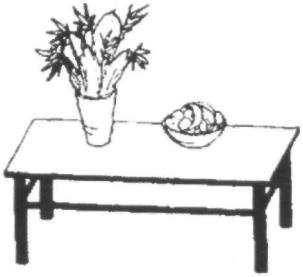

Desenul cu masa arată că lucrul pe care îl vezi nu este neapărat și ceea ce este. Creierul este păcălit în așa fel încît să pară că de fapt partea din spate a mesei este mai lungă decît cea din față. De obicei, femeile se distrează pe seama acestui fapt, iar bărbații cer dovezi și iau imediat o linie ca să măsoare.

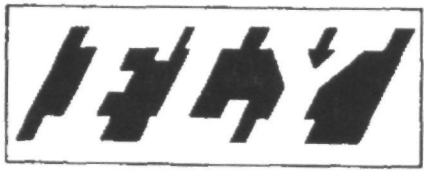

în imaginea de mai sus, creierul se concentrează pe culoarea dominantă, astfel încît remarcă doar niște figuri geometrice ciudate. Cînd se schimbă unghiul de percepție, dacă te concentrezi asupra părților albe, apare cuvîntul FLY. Femeia vede mai degrabă FLY, în vreme ce creierul bărbatului se blochează pe formele geometrice.

De ce ar trebui ca numai bărbații sa conducă noaptea

În vreme ce femeia poate vedea mai bine pe întuneric decît bărbatul, mai ales la capătul roșu al spectrului de culori, ochiul bărbatului permite o percepere la distanță într-un

cîmp îngust, ceea ce determină o vedere mult mai bună — și deci mai sigură — pe timp de noapte comparativ cu o femeie, însă doar la distanță. Acest fapt combinat cu capacitatea lobului drept de a se orienta în spațiu duce la aceea că bărbatul poate distinge și identifica mișcarea altor vehicule de pe drum în față și în spate. Multe femei suferă de ceea ce pare a fi un fel de orbire pe timp de noapte: incapacitatea de a distinge din ce parte a drumului vine un alt mijloc de transport. Faptul că această misiune este mai bine îndeplinită de bărbați provine din rolul lor primordial de vînători. Asta înseamnă că dacă drumul este mai lung, femeia trebuie să conducă peste zi, iar bărbatul peste noapte. Femeile percep mai multe amănunte pe întuneric decît bărbații, însă doar într-un cîmp vizual mai scurt și mai larg.

La drum lung, bărbații ar trebui
să conducă noaptea, iar femeile, ziua.

Bărbații sînt mai solicitați vizual decît femeile, pentru că ochii lor sînt concepuți pentru a face față unor distanțe lungi; în consecință, trebuie să-și readapteze privirea în permanență, cum ar fi în cazul unui ecran de calculator sau atunci cînd citesc ziarul. Ochiul femeii este mai bine echipat pentru activitățile pe o rază mică de acțiune, avînd mai mult timp să analizeze și cele mai mici detalii. In plus, creierul femeii este structurat să funcționeze mai bine coordonat pe zone puțin întinse, ceea ce înseamnă că femeia, în general, este mai pricepută la băgatul ației în ac și la citirea amănuntelor de pe un ecran de calculator.

De ce femeile au un al „șaselea simț"

Secole de-a rîndul, femeile au fost arse pe rug sub acuzația că dețin „puteri supranaturale". Prin acestea se înțelege și capacitatea lor de a prevedea urmările unei relații, de a detecta mincinoșii, de a vorbi cu animalele și de a descoperi adevărul.

în 1978, am făcut o experiență în cadrul unei emisiuni de televiziune, pentru a scoate în evidență capacitatea femeilor de a descifra mai bine limbajul trupului la sugari. La o maternitate, am făcut un montaj cu o selecție de zece secunde cu copii care plîng și le-am rugat pe mame să urmărească imaginile fără sunet. Astfel, ele primeau doar informații vizuale.

Majoritatea mamelor au putut detecta cu repeziciune diverse emoții, de la foame la durere și de la colici la oboseală. Cînd tații au fost supuși aceluiași test, rezultatul a fost jalnic — sub 10% dintre tați au fost în stare să detecteze mai mult de două emoții. Dar și în această situație bănuim că probabil au vorbit la întîmplare. Mulți tați anunțau pe un ton triumfător: „Copilul vrea la mămica lui." Majoritatea nu aveau aproape deloc capacitatea să descifreze diferențele dintre plînsetele copiilor. Am testat și bunicii, pentru a vedea dacă vîrsta afectează rezultatul. Majoritatea bunicelor au atins între 50 și 70% din performanțele mamelor, în vreme ce bunicii nici măcar nu și-au recunoscut nepoții!

Studiul nostru cu gemeni identici a arătat că majoritatea bunicilor nu puteau distinge copiii, în vreme ce femeile din familie aveau mult mai puține probleme în această privință, într-o încăpere în care se află 50 de cupluri, unei femei obișnuite îi trebuie sub zece minute pentru a analiza relația din fiecare cuplu. Cînd o femeie intră în încăpere, capacitățile sale senzoriale net superioare îi dau posibilitatea să identifice rapid cuplurile care se înțeleg, care s-au certat, cine cui îi face avansuri și care sînt femeile care pot fi o concurență sau îi pot deveni prietene. Cînd un bărbat intră într-o asemenea încăpere, camerele noastre de filmat au dovedit că situația este total diferită. Bărbații analizează locul pentru a vedea care sînt ieșirile și intrările — în virtutea străvechii structuri a creierului lor, ei evaluează de unde ar putea veni un potențial atac și pe unde ar putea să scape. Apoi caută chipuri cunoscute sau posibili dușmani, după care își fixează felul în care este împărțită camera. Mintea lor logică va înregistra exact lucrurile care trebuie fixate sau reparate, cum ar fi un geam spart

sau un bec ars. între timp, femeile au analizat chipurile din începere și știu exact cine cu cine și ce simte fiecare.

De ce bărbații nu le pot minți pe femei

Studiul limbajului trupului a arătat că, în comunicările directe, semnalele nonverbale au o importanță situată între 60 si 80% la nivelul impactului mesajului, în vreme ce sunetele de orice fel reprezintă doar între 20 și 30%. Restul de 7-10% sînt cuvintele. Dotarea senzorială superioară a femeii alege și analizează informațiile, iar capacitatea creierului său de a le transfera rapid de la o emisferă la alta o face mai expertă în sintetizarea și descifrarea semnelor verbale, vizuale și a altor semne.

De aceea majoritatea bărbaților au probleme atunci cînd intenționează să le mintă pe femei, mai ales cînd li se adresează direct. în schimb, așa cum o știu prea bine, femeilor le este relativ ușor să-l mintă pe bărbat cînd se află față în față, pentru că el nu este dotat cu sensibilitatea necesară pentru a detecta inadvertențele dintre semnalele ei verbale și nonverbale. Majoritatea femeilor pot să simuleze un orgasm mult mai bine, în vreme ce majoritatea bărbaților, atunci cînd mint o femeie, e preferabil s-o facă la telefon, printr-o scrisoare sau cu lumina stinsă și cu o pătură în cap.

In plus, ea și aude mai bine...

Femeile aud mai bine decît bărbații și sînt foarte pricepute în a distinge sunetele înalte. Creierul femeii este programat în așa fel încît să audă cum plînge copilul noaptea, în vreme ce tatăl doarme liniștit. Dacă apare o pisicuță care plînge undeva departe, femeia o va auzi cu siguranță. Bărbatul însă, datorită capacității sale de orientare în spațiu net superioare, îi poate spune unde se află pisicuță.

Robinetele care picură le înnebunesc pe femei, în vreme ce bărbații dorm liniștiți, fără să le bage în seamă.

La nici o săptămînă după ce se nasc, fetițele sugari pot distinge vocea mamei sau plînsul altui copil de alte sunete prezente în aceeași încăpere. Sugarii băieți nu pot asta. Creierul femeii are capacitatea de a distinge și de a categorisi sunetele și de a lua diverse hotărîri în funcție de fiecare în parte. De aici și capacitatea femeii de a fi atentă într-o discuție față în față cu cineva și de a urmări și o altă conversație. Acest lucru explică, de asemenea, de ce un bărbat aude mai greu o conversație atunci cînd televizorul funcționează în cameră sau sînt zdrăngănite farfuriile în chiuvetă. Dacă sună telefonul, bărbatul le va cere celorlalți să tacă, muzica este oprită și televizorul închis, pentru că numai așa poate el să răspundă. Femeia, în schimb, răspunde și gata.

Femeile citesc printre rînduri

Femeile dispun de o sensibilitate net superioară în privința diferențierii schimbărilor de volum sau de intensitate din glas. Aceasta le dă posibilitatea să perceapă schimbările emoționale la copii și adulți. Ca urmare, la opt femei care pot cînta după acompaniament, doar un singur bărbat este în stare de aceleași performanțe. Această capacitate justifică veșnica remarcă a femeilor: „Te rog să nu-mi vorbești pe tonul ăsta!" atunci cînd se ceartă cu diverși bărbați sau băieți. Majoritatea bărbaților habar n-au la ce se referă ele.

Testele făcute pe sugari arată că fetițele reacționează de două ori mai puternic decît băieții atunci cînd este vorba de un zgomot puternic. Acest lucru explică de ce fetițele sînt mai ușor de calmat și de alintat atunci cînd li se vorbește pe limba lor, pe tonuri pițigăiate și de ce, intuitiv, mamele se folosesc de cîntece de leagăn pentru fetițe, dar vorbesc sau se joacă cu băieții. Avantajul unui auz mai fin al femeilor contribu-

ie în mod semnificativ la ceea ce se numeşte „intuiţia feminină" si este unul dintre motivele pentru care femeia poate „citi" printre rînduri ce au de spus ceilalţi. Bărbaţii nu trebuie să dispere totuşi. Sînt foarte pricepuţi să identifice şi să imite diverse sunete emise de animale, ceea ce a reprezentat un avantaj extrem de important pentru vînătorul de altădată. E trist că în prezent nu mai foloseşte la mare lucru.

Bărbaţii pot „auzi" direcţia din care provine sunetul

Femeile sînt mai pricepute în diferenţierea sunetelor, dar bărbaţii pot spune dincotro provine el. In combinaţie cu acea capacitate a bărbatului de a identifica şi de a imita diverse sunete emise de animale, acest lucru îl face şi mai eficient ca vînător. Deci, cum este transformat sunetul la nivelul creierului într-o adevărată hartă ?

Profesorul Masakazu Konishi, de la Institutul de Tehnologie din California, a descoperit o parte dintre răspunsuri folosind bufniţe, acele păsări care sînt mai pricepute decît oamenii în a detecta locul de unde provine sunetul. E suficient să se emită un sunet şi ele vor întoarce capul spre sursa acestuia. Konishi a descoperit un grup de celule care se află în regiunea auditivă a creierului lor şi care realizează un fel de hartă exactă pentru localizarea sunetului. Difuzoarele care au emis acelaşi sunet pentru fiecare bufniţă în parte, cu diverse viteze însă — aproximativ la două sute de milionimi dintr-o secundă — au permis creierului bufniţelor să-şi formeze un fel de hartă tridimensională pentru a localiza sunetul. Astfel, bufniţele au întors capul spre sunet, localizîndu-şi mai bine prada sau evitînd apropierea duşmanilor. De aceeaşi capacitate se bucură şi bărbaţii, care reuşesc să discearnă dincotro provine sunetul.

De ce băieţii nu ascultă

Adesea, băieţii sînt certaţi de profesori şi de părinţi că nu ascultă ce li se spune. Pe măsură ce băieţii cresc, în special cind se apropie de vîrsta pubertăţii, canalele lor auditive trec

printr-o perioadă în care se ajunge la un fel de surzenie temporară. S-a constatat că adesea profesoarele le ceartă altfel pe fete decît pe băieți, înțelegînd parcă intuitiv diferențele dintre bărbați și femei.

Dacă o fată refuză să își privească profesoara în ochi în timp ce i se face morală, profesoara va continua să o certe. Dacă un băiat refuză să o privească în ochi, multe profesoare vor înțelege intuitiv că probabil fie nu aude, fie nu e atent și vor spune: „Uită-te la mine cînd îți vorbesc." Din păcate, băieții sînt mai bine echipați pentru a vedea eficient decît pentru a auzi. Pentru a face o demonstrație cît mai simplă a situației, este suficient să numărați cîte f-uri sînt în următoarea propoziție:

în final, filmul a fost o ficțiune
extrem de frumoasă.

Băieții reușesc să-și dea seama mai bine decît fetele că sînt cinci f-uri. Dacă această afirmație este citită cu glas tare, fetele își dau seama mai repede care este numărul corect de f-uri.

Bărbații ignoră amănuntele

Lyn și Chris se întorc acasă cu mașina de la o petrecere — el este la volan, ea îi spune pe unde s-o ia și tocmai s-au certat pentru că ea i-a spus s-o ia la stînga, cînd de fapt voia să-i spună s-o ia la dreapta. Au trecut nouă minute de liniște mormîntală și el începe să-și dea seama că ceva nu e în regulă. „Iubito... e totul OK?", întreabă Chris. „Da — totul este *perfecți",* răspunde Lyn. Accentul pus pe cuvîntul „perfect" confirmă faptul că lucrurile sînt departe de a sta așa. El se gîndește brusc la ce a fost la petrecere. „Am greșit cu ceva astă-seară?" întreabă Chris. „Nu vreau să discutăm despre asta", zice ea repezită.

înseamnă că e supărată și că *vrea* să vorbească despre asta. Intre timp, el nu mai pricepe nimic, neînțelegînd deloc ce a

supărat-o. „Te rog, spune-mi — ce am făcut?", o imploră el. „Zău că nu știu ce am făcut."

în majoritatea conversațiilor de acest tip, bărbatul este sincer de fapt — pur și simplu nu înțelege care e problema. „OK", zice ea. „Am să-ți spun despre ce e vorba, deși faci pe prostul!" Dar el nu face pe prostul. Nu știe cum să judece problema. Ea trage aer adînc în piept. „Fufa aia s-a tot învîrtit pe lîngă tine toată seara, făcîndu-ți ochi dulci, și tu n-ai știut s-o pui la punct — ai încurajat-o!"

în momentul acela, Chris este pur și simplu dezorientat — care fufă ? Ce ochi dulci ? El n-a observat nimic. Vedeți voi, în vreme ce „fufa" (ăsta este tipul de exprimare al femeilor; bărbații ar fi descris-o mai degrabă drept o țipă „sexy") îi vorbea, el nici măcar n-a observat că își tot lipea pelvisul de el, încercînd să-i facă semn cu piciorul, scuturîndu-și podoaba capilară, lovindu-se peste șolduri, masîndu-și lobii urechilor, aruncîndu-i priviri mai lungi decît ar fi fost normal, jucîndu-se cu paharul de vin și vorbindu-i ca o școlăriță. El e un vînător, poate observa o zebră la orizont și poate spune cît de repede aleargă. El nu are capacitatea femeilor de a distinge limbajul semnalelor vocale sau trupești, care dovedesc clar că cineva vrea să facă avansuri. Toate femeile de la petrecere au observat manevrele „fufei" fără ca măcar să-și miște capul. S-a dat un fel de „alarmă contra destrăbălatei", care a fost recepționată de toate celelalte femei de la petrecerea respectivă. Majoritatea bărbaților însă nu și-au dat seama de nimic.

Astfel încît dacă bărbatul susține că e sincer și că nu înțelege aceste acuzații probabil chiar așa și e. Creierul bărbaților nu este echipat în așa fel încît să audă sau să vadă amănuntele.

Magia atingerii

Mîngîierea poate da viață. Experiențele timpurii făcute pe maimuțe de către Harlow și Zimmerman au arătat că, dacă puii de maimuță nu sînt mîngîiați, încep să sufere de depresii, se îmbolnăvesc și mor înainte de vreme. Rezultate similare au fost constatate și atunci cînd au fost neglijați copiii.

Un studiu impresionant asupra sugarilor între zece săptămîni și șase luni a arătat că acei copii ale căror mame erau învățate să își mîngîie bebelușii aveau să sufere de mai puține răceli și guturaie, vărsau mai puțin și făceau mai rar diaree comparativ cu copiii ai căror mamei nu-i mîngîiau. Alte studii au arătat că femeile care sufereau de boli nervoase sau de depresii și-au revenit mult mai rapid, în funcție de numărul de mîngîieri și de alinări, precum și de durata acestora.

Antropologul James Prescott, un adevărat pionier al studiilor în privința educației copilului și a violenței, a constatat că în societățile în care copiii sînt rareori mîngîiați cu afecțiune se înregistrează și cel mai mare procent de violență la adulți. Copiii crescuți cu afecțiune devin de obicei adulți mai buni, mai sănătoși și mai fericiți. Cei care molestează fizic sau sexual copiii au cel mai adesea un trecut în care au fost respinși sau au trăit în violență, o copilărie în care n-au fost alintați sau și-au petrecut-o în diverse internate izolate. In multe culturi în care mîngîierile din dragoste nu sînt permise, se" recurge la pisici și la cîini, pentru a trăi totuși această experiență prin intermediul alintării animalelor de casă. Terapia mîngîierii animalelor de casă s-a dovedit a fi foarte prețioasă, pentru că îi ajută pe oameni să-și depășească depresiile și alte probleme mentale. De observat că englezii, care manifestă o antipatie vădită față de mîngîierile pline de afecțiune, își iubesc enorm animalele de casă. Sau cum spunea Germaine Greer: „Un englez, chiar dacă este înghesuit în fratele lui atunci cînd merge cu un metrou aglomerat, va continua să pretindă că este singur."

Femeile sînt sensibile la mîngîieri

Pielea este cel mai întins organ al corpului, măsurînd cam doi metri pătrați. De-a lungul său, sînt distribuiți inegal 2.800.000 de receptori ai durerii, 200.000 pentru frig și 500.000 pentru atingeri sau strîngeri. încă de la naștere, fetele sînt cu mult mai sensibile la atingeri, iar la vîrsta adultă pielea femeii este de cel puțin zece ori mai sensibilă la atingeri și mîngîieri

decît a bărbatului. într-un studiu comandat, s-a descoperit că băieţii care s-au dovedit mai sensibili la mîngîieri erau cu mult mai insensibili decît cea mai insensibilă fată. Pielea femeilor este mai fină decît a bărbaţilor şi are un strat suplimentar de grăsime, care ţine mai cald iarna şi conferă o mai mare rezistenţă.

Oxitocina este un hormon care stimulează dorinţa de mîngîiere şi activează receptorii atingerilor. Nu e de mirare că femeile, avînd receptori de zece ori mai sensibili decît ai bărbaţilor, dau mult mai multă atenţie mîngîierilor din partea bărbaţilor, a copiilor şi a prietenilor. Cercetarea limbajelor trupului arată că femeile din societăţile occidentale sînt de patru pînă la şase ori mai tentate să atingă o altă femeie în timpul unei conversaţii decît doi bărbaţi care stau de vorbă. Femeile folosesc mai multe expresii verbale cînd e vorba de atingeri decît bărbaţii, descriind o persoană de succes ca avînd „o mînă vrăjită" sau în alte cazuri că cineva are „un obraz fin" sau „obrazul gros". Femeilor le place să „fie atinse la suflet" şi le displace cînd cineva încearcă „să le intre pe sub piele". Vorbesc despre „simţiri", despre „periatul" cuiva, fiind „sensibile" şi enervînd prin faptul că „se scarpină cu mîna stîngă în urechea dreaptă". în 1999, o echipă de cercetători condusă de Michael Meaney de la Universitatea McGill din Quebec, Canada, a demonstrat că acei pui de şobolan cărora părinţii le acordă multă atenţie şi mîngîiere îşi dezvoltă mai bine creierul, fiind mai inteligenţi decît puii de şobolan cu părinţi neglijenţi.

In cadrul unui studiu efectuat asupra unor pacienţi cu probleme psihice, s-a demonstrat că în momentele de mare tensiune bărbaţii evită orice formă de atingere şi se retrag în lumea lor. Pe de altă parte, peste jumătate dintre femeile din cadrul aceleiaşi experienţe au abordat bărbaţii nu pentru a face sex, ci pentru a ajunge la mîngîieri mai intime. Atunci cînd o femeie are probleme sentimentale sau e foarte supărată pe un bărbat, mai mult ca sigur că va spune: „Nu mă atinge!" — expresie care nu înseamnă nimic pentru bărbaţi. Care ar fi lecţia? Pentru a cîştiga în faţa femeilor, bărbaţii trebuie să

mîngîie adecvat momentului respectiv și să evite pipăielile. Pentru a crește copii sănătoși din punct de vedere mental, mîngîiați-i cît mai mult.

Femeile sînt de patru pînă la șase ori mai tentate să atingă o altă femeie în timpul unei conversații comparativ cu doi bărbați care stau de vorbă.

De ce au bărbații pielea atît de groasă

Bărbații au pielea mai groasă decît a femeilor, ceea ce explică de ce femeile au mai multe riduri decît bărbații. Pielea de pe spatele unui bărbat este de patru ori mai groasă decît cea de pe stomacul lui, o moștenire din trecutul său de patruped, care îl ajuta să se apere mai bine de atacurile din spate. Sensibilitatea băieților la mîngîieri dispare aproape complet pe la vîrsta pubertății, cînd corpul se pregătește pentru rigorile vînătorii. Bărbații aveau nevoie de o piele fără sensibilități speciale pentru a putea să treacă printre tufișurile pline de țepi, să se lupte corp la corp cu animalele sau cu dușmanii fără ca durerea să-i doboare. Atunci cînd un bărbat se concentrează asupra unei munci fizice sau a unei activități sportive, aproape nici nu-și dă seama că e rănit.

Băiatul nu-și pierde complet sensibilitatea pielii la pubertate, ci aceasta se localizează într-o singură zonă.

Cînd bărbatul nu e concentrat asupra unui lucru precis, pragul durerii este mult mai scăzut decît cel al femeii. Cînd bărbatul mormăie: „Fă-mi o supă de pui/ stoarce-mi zeama

de la o portocală/ adu-mi o sticlă cu apă caldă/ cheamă doctorul şi vezi dacă totul este în regulă cu testamentul meu!", de obicei înseamnă că are o uşoară răceală. Bărbaţii sînt, de asemenea, mai puţin sensibili atunci cînd **o** femeie suferă din pricina unei dureri sau a unei neplăceri. Dacă ea suferă de durere, are 40 de grade şi frisoane puternice, fiind înfăşurată în mai multe pături, el o întreabă cu seninătate: „Totul e în regulă, dragă?" — şi de fapt gîndeşte: „Dacă ignor răceala, poate că o să vrea să facem dragoste, că tot e în pat."

Bărbaţii devin sensibili atunci cînd se uită la un meci de fotbal sau la alte meciuri agresive. Dacă urmăresc o partidă de box la televizor şi unul dintre protagonişti este doborît de o lovitură sub centură, femeia spune: „Vai de mine... Cît trebuie să-l fi durut", în vreme ce bărbatul doar mormăie ceva, în schimb însă *simte* durerea.

Gustul vieţii

Simţul gustativ al femeii precum şi cel olfactiv sînt net superioare în raport cu cele ale bărbaţilor. Există pînă la 10.000 de receptori de gust pentru detectarea a cel puţin patru categorii majore: dulce şi sărat, pe vîrful limbii, acru pe laterale şi amar în cerul gurii. Cercetătorii japonezi fac actualmente diverse experienţe pentru a descoperi un al cincilea gust — cel al grăsimilor. Bărbaţii sînt mai eficienţi în a discerne gustul de sărat şi de amar, de aceea şi beau bere, în vreme ce femeile preferă dulciurile şi gustul de zahăr, de aceea sînt mult mai multe femei dependente de ciocolată. Ca apărătoare ale cuibului şi aducătoare de fructe, ele trebuie să guste hrana şi să verifice dacă este dulce şi coaptă, pentru a fi dată copiilor, ceea ce a reprezentat un avantaj, mai ales că au dovedit că palatul lor gustativ este mult mai rafinat la gustul de zahăr. Aceasta explică de ce femeilor le plac dulciurile şi de ce majoritatea degustătorilor de alimente sînt femei.

vitate, ea se așteaptă ca el să-i interpreteze limbajul verbal, vocal și trupesc și să-i anticipeze nevoile asemeni unei femei. Din motive de evoluție pe care le-am mai discutat, acest lucru pur și simplu nu este posibil. Femeia presupune că bărbatul știe ce vrea ea sau de ce are nevoie, cînd el de fapt nu-și dă seama de nimic; atunci ea începe să-l acuze că este „insensibil — habar n-ai de nimic!" Iar bărbații de pretutindeni răspund invariabil: „Dar ce ai vrea, să-ți citesc gîndurile ?" Studiile arată că bărbații chiar nu sînt în stare să ghicească gîndurile. Vestea cea bună este că ei pot fi îndrumați pentru a-și îmbunătăți nivelul de conștientizare a mesajelor nonverbale și verbale.

Următorul capitol conține un test original, care vă va arăta care este orientarea sexuală a creierului vostru și de ce sînteți așa cum sînteți.

Capitolul 3

Totul tine de minte

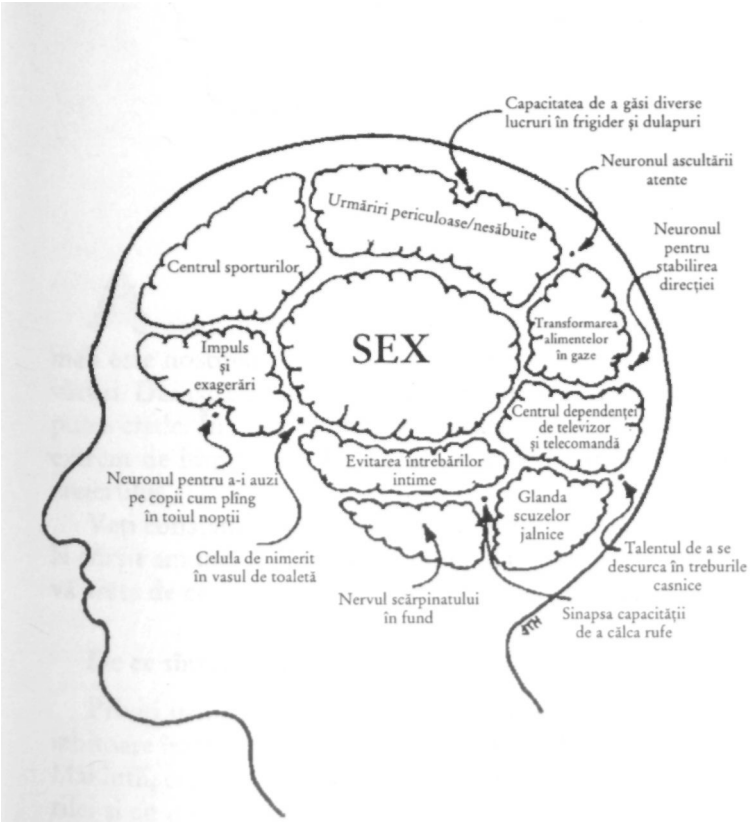
Capacitatea de a găsi diverse lucruri în frigider şi dulapuri
Neuronul ascultării atente
Urmăriri periculoase/nesăbuite
Neuronul pentru stabilirea direcţiei
Centrul sporturilor
SEX
Transformarea alimentelor în gaze
Impuls şi exagerări
Centrul dependenţei de televizor şi telecomandă
Evitarea întrebărilor intime
Neuronul pentru a-i auzi pe copii cum plîng în toiul nopţii
Glanda scuzelor jalnice
Talentul de a se descurca în treburile casnice
Celula de nimerit în vasul de toaletă
Nervul scărpinatului în fund
Sinapsa capacităţii de a călca rufe

Creierul bărbatului

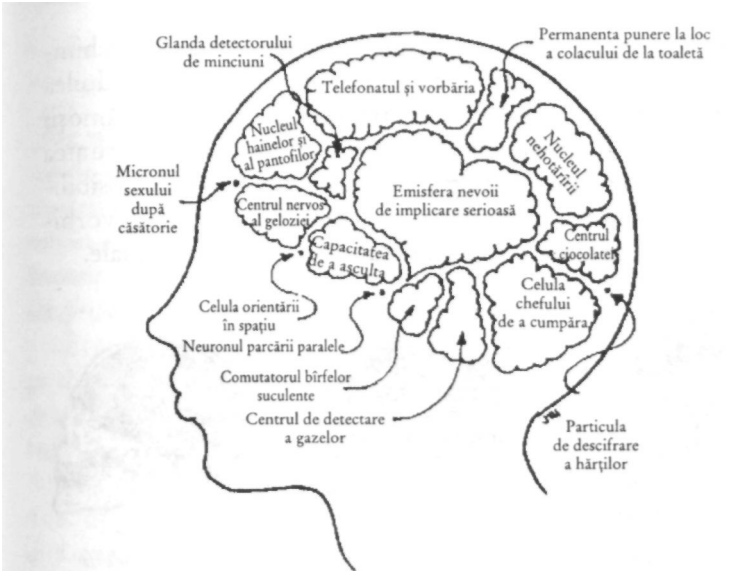
Glanda detectorului de minciuni
Permanenta punere la loc a colacului de la toaletă
Telefonatul și vorbăria
Nucleul hainelor și al pantofilor
Nucleul nehotărîrii
Micronul sexului după căsătorie
Centrul nervos al gelozici
Emisfera nevoii de implicare serioasă
Centrul ciocolatei
Capacitatea de a asculta
Celula chefului de a cumpăra
Celula orientării în spațiu
Neuronul parcării paralele
Comutatorul bîrfelor suculente
Centrul de detectare a gazelor
Particula de descifrare a hărților

Creierul femeii

Aceasta ilustrare a creierului bărbatului și a celui al femeii este nostimă tocmai pentru că ea conține și multe adevăruri. Dar oare cît de multe ? Ei bine, mult mai mult decît ați putea crede. în acest capitol, vom analiza ultimele descoperiri extrem de importante făcute în urma cercetărilor la nivelul creierului.

Veți constata că acest capitol este extrem de lămuritor, iar la sfîrșit am inclus și un test simplu, dar remarcabil pentru a vă arăta de ce creierul vostru se comportă ca atare.

De ce sîntem mai deștepți decît ceilalți

Priviți următoarele desene și veți observa două diferențe izbitoare între gorile, omul din Neanderthal și omul modern. Mai întîi, creierul nostru este de trei ori mai mare decît al gorilei și cu o treime mai mare decît al strămoșului nostru primitiv. Fosilele descoperite arată că în ultimii 50.000 de ani

creierul nostru nu și-a modificat dimensiunea, iar schimbările la nivelul funcțiilor sale sînt neînsemnate. In al doilea rînd, există o protuberantă a frunții pe care atît strămoșii noștri cît și verișoarele noastre primate nu o aveau. Fruntea conține lobii frontali stîng și drept, ceea ce ne oferă posibilități unice cum ar fi gîndirea, interpretarea hărților și vorbirea. De aceea sîntem superiori tuturor celorlalte animale.

gorila *omul din Neandertkal* *omul modern*

Creierul bărbaților și al femeilor a evoluat în privința diverselor capacități, talente și abilități. Bărbații, avînd ca principală preocupare vînatul, aveau nevoie de o capacitate de a se putea orienta pe distanțe mari și de a-și dezvolta diverse tactici de organizare a prinderii vînatului, dar și de a ținti cît mai bine. Ei nu aveau nevoie să se priceapă la conversații sau să fie sensibili la necesitățile emoționale ale celorlalți, drept pentru care nu și-au dezvoltat aceste zone ale creierului, ale capacității de a stabili relații interpersonale.

In schimb, femeile aveau nevoie să se descurce pe zone limitate, să aibă o capacitate de percepție vizuală periferică mai amplă, pentru a urmări atent tot ceea ce le înconjura, precum și pentru a face mai multe lucruri deodată, dar și pentru a comunica în mod eficient. Ca urmare a acestor nevoi, creierul bărbaților și cel al femeilor și-au dezvoltat anumite zone pentru a satisface fiecare talent în parte.

In zilele noastre, societățile vechi sînt considerate extrem de discriminatorii din punct de vedere sexual, dar asupra acestui subiect ne vom opri ulterior.

în ce fel mintea noastră știe să ne apere teritoriul

„E greu să te dezbari de vechile obiceiuri", spun bătrînii. „Memoria genetică este vie și acționează", spun savanții. Memoria genetică este parte componentă a comportamentului nostru instinctiv. Evident, este de așteptat ca zecile de mii de ani în peșteri petrecuți într-o urmărire atentă a tot ceea ce te înconjoară pentru a-ți apăra teritoriul și rezolvînd miliardele de probleme de supraviețuire să lase urme.

Priviți-i pe bărbați la restaurant, de exemplu. Majoritatea preferă să stea cu spatele spre perete și cu fața spre intrarea în restaurant. Așa se simt mai bine, mai în siguranță și mai pe față. Nimeni nu o să reușească să se strecoare neobservat, deși în vremurile noastre nimic nu este mai ucigător decît o notă de plată, care pică mai ceva ca un trăsnet. Femeile, pe de altă parte, n-au nimic împotrivă să stea cu spatele spre un cîmp deschis, cu condiția să nu fie împreună cu copiii lor, situație în care vor dori să stea tot lîngă perete.

Acasă, instinctiv, toți bărbații vor alege acea parte a patului care este mai aproape de ușa de la dormitor, „acesta fiind un gest simbolic al apărării intrării în peșteră". Cînd un cuplu se mută într-o casă nouă sau doarme la hotel și ușa este pe partea unde de obicei doarme femeia, bărbatul este foarte neliniștit și va avea probleme cu somnul fără să știe de ce. Schimbarea locului, pentru a fi din nou mai aproape de ușă, poate cel mai adesea să rezolve problema asta.

Bărbații glumesc spunînd de îndată ce se însoară că vor să doarmă pe partea dinspre ușă a patului ca să poată fugi mai repede — în realitate e doar un instinct de apărare.

Cînd bărbatul este plecat de acasă, femeia îşi asumă de obicei rolul protector şi doarme pe locul lui în pat. Noaptea, femeia poate fi trezită dintr-un somn profund de primul sunet ascuţit, cum ar fi plînsul copilului foarte mic. Bărbaţii, spre marea enervare a femeilor, vor continua să sforăie zdravăn. Creierul lui însă este programat astfel încît să reacţioneze la sunete ce pot fi asociate cu ideea de mişcare sau, eventual, la zgomotul produs de o rămurică din geam, ceea ce-l poate trezi într-o fracţiune de secundă, pentru a se apăra împotriva unui posibil atac. De data asta, femeile vor dormi duse — excepţie făcîndu-se atunci cînd bărbatul este plecat şi creierul ei începe să-şi asume şi rolul lui, auzind toate sunetele sau mişcările ce reprezintă o ameninţare pentru cuib.

Creierul din spatele reuşitei

Filozoful grec Aristotel credea că centrul gîndirii se află în inimă, în vreme ce creierul ajuta doar la răcorirea trupului. De aceea inima este prezentă în cele mai multe exprimări ale diverselor emoţii. Nouă ni se poate părea ridicol acum, dar mulţi experţi, chiar şi în secolul al XlX-lea, continuau să fie de acord cu Aristotel.

în 1962, Roger Sperry a cîştigat premiul Nobel pentru că a demonstrat faptul că cele două emisfere ale cortexului cerebral răspund în mod direct de anumite funcţii intelectuale de sine stătătoare. Tehnologia avansată permite acum urmărirea funcţionării creierului, dar înţelegerea lui nu depăşeşte încă faza incipientă. Ştim că emisfera dreaptă, partea creatoare, controlează partea stîngă a corpului, în vreme ce emisfera stîngă deţine controlul asupra logicii, raţionamentului, vorbirii şi a părţii drepte a corpului. In lobul stîng se află localizate limbajul şi vocabularul, în special la bărbaţi, iar în cel drept sînt înmagazinate şi controlate informaţiile vizuale.

Stîngacii au o predilecţie pentru emisfera dreaptă, respectiv pentru partea de creaţie. Acesta este motivul pentru care există un număr extrem de mare de stîngaci deveniţi adevărate genii artistice, inclusiv Albert Einstein, Leonardo Da Vinci,

Picasso, Lewis Carroll, Greta Garbo, Robert De Niro și Paul McCartney. Sînt mai multe femei stîngace decît bărbați, dar 90% dintre oameni sînt dreptaci. Majoritatea bărbaților sînt foarte pricepuți să facă lucrurile cu mîna dreaptă, dar nu sînt la fel de buni cînd își folosesc mîna stîngă. Pentru bărbați, dreapta trebuie să fie sigură pentru a nimeri cu ușurință o țintă în mișcare și pentru a-și apăra partea din față a corpului de posibilele atacuri. Faptul că bărbații sînt dreptaci este localizat undeva în gene și explică de ce, dacă un bărbat este pe cale să atace, în peste 90% din cazuri prima lui mișcare va fi spre dreapta, ca să lovească mai bine.

Testele arată că, în medie, femeile sînt cu 3% mai inteligente decît bărbații.

Pînă în anii 1960, majoritatea datelor despre creierul uman proveneau de la soldații omorîți pe cîmpurile de luptă — și erau destui. Problema era însă că majoritatea erau, evident, bărbați, prin urmare se presupunea că și creierul femeii acționează similar.

In prezent, cele mai recente cercetări dezvăluie faptul că, în realitate, creierul femeii acționează mult diferit față de cel al bărbatului. în acest lucru constă sursa majorității problemelor ivite în relațiile dintre sexe. Creierul femeii este ceva mai mic decît al bărbatului, dar studiile arată că acest lucru nu contează atunci cînd este vorba de reușitele creierului femeii, în 1997, cercetătoarea daneză Bente Pakkenberg de la Secția de neurologie a Spitalului Municipal din Copenhaga a demonstrat că, în medie, bărbatul are patru miliarde de celule in plus în creier față de femeie, dar de obicei femeile sînt cu 3% mai inteligente. în 1999, specialistul în studiile pe creier prof. Ruben Gur de la Centrul Medical al Universității din Pennsylvania a descoperit că femeile au mai multă materie cenușie decît bărbații. Materia cenușie este locul unde se fac calculele și datorită ei femeile comunică mult mai bine decît bărbații.

„Este clar că femeile sînt mai deştepte decît bărbaţii. Gîndiţi-vă — cel mai bun prieten al lor sînt diamantele; cel mai bun prieten al bărbaţilor este cîinele."

Joan Rivers

Ce anume este şi unde se află mintea noastră

Există o părere general valabilă în legătură cu acea parte a creierului care controlează anumite funcţii.

In vreme ce cercetările şi înţelegerea creierului uman sînt tot mai profunde pe zi ce trece, apar şi diverse interpretări ale rezultatelor studiilor respective. Există însă mai multe zone în care oamenii de ştiinţă şi cercetătorii sînt de aceeaşi părere. Folosind Tomografia cu Rezonanţă Magnetică (TRM), care măsoară activitatea electrică din creier, pot fi identificate, măsurate şi localizate exact mai multe funcţii ale creierului. Cu ajutorul scanerelor, putem vedea cum anumite părţi ale creierului îndeplinesc o misiune precisă. Atunci cînd scanerul indică localizarea specifică a unei capacităţi sau funcţii înseamnă că acea persoană se va dovedi eficientă în aplicarea acelui talent şi care îi face plăcere, dînd dovadă de o anumită atracţie pentru domeniul respectiv, pe care îl poate şi practica.

De exemplu, majoritatea bărbaţilor au o localizare specifică în creier care le permite să simtă direcţia, drept pentru care li se pare uşor să o găsească. Le place să planifice diferite drumuri, dar nu sînt decişi să le urmeze şi, de asemenea, le plac distracţiile care le permit să-şi folosească abilităţile precum spiritul de negociator sau orientarea în spaţiu. Femeile au anumite zone specifice pentru vorbire. Se pricep la asta, o fac cu uşurinţă, drept pentru care sînt atrase de domeniile care le permit să-şi utilizeze această capacitate, cum ar fi terapiile, consilierea şi învăţămîntul. Atunci cînd nu există o localizare clară pentru o anumită abilitate, înseamnă că persoa-

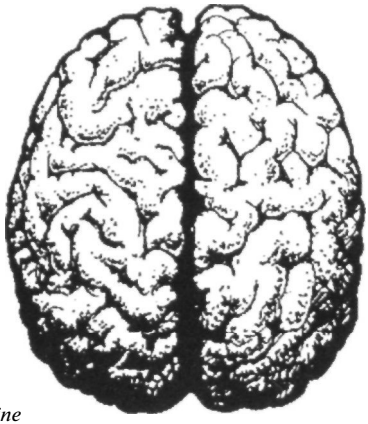

Emisfera stingă
Partea dreaptă a corpului
Matematica
Vorbirea
Logica
Faptele
Deducția
Analiza
Simțul practic
Ordinea
Cuvintele
dintr-un cîntec
Conturul
Detectarea detaliilor foarte fine

Emisfera dreaptă
Partea stingă a corpului
Creativitatea
înclinația artistică
Vizualul
Intuiția
Ideile
Imaginația
Vederea în ansamblu
Melodia unui cîntec
Perceperea „ imaginii globale "
Orientarea în spațiu
Prelucrarea multiplă

na nu este pricepută sau nu îi face plăcere să se ocupe de așa ceva. De aceea este greu să găsești femei pilot, tot așa cum e greu să găsești alinare la un bărbat sfătuitor sau să înveți engleza „cum trebuie" de la un bărbat profesor.

Unde încep cercetările asupra creierului

Primele experiențe științifice referitoare la diferențele dintre sexe au fost înregistrate și există încă la muzeul din Londra, ele fiind făcute de Francis Galton în 1882. El a descoperit că bărbații sînt mai sensibili la sunetele „țipătoare" — la zgomotele stridente sau ascuțite —, au o mai puternică strîngere de mînă și sînt mai puțini sensibili la durere ca femeile, în același timp, în America s-a făcut un studiu similar, in urma căruia s-a constatat că bărbații preferă roșul și nu albastrul, că au un vocabular mai vast și că rezolvă mai ușor problemele tehnice decît pe cele gospodărești. Femeile aud mai bine, folosesc mai multe cuvinte decît bărbații și preferă să rezolve sarcini și probleme individuale.

Studiile inițiale referitoare la anumite localizări ale funcțiilor creierului s-au făcut pe pacienți cu probleme ale creierului- S-a constatat că bărbații care au suferit accidente pe

partea stîngă a creierului și-au pierdut în mare parte capacitatea de a vorbi și de a se exprima, în vreme ce femeile cu accidente similare nu au suferit o pierdere a vorbirii, ceea ce a indicat faptul că ele au mai mulți centri ai vorbirii.

La bărbați existau riscuri de trei sau de patru ori mai mari de a-și pierde capacitatea de vorbire sau de a avea dificultăți de vorbire și era puțin probabilă o recuperare a acestor calități. Dacă bărbatul este rănit pe partea stîngă a capului, există riscul să amuțească. Dacă femeia este lovită în același loc, mai mult ca sigur ea va continua să vorbească.

Bărbații cu probleme ale creierului pe partea dreaptă își pierd în parte sau în totalitate simțul de orientare în spațiu — capacitatea de a gîndi tridimensional și de a roti obiectele în gînd pentru a vedea cu ochii minții cum arată din diverse unghiuri. De exemplu, planul de construcție al unei case este perceput bidimensional de creierul femeii, în vreme ce al bărbatului îl vede în trei dimensiuni, adică poate percepe și în adîncime. Majoritatea bărbaților își pot imagina cum va arăta clădirea după ce se va termina construirea ei. Femeile care au suferit vătămări ale creierului în același loc din partea dreaptă ca și bărbații despre care am vorbit anterior vor suferi mai puține schimbări sau nici una la nivelul capacității de orientare în spațiu.

Doreen Kimura, profesor de psihologie la Universitatea din Ontario, a constatat că la bărbați problemele de vorbire apar atunci cînd au suferit un accident pe partea stîngă a creierului, în vreme ce la femei doar cînd lobul frontal al fiecărei emisfere a avut de suferit. Bîlbîiala este un defect de vorbire ce apare aproape exclusiv la bărbați și sînt de trei-patru ori mai mulți băieți decît fete care fac cursuri speciale pentru a remedia această problemă. Mai simplu spus, bărbații au capacități limitate în privința vorbirii și conversației. Acest rezultat sigur că nu le va surprinde pe femei. Cărțile antice sînt pline de exemple care evidențiază incapacitatea bărbaților de a vorbi și de a conversa, lucru care le-a făcut de mii de ani pe femei să-și smulgă părul din cap.

Cum este analizat creierul

De la începutul anilor 1990, aparatura de scanare a creierului s-a dezvoltat într-o asemenea măsură, încît în prezent este posibil să vezi în direct pe un monitor cum funcționează creierul prin utilizarea unui tomograf special (Positron Emmission Tomography — PET — Tomografie cu emisie de pozitroni), precum și sistemul de rezonanță magnetică (Magnetic Resonance Imaging — MRI — Tomografie cu Rezonanță Magnetică). Marcus Raichle de la Facultatea de Medicină a Universității din Washington a măsurat zonele specifice ale metabolismului crescut la nivelul creierului pentru a fixa exact felul în care funcționează anumite capacități umane, care arată cam asa:

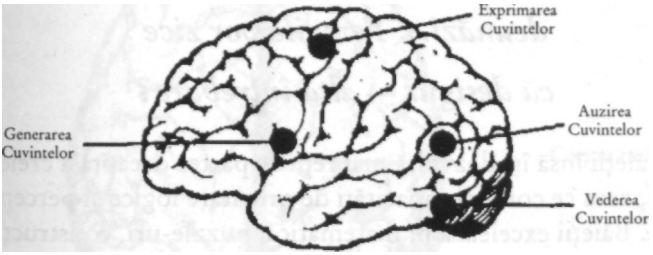

Principalele puncte specifice la nivelul creierului, așa cum apar ele la TRM

In 1995, la Universitatea Yale, o echipă de savanți condusă de doctorii Bennett și Sally Shaywitz au făcut cîteva teste pe diverși bărbați și femei pentru a stabili care parte a creierului este folosită pentru a potrivi cuvintele în versuri. Folosind TRM pentru a detecta schimbările minore din circulația sîngelui la nivelul diverselor părți ale creierului, ei au confirmat faptul că bărbații folosesc mai ales partea stîngă pentru vorbire, în vreme ce femeile folosesc atît partea stîngă cit și pe cea dreaptă. Aceste experimente, precum și nenumărate altele făcute în anii 1990, au indicat limpede același rezultat: creierul bărbaților si al femeilor funcționează diferit.

Cercetările mai arată și faptul că partea stîngă a creierului fetiței se dezvoltă mai rapid decît a băiețelului, ceea ce înseamnă că ea va vorbi mai repede și mai bine decît frățiorul ei, va citi mai devreme și va învăța mai repede o limbă străină. De asemenea, acest lucru explică și de ce patologii vorbirii au foarte mulți clienți băieței la tratament.

Intrebați-i pe bărbați și pe femei
dacă nu cumva creier ele lor funcționează
diferit. Bărbații vă vor spune că ei cred că da,
că parcă au citit ceva pe Internet chit
deunăzi... Femeile vor zice
că desigur — altă întrebare f

Băieții însă își dezvoltă mai repede partea dreaptă a creierului, ceea ce conferă capacități de orientare logice și perceptuale. Băieții excelează în matematică, puzzle-uri, construcții și rezolvarea problemelor și stăpînesc toate aceste lucruri cu mult înaintea fetelor.

S-ar putea crede că diferențele dintre sexe sînt minime sau irelevante. Numai că dovezile nu susțin acest punct de vedere. Din păcate, actualmente trăim într-un mediu social în care se insistă asupra faptului că sîntem la fel — în ciuda muntelui de dovezi care arată că sîntem programați diferit și că am evoluat cu capacități și înclinații înnăscute foarte variate.

De ce femeile sînt mai bine conectate

Emisferele stîngă și dreaptă ale creierului sînt legate printr-o serie de nervi care se numesc corpus callosum. Acest cablu face ca o parte a creierului să comunice foarte bine cu cealaltă, permițînd schimbul de informații.

Încercați să vă imaginați că aveți două calculatoare pe umeri, ele fiind legate de o unică interfață. Aceasta ar fi corpus callosum.

Neurologul Roger Gorski de la Universitatea Californiană din Los Angeles a confirmat că de fapt creierul femeii are un corpus callosum mai gros decît cel al bărbatului, femeile avînd cu peste 30% mai multe legături între emisfera stîngă și cea dreaptă. De asemenea, el a mai dovedit că bărbații și femeile folosesc părți diferite ale creierului atunci cînd îndeplinesc o aceeași misiune. Aceste descoperiri au fost de atunci dublate și de cele ale savanților de pretutindeni.

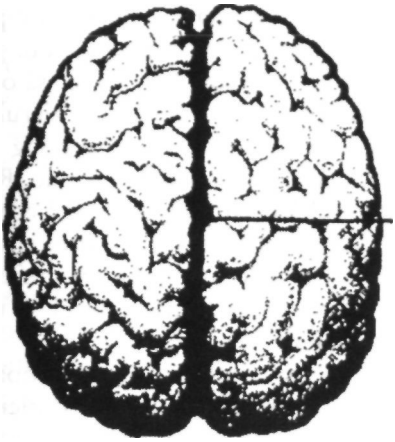

Corpus callosum

Cercetările au mai dezvăluit și că hormonul feminin estrogen stimulează dezvoltarea celulelor nervoase, apărînd mai multe legături la nivelul creierului și între cele două emisfere. Studiile arată că dacă există mai multe legături, și vorbirea este mai fluentă. Acest lucru mai explică și capacitatea femeilor de a putea executa mai multe lucruri fără legătură aparentă între ele, lămurind și problema intuiției feminine. Așa cum am discutat, femeia este mai bine dotată din punct de vedere senzorial, prin această conectare multiplă putîndu-se face un transfer mai rapid de informații între

emisfere și de aceea nu este de mirare că o femeie poate emite judecăți rapide și precise în legătură cu diverse persoane și situații la nivel intuitiv.

De ce bărbații nu pot face decît „un singur lucru odată!"

Toate cercetările de care dispunem sînt de acord că, în cazul bărbaților, creierul este specializat. Compartimentat. Creierul bărbatului este configurat astfel încît să se concentreze asupra unei misiuni precise și majoritatea bărbaților vă vor spune că nu pot face decît *„un singur lucru odată"*. Cînd bărbatul oprește mașina ca să vadă numele străzii în ghid, ce face cu radioul? îl oprește! Majoritatea femeilor nu pot pricepe de ce ei fac asta. Ele pot citi în timp ce ascultă și pot și vorbi, și atunci el de ce nu e în stare ? De ce vrea să oprească televizorul cînd sună telefonul? „Cînd citește ziarul sau se uită la televizor, de ce n-aude ce-i spun?", se plîng absolut toate femeile din lume, mai devreme sau mai tîrziu. Răspunsul este că de fapt creierul bărbatului este astfel configurat încît să facă *un singur lucru odată,* pentru că există mai puține conexiuni între emisferele stîngă și dreaptă, iar creierul este mai compartimentat. Dacă îi veți scana creierul în timp ce citește, veți constata că practic este surd.

Creierul femeii este astfel configurat încît să poată face mai multe lucruri deodată. Acestea pot să nu aibă nici o legătură și creierul să continue să funcționeze fără întrerupere. Poate să vorbească la telefon, să gătească în același timp după o rețetă nouă și să se uite la televizor. Sau poate conduce mașina, se poate farda și poate asculta radioul vorbind totodată la un telefon mobil. Dar în cazul în care un bărbat gătește după o rețetă și tu îi vorbești, mai mult ca sigur că el se va înfuria pentru că nu poate urmări instrucțiunile scrise și ceea ce ai de spus în același timp. Dacă un bărbat se bărbierește și încerci să-i vorbești, sigur se taie. Majoritatea femeilor au fost deja acuzate de bărbați că din cauza lor nu au văzut că trebuie să cotească și să iasă din șosea, mai precis, fiindcă ei nu-i mai tace gura. O femeie chiar mi-a povestit că atunci cînd se

supără pe soțul ei, începe să-i vorbească tocmai cînd el bate un cui!

Cum femeile folosesc ambele laturi ale creierului, multora li se pare mai greu să distingă între mîna stîngă și mîna dreaptă. Cam 50% dintre femei nu pot distinge pe loc între cele două fără să se uite după vreun inel sau după vreun pistrui. Pe de altă parte, bărbații care funcționează fie cu partea stîngă fie cu partea dreaptă a creierului identifică mult mai ușor stîngă și dreapta, drept pentru care femeile din lumea întreagă sînt mereu dojenite de bărbați că au indicat direcția dreapta cînd de fapt ar fi trebuit s-o ia la stîngă.

încercați testul periuței de dinți

încercați acest test — al spălatului pe dinți. Majoritatea femeilor se pot spăla pe dinți în timp ce se plimbă prin casă sau discută mai multe subiecte. Pot să își perieze dinții în sus și în jos, în timp ce cu mîna cealaltă lustruiesc o masă cu o mișcare circulară. Majoritatea bărbaților găsesc că acest lucru este foarte greu, dacă nu chiar imposibil.

Cînd bărbații se spală pe dinți, creierul lor mono îi face să se concentreze exclusiv asupra acestui lucru. Cu toții stau în fața chiuvetei cu picioarele depărtate cam la 30 de centimetri, cu corpul ușor aplecat, mișcîndu-și capul înainte și înapoi după periuță, de obicei în funcție de viteza cu care curge apa.

De ce sîntem ceea ce sîntem

In aceste vremuri în care creștem băieții și fetițele ca și cum ar fi identici, știința dovedește că sînt extrem de diferiți în gîndire. Concluzia neurologilor și a cercetătorilor de pretutindeni este că sîntem ceea ce sîntem din pricina hormonilor.

Sîntem ceea ce sîntem din pricina hormonilor. Cu toții sîntem rezultatul unor reacții chimice.

Spre sfîrşitul secolului XX, se susţinea că ne naştem cu o minte complet nepopulată şi că părinţii noştri, profesorii şi mediul ne dictează atitudinile şi alegerile. Noile studii la nivelul creierului şi al dezvoltării sale arată că mintea noastră, cam la 6-8 săptămîni după concepere, este configurată asemeni unui calculator. „Sistemul de operare" fundamental există şi sînt instalate deja cîteva „programe", astfel încît atunci cînd ne naştem sîntem deja pregătiţi asemeni unui calculator cu un sistem ce mai poate fi îmbunătăţit în privinţa hardware-ului şi software-ului.

De asemenea, ştiinţa mai arată şi că sistemul operaţional fundamental precum şi legăturile stabilite nu lasă prea mult loc pentru schimbări majore. Mediul şi profesorii pot doar să adauge date şi programe compatibile. Şi cel puţin pînă acum încă nu există manuale de „Cum să...". Asta înseamnă că atunci cînd ne naştem alegerile ulterioare şi preferinţele sexuale sînt deja prestabilite. Natură versus formare? Deja zarurile au fost aruncate. Natura a avut de la bun început un avans. Acum ştim că hrănirea copiilor este ceva care se dobîndeşte, mamele adoptive demonstrînd că sînt la fel de eficiente în a-şi creşte copiii ca şi mamele biologice.

Programarea embrionului

Aproape toţi sîntem compuşi din 46 de cromozomi, care sînt un fel de construcţii genetice sau un proiect. 23 provin de la mamă şi 23 de la tată. Dacă cel de-al 23-lea cromozom al mamei este un cromozom X (adică în formă de X) şi cel de-al 23-lea cromozom al tatălui este tot în formă de X, rezultatul va fi un copil XX, adică o fată. Dacă cel de-al 23-lea cromozom al tatălui este un Y, se obţine un copil XY, adică un băiat. Baza corpului uman şi creierul sînt feminine — cu toţii debutăm ca fete — şi de aceea bărbaţii au şi trăsături feminine, cum ar fi sfîrcuri sau glande mamare.

La 6-8 săptămîni după concepere, fătul încă nu are sex şi se poate dezvolta fie ca băiat, fie ca fată din punct de vedere al organelor genitale.

Savantul german dr. Gunther Dorner, un adevărat pionier în privința științelor sociale, a fost printre primii care au avansat teoria că identitatea noastră sexuală se formează la șase-opt săptămîni după concepere. Studiul său a arătat că dacă embrionul este din punct de vedere genetic băiat (XY), el își dezvoltă anumite celule care creează o cantitate mare de hormoni masculini, în special de testosteron, formîndu-se astfel în corp testiculele și configurîndu-se creierul pentru trăsăturile și comportamentele masculine, cum ar fi percepția pe distanțe mari și orientarea în spațiu pentru a arunca, vîna și urmări.

Să zicem că embrionul masculin (XY) are nevoie de cel puțin o unitate de hormoni masculini pentru a se forma organele genitale și de alte trei pentru configurarea creierului cu un sistem operațional masculin, dar din motive pe care le vom discuta ulterior, nu primește dozarea necesară. Să spunem că ar fi nevoie de patru unități și primește doar trei. Prima unitate este folosită pentru a se forma organele genitale masculine, dar creierul nu mai primește decît încă alte două unități, ceea ce înseamnă că de fapt creierul este sexuat doar pe două treimi masculin și rămîne o treime feminin. Rezultatul este că se va naște un copil care va deveni o persoană cu un creier predominant masculin, dar și cu capacități și tipare de gîndire feminine. Dacă fătul mascul primește doar două unități de hormoni masculini, una este folosită pentru formarea testiculelor, iar creierul primește doar una în loc de cele trei necesare. Astfel rezultă un copil al cărui creier este predominant feminin ca structură și gîndire, aflîndu-se însă într-un corp masculin din punct de vedere genetic. La pubertate, băiatul mai mult ca sigur va ajunge homosexual. Vom discuta despre asta în Capitolul 8.

Cînd embrionul este fată (XX), există foarte puțini hormoni masculini sau chiar deloc, astfel încît corpul creează organele genitale feminine, iar creierul rămîne esențialmente feminin. Creierul continuă să fie configurat cu hormoni feminini, dezvoltîndu-și atributele de apărare a cuibului, inclusiv

centrii prin care se pot descifra semnalele verbale şi nonverbale. Cînd se naşte o fetiţă, ea arată ca o fetiţă şi comportamentul ei va fi feminin din cauza creierului care s-a dezvoltat în această direcţie. Ocazional însă, de obicei accidental, fătul feminin primeşte şi o cantitate semnificativă de hormoni masculini; ca urmare, se naşte o fetiţă cu un creier mai mult sau mai puţin masculin. Şi acest lucru îl vom discuta mai pe larg în Capitolul 8.

Se estimează că între 80 şi 85% dintre bărbaţi au un creier predominant masculin şi între 15 şi 20% au un creier mai mult sau mai puţin efeminat. Mulţi dintre cei din această a doua categorie devin homosexuali.

între 15 şi 20% dintre bărbaţi au un creier efeminat. Aproximativ 10% dintre femei au un creier masculinizat.

în această carte orice referire la sexul femeiesc se va raporta la 90% dintre fete şi femei, respectiv la cele al căror creier este organizat pentru un comportament preponderent feminin. Aproximativ 10% dintre femei au un creier dotat în mai mică sau în mai mare măsură cu capacităţi tipic masculine, pentru că a primit şi o doză de hormoni masculini după concepere, în perioada dintre a şasea şi a opta săptămînă.

Iată acum un test simplu, dar fascinant, care vă poate arăta măsura în care creierul vostru este axat pe gîndire masculină sau feminină. întrebările au fost adunate din mai multe studii importante care s-au ocupat de sexualitatea creierului omenesc, iar sistemul de comparare a informaţiei folosit a fost cel dezvoltat de geneticiana britanică Anne Moir. Nu există răspunsuri corecte sau greşite în acest test, ci vă oferă informaţii în legătură cu felul în care faceţi alegerile şi cu felul în care gîndiţi. La sfîrşitul testului puteţi aduna rezultatele conform unui grafic care apare la pagina 72. Multiplicaţi testul şi oferiţi-l şi celor cu care locuiţi sau lucraţi şi cu siguranţă că toată lumea îsi va clarifica multe lucruri.

CREIERUL - TESTUL CONEXIUNILOR

Testul este conceput pentru a arăta în ce măsură tiparul creierului vostru este unul de tip masculin sau feminin. Nu există răspunsuri corecte sau greșite — rezultatul fiind un simplu indiciu al nivelului probabil de hormoni masculini pe care îl deține sau nu creierul vostru și care au apărut în perioada dintre a șasea și a opta săptămînă de după ce ați fost concepuți. Acest lucru se reflectă în preferințele voastre, la nivelul valorilor, comportamentului, stilului, orientării și alegerilor.

încercuiți afirmația care vi se pare valabilă cel mai adesea în cazul vostru:

1. Cînd este vorba de interpretarea unei hărți sau de căutatul într-un ghid al străzilor:
   a. aveți dificultăți și cel mai adesea cereți sprijinul altcuiva
   b. vă întoarceți spre direcția de mers
   c. nu aveți nici un fel de dificultăți în interpretarea hărților sau a ghidurilor străzilor
2. Pregătiți un fel de mîncare complicat, radioul merge iar un prieten sună la telefon. Ce faceți:
   a. lăsați radioul să meargă și continuați să gătiți în vreme ce vorbiți la telefon
   b. opriți radioul, vorbiți și continuați să gătiți
   c. îi spuneți că-l sunați de îndată ce terminați de gătit
3. Vin niște prieteni în vizită și întreabă cum pot ajunge la casa voastră cea nouă. Ce faceți:
   a. le desenați o hartă cu explicații clare și le-o trimiteți sau găsiți pe cineva care să le explice cum să ajungă
   b. întrebați ce puncte de reper au și apoi încercați să le explicați cum să ajungă
   c. le explicați verbal — „Mergeți pe drumul M3 pînă la New Castle, opriți, o luați la stînga, a doua la dreapta după stop..."

4. Cînd explicați o idee sau un concept, cel mai adesea:
a. folosiți creion, hîrtie și multe gesturi
b. explicați verbal, folosind doar un limbaj al trupului și gesturi
c. explicați verbal, clar și concis

5. Cînd vă întoarceți acasă de la un film grozav, preferați să,:
a. vă imaginați în gînd scenele din film
b. comentați scenele și dialogul
c. citați mai ales ceea ce s-a spus în film

6. La cinema preferați să stați:
a. în dreapta
b. oriunde
c. în stînga

7. Un prieten are niște probleme de natură mecanică. Cum reacționați:
a. îl înțelegeți și discutați despre ce simte el în această privință
b. îi recomandați pe cineva de încredere, care ar putea remedia situația
c. vă dați seama cum funcționează și încercați să remediați chiar voi problema

8. Vă aflați într-un loc care nu va este familiar și cineva vă întreabă încotro este nordul:
a. mărturisiți că nu știți
b. presupuneți, după ce vă gîndiți puțin
c. arătați direcția nord fără nici o dificultate

9. Ați găsit un loc de parcare, dar este foarte mic și trebuie să intrați cu spatele:
a. încercați să găsiți alt loc
b. încercați cu grijă să intrați cu spatele
c. intrați cu spatele fără nici o dificultate

10. Vă uitați la televizor cînd telefonul sună:

a. răspundeți la telefon cu televizorul deschis
b. întîi dați televizorul mai încet și apoi răspundeți
c. opriți televizorul, le spuneți celorlalți să tacă și apoi răspundeți

11. Tocmai ați auzit o melodie nouă interpretată de cîntărețul preferat. Ce faceți de obicei:

a. puteți reproduce o parte din ea fără nici o dificultate
b. puteți reproduce o parte din ea, doar dacă este o melodie foarte simplă
c. vi se pare greu să vă amintiți cum era, dar ați reținut o parte din cuvinte

12. Cel mai bine precizați ce va urma:

a. prin intuiție
b. luînd o hotărîre în funcție de informațiile disponibile, dar și de „fler"
c. folosiți fapte, date statistice și de tot felul

13. V-ați rătăcit cheile:

a. vă apucați de altceva pînă cînd apar de la sine ?
b. vă apucați de altceva, dar încercați să vă amintiți unde le-ați pus ?
c. refaceți în gînd traseul pînă vă amintiți unde le-ați lăsat ?

14. Vă aflați într-o cameră de hotel și auziți o sirenă undeva departe:

a. puteți spune exact dincotro vine sunetul
b. ați putea, eventual, s-o faceți dacă v-ați concentra
c. nu puteți identifica de unde provine sunetul

15. Mergeți la o întîlnire mondenă și **vă sînt** prezentate șapte sau opt persoane pe care **nu le-ați mai întîlnit.** A doua zi:

a. vă amintiți cu ușurință chipul lor
b. vă amintiți doar chipul unora dintre ei
c. vă e mai ușor să vă amintiți numele **lor**

16. Vreți să mergeți la țară în vacanță, dar partenerul ar vrea să meargă la mare. Pentru a-l convinge că soluția voastră este mai bună:

a. îi spuneți pe un ton blînd că vă place la țară și acolo se simt întotdeauna bine și copiii și întreaga familie
b. îi spuneți că dacă mergeți la țară veți fi foarte recunoscători și data viitoare veți merge la mare
c. vă folosiți de fapte concrete: la țară e mai aproape, mai ieftin, mai bine organizat pentru sport și petrecerea timpului liber

17. Cînd vă planificați activitățile zilnice, de obicei:

a. întocmiți o listă pentru a ști exact ce aveți de făcut
b. vă gîndiți la lucrurile pe care trebuie să le faceți
c. vă imaginați cu cine vă veți întîlni, unde veți merge și ce veți face

18. Un prieten are o problemă personală și a venit să discute cu voi:

a. sînteți plini de compasiune și înțelegere
b. îi spuneți că lucrurile nu sînt niciodată atît de rele pe cît par și îi explicați și de ce
c. îi oferiți sugestii sau sfaturi raționale despre felul cum ar trebui rezolvată problema

19. Doi prieteni din căsnicii diferite au cîte o idilă ascunsă. Cît de probabil este să vă dați seama:

a. vă dați seama de la bun început
b. vă dați seama în aproape jumătate din cazuri
c. mai mult ca sigur că nu observați

20. Ce înseamnă viața de fapt așa cum o percepeți voi:

a. să ai prieteni și să trăiești în armonie cu cei din jur

b. să fii prietenos cu ceilalți, păstrîndu-ți independența personala
c. să-ți atingi scopurile importante cîștigînd respectul celorlalți și obținînd un anumit prestigiu și progres

21. Dacă ați avea de ales, ați prefera să munciți:
a. într-o echipă cu persoane compatibile
b. în jurul altora, dar menținînd-vă propriul teritoriu
c. de unii singuri

22. Ce anume preferați să citiți:
a. romane
b. reviste și ziare
c. povești adevărate, autobiografii

23. Cînd mergeți la cumpărături, aveți tendința să:
a. cumpărați la primul imbold, mai ales lucruri speciale
b. aveți o listă prestabilită, dar luați ce vă pică la îndemînă
c. citiți etichetele și comparați prețurile

24. Preferați să vă culcați, să vă treziți și să mîncați:
a. de cîte ori aveți chef
b. conform unui program care însă poate fi flexibil
c. cam la aceeași oră în fiecare zi

25. Tocmai ați început să lucrați într-o slujbă nouă și ați cunoscut o grămadă de lume din rîndul personalului. Una dintre persoane vă telefonează acasă:
a. vă este ușor să-i recunoașteți vocea
b. cam în jumătate din cazuri îi recunoașteți vocea
c. aveți probleme în a-i recunoaște vocea

26. Ce vă supără cel mai tare cînd vă certați cu cineva:
a. faptul că persoana respectivă tace sau nu reacționează
b. că nu înțelege punctul vostru de vedere
c. că pune întrebări precise sau provocatoare ori că face comentarii

27. La școală, cum reacționați la dictări și compuneri:
a. vi se păreau la fel de ușoare
b. preferați una dintre cele două
c. nu erați prea bun la nici una

28. Cînd e vorba de dans sau de muzică de jazz:
a. „trăiți" muzica de îndată ce învățați pașii
b. în parte, reușiți să faceți mișcările sau să dansați și în parte nu
c. aveți probleme cu păstrarea ritmului

29. Cît de buni sînteți la identificarea și imitarea sunetelor scoase de diverse animale:
a. nu prea buni
b. așa și așa
c. foarte buni

30. La sfîrșitul unei zile lungi și obositoare, de obicei preferați să:
a. vorbiți cu familia sau cu prietenii despre ziua respectivă
b. ascultați pe alții vorbind despre cum și-au petrecut ei ziua
c. citiți un ziar, vă uitați la televizor și nu vorbiți

Cum se calculează acest test

Mai întîi adunați răspunsurile a, b și c și folosiți următorul tabel pentru a obține rezultatul final.

Pentru bărbați
A x 15 puncte =
B x 5 puncte =
C x (-5) puncte =
Total puncte =

Pentru femei
A x 10 puncte =
B x 5 puncte =
C x (-5) puncte =
Total puncte =

La toate întrebările la care răspunsurile nu reflectă foarte exact propria situație sau la cele la care nu ați încercuit nici o literă, acordați-vă cîte 5 puncte.

Analizarea rezultatului

Majoritatea bărbaților vor avea între 0-180, iar majoritatea femeilor între 150-300. Creierele „setate" pe o gîndire primordial masculină vor obține sub 150. Cu cît sînt mai aproape de 0, cu atît sînt mai masculine și cu atît este mai mare nivelul de testosteron. Acești oameni dau dovadă de o logică sigură, de putere analitică și verbală și au tendința să fie disciplinați și bine organizați. Cu cît se apropie mai mult de 0, cu atît sînt mai pricepuți în previziunea costurilor și planificarea rezultatelor în date statistice, emoțiile lor influențîndu -i cu greu. Rezultatele cu minus sînt rezultate masculine. Acestea indică prezența unor cantități mari de testosteron încă din fazele foarte timpurii ale dezvoltării fătului. Cu cît rezultatul este mai mic pentru o femeie, cu atît are mai mari înclinații spre lesbianism.

Creierele structurate mai ales pe o gîndire feminină vor obține peste 180. Cu cît cifra este mai mare, cu atît creierul este mai feminin și persoana respectivă va da dovadă de un simț creator important, dar și de talente artistice și muzicale.

Creierul — testul conexiunilor

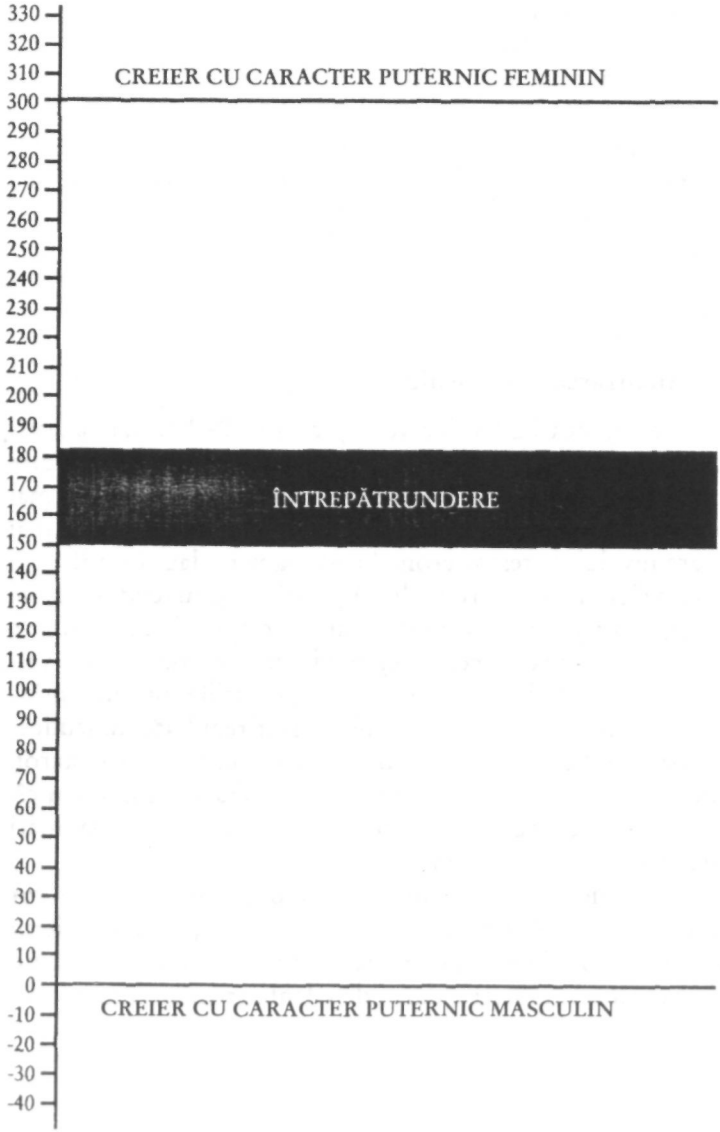

Majoritatea hotărîrilor lor se bazează pe intuiție sau pe fler și se pricep să își dea seama de diverse probleme folosind un minimum de date. De asemenea, sînt bune la rezolvarea problemelor care presupun creativitate și perspicacitate. Dacă un bărbat are peste 180 de puncte, crește probabilitatea de a deveni homosexual.

Bărbații care obțin sub 0 puncte și femeile care obțin peste 300 de puncte au creiere configurate atît de opus, încît singurul lucru pe care îl au în comun este că trăiesc pe aceeași planetă.

Intre 150 și 180 înseamnă compatibilitate de gîndire pentru ambele sexe sau că sînt, de fapt, un amestec de sexe. Acești oameni nu dovedesc o înclinație specială spre gîndirea masculină sau feminină și de obicei dau dovadă de flexibilitate în gîndire, ceea ce poate fi un avantaj semnificativ pentru orice categorie în momentul în care trebuie rezolvată o anumită problemă. Au tendința să-și facă prieteni atît dintre bărbați cît și dintre femei.

Un ultim cuvînt...

De la începutul anilor 1980, cunoștințele despre creier au depășit cele mai optimiste așteptări. Președintele american George Bush a proclamat anii 1990 ca fiind Deceniul Creierului și în prezent intrăm în Mileniul Minții. In discuția noastră despre creier și despre diversele zone pe care le-am prezentat simplificat, spre a evita prea mulți termeni de specialitate, am încercat să conștientizăm această simplificare, pentru că în fapt creierul este o structură de tipul unei rețele de neuroni, care formează un ansamblu complex de celule ale creierului, ce alcătuiesc regiunile creierului.

Dragi cititori, voi nu vreți să deveniți specialiști în neurologie, ci doar să înțelegeți ideile fundamentale ale funcționării creierului, precum și cîteva strategii în legătură cu abordarea sexului opus. Este ușor de determinat care este zona în care se formează simțul orientării în spațiu la bărbați și al dezvoltării strategiilor de funcționare. Este mult mai greu însă de manevrat partea emoțională a creierului, dar chiar și așa putem totuși să dezvoltăm anumite strategii utile.

Capitolul 4

Vorbitul si ascultatul

DECI, BILL, DUPĂ CE SCOȚI CĂȚELUL LA PLIMBARE, AȘ VREA SĂ IEI PÎINE DE LÎNGĂ SEX SHOP ȘI SĂ REPARI LAMPA DIN HOL ȘI CUȘCA LUI ROVER... PE URMĂ...

Ce spun femeile

Ce aud bărbații

Barbara şi Allan tocmai se pregăteau să meargă la o petrecere. Barbara îşi cumpărase o rochie nouă şi era nerăbdătoare să arate cît mai bine. A luat două perechi de pantofi, unii albaştri şi alţii aurii şi l-a întrebat pe Allan lucrul de care bărbaţii se tem cel mai tare: „Iubitule, care crezi că se potrivesc cu rochia asta ?" Pe Allan l-au trecut fiorii. îşi dădea seama că o încurcase. „Păi... îmm... Care vrei tu, dragostea mea", îngăimă el. „Hai, Allan", zise ea cu nerăbdare. „Spune care vin mai bine... Cei albaştri sau cei aurii?" „Cei aurii", răspunse el agitat. „Dar ăia albaştri ce au ?", întrebă ea. „Nu ţi-au plăcut niciodată. Am dat o avere pe ei şi n-ai putut să-i suferi!"

Allan s-a făcut mic dintr-odată. „Dacă nu te interesează ce cred nu mă mai întreba", spuse el. El a crezut că i se ceruse să rezolve o problemă. Numai că atunci cînd a găsit soluţia, ea n-a fost deloc recunoscătoare. De fapt, Barbara folosea un stil caracteristic femeilor: gînditul cu glas tare. Ea deja hotărîse ce pantofi va purta şi nu avea nevoie de părerea nimănui; dorea doar o confirmare că arată bine. în acest capitol, ne vom ocupa de problemele de comunicare pe care le au bărbaţii şi femeile, încercînd să oferim cîteva soluţii inedite.

Strategia „pantofilor albaştri sau aurii"

Atunci cînd o femeie întreabă „albaştri sau aurii", vrînd să Ştie cu ce să se încalţe, e foarte important ca bărbatul să nu îi dea nici un fel de răspuns. în schimb, el trebuie să spună: "N-ai ales nici una dintre perechi, iubito ?" Majoritatea fe-

meilor vor fi surprinse de această abordare, pentru că ele știu în general că bărbații au imediat o preferință. „Ei bine... mă gîndeam să-i port pe cei aurii...", va răspunde ea nesigură. Realitatea este că deja i-a ales pe cei aurii. „De ce pe cei aurii ?", va întreba el. „Pentru că am accesorii aurii și în imprimeul rochiei este și ceva auriu", va răspunde ea. Un bărbat abil va replica: „Uau! Ce alegere fantastică! O să arăți splendid! Bine ai făcut! îmi place la nebunie!" Și în mod sigur va avea o seară excelentă.

De ce bărbații nu sînt în stare să vorbească așa cum se cuvine

De mii de ani se știe că bărbații nu se prea pricep la conversații, în special comparativ cu femeile. Nu numai că fetițele încep să vorbească mai repede decît băieții, dar la trei ani o fetiță are un vocabular de două ori mai bogat decît al unui băiețel de aceeași vîrstă, exprimarea sa fiind aproape sută la sută inteligibilă. Specialiștii în patologia vorbirii au mereu de lucru cu băieții aduși de părinții care doresc un tratament pentru veșnica problemă — „Nu e în stare să vorbească suficient de corect." Dacă băiețelul are o soră mai mare, atunci diferențele de vorbire sînt și mai ușor de observat, în special pentru că surorile mai mari și mamele vorbesc adesea în locul fiilor. Intrebați-l pe un puști de cinci ani: „Ce mai faci?" — și mama sau sora lui va răspunde: „Face bine, mulțumim."

Mamele, fiicele și surorile mai mari vor vorbi adesea în numele bărbaților din familia lor.

Pentru bărbați, vorbirea nu este un talent special al creierului. Ea funcționează doar la nivelul lobului stîng, fără o localizare specifică. Studiile făcute asupra persoanelor cu probleme pe partea stîngă a creierului arată că majoritatea dere-

glărilor de vorbire ale bărbaților sînt localizate în emisfera stîngă/spate, iar ale femeilor în emisfera stîngă/față. Cînd vorbește un bărbat, scanerul arată că se activează întreaga emisferă stîngă, ca și cum ar încerca să găsească un centru al vorbirii, dar este incapabil s-o facă. Drept urmare, bărbații nu prea au darul vorbirii.

O altă scanare a creierului aparține unui studiu din 1999 condus de dr. Tonmoy Sharma, șeful Catedrei de Psihofarmacologie Cognitivă a Institutului de Psihiatrie din Londra. După cum veți putea vedea, bărbații au o localizare mai restrînsă a funcțiilor vorbirii.

Acest lucru arată de ce băieții au tendința să mormăie și să pronunțe cuvintele mai anevoios decît fetele. Ei folosesc o mulțime de „ăăă", „îîî" și „cam așa ceva" în timpul conversațiilor, nu pronunță bine finalul cuvintelor și utilizează doar trei tonuri ale vocii atunci cînd vorbesc, în vreme ce femeile folosesc cinci tonuri. Cînd mai mulți bărbați se adună să se uite la un meci de fotbal la televizor, ei procedează exact așa — singura lor conversație constă în „Dă-mi chipsurile" și „Mai e bere ?" Mai multe femei care se întîlnesc să privească la televizor transformă totul într-un pretext de a mai sta la o bîrfă. Ca urmare, se opresc la o telenovelă, pentru că acolo personajele și intrigile sînt mai simple decît în cazul unui film polițist.

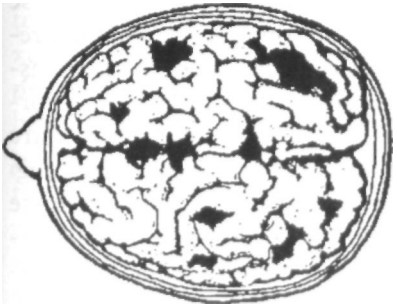

Localizarea vorbirii și a limbajului la bărbați (Zonele cu negru reprezintă zonele active.) Institutul de Psihiatrie din Londra, 1999.

Niciunde nu este mai evidentă diferența de exprimare dintre bărbați și femei ca în cazul sporturilor. Uitați-vă la meciurile sportive și analizați cu atenție cum baschetbalistele, de exemplu, își pot descrie meciul precis, succint și perfect inteligibil, în vreme ce bărbații, atunci cînd li se ia un interviu, nu numai că nu au nici o logică în puținul pe care îl spun, dar ai impresia că nici măcar nu-și mișcă buzele. Și în cazul adolescenților există o diferență considerabilă. Atunci cînd o fată aflată la vîrsta adolescenței este întrebată despre petrecerea la care a fost cu o seară înainte, ea face o prezentare foarte precisă a tot ceea ce s-a întîmplat — cine cui i-a spus, ce părere a avut fiecare și cum erau îmbrăcate persoanele prezente. Băiatul de aceeași vîrstă, în cazul în care i se pun aceleași întrebări, abia de îngaimă: „Păi... a fost... bine." De Sf. Valentin, florarii îi îndeamnă pe bărbați „să se exprime prin flori", pentru că ei știu că bărbaților le este greu să se exprime în cuvinte. Pentru un bărbat, nu e niciodată o problemă să cumpere o felicitare, ceea ce-l blochează este că trebuie s-o și scrie.

De obicei, bărbații aleg felicitări cu texte deja scrise. Astfel, le rămîne mai puțin de completat.

După cum probabil că vă mai aduceți aminte, bărbații se ocupă de vînatul-prînzului și nu de comunicare. Vînatul presupune o serie de semne nonverbale și adesea vînătorii așteaptă ore întregi în tăcere, pîndindu-și prada. Ei nici nu vorbesc, nici nu se reped. Cînd bărbații din vremurile noastre merg la pescuit împreună, sînt în stare să stea acolo ore întregi fără să-și adreseze o vorbă. Ei se simt minunat, bucurîndu-se de prezența celorlalți, dar nu simt nevoia să se exprime în cuvinte. In schimb, atunci cînd femeile sînt împreună și nu vorbesc, acesta este un indiciu clar că există o problemă majoră. Singura situație în care bărbații devin vorbăreți este aceea în

care acea compartimentare din creierul masculin se destramă din pricina unei cantităţi foarte mari de alcool.

Băieţii şi şcoala

La început, băieţii nu se prea descurcă la şcoală, pentru că există un handicap din punct de vedere al exprimării în raport cu fetele. Ca urmare, au probleme cu limbile străine, cu limba maternă şi cu artele. Se simt inferiori în faţa fetelor, care se exprimă mai bine, devenind violenţi şi turbulenţi. Ideea de a-i da pe băieţi cu un an mai tîrziu la şcoală atunci cînd au probleme cu exprimarea are o oarecare logică. Băieţii s-ar simţi mai bine şi ar fi mai puţin intimidaţi de fluenţa cu care se exprimă fetiţele de aceeaşi vîrstă.

în anii următori, fetele rămîn în urmă la ştiinţele exacte şi în domeniile în care orientarea în spaţiu este vitală. In vreme ce clasele de remedierea exprimării sînt pline de băieţi ai căror părinţi îngrijoraţi speră şi se roagă ca fiii lor să fie în stare în cele din urmă să citească, să vorbească şi să scrie corect, în cazul fetelor nu se mai face atîta caz pentru a le îndrepta incapacitatea de orientare în spaţiu. Pur şi simplu, cînd vine vorba de asta, se schimbă subiectul.

Există o tendinţă din ce în ce mai puternică în ultimii ani de a separa băieţii şi fetele la predarea anumitor materii, cum ar fi engleza, matematica şi ştiinţele naturii. Liceul Shenfield din Essex, de exemplu, le permite celor de acelaşi sex să înveţe într-un mediu în care nu există concurenţă din partea sexului opus. La lucrările de matematică, fetelor li se formulează probleme care au legătură cu grădinăritul, în vreme ce ale băieţilor se referă la articolele de fierărie. Acest tip de împărţire se concentrează asupra preferinţelor fireşti ale băieţilor şi fetelor la nivelul organizării creierului, iar rezultatele sînt impresionante. La engleză, rezultatele băieţilor sînt de patru ori mai bune decît media la nivel naţional, iar la matematică şi ştiinţele naturii fetele au rezultate de două ori mai bune decît în alte scoli.

De ce femeile sînt mai buni oratori

La femei, vorbirea are o localizare precisă în emisfera stingă în faţă, existînd un loc şi în emisfera dreaptă. Datorită acestei localizări în ambele părţi ale creierului, femeile conversează mult mai bine. Le face plăcere şi vorbesc foarte des. Existînd zone specifice de control al vorbirii, restul creierului femeii rămîne disponibil pentru alte lucruri, astfel încît pot face mai multe lucruri deodată în timp ce vorbesc.

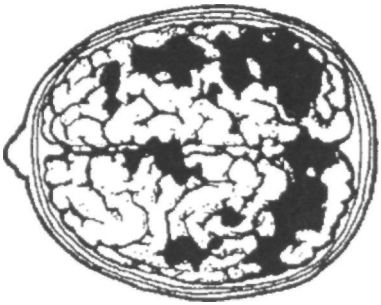

Localizarea funcţiei vorbirii şi a limbajului Ia femei (Zonele cu negru reprezintă zonele active.) Institutul de Psihiatrie din Londra, 1999

Comparaţi această ilustraţie, care arată localizarea funcţiei vorbirii şi a limbajului la femei, cu cealaltă, specifică bărbaţilor, şi veţi constata de ce femeile comunică atît de bine, iar bărbaţii nu.

Cercetări recente au arătat că pruncul învaţă să recunoască vocea mamei încă de cînd se află în pîntec, probabil datorită rezonanţei vocii la nivelul corpului mamei. Un sugar de patru zile poate distinge limba maternă de o limbă străină. La patru luni, copiii recunosc mişcările buzelor în cazul vocalelor. Pînă la un an, încep să asocieze cuvintele cu anumite înţelesuri; pînă la un an şi jumătate, au deja ceva vocabular şi pînă la doi ani şi-l extind pînă la două mii de cuvinte, în cazul fetelor. Atît din punct de vedere intelectual cît şi din punct de vedere fizic, aceasta este o mare reuşită, comparativ cu capacitatea de învăţare a adultului.

Faptul că au o zonă specifică a vorbirii în creier le face pe fetiţe să înveţe mai uşor limbi străine decît băieţii; astfel se

explică de ce sînt mai bune la gramatică, punctuație și ortografie. In 25 de ani de cînd țin seminarii în străinătate, rareori am avut un translator bărbat — de obicei sînt femei.

Materie	Nr. de profesori	% Femei	% Bărbați
Spaniolă	2.700	78	22
Franceză	16.200	75	25
Germană	8.100	75	25
Actorie	8.900	67	33
Alte limbi	1.300	70	30

Acest tabel arată faptul că numărul de femei care activează în domenii ce presupun o capacitate verbală bine dezvoltată în lobul stîng este clar dominant. Centrul specific al vorbirii le dă femeilor această superioritate în privința capacității stăpînirii limbilor străine, precum și a abilității verbale.

Aceste cifre arată că pînă și în domeniile cele mai lipsite de orice fel de discriminări (politically correct) — învățămîntul și guvernarea — orientarea masculină și feminină a creierului influențează puternic alegerea materiilor predate în cazul în care devin profesori. Organizațiile Șanselor Egale consideră că s-a făcut o treabă bună, pentru că jumătate dintre *toți* profesorii sînt bărbați și cealaltă jumătate femei, dar așa cum am putut vedea, femeile domină clar zonele care presupun arta vorbirii.

Lobul stîng controlează funcțiile fizice ale părții drepte a corpului și poate de aceea majoritatea oamenilor scriu cu dreapta. Acest lucru mai poate explica și de ce scrisul celor mai multe femei este mult mai citeț decît al bărbaților — centrul limbajului specific la femei fiind configurat pentru o mai bună folosire a limbii atît în scris cît și la vorbit.

De ce femeile simt nevoia să **vorbească**

Creierul bărbaților este foarte compartimentat și are capacitatea de a distinge și înmagazina informații. La sfîrșitul

unei zile pline de tot soiul de probleme, creierul bărbatului le poate „îndosaria". Creierul femeii nu înmagazinează astfel informațiile — problemele revenindu-le permanent în minte.

Bărbații pot face un „indice" mental al problemelor, fără ca acestea să-i mai preocupe în mod special. Femeile le reiau permanent.

Singura modalitate în care o femeie poate scăpa de problemele din gînd este să le exprime și astfel să le conștientizeze. De aceea la sfîrșitul unei zile grele, cînd femeia se descarcă verbal, obiectivul ei este să scape de probleme, nu să găsească soluții ori să tragă concluzii.

Explicația hormonală

Cercetătoarea Elizabeth Hanson de la Universitatea din Ontario a făcut un studiu în legătură cu raportul dintre performanța femeilor și estrogen. Ea a descoperit că nivelul scăzut de testosteron reduce capacitatea de orientare în spațiu a femeii, în vreme ce un nivel crescut de estrogen sporește capacitatea de exprimare și cea motoare. Aceasta explică de ce în timpul ciclului menstrual, în zilele cu o mare cantitate de estrogen, femeia se comportă calm, vorbind foarte fluent, aproape perfect. în schimb, în zilele cu o cantitate mare de testosteron, vorbirea sa este mai haotică, iar capacitatea de orientare în spațiu este mai bună — adică nu mai este chiar atît de expertă în a-l umili pe bărbat printr-o remarcă usturătoare și neavenită, în schimb îl poate nimeri în cap cu o tigaie de la 10 metri.

Femeilor le place să vorbească

Cînd femeile se uită împreună la televizor, de obicei vorbesc în acelaşi timp despre diverse lucruri, inclusiv despre copii, bărbaţi, meserie şi ce se mai întîmplă în viaţa lor. Cînd un grup de femei şi bărbaţi se uită împreună la un film, de obicei bărbaţii sfîrşesc prin a le spune femeilor să nu mai trăncănească atît. Bărbaţii pot să vorbească *sau* să privească ecranul — nu le pot face pe amîndouă deodată — şi nici nu înţeleg cum de femeile reuşesc asta. In schimb, femeile consideră că acesta este motivul pentru care se întîlnesc, ca să se simtă bine şi să comunice — şi nu doar să stea acolo ca nişte stane de piatră, holbîndu-se la ecran.

în timpul pauzelor pentru reclame, adesea bărbatul o întreabă pe femeie ce s-a întîmplat de fapt în film şi care este de fapt legătura cu personajul respectiv. Spre deosebire de femei, el este incapabil să discearnă limbajul trupului, care exprimă ceea ce simt personajele din punct de vedere emoţional. Cum femeile iniţial îşi petreceau vremea cu alte femei şi cu copiii în grup, ele şi-au dezvoltat capacitatea de a comunica eficient, pentru a păstra relaţii convenabile. Pentru o femeie, vorbirea continuă să aibă un asemenea scop precis: crearea de noi relaţii interumane şi împrietenirea. Pentru bărbaţi, vorbirea înseamnă o referire strictă la fapte.

Bărbaţii consideră că telefonul este o unealtă de comunicare pentru exprimarea unor fapte sau a unor informaţii, în schimb femeile îl consideră o modalitate de a stabili legături trainice. O femeie poate să îşi petreacă două săptămîni de vacanţă cu prietena ei şi la întoarcerea acasă să o sune pe aceeaşi prietenă şi să mai vorbească două ore.

Nu există nici o dovadă clară că existenţa unor condiţionări sociale — faptul că mamele vorbesc mai mult cu fetele — este motivul pentru care acestea din urmă să vorbească mai mult decît băieţii. Psihiatrul dr. Michael Lewis, autorul cărţii *Social Behaviour and Language Acquisition* (*Comportamentul social şi dobîndirea limbajului)* a făcut unele experienţe în urma cărora s-a constatat că mamele vorbesc si se uită mai

mult la fetițe decît la băieți atunci cînd sînt sugari. Dovezile științifice demonstrează că părinții reacționează la nevoile creierului copiilor lor. Cum creierul unei fetițe e mai bine organizat pentru a vorbi și a li se vorbi, vorbim mai mult cu fetițele. Ca urmare, mamele care încearcă să vorbească și cu băieții lor sînt de obicei dezamăgite, pentru că nu primesc decît răspunsuri mormăite.

Bărbații își vorbesc în gînd

Principalele roluri ale bărbaților au fost cele de războinici, protectori și găsitori de soluții. Nevoile creierului lor precum și mediul în care s-au dezvoltat i-a împiedicat să-și manifeste frica sau nesiguranța. De aceea, atunci cînd unui bărbat i se cere să rezolve o problemă, el va spune cel mai adesea: „Lasă-mă să reflectez" sau: „Am să mă mai gîndesc." Și asta și face — se gîndește în tăcere, cu o înfățișare din care nu poți ghici nimic. Numai după ce găsește răspunsul vorbește sau se înviorează, pentru a arăta că este gata să comunice o soluție. Bărbații își vorbesc mai ales în gînd, pentru că nu au acea capacitate verbală a femeilor de a folosi cuvintele pentru comunicare. Cînd un bărbat stă și privește pe geam, scanerul arată că de fapt are o conversație cu sine în gînd. Cînd femeia îl vede pe bărbat că face asta, presupune că este plictisit sau leneș și încearcă să-i vorbească sau să-i dea ceva de făcut. Cel mai adesea, bărbatul se înfurie că este întrerupt. Căci așa cum bine știm, el nu poate face mai multe lucruri deodată.

Primejdia discuțiilor în gînd

Cînd un bărbat are de-a face cu alți bărbați, nu e o problemă faptul că-și vorbește mai mult în gînd. Bărbații pot sta împreună mult timp fără să-și adreseze prea multe cuvinte și nimeni nu simte lipsa conversației — exact ca la pescuit. Adesea, bărbaților le face plăcere să „bea în liniște" după ce termină orele de serviciu și chiar așa este. Totul în liniște. Cînd bărbatul este cu o femeie sau cu mai multe femei, ele au ten-

dinţa să considere că este distant, ursuz sau pur şi simplu că nu vrea să li se alăture. Dacă bărbaţii vor într-adevăr să se înţeleagă mai bine cu femeile trebuie să vorbească mai mult.

Femeile gîndesc cu glas tare

„Mă înnebuneşte nevastă-mea atunci cînd are probleme sau îmi explică ce are de gînd să facă în ziua respectivă", mi-a povestit un bărbat în timpul unor seminarii pe care le ţinea. „Vorbeşte cu glas tare despre opţiuni, posibilităţi, persoane implicate, ce are de făcut şi unde se va duce. Mă deranjează, nu mă mai pot concentra deloc!"

O femeie îşi va exprima întotdeauna ideile cu voce tare, într-o ordine întîmplătoare, făcînd o listă cu toate opţiunile şi posibilităţile.

Creierul femeii este configurat în aşa fel încît să folosească vorbirea ca principală formă de exprimare şi aceasta este una dintre capacităţile ei. în cazul în care un bărbat trebuie să facă cinci sau şase lucruri, el va spune: „Am cîteva lucruri de rezolvat — vorbim mai tîrziu." Femeia va înşira toate lucrurile cu glas tare, într-o ordine întîmplătoare, făcînd o listă întreagă de opţiuni şi posibilităţi. Ea va spune: „Deci, ia să vedem — trebuie să iau rufele de la curăţătoria chimică, să duc maşina la spălat — apropo, a sunat Ray şi a zis să-l cauţi — apoi trebuie să iau un pachet de la poştă — şi cred că aş putea şi să...", acesta fiind unul dintre motivele pentru care bărbaţii le acuză pe femei că vorbesc prea mult.

Primejdia gînditului cu glas tare

Femeile percep gînditul cu glas tare ca pe o formă de afecţiune, de a-i împărtăşi aproapelui problemele, numai că bărbaţii văd lucrurile cu totul diferit. La nivel personal, bărbatul

socotește că femeia îi înșiră o listă întreagă de probleme pe care ar vrea să le rezolve el, deci intră în panică, se enervează sau încearcă să-i spună ei ce are de făcut. Intr-o întrunire de afaceri, bărbații socotesc că femeia care gîndește cu glas tare este împrăștiată, nedisciplinată sau neinteligentă. Pentru a-i impresiona pe bărbați, femeia trebuie să își țină ideile pentru ea și să tragă doar concluziile. Intr-o relație sentimentală, partenerii trebuie să discute modalitatea lor diferită de a depăși problemele. Bărbații trebuie să înțeleagă că atunci cînd femeia vorbește nu așteaptă să i se găsească soluții. Femeile trebuie să înțeleagă că atunci cînd bărbatul nu vorbește acesta nu e neapărat un indiciu că ar fi ceva în neregulă.

Femeile vorbesc, bărbații se simt cicăliți

Construirea unor relații prin conversații este o adevărată prioritate în sistemul de configurare al creierului femeii. Ea poate fără nici un efort să rostească în medie 6.000-8.000 de cuvinte pe zi. Mai folosește încă 2-3.000 de sunete pentru a comunica, precum și între 8 și 10.000 de gesturi, expresii ale feței, gesturi din cap sau alte modalități de exprimare a limbajului trupului. Asta, în medie, înseamnă zilnic peste 20.000 de „cuvinte", care formează mesajul său. Așa se explică de ce Asociația Medicală Britanică tocmai a dat publicității un raport în care se specifică faptul că femeile sînt de patru ori mai predispuse să aibă probleme cu fălcile.

„Odată nu i-am vorbit nevestei șase luni", spunea un comic. „N-am vrut s-o întrerup."

Să facem o comparație între conversația zilnică a unei femei și cea a unui bărbat. El abia dacă scoate între 2.000 și 4.000 de cuvinte și între 1.000 și 2.000 de sunete vocale și abia dacă face între 2.000 și 3.000 de semne specifice limbajului trupului. Media zilnică este de aproximativ 7.000 de „cuvinte" — aproximativ o treime față de o femeie.

Aceste diferenţe de vorbire devin evidente la sfîrşitul zilei, cînd bărbatul şi femeia stau împreună la masă. El şi-a terminat cele 7.000 de „cuvinte" şi nu mai are chef să comunice. El e fericit doar să se uite în gol. Starea ei depinde de ce a făcut peste zi. Dacă a stat de vorbă cu alţii, probabil că şi-a folosit cele 20.000 de „cuvinte", deci nu prea mai are chef nici ea să stea de vorbă. Dacă a rămas acasă cu nişte copii mici, în cel mai fericit caz, a folosit între 2.000 şi 3.000 de „cuvinte". I-au mai rămas 15.000! Cu toţii cunoaştem divergenţele din timpul cinei.

Fiona: Bună, iubitule. Ce mă bucur să te văd. Cum a fost azi?

Mike: Bine.

Fiona: Mi-a spus Brian că urma să finalizaţi azi marea afacere cu Peter Gosper. Cum a mers ?

Mike: Excelent.

Fiona: Asta e bine. Tipul e un client dificil. Crezi că o să îţi asculte sfaturile ?

Mike: Mda.

... şi aşa mai departe.

Lui Mike i se pare că e vorba de un adevărat interogatoriu şi asta îl enervează. El vrea doar „linişte şi pace". Incercînd să evite o ceartă ce ar porni de la faptul că n-are chef să vorbească, el întreabă: „Tu ce ai făcut azi ?"

Şi ea îi spune. Şi îi spune. Nu scapă nici un amănunt din ceea ce i s-a întîmplat peste zi.

„Doamne, ce zi am putut să am. Am hotărît să nu mă mai duc în centru astăzi, pentru că cel mai bun prieten al vărului meu lucrează la autobază şi mi-a spus că astăzi o să fie grevă şi aşa că am mers pe jos. La meteo au zis că o să fie soare, aşa încît m-am îmbrăcat în rochia mea albastră — ştii tu care — cea cumpărată în America — mă rog... Şi cum mergeam eu aşa m-am întîlnit cu Susan. Şi..."

Şi nu se mai opreşte din vorbă, pentru că trebuie să îndeplinească planul la cuvintele zilnice. El se întreabă de ce nu mai tace odată şi nu-l lasă în pace. Are impresia că este „cică-

lit, ceva de groază"! „Nu vreau decît puțină liniște!", strigă într-un glas bărbații de pretutindeni. El e vînătorul. A vînat prînzul toată ziua. Vrea doar să stea liniștit în fața focului. Adevărata problemă apare însă atunci cînd ea are impresia că este ignorată și îi poartă pică pentru asta.

Cînd un bărbat stă și se uită în gol, femeia începe imediat să se simtă neiubită.

Logica expunerii femeii este că ea de fapt vrea să vorbească. Numai că bărbatul percepe povestea asta ca pe o dorință de a găsi soluții în locul ei. Cu creierul său analitic, el o întrerupe mereu.

Fiona: ...Am alunecat pe trotuar și mi-am rupt tocul la pantofii cei noi și apoi...

Mike (Intrerupînd-o): Fiona... n-ar trebui să porți pantofi cu toc înalt cînd mergi la cumpărături! Am citit eu un sondaj în privința asta. E periculos — pune-ți niște pantofi mai comozi — ești mai în siguranță așa!

El gîndește că: S-a rezolvat problema.

Ea gîndește că: De ce Dumnezeu nu tace ? Eu vreau doar să mă asculte. Ea continuă ...

Fiona: ...și cînd m-am întors la mașină am găsit un cauciuc dezumflat și...

Mike (Intrerupînd-o): Ar trebui ca atunci cînd faci plinul să ceri să-ți verifice și cauciucurile, ca să nu mai ai asemenea probleme!

El gîndește: încă o problemă pe care i-am rezolvat-o.

Ea gîndește: De ce n-o tăcea odată și să mă asculte doar?

El gîndește:De ce n-o mai tăcea odată, să mă lase în pace ? Chiar trebuie să-i rezolv *toate* problemele ? De ce nu pricepe din prima ?

Ea ignoră toate întreruperile lui și continuă să vorbească.

Am făcut sondaje pe mii de femei de pretutindeni şi un lucru a reieşit extrem de clar:

Atunci cînd o femeie îşi consumă cuvintele nefolosite de peste zi nu doreşte să fie întreruptă cu soluţii la problemele ei.

Asta este o veste bună pentru bărbaţi — nu trebuie să răspundeţi, ci doar să le ascultaţi. După ce termină de vorbit, femeia se simte uşurată şi fericită. în plus, vă va considera un bărbat minunat tocmai pentru că aţi ascultat-o, aşa încît veţi avea probabil o seară liniştită.

Discutarea problemelor de zi cu zi este pentru femeia modernă o modalitate de a se adapta stresului. Ea consideră că astfel stabileşte o legătură mai profundă cu partenerul de viaţă şi că totodată îl sprijină. De aceea cele mai multe persoane care merg la un specialist pentru a primi sfaturi sînt femei şi cei mai mulţi specialişti care le ascultă sînt tot femei, pregătite anume ca să aibă răbdare.

De ce nu rezistă cuplurile

74% dintre femeile care muncesc şi 98% dintre femeile care nu muncesc consideră că defectul cel mai mare al soţilor sau iubiţilor lor este faptul că nu sînt dispuşi să vorbească, mai ales la sfîrşitul zilei. întregi generaţii de femei din trecut nu s-au confruntat cu această problemă, pentru că au avut o mulţime de copii şi alte femei cu care să converseze şi să se sprijine reciproc. Actualmente, mamele casnice se simt izolate şi singure, pentru că vecinele lor sînt la slujbă. Femeile care muncesc au mai puţine probleme cu bărbaţii care nu vorbesc, pentru că au vorbit cu alte persoane peste zi. De fapt, nu este vina nimănui — sîntem prima generaţie care nu are modele pentru ceea ce se cheamă relaţii sentimentale reu-

site. Părinții noștri nu s-au confruntat cu asemenea probleme. Vestea cea bună este însă că putem să dobîndim aceste noi talente necesare pentru supraviețuire.

Cum vorbesc bărbații

Frazele bărbatului sînt mai scurte decît ale femeii și mai bine structurate. Ele constau într-o introducere simplă, un punct de vedere clar și o concluzie. E mai ușor de urmărit ce vrea să spună sau ce dorește bărbatul. Dacă se încearcă o conversație pe mai multe planuri cu un bărbat, el e pierdut. E foarte important ca femeia să înțeleagă că pentru a fi convingătoare cu un bărbat trebuie să se concentreze asupra unei singure idei clare.

Regula nr. 1 atunci cînd i se vorbește unui bărbat este simplitatea ! Lui trebuie să i se spună un singur lucru odată, la care să se poată gîndi.

Dacă urmează să prezentați o idee unui grup de bărbați și femei, este mai sigur să folosiți o structură de exprimare tipic masculină pentru a vă sublinia punctele de vedere. Ambele sexe pot urmări exprimările de tip masculin, în vreme ce bărbații au probleme cu urmărirea unei conversații pe mai multe planuri, caracteristică femeilor; ei devin astfel rapid neinteresați.

Conversațiile tipic feminine pe mai multe planuri

Existînd un flux mai mare de informații între emisferele stîngă și dreaptă, precum și localizări specifice ale vorbirii în creier, majoritatea femeilor pot vorbi despre mai multe subiecte simultan — uneori într-o singură frază. E ca și cum ar jongla cu trei sau patru mingi în același timp, iar majoritatea femeilor pot să facă asta fără nici un efort. Și nu numai atît.

Femeile pot jongla cu mai multe subiecte atunci cînd se adresează altor femei, care la rîndul lor fac acelaşi lucru — şi nimeni nu scapă nici o minge niciodată.

La sfîrşitul conversaţiei, fiecare femeie ştie cîte ceva în plus despre fiecare subiect în parte dintre cele discutate, despre evenimentele care au avut loc şi despre sensul fiecăruia. Această capacitate de a conversa pe mai multe planuri este frustrantă pentru bărbaţi, avînd în vedere că în cazul lor creierul este configurat pe un singur plan şi deci nu se poate ocupa decît de un singur subiect deodată. Cînd mai multe femei abordează mai multe subiecte, bărbaţii devin complet depăşiţi şi dezorientaţi.

O femeie poate începe prin a vorbi despre un lucru, apoi să schimbe direcţia la jumătatea frazei spre altceva fără nici un avertisment şi să revină la primul cu o precizare complet diferită aruncată acolo exact cum trebuie. Bărbaţii devin brusc confuzi şi năuciţi. Să pornim de la această conversaţie între rude din casa familiei Pease:

Allan: Stai puţin. Cine ce i-a spus cui acolo la birou ?

Barbara: Dar nu vorbeam deloc de birou — ci de cumnatul meu.

Allan: Cumnatul? Nu mi-ai spus că ai schimbat subiectul!

Barbara: N-ai decît să fii mai atent. în general, toată lumea mă înţelege.

Fiona (soră): Da. *Eu* am înţeles ce a vrut să spună. E foarte clar.

Jasmine (fiică): Şi eu. Tare mai eşti greu de cap, tată! Niciodată nu pricepi nimic!

Allan: Mă dau bătut. Nu mă descurc cu voi, femeile.

Cameron (fiu): Nici eu. Şi sînt încă mic!

Bărbaţii sînt în stare să ajungă din punctul A în punctul B traversînd un întreg labirint de străduţe, dar dacă sînt

lăsați în mijlocul unor femei care discută diverse subiecte în același timp, devin complet dezorientați.

Această capacitate de a face față unei conversații complexe pe mai multe planuri este comună tuturor femeilor. De exemplu, secretarele. La birou, nu le e greu să facă mai multe lucruri deodată și, de altfel, acest lucru este absolut necesar. De aceea nu e deloc de mirare că din cele 716.148 de posturi de secretariat din Marea Britanie, în 1998, 99,1% erau ocupate de femei — și doar 5.913 de bărbați. Unii susțin că fetele sînt îndrumate în această direcție încă de pe băncile școlii. O astfel de opinie nu reușește însă să ia în calcul superioritatea femeilor în exprimare, în ce privește capacitățile organizatorice și de a acționa pe mai multe planuri. Chiar și în domeniile în care ierarhiile trebuie să se supună strict politicii *Equal Opportunities* (Șanse egale), cum ar fi slujbele comunitare, consilierea sau sistemul de asistență socială, din cei 144.266 de angajați în Marea Britanie în 1988, 43.816 erau bărbați și 100.450 femei. Acolo unde este necesară comunicarea și o exprimare verbală convingătoare, femeile domină categoric.

Ce se vede la o scanare a creierului

Cînd vorbește o femeie, scanerul arată că funcționează atît centrii de control ai vorbirii din lobul stîng cît și cei din lobul drept. Funcțiile auzului operează simultan. Această extraordinară capacitate de a urmări mai multe planuri îi permite unei femei să vorbească și să asculte în același timp și să facă și una și alta la nivelul mai multor subiecte fără legătură între ele. Bărbații sînt uluiți cînd află că femeile au un asemenea talent, pentru că ei le consideră doar mai gălăgioase și atît.

Femeile pot vorbi și asculta în același timp, acuzîndu-i totodată pe bărbați că nu sînt în stare să facă nici una, nici alta.

Femeile au fost calul de bătaie al bărbaţilor mii de ani datorită faptului că vorbesc mai mult. La congresele de pretutindeni, îi auzim mereu pe bărbaţi spunînd acelaşi lucru — „Ia auzi-le cum vorbesc pe femeile astea — bla, bla, bla — şi n-ascultă nimeni!" Chinezii, nemţii şi norvegienii o afirmă cu aceeaşi tărie ca africanii sau eschimoşii. Diferenţa este că atunci cînd bărbaţii spun asta se discreditează la rîndul lor. Pentru că aşa cum ştim prea bine, ei *nu pot* vorbi şi asculta în acelaşi timp.

Strategiile de adresare în cazul bărbaţilor

De obicei, bărbaţii se întrerup între ei doar dacă intervine o rivalitate sau o formă de agresivitate. Dacă vreţi să comunicaţi cu bărbaţii, strategia cea mai simplă este să nu-i întrerupeţi cînd vorbesc. Acest lucru este greu pentru femei, pentru că ele construiesc în acelaşi timp relaţii interumane, dar simt şi nevoia să-şi manifeste participarea directă. Ele nu se pot abţine să nu transforme conversaţia într-una pe mai multe niveluri, pentru a-i impresiona pe ei sau pentru a-i face să se simtă mai importanţi. Cînd se procedează astfel, din păcate, ei devin practic surzi, considerînd totul doar o modalitate de a-i întrerupe cu mare impoliteţe.

Bărbaţii vorbesc pe rînd, aşa încît
atunci cînd vine rîndul unui bărbat,
lăsati-l să vorbească.

„Nu mă mai întrerupe", ţipă bărbaţii la femeile de pretutindeni şi în toate limbile posibile. Frazele bărbatului au ca finalitate o soluţie, drept pentru care trebuie să le ducă la capăt. Altfel, conversaţia pare fără sens. El nu poate urmări mai multe planuri în diverse momente ale conversaţiei şi, prin urmare, oricine îl întrerupe va fi considerat nepoliticos sau dezordonat. Această concepţie îi este străină femeii — ea urmăreşte mai multe piste pentru a construi un raport şi pentru

a-l face pe el să se simtă mai important. Adunînd insultele și injuriile dintr-o conversație tipică dintre un bărbat și o femeie, se ajunge la concluzia că 76% dintre întreruperi le provoacă de fapt bărbații.

De ce bărbaților le plac vorbele mari

Neexistînd o localizare specifică a vorbirii în creier, vînătorul trebuia să fie capabil să comunice un număr cît mai mare de informații prin cît mai puține vorbe, astfel încît creierul său și-a dezvoltat anumite zone de vocabular localizate în partea din față și din spate a lobului stîng. La femei, vocabularul se află la nivelul emisferelor atît în față cît și în spate și nu este punctul lor forte. Ca urmare, definirea și înțelesul cuvintelor nu contează atît de mult pentru o femeie, căci ea se bazează pe tonul vocii pentru o exprimare mai fidelă, dar și pe limbajul trupului, pentru a-i da un conținut emoțional.

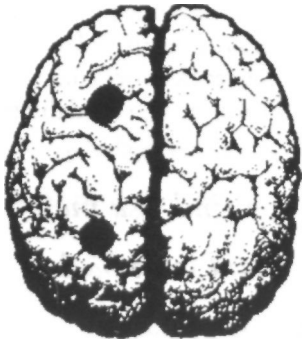

Localizarea vocabularului în creierul bărbatului

De aceea sensul cuvintelor este mult mai important pentru bărbați folosindu-se de definiții pentru a obține un avantaj în fața altui bărbat sau a unei femei. Bărbații folosesc limbajul pentru a se întrece între ei, iar definițiile devin o tactică importantă în acest joc. Cînd cineva încearcă sa își impună un punct de vedere important, spune de exemplu: „...nu a fost în stare să se exprime clar și să atace miezul problemei, astfel încît să înțeleagă toată lumea ce urmărește", iar un altul

îl poate întrerupe zicînd: „Nu s-a *exprimat convingător",* pentru a defini mai bine punctul de vedere și pentru a „pune la punct" primul vorbitor. Rivalul poate folosi sintagma „exprimare neconvingătoare" pentru a rezuma întreaga frază a celuilalt.

Femeile folosesc complimentele ca răsplată

Femeia folosește cuvintele pentru a-și manifesta participarea directă la construirea unor relații interumane, deci cuvintele devin un fel de răsplată pe care o acordă. Dacă îi intrați în grații, acceptă ceea ce spuneți sau vrea să vă împrieteniți, vă va vorbi foarte mult. Dar și reversul este la fel de adevărat — dacă vrea să vă pedepsească sau să vă facă să înțelegeți că nu e de partea voastră, atunci ea va tăcea. Adesea, bărbații numesc asta „tratarea cu tăcere", drept pentru care iau foarte în serios amenințarea unei femei care spune: „N-am să-ți mai vorbesc niciodată!" Dacă o femeie vă vorbește mult, înseamnă că i-ați plăcut. Dacă nu vă vorbește, ați încurcat-o.

Unui bărbat obișnuit îi trebuie cam nouă minute de tăcere ca să-și dea seama că este pedepsit. Pînă să se împlinească cele nouă minute, el consideră tăcerea ei ca pe un fel de recompensă; în sfîrșit, s-a ales și el cu puțină „liniște". Bărbații de pretutindeni se plîng că femeile vorbesc prea mult. Sigur că ele vorbesc mult comparativ cu bărbații!

Femeile vorbesc pe ocolite

Totul a început atît de frumos, de relaxant, printr-o plimbare cu mașina în week-end, pe o vale superbă la cîteva ore de casă. Pe măsură ce drumul a început să se întortocheze și să apară serpentinele, John a oprit radioul, ca să se concentreze mai bine. El nu putea să conducă și să asculte muzică în același timp.

„John", îi spuse Allison, iubita lui, „nu vrei o cafea ?"

John zîmbi. „Nu, mulțumesc, nu-mi trebuie nimic", răspunse el, gîndindu-se că e frumos din partea ei că i-a propus.

Ceva mai încolo, John observă că Allison a tăcut dintr-odată și bănuiește că a făcut el vreo ispravă. „Iubito, totul este OK?", întreabă el. *„Foarte!",* o trîntește ea. Total dezorientat, el întreabă: „Dar care e problema ?" Ea îi dă replica pe un ton batjocoritor: „N-ai vrut să oprești", zise ea. Mintea analitică a lui John încearcă să-și amintească dacă a existat vreun moment în care ea a folosit cuvîntul: „Oprește". Era absolut convins că n-a spus așa ceva. Și îi zice și ei asta. Ea îi răspunde că ar trebui să fie mai sensibil — pentru că atunci cînd l-a întrebat dacă nu vrea o cafea, însemna că ea vroia una. „Și eu ce ar trebui, să-ți ghicesc gîndurile ?", veni replica lui sarcastică.

„Treci la subiect!" este o altă poruncă spusă pe un ton imperativ de către bărbați femeilor de pretutindeni. Atunci cînd femeile vorbesc pe ocolite, înseamnă că de fapt doar dau de înțeles ce ar vrea sau că „bat șaua să priceapă iapa". Vorbirea pe ocolite este o specialitate a femeilor și are un scop precis — să construiască noi relații interumane și legături cu ceilalți, evitînd orice formă de agresivitate, certuri sau păreri contrare. Acest sistem se armonizează perfect cu abordarea celei care trebuie să apere cuibul și să păstreze armonia.

Vorbitul pe ocolite duce la formarea unor relații între femei, dar cel mai adesea nu funcționează în cazul bărbaților, pentru că ei nu pricep regulile jocului.

Creierul femeilor este axat pe prelucrare, respectiv, pe o prelucrare a comunicării. Bărbații consideră aceasta drept o lipsă de structurare, iar scopul în sine îi zăpăcește pur și simplu, astfel încît le acuză pe femei că nu știu ce vor. în afaceri, vorbitul pe ocolite poate fi dezastruos pentru femei, pentru că bărbații nu pot urmări o conversație pe mai multe niveluri și pe deasupra pe ocolite, drept pentru care ele pot fi refuzate cu propunerile lor cu tot ori cu cererile de avansare, de exemplu. Vorbirea pe ocolite este excelentă în formarea de relații

interumane, dar, din păcate, eficiența ei este destul de mică și poate duce la dezastre atunci cînd mașinile sau avioanele se ciocnesc sau se prăbușesc, pentru că șoferii ori piloții nu s-au exprimat destul de clar.

Vorbirea pe ocolite presupune de obicei o exprimare care cuprinde ceva de genul „oarecum", „într-o oarecare măsură", „un pic". Imaginați-vi-l pe prim-ministrul Winston Churchill că ar fi abordat acest tip de discurs în timpul celui de-al doilea război mondial, în încercarea sa de a-i motiva pe aliați împotriva amenințării pe care o reprezenta Hitler. N-ar mai fi fost același lucru.

„Ne vom lupta cu ei pe malurile mării — sau ceva în genul ăsta — ne vom lupta un pic cu ei pe cîmpuri — și într-o oarecare măsură nu ne vom preda sau cam așa ceva." Am fi putut să pierdem războiul.

Atunci cînd o femeie folosește vorbirea pe ocolite și are drept interlocutor o altă femeie, asta nu reprezintă o problemă — femeile știu să discearnă adevăratul înțeles. Au sensibilitatea necesară. în schimb, poate fi dezastruos în cazul unei discuții cu un bărbat. Ei se exprimă direct și iau totul ca atare. Dar cu răbdare și o practică suficientă, bărbații și femeile pot învăța să se înțeleagă unul cu celălalt.

Bărbații spun totul pe șleau

Propozițiile bărbaților sînt scurte, directe, axate pe o soluție, deci la obiect, folosind un vocabular mai restrîns și împănînd totul cu fapte. Ei folosesc calificative precum „nici unul", „niciodată" și „categoric". Acest tip de vorbire ajută in afaceri, care pot fi încheiate mai rapid și mai eficient, fiind Și o modalitate de impunere a autorității. Atunci cînd bărbații folosesc o exprimare pe șleau în relațiile mondene, adesea par grosolani și prost crescuți.

Analizați aceste fraze:

Du-te și fă o omletă pentru micul dejun!

Vrei să-mi faci și mie o omletă la micul dejun?

Ai vrea, te rog, să-mi faci o omletă la micul dejun ?
Crezi că am putea mînca omletă la micul dejun ?
Ar fi grozav să faci o omletă la micul dejun, nu-i aşa ?
N-ai mînca o omletă la micul dejun ?

Aceste modalităţi de a cere o omletă pornesc de la o exprimare directă pînă la una foarte pe ocolite. Primele trei formulări sînt, de obicei, tipice pentru bărbaţi, iar ultimele trei pentru femei. Toate exprimă acelaşi lucru în diverse feluri. Este uneori uşor ca o chestiune atît de simplă să sfîrşească în lacrimi şi cu o replică din partea ei de genul: „Măgar nesimţit ce eşti! Fă-ţi-o singur!", iar el să-i răspundă: „Nu eşti în stare să iei o hotărîre. Mă duc la McDonald's!"

Ce e **de făcut**

Bărbaţii trebuie să înţeleagă faptul că o exprimare pe ocolite face parte din structura femeilor şi că nu trebuie să se supere din această cauză. Pentru a pune bazele unei relaţii sentimentale cu o femeie, bărbatul trebuie să ştie să o asculte cu atenţie, arătîndu-i că o ascultă prin onomatopee şi limbajul trupului — dar vom reveni la asta imediat. El nu trebuie să ofere în mod voluntar soluţii sau să pună la îndoială motivaţiile ei. în cazul în care o femeie pare că are o problemă, cea mai bună tehnică pentru un bărbat e să o întrebe: „Vrei să te ascult aşa cum o fac bărbaţii sau cum o fac femeile ?" Dacă ea vrea să fie ascultată ca de la femeie la femeie, atunci el trebuie doar s-o urmărească şi s-o încurajeze. Dacă ea spune că vrea s-o asculte aşa cum o fac bărbaţii, el poate oferi soluţii.

Pentru a convinge un bărbat să asculte cu atenţie, el trebuie să fie avertizat dinainte şi să i se ofere o ordine precisă.

Pentru a avea un impact cît mai mare asupra unui bărbat, spuneţi-i despre ce vreţi să discutaţi şi cînd. De exemplu: „Aş

vrea să discutăm despre cum trebuie rezolvată o problemă pe care o am cu şeful meu la birou — îţi convine după masa de seară, pe la şapte, ca să-ţi spun cum stau lucrurile exact?" Acest sistem se adresează structurii logice a creierului bărbatului. El se simte respectat şi trece direct la problemă. O abordare pe ocolite ar însemna „Nimeni nu mă respectă", ceea ce ar crea probleme, pentru că bărbatul s-ar simţi vinovat şi ar deveni agresiv. Adresarea directă este tipică în lumea afacerilor între bărbaţii din ţările occidentale, dar nu şi în Orient. în Japonia, de exemplu, exprimarea pe ocolite este deseori utilizată ca limbaj în lumea afacerilor, iar cei care atacă pe şleau problema sînt consideraţi infantili sau naivi. Străinii care procedează aşa sînt socotiţi imaturi.

Cum poate fi motivat un bărbat să treacă la fapte

O femeie expertă în adresarea pe ocolite pune întotdeauna întrebări cu „poţi" sau „ai putea": „Poţi să duci gunoiul ?"; „Ai putea să mă suni diseară ?"; „Poţi să iei tu copiii ?" Bărbatul interpretează vorbele ca atare atunci cînd ea spune: „Poţi să schimbi becul?" El înţelege: „Eşti în stare să schimbi un bec?" Bărbatul interpretează întrebările care încep cu „poţi" sau „ai putea" ca pe o formă de verificare a capacităţilor sale, aşa încît răspunsul său logic este „Da" —*poate* să ducă gunoiul sau *ar putea* să schimbe becul, dar asta nu înseamnă o asumare a acţiunii respective. în plus, bărbaţii se simt manipulaţi şi obligaţi să dea un răspuns afirmativ.

Pentru a motiva un bărbat, formulaţi cererea folosind sintagma „N-ai vrea", şi atunci el se va implica. De exemplu: „N-ai vrea să mă suni diseară ?" — ceea ce presupune o implicare, drept pentru care bărbatul poate răspunde cu „Da" sau „Nu". Mai bine să ţi se răspundă „nu" la o întrebare care începe cu „N-ai vrea" şi să-ţi dai seama exact cum stau lucrurile decît să primeşti un „Da" la toate care încep cu „Poţi" sau „Ai putea". Un bărbat care cere o femeie de soţie îi va spune: „N-ai vrea să te căsătoreşti cu mine?"; niciodată nu va zice: *„Aiputea* să te căsătoreşti cu mine?"

Femeile pun sentiment în ceea ce spun, bărbații doar se exprimă

Cum vocabularul nu este chiar punctul forte din creierul femeilor, ele pot considera definirea precisă a cuvintelor ca irelevantă. Apoi, mai există și licențele poetice, și nu se vor sfii să exagereze de dragul efectului obținut. Bărbații însă vor interpreta fiecare cuvînt pe care ele îl vor spune ca și cum ar fi unul sincer și vor reacționa ca atare.

într-o ceartă, bărbatul definește cuvintele folosite de către femeie pentru a încerca să aibă cîștig de cauză. Să vedem dacă vă este familiar acest tip de conversație:

Robyn: Tu nu ești de acord *niciodată* cu nimic din tot ceea ce spun.

John: Cum adică niciodată? Tocmai am fost de acord asupra ultimelor două chestii.

Robyn: *întotdeauna* ești de altă părere și *întotdeauna* numai tu ai dreptate!

John: Nu-i adevărat! — nu întotdeauna sînt de altă părere. Chiar azi dimineață am fost de aceeași părere, dar și aseară, și sîmbăta trecută, deci nu poți spune că *întotdeauna* sînt de altă părere!

Robyn: Așa spui *de fiecare dată cînă* deschid discuția!

John: Asta e o minciună. Nu spun așa *de fiecare dată!*

Robyn: Și mă mîngîi *doar* cînd vrei să facem sex!

John: Nu mai exagera! Nu *doar* cînd...

Ea continuă să se certe, implicîndu-se sufletește; el continuă să precizeze înțelesul cuvintelor. Scandalul se amplifică pînă în momentul în care ea refuză să îi mai vorbească sau el se retrage, ca să rămînă singur. Pentru o ceartă reușită, bărbatul trebuie să înțeleagă faptul că femeia folosește cuvinte pe care nu le ia ca atare, drept pentru care nici el n-ar trebui să le înțeleagă ca atare și nici să le precizeze sensul. De exemplu, cînd o femeie spune: „Dacă aș sta lîngă o femeie care ar fi îmbrăcată într-o rochie identică cu a mea, pur și simplu aș muri, căci nu există nimic mai rău pe lumea asta!", nu înseamnă că

realmente nu există *nimic mai rău* pe lumea asta, aşa cum nici nu o să *moară;* în schimb, mintea bărbatului, care ia lucrurile *ad litteram,* e în stare să formuleze un răspuns de genul: „Nu, n-ai să mori", „Există şi alte lucruri mai rele pe lumea asta", ceea ce unei femei i se va părea o remarcă sarcastică. In mod similar, femeia ar trebui să înveţe să se certe logic cu bărbatul, dacă doreşte să cîştige „bătălia", şi să-şi exprime ideile pe rînd. Niciodată într-o ceartă n-ar trebui să discute pe mai multe planuri — altfel nu va avea nici o şansă de reuşită.

Cum ştiu femeile să asculte

Femeia, în general, foloseşte în medie şase expresii faciale în zece secunde, prin care reflectă sau reacţionează la emoţiile vorbitorului. Chipul ei este o oglindă a emoţiilor exprimate. Cineva care o priveşte, poate avea impresia că fiecare lucru în discuţie i se întîmplă chiar atunci.

Iată o secvenţă tipică de zece secunde, care arată cum urmăreşte femeia o discuţie:

Tristeţe *Surpriză* *Mînie* *Bucurie* *Teamă* *Dorinţă*

Femeia captează înţelesul a ceea ce i se spune din intonaţie şi din limbajul trupului vorbitorului. De fapt, asta şi trebuie să facă un bărbat pentru a capta atenţia femeii — şi mai ales să o asculte cu foarte mare atenţie. Majoritatea bărbaţilor sînt intimidaţi de ideea de a-şi folosi feedback-ul grimaselor în momentul în care ascultă, însă cei care reuşesc să o facă sînt răsplătiţi din plin pentru stăpînirea acestei adevărate arte.

Bărbații ascultă ca niște statui

Obiectivul biologic al bărbatului războinic era ca atunci cînd asculta să rămînă impasibil, pentru a nu-și trăda emoțiile.

Iată aceleași expresii faciale folosite de un bărbat în zece secunde de ascultare

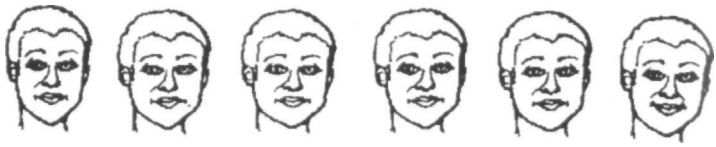

Tristețe *Surpriză* *Mînie* *Bucurie* *Teamă* *Dorință*

Aceasta este o modalitate mai detașată de a prezenta felul cum ascultă bărbatul, dar dincolo de umor se poate recunoaște adevărul. Masca emoțională pe care bărbatul o folosește atunci cînd ascultă îi permite se simtă că e stăpîn pe situație, dar nu înseamnă că nu trăiește nici un fel de reacții. Scanarea creierului arată că bărbații reacționează emoțional la fel de puternic ca femeile, dar evită s-o arate.

Cum poate fi folosit „mormăitul"

Femeile sînt capabile să folosească o întreagă gamă de onomatopee pe tonuri înalte și joase (cinci tonuri), inclusiv „Ooo" și „Aha", să repete cuvintele vorbitorului în contextul respectiv și să poarte o conversație pe mai multe planuri. Bărbații au o gamă mai restrînsă — de trei tonuri — și au dificultăți în descifrarea înțelesului onomatopeelor, așa încît la ei totul se face mai monoton.

Pentru a arăta că urmăresc ceva cu atenție, bărbații folosesc ceea ce numim „mormăieli" — serii de „îhî", însoțite uneori de datul din cap. Femeile îi critică pentru acest fel de a asculta, ceea ce explică în parte de ce îi și acuză uneori că în realitate nu le urmăresc. Adesea, el chiar ascultă. Dar n-o arată. Pentru femeile de afaceri, mormăielile înseamnă bani. Cînd ești femeie și explici o idee sau o propunere unui bărbat sau

mai multora, este de o importanță vitală ca atunci cînd bărbatul vorbește, în loc să îi oferi un feedback al emoțiilor sale, așa cum ar trebui procedat cu o altă femeie — să păstrezi un chip inexpresiv, să dai din cap, să mormăi ceva și să nu întrerupi. Am constatat că femeile care aplică această tehnică înregistrează succese mari în privința credibilității pe care le-o acordă bărbații. Femeile care răspund emoțiilor exprimate de bărbați (sau la ceea ce cred ei că ar fi niște emoții) sînt depunctate la nivelul credibilității și autorității și uneori chiar sînt descrise de bărbați drept „amețite" sau „prea emoționale".

Cum să-l determini pe un bărbat să te asculte

Fixează o oră anumită, oferă-i o ordine precisă a lucrurilor/faptelor, anunță o limită de timp și spune-i că nu dorești soluții sau planuri de acțiune. Spune-i: „Aș vrea să discutăm ce am făcut pe ziua de azi, Allan. După cină e bine? N-am nevoie de soluții, vreau doar să mă asculți." Majoritatea bărbaților vor accepta o asemenea propunere, pentru că are o localizare precisă în timp și spațiu, precum și un obiectiv — adică toate elementele necesare tipului de gîndire masculin. Și în plus, nici nu trebuie să facă un lucru anume.

Vocea școlăriței

Majoritatea femeilor n-au nevoie să ajungă la o anumită dezvoltare biologică pentru a-și da seama de eficiența unei exprimări cu o voce înceată, aproape cîntată. Tonurile înalte sînt în strînsă legătură cu nivelul crescut de estrogen, și aceste voci ca de copil au un efect imediat asupra dorinței înnăscute a bărbatului de a proteja. Femeile preferă vocile mai joase la bărbați pentru că indică un nivel crescut de testosteron, ceea ce înseamnă o virilitate mai puternică. Vocea joasă apare la băieți atunci cînd ajung la pubertate și testosteronul dă năvală în corpul lor, iar vocea li se „sparge". Cînd femeia începe să aibă o voce tot mai ascuțită, iar bărbatul tot mai joasă, este un semnal că între ei începe un joc. Asta nu înseamnă în nici

un caz că aşa *ar trebui* să reacţioneze bărbaţii şi femeile atunci cînd se află unii în prezenţa celorlalţi, ci doar explică ce se întîmplă de fapt.

Vi se pare că cineva vă face avansuri? Urmăriţi-i cu atenţie tonul vocii.

Este important de ştiut că permanent studiile au arătat că în afaceri femeia cu o voce mai joasă este considerată mai inteligentă, mai autoritară şi mai credibilă. O voce mai joasă poate fi obţinută prin aplecarea bărbiei şi reducerea ritmului într-unui mai monoton. In încercarea de a se impune, multe femei fac greşeala să ridice tonul, ceea ce dă impresia că sînt agresive. Există două observaţii foarte interesante, şi anume faptul că femeile supraponderale folosesc o voce de „fetiţă" pentru a contrabalansa dimensiunea corpului, iar altele o folosesc pentru a încuraja comportamentul protector al bărbaţilor.

Capitolul 5

Capacități de orientare în spațiu — hărți, ținte și parcări paralele

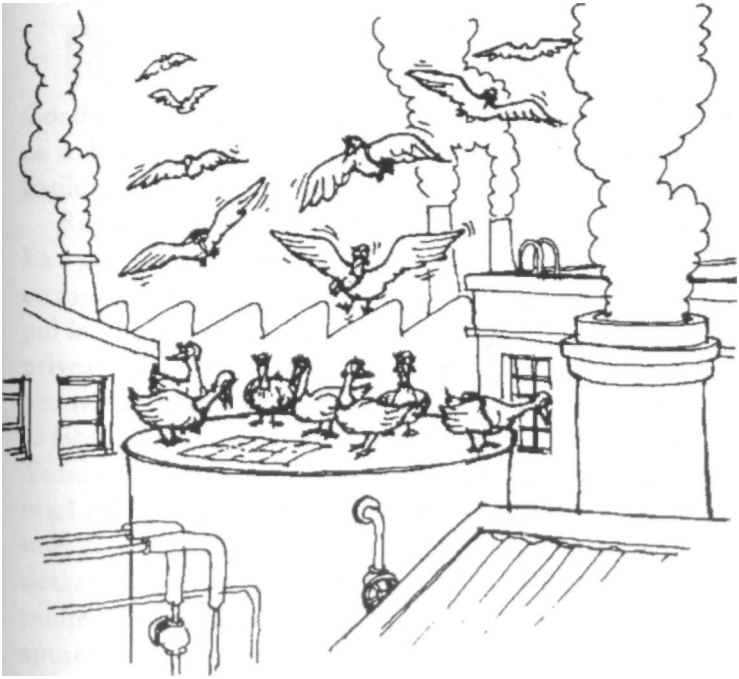

".A, nu, nu-mi vine să cred, fetelor... uitați-vă la harta asta!... cred ca ar fi trebuit s-o luăm la dreapta, dincolo de muntele ăla mare și verde..."

Cum poate să te aducă o hartă în pragul divorțului

Ray și Ruth tocmai mergeau la un spectacol în oraș. Conducea Ray, ca întotdeauna. Ei nu discutau niciodată de ce trebuia ca doar el să conducă. Asemeni majorității bărbaților, la volan devenea alt om.

Ray a rugat-o pe Ruth să caute adresa în ghidul străzilor. Ea a deschis la pagina care trebuia, după care a întors ghidul cu capul în jos. L-a răsucit spre dreapta și apoi din nou cu capul în jos. După care, într-o tăcere mormîntală, a început să-l privească fix. înțelegea ceea ce era reprezentat pe harta respectivă, dar nu putea explica unde vroiau să ajungă, nu putea să facă legătura. Era ca atunci cînd înveți geografia la școală. Toate acele forme geometrice roz și verzi care se asemănau în mică măsură cu lumea reală. Uneori, reușea să se adapteze unei hărți — cînd se îndreptau spre nord, dar spre sud era un dezastru — și acum mergeau spre sud. A răsucit harta de mai multe ori și după mai multe secunde de tăcere absolută Ray spuse:

„Nu mai răsuci harta aia!", o repezi el.

„Dar trebuie s-o îndrept în direcția în care mergem...", a explicat Ruth fără prea multă convingere.

„Da, dar nu poți s-o citești cu capul în jos!", a zbierat Ray.

„Uite ce e, Ray. E mai logic să ții harta în direcția de mers. Altfel, străzile nu se potrivesc cu cele din ghid!", spuse ea ridicînd tonul foarte indignată.

„Dacă într-adevăr harta ar trebui citită invers, ar tipări-o invers, nu ? Nu te mai prosti atîta și spune odată încotro s-o luăm!"

„O să-ți spun eu pe unde s-o luăm!", răspunse Ruth furioasă foc. După care zvîrli cu ghidul străzilor în el și strigă exasperată: „N-ai decît să cauți singur!"

Oare vi se pare că această ceartă ați mai auzit-o undeva ? Este una dintre cele mai banale între bărbații și femeile ce aparțin tuturor raselor, încă de mii de ani. în secolul al Xl-lea, Lady Godiva a călărit goală pușcă pe o altă stradă decît Strada Coventry, cea care trebuia, Julieta s-a rătăcit cînd ar fi trebuit să se întoarcă acasă după o întîlnire amoroasă cu Romeo, Cleopatra l-a amenințat pe Marc Antoniu că-l castrează, căci a îndrăznit să o oblige să priceapă hărțile de luptă, iar Vrăjitoarea cea Rea de la Vest se îndrepta adesea spre sud, nord și est.

Gîndire sexistă

Interpretarea hărților și determinarea locului în care vă aflați se bazează pe capacitatea de orientare în spațiu. Scanarea creierului arată că această capacitate este localizată în lobul frontal drept la bărbați și băieți, reprezentînd una dintre cele mai puternice însușiri masculine. Ea s-a dezvoltat din vremuri străvechi pentru a permite bărbaților, vînătorilor, să calculeze viteza, mișcările necesare și distanța față de pradă, stabilind cît de repede trebuie să alerge ca să-și atingă ținta și de cîtă forță este nevoie ca să omoare prada ce va deveni prînz, folosind un bolovan sau o lance. Capacitatea de orientare în spațiu este localizată în ambele emisfere ale creierului la femei, neavînd însă un loc precis măsurabil, ca la bărbați. Doar aproximativ 10% dintre femei se orientează în spațiu cu aceeași ușurință ca bărbații.

Majoritatea femeilor dovedesc o orientare în spațiu limitată.

Pentru unii, un asemenea studiu poate părea o formă de discriminare sexuală, pentru că discutăm despre punctele tari și capacitățile de care dau dovadă bărbații și în care excelează precum și despre direcțiile în care, din punct de vedere biologic, au un avantaj clar. Ulterior însă vom analiza și zonele în care stau mai bine femeile.

Vînătorul de prînzuri în acțiune

Orientarea în spațiu înseamnă capacitatea de a vedea cu ochii minții forma lucrurilor, dimensiunea lor, felul cum sînt coordonate, proporționate, cum se mișcă și unde sînt plasate geografic. De asemenea, orientarea mai implică și capacitatea de a imagina un obiect care se mișcă în spațiu în jurul unui obstacol și a vedea lucrurile dintr-o perspectivă tridimensională. Scopul său este să determine mișcarea țintei fixate, pentru a ști cum să o atingă în plin.

Profesorul de psihologie dr. Camilla Benbow de la Universitatea de Stat din lowa a făcut o scanare a creierului în cazul a peste un milion de băieți și fete pentru a studia capacitatea lor de orientare în spațiu și a prezentat diferențele dintre sexe, care sînt mai mult decît foarte clare încă de la patru ani. Ea a constatat că în vreme ce fetele se descurcau foarte bine în a vedea cu ochii minții în două dimensiuni, băieții au capacitatea de a vedea în trei dimensiuni, adică de a percepe adîncimea. în cazul testelor video tridimensionale, băieții le-au depășit pe fete în ce privește capacitatea de orientare în spațiu într-o proporție de 4:1, iar cele mai bune fete au fost adesea depășite de băieții cu cele mai slabe rezultate. Pentru bărbați, aceasta este o funcție a creierului precisă, localizată în cel puțin patru locuri din emisfera frontală dreaptă și în cîteva zone mai mici din stînga.

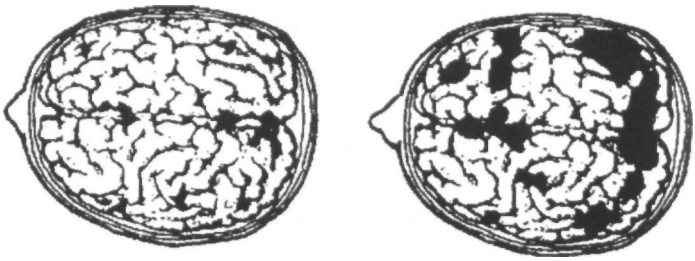

Feminin *Masculin*

Localizarea capacității de orientare în spațiu (Zonele cu negru reprezintă zonele active.) Institutul de Psihiatrie din Londra, 1999

Faptul că nu au o localizare precisă a capacității de orientare în spațiu denotă că majoritatea femeilor se descurcă nesatisfăcător în această privință. Lor nu le plac activitățile care presupun orientare în spațiu și nu urmează profesii sau nu-și petrec timpul liber cu ceva care presupune orientare în spațiu.

Avînd o zonă specifică pentru capacitatea de orientare în spațiu, majoritatea bărbaților și băieților sînt pricepuți în toate activitățile care o presupun; ei urmează adesea profesii sau practică sporturi care implică orientarea în spațiu. Pentru bărbați, aceași zonă a creierului le permite să rezolve și probleme. Capacitatea de orientare în spațiu nu este un punct forte pentru femei și fete, pentru că niciodată nu le-a preocupat vînătoarea sau cum să-și găsească drumul înapoi spre casa, aceste lucruri neintrînd în atribuțiile lor curente. De aceea, multe femei au probleme cu interpretarea unei hărți sau a unui ghid al străzilor.

Femeile nu se descurcă bine în spațiu,
pentru că în evoluția lor n-au vînat
altceva decît bărbați.
[3]

CAPACITĂȚI DE ORIENTARE ÎN SPAȚIU

Există mii de studii științifice bine documentate care confirmă superioritatea bărbatului în privința orientării în spațiu. Acest lucru nu este surprinzător, avînd în vedere evoluția sa ca vînător. Bărbatul modern nu mai trebuie să vîneze prînzul. El își folosește actualmente simțul de orientare în spațiu în alte direcții, cum ar fi golful, jocurile pe calculator, fotbalul, săgețile aruncate la țintă sau orice alt sport ori activitate ce presupune urmărirea unui lucru sau atingerea unei ținte. Majoritatea femeilor socotesc că aruncatul săgeților la țintă este un joc plicticos. Majoritatea femeilor gîndesc că și vînatul este plicticos. Dar dacă ar avea în partea dreaptă a creierului o zonă specifică dezvoltată pentru orientarea în spațiu și pentru a ținti, nu numai că le-ar plăcea foarte mult, însă ar și cîștiga.

Bărbații sînt atît de obsedați să urmărească un alt bărbat care lovește spre o țintă, încît printre cei mai bine plătiți oameni din lume se numără jucătorii de golf, fotbal, baschet și tenis. N-ai nevoie să faci o facultate pentru a fi atît de respectat; este suficient să estimezi corect viteza, distanța, unghiurile și direcția.

Cum de **știu bărbații unde** să meargă

Capacitatea de orientare în spațiu îi permite bărbatului să rotească harta în gînd și să știe exact încotro s-o apuce. Dacă trebuie să se întoarcă în același loc ulterior, nu mai are nevoie de o hartă, pentru că acea zonă spațială aflată la nivelul creierului poate înmagazina informația respectivă. Majoritatea bărbaților pot desluși o hartă chiar dacă sînt cu fața la nord și trebuie să meargă spre sud. In mod similar, majoritatea bărbaților pot interpreta hărțile și naviga ulterior cu succes, pentru că reușesc să le memoreze. Studiile arată că nuntea bărbatului măsoară viteza și distanța pentru a ști exact cînd trebuie să schimbe direcția. Majoritatea bărbaților, dacă sînt introduși într-o încăpere cu care nu sînt familiarizați și care nu are ferestre, pot spune totuși încotro e nordul. Ca vînător al prîn-

zului, el trebuie să știe pe unde **s-o** ia ca să se întoarcă acasă, pentru că altfel nu are șanse de supraviețuire.

Majoritatea bărbaților pot întotdeauna să arate încotro este nordul, chiar dacă habar n-au unde se află.

Este suficient să vă aflați pe orice stadion sportiv pentru a fi martorii felului în care bărbații se ridică de la locul lor și se duc să-și cumpere ceva de băut, reușind să se întoarcă în același loc. Puteți merge în orice oraș din lume pentru a constata că turistele se află veșnic undeva într-o intersecție frunzărind agasate hărțile și demonstrînd clar că iar s-au rătăcit. Mergeți într-o parcare pe mai multe niveluri de la orice supermagazin și urmăriți-le cu atenție pe cumpărătoare, care privesc profund descurajate, dîndu-și seama că nu mai sînt în stare să-și găsească mașina.

De ce băieții sînt atrași de sălile cu jocuri video

Puteți merge în orice sală cu jocuri video sau cu automate pentru jocuri mecanice și veți constata că e plin de adolescenți care își pun în aplicare capacitatea de orientare în spațiu. Să analizăm cîteva studii științifice care pun în lumină orientarea în spațiu. Majoritatea presupun aparatură tridimensională.

Un studiu făcut la Universitatea Yale a constatat că doar 22% dintre femei pot să facă același lucru la fel de bine ca bărbații. De asemenea, s-a mai descoperit că în vreme ce 68% dintre bărbați sînt în stare să programeze din prima încercare un aparat video sau orice aparatură similară, atunci cînd există instrucțiuni scrise, doar 16% dintre femei reușesc același lucru. Băieții au excelat chiar atunci cînd ochiul lor drept a fost acoperit, astfel încît doar cel stîng primea informațiile cu care era alimentat lobul drept, unde este localizat simțul de orientare în spațiu. In cazul fetelor, nu contează ce ochi fo-

losesc, pentru că de fiecare dată creierul a încercat să rezolve problemele utilizînd ambii lobi. De aceea femeile aleg rareori meserii cum ar fi mecanic auto, inginer sau piloți de linie.

Dr. Camilla Benbow și colegul său, dr. Julian Stanley, au testat un grup de copii dotați și au constatat că băieții buni la matematică depășeau net numărul fetelor, fiind într-un raport de 13 la 1. Băieții pot construi o clădire pornind de la un plan bidimensional mult mai ușor și mai rapid decît fetele, pentru că pot estima corect unghiurile și pot vedea dacă există denivelări. Aceste străvechi capacități dezvoltate în timpul vînatului sînt și motivul pentru care numărul bărbaților predomină în domenii cum ar fi arhitectura, chimia, construcțiile și statistica. Băieții se descurcă mai bine în stabilirea unei coordonări între mînă și ochi, ceea ce îi face mai eficienți în sporturile cu mingea. De aici și obsesia bărbaților pentru crichet, fotbal european și american, baschet sau orice altceva care presupune o estimare, o coordonare, lovirea, urmărirea sau nimerirea unei ținte. Astfel se explică de ce sălile cu jocuri video și mecanice, precum și patinoarele pentru cei care merg pe rotile sînt întotdeauna pline, în lumea întreagă, de o grămadă de băieți și de puține fete. Majoritatea fetelor se află acolo doar pentru a-i impresiona pe băieți, dar așa cum constată rapid majoritatea adolescentelor, băieții sînt mult prea preocupați de jocurile sau sporturile respective pentru a le da atenție.

In 1999, dr. Sandra Witelson a condus o echipă de oameni de știință de la Universitatea McMaster din Ontario, Canada, care au analizat anatomia creierului lui Albert Einstein și l-au comparat cu alte 35 de creiere de bărbați și 56 de femei cu o inteligență normală, care au fost păstrate după deces. De asemenea, creierul lui Einstein a fost comparat cu cel al altor 8 bărbați care, atunci cînd au murit, aveau aproximativ aceeași vîrstă cu Einstein. S-a constatat că zona de orientare spațială din creierul lui, aflată în strînsă legătură cu cea a raționamentului matematic, era cu 15% mai extinsă pe ambele laturi decît la bărbații și femeile obișnuite.

Creierul băieţilpr se dezvoltă altfel

Părinţii care au şi băieţi şi fete îşi dau repede seama că băieţii sînt foarte diferiţi de fete în privinţa ritmului de dezvoltare. Lobul drept al băieţilor se dezvoltă şi creşte într-un ritm mai rapid decît cel stîng. Asta presupune mai multe legături la acest nivel şi mai puţine cu lobul stîng. La fete, ambii lobi se dezvoltă într-un ritm mai echilibrat, ceea ce le dă posibilitatea să dovedească mai multe talente. Cum există şi o mai bună conectare între lobul stîng şi cel drept printr-un *corpus callosum* mai gros, au tendinţa să fie mai degrabă ambidextre, ceea ce face ca multe femei să aibă probleme în a distinge între stînga şi dreapta.

Hormonii de testosteron inhibă dezvoltarea lobului stîng la băieţi, în schimb cel drept progresează mai rapid, ceea ce îi face să se orienteze mult mai bine în spaţiu la vînătoare. Studiul făcut pe copii cu vîrste între 5 şi 18 ani arată că băieţii le depăşesc pe fete în privinţa capacităţii de a manevra o rază de lumină pentru a atinge o ţintă, de a reproduce un tipar prin desenarea lui în mersul pe podea, de a asambla o întreagă gamă de obiecte tridimensionale şi de a rezolva probleme ce presupun o logică matematică. Toate aceste capacităţi sînt localizate în lobul drept la cel puţin 80% dintre bărbaţi şi băieţi.

Diana şi **mobila ei**

Cînd camionul de transport tocmai începuse să descarce mobila ce urma să ajungă în noua casă a Dianei, ea se agita măsurînd cu ruleta, pentru a vedea unde va încăpea fiecare modul în parte. Cum măsura ea bufetul din sufragerie, fiul ei de 14 ani, Cliff, îi spuse: „N-are rost, mamă. N-o să încapă în veci. E prea mare." Diana a măsurat locul şi a constatat că fiul ei avea dreptate. Nu putea înţelege de ce el şi-a dat seama dintr-o privire că mobila nu va încăpea acolo. Cum o fi reuşit? Simplu. Şi-a folosit capacitatea de orientare în spaţiu.

Testarea capacității de orientare în spațiu

Savantul american dr. D. Wechsler a creat o serie de teste de măsurare a coeficientului de inteligență, prin care elimina prejudecățile sexuale dintre bărbați și femei la nivelul orientării în spațiu. Testînd mai multe culturi, de la rasele primitive pînă la locuitorii celor mai sofisticate orașe din lumea întreagă, la fel ca și alți cercetători, a ajuns la concluzia că femeile sînt net superioare față de bărbați ca inteligență în general, fiind cu aproximativ 3% mai multe femei inteligente decît bărbați, chiar dacă au creierul puțin mai mic. Cînd este vorba de rezolvarea unor puzzle-uri de tip labirint, bărbații sînt totuși net superiori femeilor, ajungînd ca 92% dintre ei să se descurce cu brio, în vreme ce doar 8% dintre femei reușesc, indiferent de cultura din care provin. Un ochi critic ar putea comenta că acest lucru demonstrează că femeile sînt prea inteligente ca să se preocupe de niște puzzle-uri stupide, însă de fapt totul demonstrează clar superioritatea bărbatului în privința orientării în spațiu.

Următorul test de orientare în spațiu a fost conceput la Universitatea din Plymouth și este în genul celor folosite pentru selectarea piloților, a navigatorilor și a controlorilor de trafic. El măsoară capacitatea de preluare a unor informații bidimensionale și de a construi mental un obiect tridimensional.

Imaginați-vă că puzzle-ul din Testul 1 ar fi făcut din carton. Dacă l-ați împături pe laturile sale, s-ar obține un cub cu simbolurile pe exterior. Presupunînd că partea cu crucea este în dreapta și cercul în stînga, care dintre opțiunile A, B, C sau D ar fi cea corectă ? Faceți testul chiar acum.

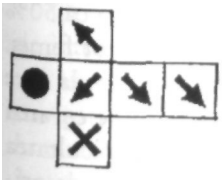

Test 1

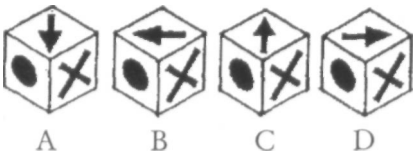

Răspunsuri posibile pentru Testul 1

Acest test presupune imaginarea unui obiect tridimensional și rotirea sa, pentru a se obține unghiul corect. Aceleași abilități sînt necesare și pentru interpretarea unei hărți sau a unui ghid al străzilor, pentru aducerea la sol a unui avion sau pentru vînarea unui bizon.

Răspunsul corect este A. Iată o versiune mai complexă a testului, care presupune mai multe rotații în spațiu pe care le-ați putea face în mintea voastră.

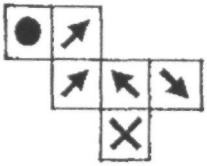

Test 2

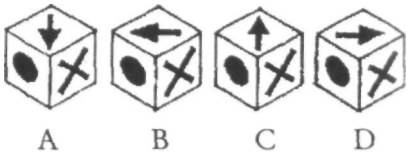

Răspunsuri posibile pentru Testul 2

Testele făcute de zoologi arată că mamiferele masculi sînt superioare mamiferelor femele în privința orientării în spațiu — șobolanii masculi se pricep mult mai bine să găsească drumul cel bun într-un labirint decît șobolanii femele, iar elefanții sînt mai buni decît femelele la găsirea locurilor cu apă. (Că veni vorba, răspunsul corect la Testul 2 este C.)

Cum navighează femeile

„Dacă bărbații nu ar fi desenat astfel hărțile, n-ar mai fi trebuit ca noi, femeile, să le întoarcem cu capul în jos", se plîng multe femei. Societatea britanică de cartografie informează totuși că 50% dintre membrii săi sînt femei și că 50% dintre cele care desenează și redactează hărți sînt tot femei. „Desenarea hărților este o chestiune bidimensională, la care femeile sînt la fel de pricepute ca și bărbații", spune cel mai important cartograf britanic, Alan Collinson. „Dificultatea pe care o au majoritatea femeilor în a interpreta sau a se orienta cu ajutorul hărților constă în faptul că ele ar avea nevoie

de o perspectivă tridimensională pentru a se orienta corect. Am conceput hărți turistice cu perspectivă tridimensională — în care apar copaci, munți și alte puncte de reper. Femeile se descurcă mult mai bine cu acest tip de hărți. Testele noastre arată că bărbații au acea capacitate de a transforma în gînd o hartă bidimensională în una tridimensională, ceea ce majoritatea femeilor nu reușesc."

Femeile si-au îmbunătățit considerabil capacitatea de a se orienta folosind hărți în relief.

O altă descoperire interesantă a fost aceea că bărbații se descurcă mai bine cînd există un conducător de grup, care le indică direcțiile precise de navigație în fiecare moment al unui drum prestabilit. în schimb, femeile reacționează dezastruos atunci cînd primesc instrucțiuni verbale. Acest lucru arată că bărbații pot transforma semnalele sonore în hărți mentale tridimensionale pentru a vizualiza direcția corectă și drumul ce trebuie urmat, în vreme ce femeile sînt mai pricepute la hărțile tridimensionale.

Și ce dacă nu găsești nordul?

Navigatoarea australiană Kay Cottee a fost prima femeie care a făcut înconjurul lumii de una singură și fără oprire. Categoric că este vorba despre o femeie care știe pe unde merge, nu-i așa ?

La o recentă conferință, ea ne-a spus că a avut probleme de interpretare a unui ghid al străzilor. Uluiți, am întrebat: ..Și atunci cum ați făcut înconjurul lumii?" „Asta înseamnă navigație", a replicat Kay. „Calculatorul este programat și el hotărăște direcția corectă. Eu nu ies pe mare și încep să mă întreb « Măi să fie, cred că ar trebui s-o iau la stînga... » Un ghid al străzilor e o chestiune de intuiție — trebuie să

« simți » pe unde s-o iei. Cînd merg într-un oraș necunoscut, întotdeauna mă deplasez cu taxiul. Am încercat să închiriez diverse mașini, dar de fiecare dată am sfîrșit prin a mă rătăci."

Oamenilor le vine greu a crede că această Kay Cottee s-ar putea rătăci în timp ce-și caută ambarcațiunea cu care face înconjurul pămîntului, însă ea demonstrează faptul că dacă ești hotărît, știi să planifici și ai curaj, poți naviga în jurul lumii — chiar dacă nu înțelegi nimic dintr-un ghid al străzilor —, înconjurîndu-te de oameni pricepuți și de echipamentul necesar pentru îndeplinirea unei asemenea misiuni.

Harta zburătoare

Noi (autorii) batem lumea în lung și în lat vreme de nouă luni pe an, ținînd seminarii și petrecînd cel mai mult timp în mașini de închiriat. De obicei, Allan are un simț de orientare în spațiu mai bun decît al Barbarei, drept pentru care ea se ocupă de indicații. Barbara nu are deloc talent în această direcție, astfel că cei doi s-au certat de multe ori de-a lungul anilor, mergînd din oraș în oraș și din țară în țară. Allan s-a trezit cu ghiduri și hărți în cap, indiferent de limba în care erau scrise, și de mai multe ori ea l-a abandonat pe el și hărțile lui, preferind autobuzele sau trenurile, strigîndu-i exasperată: „N-ai decît să cauți și singur!"

Barbara n-are simțul orientării în spațiu, în schimb Allan nu e în stare să-și găsească șosetele în sertar.

Din fericire, cercetările lor în direcția orientării în spațiu le-au atras atenția asupra problemelor care se ivesc atunci cînd unul dintre parteneri se descurcă greu în spațiu și celălalt nu înțelege asta. Actualmente, Allan consultă harta înainte să se așeze la volan, iar Barbara comentează și atrage atenția asupra unor lucruri importante din peisaj, pe care Allan de

obicei le ratează. Ei sînt în continuare căsătoriți și o duc bine, iar hărțile aruncate pe geam nu mai sînt un pericol pentru automobiliștii din zonă.

Harta cu capul în jos

în 1998, în Anglia, John și Ashley Sims au creat o hartă cu două sensuri, în care este inclusă harta standard, cînd se călătorește spre nord, și o a doua, cu capul în jos, în care sudul este în susul paginii, pentru cei care merg spre sud. într-un supliment de week-end al unui ziar britanic național, a fost oferită gratuit o asemenea hartă primilor 100 de persoane care aveau să le scrie. Au primit cereri de la peste 15.000 de femei — și doar de la cîțiva bărbați. Ne-au spus că bărbații nu s-au arătat interesați de această hartă cu capul în jos sau au considerat-o chiar o glumă. Femeile însă au fost impresionate, pentru că ea înlocuia nevoia de rotire în spațiu.

Automobilele BMW au fost primele care au instalat un sistem de poziționare globală (Global Positioning System — GPS). Acesta presupune o aparatură vizuală pentru navigare ce permite ca imaginea să fie rotită pe ecranul de la bordul vehiculelor, astfel încît să fie orientată pe direcția în care merge mașina. Așa cum era de așteptat, femeile au fost superîncîntate.

Un ultim test

încercați acest test conceput de personalul de la Resurse umane și Cercetare din cadrul companiei Saville and Holdsworth Ltd (Marea Britanie), care este de obicei utilizat pentru a verifica logica în spațiu a candidaților la diverse slujbe, cum ar fi controlorii de trafic. Dacă nu reușiți să-l faceți în mai puțin de trei minute, sînteți respinși. El este chiar mai greu decît primele două și dacă sînteți bărbați ar trebui să crească temperatura din emisfera dreaptă.

în acest test vi se dă un model pe care dacă îl împăturiți puteți obține apoi o cutie în trei dimensiuni. Trebuie să ho-

tărîți dacă una dintre cele patru cutii din fiecare set poate fi obținută prin împăturirea modelului inițial, arătînd acest lucru prin încercuirea celui corect. Dacă veți considera că nici una dintre cutii nu poate fi făcută după modelul dat, n-o încercuiți.

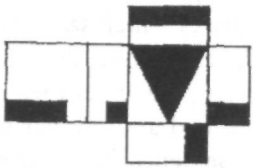

1

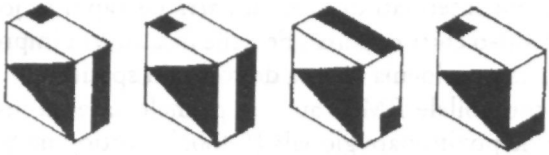

2

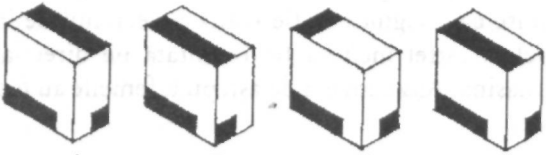

3

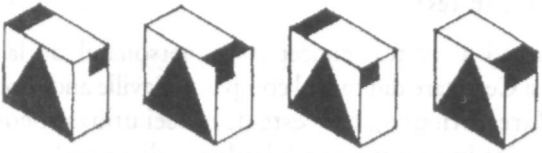

4

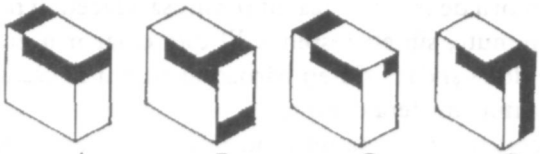

Majoritatea celor care reușesc să ducă la bun sfîrșit acest test în mai puțin de trei minute sînt bărbați, mai ales cei în a căror meserie este nevoie de o privire tridimensională, cum ar fi arhitecții și matematicienii. Acum veți înțelege de ce 94% dintre controlorii de trafic sînt bărbați. Majoritatea femeilor consideră că acest tip de teste sînt o pierdere de vreme, deși am găsit și o femeie care l-a terminat cu succes în 9 secunde. Ea este statistician la o societate de asigurări. (Răspunsurile sînt 1 B, 2 D, 3 C, nici unul.)

Evitarea certurilor

Bărbaților le place să conducă rapid pe drumurile șerpuite, deoarece capacitatea de orientare în spațiu le e de mare ajutor — schimbătorul de viteze se acționează printr-o mișcare de rotație, ambreiajul și frîna pot fi combinate și pot fi percepute relativ rapid colțurile, unghiurile și distanțele. Dar asta este posibil doar dacă nu merge radioul.

Șoferul modern stă la volan, îi dă harta soției sale și o roagă să urmărească drumul. Avînd o capacitate de orientare în spațiu redusă, ea tace brusc și începe să întoarcă harta cu capul în jos, simțindu-se neputincioasă. Majoritatea bărbaților nu înțeleg faptul că atîta vreme cît în creier nu există o zonă specifică pentru interpretarea unei hărți ea va fi învîrtită nu mental, ci manual. Totul are o logică perfectă pentru femei, adică să îndrepte harta în direcția de mers. Pentru un bărbat, spre a evita certurile, e mai bine să nu-și mai roage nevasta să interpreteze harta.

Pentru a avea o familie fericită: nu insistați niciodată ca femeia să interpreteze o hartă sau să caute o stradă în ghid.

Capacitatea de orientare în spațiu, fiind localizată pe ambele laturi ale creierului, interferează la femeie cu funcția vorbirii;

prin urmare, dacă acesteia i se va da un ghid al străzilor, ea va tăcea mai înainte de a o întoarce invers. Dacă i-o dați unui bărbat, el va continua să vorbească — în schimb, va opri radioul, pentru ca nu poate să acționeze funcțiile auzului în același timp cu cele ale orientării în spațiu. De aceea atunci cînd sună telefonul și răspunde bărbatul, el cere ca toată lumea să tacă.

Femeile rezolvă problemele de matematică mai ales în lobul stîng al creierului, ceea ce le face nu numai să fie mai încete, dar explică și de ce atîtea femei și fete calculează cu voce tare. Bărbații de pretutindeni strigă disperați: „Calculează, domn'e, în gînd! Nu mă pot concentra!", în timp ce încearcă să își citească ziarul.

Cum să **te certi în timp ce conduci**

Un soț care își învață soția să conducă mașina e deja în drum spre divorț. Bărbații din întreaga lume dau mereu aceleași sfaturi: „Ia-o la stînga — încetinește! — schimbă viteza — ai grijă la pietoni — concentrează-te — nu mai plînge!" Pentru bărbat, condusul este o formă de testare a capacității de orientare în spațiu în funcție de mediul înconjurător. Pentru o femeie, scopul condusului este să ajungă cu bine din punctul A în punctul B. Strategia ideală pentru bărbat ca pasager e să închidă ochii, să dea drumul la radio și să nu mai comenteze, pentru că în general femeile sînt mai sigure cînd se află la volan decît bărbații. Au mai puține accidente. Ea îl va duce pe el unde trebuie — doar că durează ceva mai mult, atît. Dar măcar el poate sta liniștit, se poate destinde și ajunge viu la destinație.

Femeia critică felul în care conduce bărbatul, pentru că datorită capacității lui de orientare în spațiu, poate lua hotărîri și emite judecăți care ei îi par periculoase. In cazul în care el nu are antecedente pe șosea, ea nu trebuie să facă altceva decît să stea liniștită și să nu comenteze. Să-l lase pur și simplu să conducă. Cînd pe parbriz cade primul strop de ploaie, femeia dă drumul la ștergătoare, lucru pe care un bărbat nu-l

va pricepe niciodată. Creierul bărbatului așteaptă pînă ce cad destule picături de ploaie pe parbriz în raport cu viteza ștergătoarelor, cărora le dă drumul exact cînd trebuie. Cu alte cuvinte, el își folosește capacitatea de orientare în spațiu.

Cum să-i explici ceva unei femei

Nu dați niciodată unei femei sfaturi de genul „Ia-o spre nord" sau „Ia-o spre vest vreo cinci kilometri", pentru că așa ceva presupune un adevărat talent de busolă. în schimb, puteți să-i dați indicații care presupun puncte de reper cum ar fi: „Treci pe lîngă McDonald's și îndreaptă-te spre clădirea pe care scrie Banca Națională." Asta îi va permite femeii să repereze locurile respective datorită capacității sale de percepție vizuală periferică. Constructorii și arhitecții de pretutindeni pierd milioane în diverse afaceri atunci cînd prezintă planuri și proiecte bidimensionale unor femei cu putere de decizie. Mintea bărbatului poate transforma planurile respective în unele tridimensionale pentru a vedea cum va arăta în final construcția, dar pentru o femeie acest lucru nu reprezintă decît o hîrtie cu niște linii fără sens. Modelul tridimensional sau imaginea de calculator le vor face pe femei să cumpere acele case. Acum, că ați primit aceste informații nu mai e nevoie ca femeia să se uite ca mîța în calendar într-o hartă, harta este treaba *bărbatului.* E mult mai plăcut pentru un bărbat să găsească drumul și să conducă, în vreme ce femeia vorbește despre punctele de reper interesante și despre peisajul de pe marginea drumului. Așa cum știți, bărbatul este mai puțin priceput la vorbe comparativ cu femeia, drept pentru care pare un schimb în natură rezonabil, el cu harta, ea cu vorba. Asta înseamnă că el poate găsi ușor adresa noii lui iubite, dar nu va ști ce anume să-i spună cînd ajunge în prag.

Pacostea parcărilor paralele cu spatele

Dacă vi s-ar cere să vă uitați la niște mașini care au fost Parcate cu spatele pe o stradă, ați putea spune care au fost

parcate de bărbați și care de femei ? Un studiu comandat de o școală de șoferi englezească a arătat că bărbații din Marea Britanie reușesc în proporție de 82% să parcheze mașina cu spatele cît mai aproape de bordură, în vreme ce 71% reușesc asta din prima încercare. Doar 22% dintre femei pot același lucru, în vreme ce abia 23% dintre ele reușesc din prima încercare. Un studiu similar s-a făcut la Singapore, unde rezultatul la bărbați a fost de 66%, dintre care doar 68% din prima încercare. La femei rezultatul a fost de 19% și doar 12% din prima încercare. Ideea este că dacă aveți de-a face cu o șoferiță din Singapore, e bine să nu-i stați în cale! Cei mai pricepuți în a parca sînt nemții, cu 88% din prima încercare. Testele în privința parcării făcute în cadrul școlilor de șoferi arată că femeile se pricep de obicei mai bine la parcarea în marșarier decît bărbații în timpul pregătirii propriu-zise, dar statisticile arată că femeile se descurcă mult mai prost în situațiile de acest gen din viața de zi cu zi. Acest lucru este posibil pentru că femeile sînt mai pricepute decît bărbații la învățat și la repetarea cu succes a lucrurilor învățate, cu condiția ca mediul și condițiile de desfășurare să nu se modifice. în plină circulație însă, fiecare situație în parte reprezintă un nou set de date ce trebuie analizate; capacitatea de orientare în spațiu tipică bărbatului este mult mai potrivită pentru rezolvarea unei asemenea misiuni.

Majoritatea femeilor preferă să parcheze mașina într-un spațiu mai larg în altă parte și să meargă mai mult pe jos pînă la destinație decît să se strecoare cu spatele într-un loc strîmt de parcare.

Dacă femeile ar conduce consiliile municipale, ar interzice cu siguranță parcările paralele sau pe cele din marșarier!

Recent, multe orașe mai mici sau mai mari au introdus parcarea cu spatele la 45° față de bordură, pentru că s-a de-

monstrat că e mai sigur dacă șoferul poate să iasă cu fața la plecare. Din păcate, acest lucru nu le-a ajutat prea mult pe femei, pentru că parcarea cu spatele continuă să însemne o bună orientare în spațiu pentru estimarea unghiurilor și a distanțelor. Am făcut un sondaj în cazul a 20 de consilii locale care au introdus acest tip de parcare cu spatele și am constatat că aproape nici o femeie nu a fost implicată în luarea acestei decizii. In majoritatea cazurilor, erau numai bărbați. Dacă aceste consilii ar fi formate doar din femei, nu s-ar mai permite parcarea cu spatele sau cea paralelă! Ar avea ele grijă să elimine datul cu spatele sau estimarea unghiurilor și distanțelor. Asta ar însemna mult mai mult loc, dar și mai puține accidente.

Femeile sînt șoferi mai siguri

Un studiu făcut de o firmă de asigurări arată că în anul 2000 s-au înscris 2,3 milioane de șoferi în Marea Britanie, dintre care 25,5% dintre femei au făcut o cerere de despăgubire în ultimii 4 ani comparativ cu 18,6% dintre bărbați. De asemenea, se mai arată că 9% dintre femeile șofer nu cer prime de asigurare — ceea ce indică faptul că au avut un accident în ultimele 12 luni —, comparativ cu doar 6,5% dintre bărbați. De aici s-ar putea trage cu ușurință concluzia că femeile sînt șoferi mai puțin pricepuți decît bărbații, dar la o examinare mai atentă, se constată exact contrariul. Femeile sînt mai prudente, le vor trebui cîteva secunde în plus înainte să iasă dintr-un drum lateral pe o șosea aglomerată ori chiar să aștepte cînd nu e nimic de așteptat. Această prudență poate duce la mai multe accidente, pentru că alți șoferi sînt enervați de aparenta lor nehotărîre. Femeile au mai multe accidente, dar sumele rambursate de firmele de asigurări sînt mai mici, pentru că accidentele sînt mai puțin grave, doar tamponări și zgîrieturi. Sumele mai mari sau, eventual, pierderea carnetului sînt specifice bărbaților, care au prea mult testosteron cînd apasă pe accelerație. Femeile fac într-adevăr mai multe cereri la firmele de asigurări pentru despăgubiri,

dar bărbații sînt șoferi mai periculoși. Studiul a mai constatat și că femeile divorțate sînt mai predispuse la ciocniri grave decît femeile măritate.

Cum au fost femeile prost îndrumate

Deci, cum rămîne cu dovezile referitoare la simțul de orientare în cazul femeilor? Multe grupări bine intenționate sînt convinse că dacă ar scăpa de presupusul jug al bărbaților și de prejudecăți, femeile ar ajunge mai repede în vîrful societății, care este dominată de profesii și distracții preponderent bărbătești. Dar așa cum veți vedea, bărbații continuă să aibă, teoretic, un monopol în acele profesii sau domenii care presupun orientare în spațiu. Milioane de femei au ignorat înclinațiile lor firești spre anumite cariere și forme de distracție, în care ar putea excela prin capacitățile lor psihice.

Capacitatea de orientare în spațiu în procesul educației

Așa cum am văzut, structura noastră biologică ne îndreaptă spre anumite profesii și distracții, compatibile cu conexiunile din creierul nostru. Să analizăm una dintre zonele unde șansele egale sînt o prioritate absolută — învățămîntul. Am intervievat cîțiva reprezentanți ai Ministerului Învățămîntului din Australia, Noua Zeelandă și Marea Britanie și toți au subliniat că încearcă să păstreze echilibrul între profesori și profesoare de 50/50, pentru a da șanse egale ambelor sexe. în Marea Britanie, în 1998, 48% dintre profesori erau bărbați și 52% femei. Creierul feminin este mai adaptat predării decît cel masculin, pentru că există o capacitate de comunicare și de interacțiune umană mult mai dezvoltată. Să vedem care sînt materiile preferate de profesorii ce aparțin fiecărui sex în parte.

Obiect	Nr. de profesori	% bărbați	% femei
Biologie	5.100	**49**	**51**
Economie	6.400	**50**	**50**
Istorie	13.800	**54**	**46**
Geografie	14.200	**56**	44
Social	11.000	**52**	**48**
Muzică	5.600	**51**	**49**
Dirigenție	1.900	**47**	**53**
învățămînt personal și social	74.200	**47**	**53**
Studii generale	7.900	**53**	**47**
Limbi clasice	510	**47**	**53**
Educație fizică	2.100	**58**	**42**
Religie	13.400	**56**	44
Arte	9.400	44	**56**

Din acest tabel decurg două idei ce trebuie reținute. Mai întîi, materiile predate sînt cele care nu presupun dominarea lobului drept. Nu este nevoie de orientare în spațiu și nici de o capacitate verbală mare localizată în lobul stîng. Puteți constata că procentele sînt destul de egal împărțite între bărbații și femeile profesori.

Obiect	Nr. de profesori	% bărbați	% femei
Fizică	4.400	**82**	**18**
Tehnologia informației	10.700	**69**	**31**
Științe exacte	28.900	**65**	**35**
Chimie	4.600	**62**	**38**

Materii care presupun orientare în spațiu

Acest tabel arată clar că atunci cînd este nevoie de orientare în spațiu, predominant este numărul bărbaților care profesează în domeniul respectiv.

Ocupații care presupun talentul de orientare în spațiu

Urmează o listă a profesiilor în care orientarea în spațiu contează, ba mai mult, este o chestiune de viață și de moarte. Nu e nevoie să fii mare savant ca să înțelegi importanța acestui grafic, precum și legătura care există între talentul de vînător al bărbatului și lobul stîng.

Aceste date duc la concluzia că nu contează calitățile înnăscute și că totuși continuă să existe o supremație a bărbatului, o atitudine de tipul „doar pentru băieți", precum și legături care au la bază dintotdeauna anumite prejudecăți ce le împiedică pe femei să reușească în egală măsură în profesiile respective. Institutul Regal Britanic de Arhitectură informa ca 50% dintre studenți sînt femei, dintre care doar 9% practică arhitectura. Este clar că o parte dintre femei aleg să se ocupe doar de casă și copii, dar ce se întîmplă cu restul ? în contabilitate, 17% dintre contabilii britanici sînt femei, deși 38% dintre studenții în contabilitate au fost femei.

„De ce nu sînt mai multe femei piloți ?", am întrebat noi pe reprezentanții liniilor aeriene. „Nici măcar nu urmează cursul", a fost răspunsul. „Pe femei nu le interesează să piloteze avioane." Majoritatea reprezentanților liniilor aeriene au dat răspunsuri destul de vagi sau, oricum, în necunoștință de cauză referitor la importanța Orientării în spațiu în pilotaj. Mulți dintre ei s-au arătat agasați de comentariile referitoare la diferențele dintre sexe, în ciuda evidenței zdrobitoare potrivit căreia 98% dintre echipaje sînt exclusiv masculine. Un lucru este clar — femeile aproape că nu există în aceste profesii, pentru că nu participă la cursurile de pregătire. Prejudecățile lor mentale le fac să nu abordeze aceste zone, deci nu sînt interesate să învețe asemenea meserii.

Profesia	% Bărbați
Ingineri de zbor	100%
Ingineri	100%
Piloți de curse	99,8%
Ingineri în fizică nucleară	98,3%
Piloți	99,2%

Controlori de trafic	94%
Piloți de curse de motociclete	93,6%
Arhitecți	91%
Ofițeri de zbor	90,5%
Statisticieni	90%
Jucători de biliard	87%
Contabili	83%

Biliardul și fizica nucleară

De-a lungul cercetării noastre, am discutat cu mai mulți profesioniști ai biliardului. „Femeile care sînt jucători profesioniști de biliard gîndesc și acționează asemeni bărbaților", ne-a spus un fost campion mondial. „Vorbesc ca noi, se îmbracă la fel ca noi — la costum și papion." Femeile însă cred că dacă ar exersa la fel de mult ca bărbații ar fi la fel de capabile. Multe consideră că atitudinea bărbaților față de ele reprezintă un factor semnificativ în blocarea lor. „Dar cum rămîne cu orientarea în spațiu ?", am întrebat noi. „Măsurarea vitezei relative și a unghiurilor bilelor, distanța pînă la pungă și plasarea finală a bilei albe." „N-am auzit de așa ceva", a fost răspunsul. Din nou era acuzată atitudinea bărbaților pentru lipsa de participare a femeilor la campionate.

„Noi oferim șanse egale ambelor sexe", ne-au spus cei de la Institutul de Fizică Nucleară. „Dar angajăm în funcție de capacitatea de care dau dovadă solicitanții și nu de egalitatea între sexe." Și 98,3% dintre inginerii în fizică nucleară sînt bărbați. Interesant este că studiul făcut de Institut a arătat că femeile inginer se descurcă mai bine decît bărbații cu literele alfabetului, iar bărbații sînt mai pricepuți la cifre. E logic — literele au legătură cu oamenii, cu relațiile dintre ei și cu vorbirea, în vreme ce cifrele se referă la legătura în spațiu dintre lucruri.

Urmăriți cursul istoriei și veți constata că practic nici o femeie nu a excelat într-un domeniu în care este nevoie de orientare în spațiu și de logică matematică, respectiv în șah, compunerea muzicii sau științele ce stau la baza construcției

de rachete. Unii pot susține că tirania masculină discriminatorie a bărbatului le-a împiedicat pe femei să se îndrepte spre aceste domenii, dar încercați să vă uitați în jurul vostru și veți constata că în lumea noastră de șanse egale sînt puține femeile care îi eclipsează pe bărbați în zonele care presupun orientare în spațiu. Principalul motiv este că mintea lor le sugerează că mai degrabă trebuie să-și apere cuibul și nu să îl atace pe al altcuiva.

Femeile excelează în zone de creație cum ar fi artele spectacolului, învățămînt, resurse umane și literatură, toate acestea fiind domenii în care logica abstractă nu este de o importanță primordială. în vreme ce bărbații joacă șah, femeile dansează sau își redecorează casa.

Industria calculatoarelor

Știința calculatoarelor are la bază matematica, o știință aflată în strînsă legătură cu orientarea în spațiu și, ca urmare, este un domeniu preponderent masculin. Unele zone totuși, cum ar fi programarea sau proiectarea de interfețe, presupun o mai bună înțelegere a psihologiei umane și nu tot atîta matematică, drept pentru care aici aflăm numărul cel mai mare de femei. într-un sondaj făcut de revista *US Business Women In Computing (Femeia americană de afaceri în lumea calculatoarelor),* s-a arătat că numărul de femei care se dedică tehnologiei informației este în descreștere, mai ales între 1995 și 2000, acest lucru fiind motivat prin lipsa de interes a femeilor de a participa la cursurile de formare. De asemenea, studiul a mai arătat că femeile sînt de două ori mai numeroase cînd este vorba de folosirea calculatoarelor la locul de muncă. In vreme ce 84% dintre femei consideră calculatorul doar un simplu mijloc de atingere a unui scop sau o unealtă ce presupune o libertate de creație, numai 33% dintre bărbați sînt de aceeași părere. Sondajul a mai arătat și că 67% dintre bărbați consideră tehnologia sau manevrarea programelor și a accesoriilor mai importante, în vreme ce doar 16% dintre femei sînt de aceeași opinie.

Matematică și contabilitate

Bărbații care se dedică ocupațiilor și profesiilor ce presupun orientare în spațiu rămîn de obicei în acest domeniu, pe care îl domină. Majoritatea profesorilor de matematică sînt în continuare bărbați, deși în privința acestui obiect de studiu diferența dintre sexe este tot mai mică. în anul 2000, 50% dintre profesorii de matematică din Marea Britanie erau bărbați.

Și atunci, cum se explică procentul tot mai mare de femei care predau această materie? Explicația cea mai plauzibilă este că femeile sînt mai potrivite pentru învățămînt, interacțiune și organizarea diverselor grupuri, dedicîndu-se mai intens învățării noțiunilor de bază decît bărbații. Cum predau veșnic aceeași materie, se pot descurca perfect să predea orice materie, inclusiv matematica. Acest lucru mai explică și faptul că în contabilitate există un număr tot mai mare de femei contabil. Contabilitatea a devenit un domeniu în care trebuie stabilite relații de prietenie cu clientul, ele avînd un rol foarte important în vînzările propriu-zise, drept pentru care mintea femeii este mult mai adecvată acestui tip de relații, contabilitatea ajungînd în plan secundar. în marile firme de contabilitate de pretutindeni, se întîlnesc tot mai des femei care atrag și cîștigă clienți, partea matematică a profesiei fiind lăsată pe mîna unor bărbați la început de carieră și care nu ies în față în public. Atunci cînd pentru o anumită slujbă se cere orientare în spațiu și logică matematică, bărbații domină totuși în continuare. De aceea 91% dintre statisticieni și 99% dintre ingineri sînt bărbați.

Cum toate sînt egale...

în Australia, doar 5% din forța de muncă din domeniul ingineriei este ocupată de femei, ele cîștigînd în medie cu 14% mai mult decît bărbații din domeniu. Acest lucru indică faptul că atunci cînd există o capacitate de orientare în spațiu similară, femeile pot reuși mai bine decît bărbații. La cursele

profesioniste de mașini aproape că n-au existat femei campioane de cînd s-a inventat mașina, dar la cursele improvizate, cam 10% dintre participanți și dintre învingători sînt femei. De ce ? Cursele improvizate *nu* presupun orientare în spațiu pentru rezolvarea vitezei, unghiurilor, colțurilor, precum și a schimbării vitezelor în momente mai complicate. Cursele improvizate merg întotdeauna în linie dreaptă și învingătoare este persoana care are reacția cea mai rapidă la culoarea verde a semaforului — avantaj clar al femeilor față de bărbați.

Atunci cînd au o capacitate de orientare în spațiu egală cu cea a bărbaților, femeile pot să dea rezultate chiar mai bune decît bărbații.

Deși majoritatea femeilor care participă la cursele improvizate și pe care le-am testat printr-un gen de electroencefalogramă au demonstrat în ansamblu un creier de tip bărbătesc, ele continuă să creadă că avantajul lor în acest tip de curse îl reprezintă capacitatea de a stabili relații interumane. „E grozav să te întreci cu băieții", spun ele. „Toată lumea se pune cu burta pe treabă" și „Cu toții sîntem buni prieteni." Bărbații consideră că un lucru bun îl reprezintă cîștigarea trofeelor, mașinile foarte bine dotate și a te lăuda cu accidentele cărora le-ai supraviețuit.

Băieții și jucăriile lor

Băieții își iubesc jucăriile — de aceea 99% dintre invenții sînt brevetate de bărbați. Fetelor le plac și lor jucăriile, dar de obicei, pe la 12 ani, nu le mai interesează, pentru că devin tinere femei. Bărbaților nu le dispare niciodată obsesia pentru jucăriile nepractice cu legături clare de orientare în spațiu — drept pentru care petrec mult mai multă vreme alături de

ele. Le plac televizoarele în miniatură, de buzunar, telefoanele mobile în formă de automobile, calculatoarele și jocurile video, camerele digitale, armele complicate, luminile care se aprind și se sting la comandă vocală și tot ce presupune un tip de motor. Dacă țiuie, clipește și are nevoie de cel puțin șase baterii, înseamnă că e ceva pe placul bărbaților.

Cum simt femeile

Orice discuție referitoare la diferența dintre sexe, cum ar fi cea de față, trezește valuri de protest din partea feministelor sau a militanților politici mai catolici decît Papa, care o consideră o subminare a egalității de șanse în viață. în vreme ce prejudecățile societății pot întări sau exacerba clișeele de comportament la bărbați și femei, precum și inegalitățile fundamentale, nu ele sînt cauza comportamentului. Principalii vinovați sînt alcătuirea noastră biologică, precum și felul în care ne este organizat creierul. Multe femei se consideră ratate sau cred că femeile, în general, nu au reușit să cucerească domeniile dominate de bărbați. Asta pur și simplu nu este adevărat. Femeile nu au cunoscut un eșec; pur și simplu nu au fost pregătite să pătrundă în aceste zone care se adaptează mai bine minții bărbatului.

Femeile nu au dat greș — doar că nu au reușit să fie asemeni bărbaților.

Ideea că femeile nu au reușit în societate este valabilă doar cînd se pornește de la presupunerea că reușita este definită de standardele masculine sau că așa ar trebui să fie pentru a putea determina nivelul de reușită al oricui. Dar cine spune că a ajunge directorul executiv al unei mari corporații, să pilotezi un Jumbo Jet sau să programezi calculatorul unei navete spațiale este măsura reușitei absolute ?

Bărbații. Acesta este standardul *lor* de măiestrie, nu al tuturor.

Poate fi ameliorată capacitatea de orientare în spațiu ?

Pe scurt — da! Există mai multe variante. Puteți aștepta ca procesul firesc al evoluției să pună la treabă simțul de orientare în spațiu, pînă ce creierul va dezvolta toate conexiunile necesare. Pregătiți-vă însă, căci durează. Biologii estimează ca pot trece mii de ani.

O doză de testosteron poate îmbunătăți capacitatea de orientare în spațiu, dar nu este o opțiune satisfăcătoare, pentru că există un revers al medaliei, care presupune o creștere a agresivității, pierderea părului de pe cap și creșterea pilozității, ceea ce s-ar putea să nu convină celor mai multe dintre femei.

Este clar că practica și repetiția ajută permanent la crearea mai multor conexiuni în creier, pentru o acțiune data. Șobolanii crescuți în cuști pline de jucării au o mai mare masă de creier decît cei crescuți fără jucării. Oamenii care se retrag din viața socială și nu mai fac nimic pierd din masa creierului, pe cînd aceia care rămîn activi și cu un interes mental treaz își mențin masa de creier și chiar și-o sporesc. Poate ajuta mult, de exemplu, învățarea și practica interpretării hărților, astfel dezvoltîndu-se capacitatea de orientare în spațiu, tot așa cum exercițiile zilnice la pian duc la o interpretare mult mai competentă. Chiar dacă interpretul are un tip de circuit al creierului care facilitează o interpretare intuitiva, este totuși nevoie de foarte mult exercițiu pentru a menține un nivel rezonabil. In cazul în care pianistul sau cel care interpretează o hartă nu-și menține acest talent, capacitatea sa de adaptare la situație va scădea foarte rapid și va trebui și mai multă vreme pentru a recîștiga abilitatea, adică pentru a reconecta creierul în vederea unei anumite acțiuni.

O chelie și o barbă ar putea fi un preț prea mare pentru femeile care doresc neapărat sa-și îmbunătățească orientarea în spațiu.

Puteți reuși cu succes să învățați un cățel să meargă pe labele din spate și dacă repetă suficient de des această mișcare mai mult ca sigur că și puii lui o vor face. Dar aceasta nu este poziția firească a cîinelui și presupune multă suferință și efort. Poziția firească a cîinelui este să meargă pe patru labe.

Cîteva strategii utile

Dacă sînteți o femeie care își crește singură fiul sau există niște bărbați în viața voastră, trebuie să înțelegeți că, deși au o excelentă orientare în spațiu, nu pot face decît un singur lucru odată. Majoritatea au nevoie să fie ajutați pentru a-și organiza temele, jurnalul și viața, pentru a fi eficienți în copilărie sau la vîrsta adultă. Talentul organizatoric este înnăscut la fete și femei. Albert Einstein era un geniu în privința orientării în spațiu, dar n-a vorbit pînă la cinci ani și aproape că nu avea deloc simț organizatoric sau capacitatea de a stabili relații interumane, după cum o arată și frizura lui.

Dacă sînteți bărbat și aveți o slujbă care presupune orientare în spațiu, dacă sînteți constructor sau arhitect, trebuie să înțelegeți că majoritatea femeilor au nevoie de o perspectivă tridimensională pentru a fi convinse.

Doriți să convingeți o femeie să accepte niște planuri ? Prezentați-i-le într-o versiune tridimensională.

Dacă recrutați femei pentru ocupații care presupun orientare în spațiu, cum ar fi ingineria sau statistica, piața forței de muncă este alcătuită în proporție de aproximativ 10% de femei, deci orientați-vă doar asupra acestora. Pentru a putea aplica o bună strategie de marketing nu are rost să porniți de la faptul că 50% din populație este formată din femei.

Pe scurt

Ray și Ruth se înțeleg bine acum, chiar și cînd merg împreună cu mașina. El a hotărît care este traseul și tot el îl urmărește. Ea vorbește și remarcă punctele de reper, iar el ascultă fără s-o întrerupă. Ea nu-l mai cicălește și nu mai comentează felul cum conduce el, pentru că a înțeles că orientarea sa în spațiu îi permite să-și asume ceea ce ea consideră un risc, iar pentru el este o manevră sigură.

Ray a cumpărat un aparat de fotografiat care valorează 3.000 de dolari, cu tot felul de accesorii strîns legate de orientarea în spațiu, iar Ruth înțelege acum de ce el s-a îndrăgostit de-a dreptul de această nouă invenție. Cînd vine rîndul ei să facă poze, el îi pregătește totul și o învață cum să prindă mai bine cadrul și nu mai rîde de ea atunci cînd nu știe pe ce buton să apese.

Cînd bărbații nu le vor mai cere femeilor să stabilească drumul ce trebuie urmat, toată lumea va fi mai fericită, iar cînd femeile nu vor mai face comentarii răuvoitoare la adresa felului în care conduc bărbații, vor fi mult mai puține scandaluri. Cu toții sîntem buni la diverse lucruri, iar dacă nu excelați în nici o direcție, nu vă faceți griji. Puteți ameliora situația prin exercițiu și nu are rost să vă stricați viața din pricina asta. Și nici pe a partenerului vostru.

Capitolul 6

Gînduri, atitudini, emoţii si alte zone dezastruoase

PROBABIL CĂ NICI NU ȘTIE CĂ EXIST... NU CRED CĂ O SĂ MĂ IUBEASCĂ PREA MULTĂ VREME... PRECIS A OBSERVAT CĂ SEMĂN CU MAMA... STĂ ACOLO ȘI SE GÎNDEȘTE LA VIITOR... ÎNTREBÎNDU-SE, FĂCÎNDU-ȘI PLANURI ȘI ÎNGRIJORÎNDU-SE...
MĂ ÎNTREB CUM DE REUȘESC MUȘTELE SĂ ATERIZEZE CU CAPUL ÎN JOS?
JTH

Colin și Jill mergeau cu mașina la o petrecere într-o zonă cu care nu erau familiarizați. Conform indicațiilor pe care le primiseră, ar fi trebuit să nu le ia mai mult de 20 de minute să ajungă acolo. Trecuseră deja 50 de minute și încă nici urmă de locul căutat. Colin devenise tot mai morocănos, iar pe Jill deja o cuprinsese disperarea, pentru că era a treia oară cînd treceau pe lîngă același garaj auto.

Jill: **Iubitule, cred că ar fi trebuit s-o luăm la dreapta pe lîngă garajul ăsta. Hai să ne oprim și să întrebăm.**

Colin: **Dar nu-i nici o problemă. Știu sigur că e pe aici pe undeva…**

Jill: **Deja am întîrziat o jumătate de oră, petrecerea a început. Hai să ne oprim să întrebăm pe cineva!**

Colin: **Uite ce e, eu știu exact ce am de făcut. Vrei să treci tu la volan sau mă lași pe mine să mă descurc ?**

Jill: **Nu, nu vreau să conduc, dar nu vreau să ne învîrtim așa în cerc toată noaptea.**

Colin: **Bine, atunci întorc mașina și mergem acasă!**

Majoritatea bărbaților și femeilor își vor aminti că au avut, la rîndul lor, o asemenea conversație. Femeia nu poate pricepe de ce acest bărbat minunat, pe care îl iubește atît de mult, se transformă dintr-odată într-un adevărat Mad Max care a luat prea mulți steroizi, doar pentru că s-a rătăcit. Dacă s-ar fi rătăcit ea, ar fi întrebat pe cineva pe unde s-o ia, doar nu-i nici o problemă. El de ce oare nu vrea să recunoască asta ?

Femeilor nu le este greu să-și recunoască greșelile, pentru că în lumea lor este o formă de a stabili o legătură mai trainică

și de a pune bazele unei încrederi sincere. Ultimul bărbat care a recunoscut că a greșit a fost generalul Coster.

De ce i-au trebuit lui Moise 40 de ani ca să traverseze desertul ?

Pentru că a refuzat să întrebe pe unde s-o ia.

Percepții diferite

Bărbații și femeile percep aceeași lume cu alți ochi. Bărbatul vede lucruri și obiecte, precum și relațiile dintre ele în spațiu, ca atunci cînd încearcă să pună cap la cap piesele unui puzzle. Femeile au o privire mai de ansamblu, dar remarcă și cel mai mic amănunt, iar piesele de puzzle și relația dintre ele contează mai mult decît poziționarea lor în spațiu.

în procesul de conștientizare, bărbatul este preocupat mai degrabă de obținerea unor rezultate sau de atingerea unor scopuri, a unui anumit statut și deținerea unei forme de putere, de depășirea concurenței și de eficiență „pînă la capăt". Femeia se concentrează asupra comunicării, cooperării, armoniei, iubirii, împărtășirii și relației reciproce. Contrastul este atît de mare, încît este uluitor că bărbații și femeile măcar se gîndesc să trăiască în comun.

Băieții țin la lucruri, fetele, la oameni

Creierul fetelor este conceput pentru a reacționa în raport cu oamenii și chipurile, în vreme ce al băieților reacționează la obiecte și la forma lor. Studiile pe sugarii de numai cîteva ore pînă la cîteva luni arată foarte clar că băieților le plac lucrurile, iar fetelor oamenii. Diferențele științifice măsurabile între sexe demonstrează felul în care ei percep aceeași lume prin intermediul unor creiere alcătuite diferit. Fetițele sînt atrase de chipuri și păstrează un contact vizual cu două pînă la trei minute mai prelungit decît băieții, iar băieții sînt

mai preocupați de urmărirea mișcării unui obiect mobil cu forme neregulate.

La trei luni, fetele disting imaginile ce reprezintă familia de cele care reprezintă niște străini, în vreme ce băieții nu pot. Dar aceștia își găsesc mai ușor o jucărie rătăcită. Aceste diferențe sînt clare cu mult înaintea unei condiționări sociale, care ar putea să-și manifeste în vreun fel efectul imediat. Preșcolarii au fost testați folosindu-se o pereche de ochelari prin care cu un ochi erau văzute obiecte, iar cu celălalt chipuri. Experiențele referitoare la memoria copiilor au arătat că fetele își amintesc mai bine oamenii și emoțiile manifestate de aceștia, în vreme ce băieții își amintesc lucrurile și formele lor. La școală, fetele stau în cerc, vorbesc între ele și preiau limbajul fizic al grupului respectiv. Nu poate fi identificat cu ușurință liderul grupului.

Fetele își doresc relații cu cei din jur
și colaborare, băieții — putere
și poziție socială.

Atunci cînd o fetiță construiește ceva, de obicei este o clădire lungă, banală, accentul punîndu-se pe personajele imaginare care se află înăuntru, în vreme ce băieții se întrec să înalțe o structură cît mai impunătoare. Băieții aleargă, sar, se luptă corp la corp și se prefac că sînt avioane sau tancuri, în vreme ce fetele vorbesc despre băieții pe care îi plac sau cît de caraghios arată o parte dintre ei. La grădiniță, o fetiță nouă este întîmpinată de celelalte fetițe și își spun una alteia cum se numesc. Un băiețel nou este tratat de obicei cu indiferență de ceilalți băieți și nu este inclus în grup decît dacă, din punct de vedere ierarhic, se consideră că ar putea fi util. La sfîrșitul zilei, majoritatea băieților nici măcar nu vor ști cum îl cheamă pe noul venit sau alte amănunte despre el, dar vor fi măsurat deja exact cît de bine sau cît de rău se descurcă în activitățile sportive, de exemplu. Fetițele întîmpină și acceptă noile venite

și chiar sînt mai înțelegătoare cu o persoană cu handicap sau cu probleme, în vreme ce băieții vor ostraciza sau chiar vor transforma într-o victimă o persoană deosebită de ei.

In ciuda celor mai bune intenții pe care le manifestă părinții în privința educării băieților și fetițelor în același fel, diferențele la nivelul creierului hotărăsc în final preferințele și comportamentul. Dacă unei fetițe de patru ani i se dă un ursuleț sau o jucărie, ea o va transforma în cel mai bun prieten al său; în vreme ce dacă jucăruia va fi dată unui băiețel, el o va desface ca să vadă cum funcționează, după care o va lăsa baltă și se va apuca de altceva.

Băieții sînt preocupați de lucruri și de felul cum funcționează, fetele — de oameni și de relația dintre aceștia. Cînd adulții se lasă pradă amintirilor în privința nunților, femeile se referă la ceremonie și la cei care au participat — bărbații vorbesc despre „petrecerea burlacilor".

Băieții concurează, fetele cooperează

Grupurile de fete sînt cooperante și liderul lor nu poate fi identificat vizual. Fetele obișnuiesc să vorbească pentru a-și demonstra legătura strînsă dintre ele și de obicei fiecare fată are o cea mai bună prietenă, căreia îi împărtășește „secretele". Fetele vor izola o altă fetiță care încearcă să-și exercite autoritatea, spunînd că aceasta „Se crede cineva" sau că se dă „mare". In grupurile de băieți, există o ierarhie cu lideri ușor identificabili prin felul de exprimare, care presupune o notă de superioritate sau de verdict ori prin limbajul trupului, fiecare băiețel zbătîndu-se să-și cîștige un statut la nivelul grupului. Puterea și poziția sînt extrem de importante în cadrul unui grup de băieți. Acest lucru se obține de obicei prin talent sau printr-o cunoaștere mai profundă sau prin capacitatea de a se adresa cu duritate celorlalți sau de a depăși momentele de cumpănă. Fetele se bucură să pună bazele unor relații speciale cu profesorii și prietenii, în vreme ce băieții pun la îndoială poziția profesorilor și preferă să exploreze relațiile în spațiu, făcînd asta pe cont propriu.

Despre ce vorbim

Ascultați cu atenție orice grup de bărbați, femei, băieți sau fete din orice țară și veți auzi cum circuitul mental al fiecărui sex îi face să discute diferit despre aceleași lucruri. Fetele vorbesc despre cine pe cine place, cine cu cine s-a mai certat, se joacă în grupuri mici și își împărtășesc „secrete" despre alții, pentru a stabili o legătură mai strînsă. în adolescență, fetele vorbesc despre băieți, greutate, haine și prietene. Ca adulte, femeile vorbesc despre curele de slăbire, relațiile personale interumane, căsătorie, copii, iubiți, case, haine, ce fac alții, relațiile de la serviciu și despre tot ceea ce are legătură cu oamenii sau cu chestiunile personale. Băieții vorbesc despre lucruri și activități, cine ce a făcut, cine e bun la ce și cum funcționează diverse lucruri. în adolescență, vorbesc despre sport, mecanica și funcționarea obiectelor. Ca adulți, vorbesc despre sport, muncă, știri, ce au făcut sau unde s-au dus, despre tehnologie, mașini și obiecte cu o funcționare sofisticată.

în 1999, s-a făcut un sondaj asupra utilizatorilor de telefoane, comandat de o companie de telefonie prin cablu, Telewest. Studiul a scos la iveală despre ce vorbesc bărbații și femeile la telefon.

	Bărbații	**Femeile**
Prieteni	**30%**	**53%**
Sex/Relații sentimentale	**18%**	**22%**
Profesie	**25%**	**11%**
Sport	**16%**	**2%**
Altele	**11%**	**12%**

Una din trei femei a declarat că, în realitate, convorbirile telefonice durează cel puțin 15 minute, iar jumătate dintre bărbați au spus că vorbesc sub 5 minute.

Exprimarea vulgară

Dintotdeauna femeile au presupus că bărbații organizează adevărate conspirații în grup, ca să discute cît mai multe amă-

nunte picante despre relațiile lor sexuale, dar lucrurile nu stau așa. In cazul în care un bărbat aflat în compania altor bărbați chiar vorbește despre ce a făcut în pat cu o noapte înainte, menționînd inclusiv diverse detalii funcționale, ceilalți cu siguranță vor tăcea dezaprobator sau chiar vor pleca. Asta nu pentru că astfel reputația femeii respective ar putea fi distrusă, ci pentru că vorbitorul ar putea să recurgă la precizarea unor performanțe, inclusiv referitoare la durată sau la centimetri, pe care ceilalți le-ar putea atinge cu dificultate. De aceea bărbații preferă să glumească despre sex.

In vreme ce bărbații au o relație de prietenie bazată pe amintiri și realizări, femeile au o relație de prietenie bazată pe o împărtășire a vieții lor sentimentale. Bărbații stau alături, femeile stau față în față. De aceea certurile cu femeile sînt mult mai dure — pentru că știu prea multe amănunte și astfel dispun de o muniție mai abundentă. Femeile nu se abțin cînd vine vorba de discuții despre sex, ele comentează liber tot felul de tehnici, strategii, durată și dimensiuni. Descrierile lor sînt adesea foarte vulgare.

Ce doresc, de fapt, bărbații și femeile moderne

într-un studiu recent efectuat în cinci țări occidentale, bărbaților și femeilor li s-a cerut să descrie ce fel de om ar fi vrut să fie în mod ideal. în mod covîrșitor, bărbații au ales adjective cum ar fi îndrăzneț, competitiv, capabil, dominator, sigur pe sine, admirat și cu spirit practic. în același sens, femeile au ales adjective cum ar fi călduros, iubitor, generos, înțelegător, atrăgător, prietenos și care să se dăruiască. Femeile au pus preț pe ideea de a fi de folos altora și de a întîlni persoane interesante, acestea fiind pe primul loc în opțiunile lor, în vreme ce bărbații au fost preocupați de prestigiu, putere și proprietăți de orice fel. Bărbații prețuiesc obiectele, femeile relațiile interumane. Structura la nivelul creierului le dictează aceste preferințe.

Emoția în creier

Cercetătoarea canadiană Sandra Witleson a făcut niște teste pe bărbați și femei pentru a localiza poziția emoțiilor la nivelul creierului. Folosind imagini cu încărcătură emoțională, acestea mai întîi s-au regăsit în emisfera dreaptă prin intermediul ochiului stîng și al urechii stîngi și apoi în cea stîngă prin intermediul ochiului drept și al urechii drepte. Printr-o scanare MRI ea a ajuns la concluzia că emoția la bărbați este localizată mai ales în două zone din emisfera dreaptă, iar la femei în ambele emisfere. Noile cercetări arată că emoțiile pot fi localizate în diverse organe ale corpului, în aminoacizi numiți și neuropeptide, zonele apărînd la scanare sub forma unui fel de telecomandă care declanșează aceste neuropeptide.

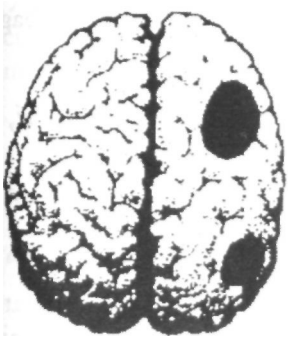

Emoția la bărbați

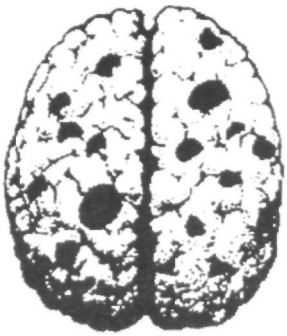

Emoția la femei

Pentru bărbați, emoția este în general poziționată în lobul drept, ceea ce înseamnă că poate acționa separat de celelalte funcții ale creierului.

De exemplu, într-o ceartă, bărbatul poate să-și prezinte argumentele în mod logic (lobul stîng) și apoi să treacă la o soluție în spațiu (partea din față a lobului drept), fără să se implice emoțional în chestiunea respectivă. Ca și cum emoția s-ar afla într-o încăpere de sine stătătoare, și cum *corpus*

callosum e mai mic la bărbat, e mai probabil că emoția nu acționează simultan cu celelalte funcții.

Pentru femei, emoția acționează pe o zonă mai întinsă în ambele emisfere și poate fi simultană cu alte funcții ale creierului. Femeia se poate implica emoțional în timp ce discută o chestiune emoțională, în vreme ce bărbatul e mai puțin probabil s-o facă sau pur și simplu va refuza să discute problema. Astfel, el poate evita implicarea emoțională sau impresia că nu ar fi stăpîn pe situație. In ansamblu, la femei, emoțiile pot funcționa simultan cu majoritatea altor funcții ale creierului, ceea ce înseamnă că femeia poate plînge în timp ce schimbă un cauciuc la mașină, în vreme ce bărbatul consideră schimbarea cauciucului un fel de testare a capacităților sale de a rezolva o problemă, deci va rămîne complet impasibil, chiar dacă se află pe un drum pustiu, în toiul nopții, unde plouă cu găleata, iar cauciucul de rezervă este dezumflat, ba mai mult, cu o săptămînă în urmă a scos cricul din portbagaj și a uitat să-l mai pună la loc.

Un bărbat emoționat poate lovi ca o reptilă, în vreme ce o femeie preferă „să discute subiectul".

Ruben Gur, profesor de neuropsihologie la Universitatea din Pennsylvania, a fost un adevărat pionier în domeniul acestui tip de cercetare și a ajuns la concluzia că, întrucît creierul bărbatului este extrem de bine compartimentat, el abordează emoțiile la un nivel primitiv, similar cu cel al unui crocodil care atacă, în vreme ce femeia se va „așeza și va discuta pe îndelete". Cînd femeia se adresează într-un moment emoțional, ea folosește expresii faciale care devin semnale, dar și un limbaj al trupului, precum și o vastă gamă de tipare de vorbire. Bărbatul care își descarcă emoțiile este mai degrabă asemeni unei reptile, reacția sa fiind perceptibilă din intensitatea vocii sau din agresivitatea adresării.

Femeile prețuiesc relațiile interumane, bărbații — munca

Societatea modernă este o simplă străfulgerare în raport cu evoluția umană. Sutele de mii de ani în care s-au respectat anumite roluri tradiționale au făcut ca bărbații și femeile din ziua de azi să reacționeze așa cum o fac din pricina structurării creierului, care stă la baza problemelor noastre relaționale, precum și a neînțelegerilor. Dintotdeauna bărbații s-au definit prin munca și prin reușitele lor, iar femeile prin valoarea de sine și prin calitatea relațiilor interumane întreținute. Bărbatul este vînătorul prînzului și cel care rezolvă problemele — acestea fiind prioritare pentru supraviețuire. Femeia este apărătoarea cuibului — rolul său fiind acela de a asigura supraviețuirea generației următoare. Toate studiile asupra bărbaților și femeilor din anii 1990 continuă să arate că 70-80% dintre bărbații de pretutindeni continuă să spună că lucrul cel mai important din viața lor este munca, iar 70-80% dintre femei susțin că prioritară este familia. Ca urmare:

Cînd o femeie este nefericită din cauza relației ei sentimentale, nu se poate concentra asupra muncii. Cînd un bărbat este nefericit la muncă, nu se poate concentra asupra relației sentimentale.

In condiții de stres sau de tensiune, femeia consideră statul de vorbă cu bărbatul ca pe o răsplată, în vreme ce bărbatul apreciază că este o formă de intervenție nedorită într-un proces care îi aparține, acela de rezolvare a problemei. Ea vrea să vorbească și să se cuibărească, iar el vrea să stea pe stînca lui sau să privească în gol. Pentru femeie, el devine nepăsător și dezinteresat, iar pentru bărbat, ea ajunge să fie pisăloagă sau pedantă. Aceste percepții reflectă diferitele tipuri

de organizare la nivelul creierului, dar și de priorități. De aceea femeia spune întotdeauna că relația pare mai importantă pentru ea decît pentru el — și chiar este. înțelegerea acestei diferențe va detensiona situația și nu se va mai ajunge la o judecată aspră a reacțiilor celuilalt.

De ce bărbații „fac anumite lucruri"

Creierul bărbatului este structurat pentru a evalua și înțelege obiectele, relația dintre ele, importanța în spațiu, cum funcționează ansamblul și soluționarea problemelor. Creierul lui este programat pentru o reacție în raport cu viața, care s-ar putea rezuma la „oare-cum-pot-s-o-repar". Bărbații utilizează acest criteriu al „reparației" în abordarea a aproape tuturor situațiilor. O femeie ne-a spus odată că ar fi vrut ca soțul ei să-i arate multă iubire — și atunci el s-a apucat să tundă iarba. El considera că aceasta este o formă de exprimare a iubirii sale. Cînd ea i-a spus că tot nu este fericită, el s-a apucat să zugrăvească bucătăria. Cînd nici asta n-a avut nici un efect, s-a oferit s-o ia cu el la un meci de fotbal. Cînd femeia este supărată, se descarcă emoțional în prezența prietenelor, în schimb, cînd un bărbat e supărat, se apucă să repare motorul mașinii sau un robinet care curge.

Pentru a-și demonstra iubirea față de ea, el a escaladat cel mai înalt munte, a înotat în cel mai adînc ocean si a traversat desertul cel mai cumplit. Numai că ea l-a părăsit — pentru că el nu era niciodată acasă.

în vreme ce femeile își imaginează tot felul de lucruri în legătură cu iubirea și idilele, bărbații visează la mașini de curse, calculatoare mai puternice, ambarcațiuni și motoci-

clete. Acestea sînt lucruri practice, care au o bază în spațiu și **le** dau posibilitatea să „nu stea degeaba".

De ce bărbații și femeile se părăsesc unii pe alții

Nevoia biologică a bărbatului constă în a asigura traiul femeii, iar recunoștința ei în raport cu eforturile depuse confirmă reușita lui. Dacă ea e fericită, el se simte împlinit. Dacă nu este fericită, se consideră un ratat, pentru că el consideră că nu îi poate oferi destul. Permanent bărbații le spun prietenilor lor: „N-o pot mulțumi niciodată", acesta fiind un motiv suficient ca un bărbat să renunțe la o relație sentimentală pentru o altă femeie, care pare mulțumită de ceea ce îi poate el oferi.

Femeile îi părăsesc pe bărbați nu pentru că ar fi nefericite cu ceea ce le oferă ei, ci pentru că sînt neîmplinite din punct de vedere emoțional.

Ea vrea iubire, idilă și conversație, el simte nevoia ca femeia să îi spună că a reușit în ceea ce a întreprins și că este suficient ceea ce îi poate oferi. Dar și bărbatul trebuie să fie romantic, și mai ales s-o asculte atunci cînd ea vorbește, fără să ofere însă soluții.

De ce bărbaților le displace să nu aibă dreptate

Pentru a înțelege de ce bărbaților le displace să nu aibă dreptate, e foarte important să înțelegem istoria și de unde provine acest tip de atitudine. Imaginați-vă următoarea scenă. O familie din epoca de piatră stă adunată în jurul focului dintr-o peșteră. Bărbatul păzește intrarea, privind în depărtare și supraveghind zona, scrutînd orizontul pentru a percepe cea mai mică mișcare. Femeia și copiii n-au mîncat de

cîteva zile bune și el știe că trebuie să plece la vînătoare de cum se îndreaptă vremea și că nu se poate întoarce pînă nu aduce de-ale gurii. Acesta este rolul său, familia depinzînd de el. Toți sînt flămînzi, dar încrezători că el va reuși, ca întotdeauna, îl roade stomacul și îl cuprind îndoielile. Oare va reuși iar ? Sau familia îi va muri de foame ? Oare îl vor omorî alți bărbați, pentru că este slăbit de foame ? Stă acolo și pîndește, pe chipul lui neputîndu-se citi însă nimic. Nu trebuie să dea dovadă de teamă, pentru că familia lui s-ar descuraja. Trebuie să fie puternic.

Atunci cînd greșește, bărbatul se consideră un ratat, pentru că nu a fost capabil să-și facă treaba așa cum s-ar fi cuvenit.

Milioanele de ani în care a dorit să nu fie perceput ca un ratat se regăsesc în forma de organizare a creierului bărbatului modern. Majoritatea femeilor nu știu că atunci cînd merge singur cu mașina bărbatul probabil că se oprește și întreabă pe unde s-o ia. Dar ideea de a o face cu ea alături îi dă sentimentul unui eșec, că nu e în stare s-o conducă nicăieri.

Cînd femeia spune: „Hai să întrebăm pe cineva", bărbatul de fapt aude: „Ești un incompetent, nu ești în stare să găsești un drum." Dacă ea spune: „Robinetul din bucătărie curge — hai să chemăm instalatorul", el aude: „Nu ești bun de nimic — am să chem alt bărbat să facă treaba." Acesta este de fapt motivul pentru care bărbaților le vine foarte greu să spună: „Iartă-mă." Consideră că astfel acceptă că a greșit și recunoaște că a avut un eșec.

Pentru a depăși o asemenea problemă, femeia trebuie să se asigure că nu-l face pe bărbat să simtă că a greșit atunci cînd discută asemenea chestiuni. Chiar și atunci cînd bărbatului i se oferă de ziua lui un manual pentru autodidacți, adesea el interpretează darul ca fiind exprimarea unui gînd: „Nu ești destul de bun."

Bărbații urăsc criticile ce li s-ar putea aduce și de aceea preferă să se însoare cu fecioare.

Bărbatul are nevoie să înțeleagă că obiectivul femeii nu este să-l facă pe el să greșească, ci să-l ajute, iar el nu trebuie să ia lucrurile ca pe ceva personal. Femeia vrea să îl schimbe în bine pe bărbatul pe care îl iubește, numai că el se gîndește atunci că nu îl consideră destul de bun. Bărbatul nu-și recunoaște greșelile pentru că va considera că de fapt ea nu-l iubește. Realitatea este însă că femeia îl iubește mai mult pe bărbat atunci cînd acesta își recunoaște greșelile.

De ce bărbații își ascund sentimentele

Bărbații din ziua de azi continuă să păstreze moștenirea de a fi curajoși și de a nu arăta nici un fel de slăbiciuni. Femeile de pretutindeni întreabă: „De ce trebuie el întotdeauna să fie atît de puternic — de ce nu poate să se exteriorizeze, să arate ce simte ? Cînd este nervos sau supărat, se închide în sine, se izolează sau devine distant." „Trebuie să-i scoți vorbele cu cleștele pentru a discuta despre problemele lui."

Din fire, bărbatul este bănuitor, competitiv, controlat, defensiv și singuratic. El își ascunde starea emoțională, pentru a rămîne stăpîn pe situație. Bărbații consideră că exteriorizarea emoțiilor ar însemna o pierdere a controlului. Societatea reîntărește acest tip de comportament la bărbați, învățîndu-i să „se poarte bărbătește", să-și afișeze curajul sau spunîndu-li-se că „băieții nu plîng niciodată".

Ca apărătoare a cuibului, femeia are un creier structurat pentru a fi deschis, încrezător, cooperant, pentru a-și manifesta vulnerabilitatea și a-și destăinui emoțiile, pentru că ea știe că nu este necesar să fie permanent stăpînă pe situație. De aceea atunci cînd un bărbat sau o femeie sînt confruntați simultan cu diverse probleme, fiecare este ușor dezorientat de reacția celuilalt.

De ce bărbații își pierd vremea „cu băieții"

Pentru bărbații din epoca de piatră, prada care devenea prînz era întotdeauna mult mai mare și mai puternică decît ei, și atunci trebuiau să se organizeze în grupuri pentru a coopera. Creierul lor superior le permitea să creeze un fel de echivalent străvechi al jocului de fotbal american și să utilizeze la vînătoare un limbaj al corpului pentru aplicarea unor strategii precise.

Aceste grupuri de vînători erau formate aproape integral din bărbați, care făceau „o munca de bărbat", adică aruncau sulițele în „prînz", în vreme ce femeile, care de obicei erau însărcinate, făceau „o muncă de femeie", adică aveau grijă de copii, culegeau fructe, se ocupau de „casă" și-și apărau cuibul. A fost nevoie de milioane de ani pentru ca impulsul bărbaților de a vîna în grup să se instaleze în creier, drept pentru care nimic nu poate să-l șteargă peste noapte. Astfel, bărbatul modern merge tot în grup de vînătoare prin cîrciumi și cluburi, ca să facă glume sau să povestească tot felul de întîmplări despre vînătoarea lor, iar cînd se întorc acasă, majoritatea continuă să stea apoi tăcuți și să privească în gol.

De ce bărbații urăsc sfaturile

Bărbatul simte nevoia să fie convins că este capabil să-și rezolve singur propriile probleme și consideră că a le discuta cu alții ar însemna o povară pentru ei. Nici măcar celui mai bun prieten nu-i împărtășește problemele sale, decît dacă el consideră că acesta ar avea o soluție mai bună.

Nu-i oferiți bărbatului vreun sfat decît dacă îl cere — în schimb, spuneți-i ca aveți încredere în capacitatea lui de a rezolva totul.

Atunci cînd o femeie încearcă să-l convingă pe un bărbat să discute despre sentimentele sau despre problemele lui, el

se opune, deoarece consideră că aceasta e o modalitate de a i se aduce reproșuri sau că ea îl crede incompetent ori că vine cu o soluție mai bună. în realitate, scopul ei este să-l ajute să se simtă mai bine, pentru că atunci cînd o femeie dă un sfat, ea crede că pune bazele încrederii într-o relație, nepercepînd acest lucru drept un semn de slăbiciune a celuilalt.

De ce bărbații oferă soluții

Bărbații au o minte logică, axată pe rezolvarea problemelor. Cînd un bărbat intră într-o încăpere, într-o sală de ședințe sau într-un restaurant, prima dată el observă imediat diverse lucruri care trebuie reparate, tablouri care trebuie îndreptate, pentru că atîrnă strîmb pe perete sau sesizează un alt fel de a împărți spațiul respectiv. Creierul lui este un fel de mașinărie care rezolvă probleme și nu cunoaște odihna. Chiar și pe patul de moarte dintr-un spital, el se va gîndi cum ar trebui împărțit mai bine salonul pentru a profita de lumina naturală și de priveliștea de afară.

O femeie vorbește despre problemele ei pentru a se elibera de stres. Ea însă vrea să fie ascultată, și nu „reparată".

Cînd o femeie vorbește despre problemele ei, bărbatul o întrerupe veșnic și oferă soluții. El nu se poate abține, pentru că așa este programat creierul lui. Consideră că ea se va simți mult mai bine dacă el va găsi o soluție. Ea vrea doar să vorbească și ignoră soluțiile lui. Ca urmare, el se simte incompetent si ratat ori se învinovățește pentru problemele ei. Femeile nu vor soluții, vor doar să discute despre problemele pe care le au cu cineva care să le asculte.

De ce vorbesc femeile stresate

In momentele de stres sau tensiune, sînt activate principalele funcții ale creierului; în cazul bărbatului, orientarea în spațiu și logica. La femeie este activată funcția vorbirii și adesea ea începe să pălăvrăgească nonstop. Dacă e stresată, vorbește fără oprire oricui este dispus s-o asculte. Poate discuta despre problemele ei cu prietenele ore întregi, relatînd amănunțit toate faptele, iar ele întorc problema pe toate fețele. Ea discută despre probleme actuale, trecute sau viitoare, probleme posibile care nu au nici o soluție. Cînd vorbește, nu se gîndește la nici o soluție, ci vrea doar să fie compătimită, ea depășind momentul prin vorbitul în sine. Discută în dezordine despre mai multe subiecte deodată, fără să ajungă la nici o concluzie.

Pentru o femeie, împărtășirea problemelor ei cu prietenele este un semn de încredere și de amiciție.

Bărbatului îi vine greu să o asculte discutînd despre problemele ei, pentru că el consideră că ar trebui să găsească o rezolvare fiecăreia în parte. El nu vrea o simplă discuție, ci vrea să și acționeze într-un fel! Mai mult ca sigur că o va întrerupe, întrebînd: „Și care e de fapt ideea?" — ideea este tocmai că ea nu simte nevoia să existe o idee logică. Cea mai prețioasă lecție pe care o poate învăța un bărbat dintr-o atare situație este să asculte gesticulînd și confirmînd onomatopeic spusele ei, fără să ofere soluții. Acest concept însă este total străin oricărui bărbat, pentru că el nu vorbește decît atunci cînd are o soluție de oferit.

Cînd aveți de-a face cu o femeie supărată, nu-i oferiți soluții și nici nu-i negați sentimentele — arătați-i doar că o ascultați cu atenție.

Atunci cînd femeia refuză să accepte soluțiile bărbatului, strategia următoare este ca el să încerce să minimalizeze problemele, spunîndu-i: „De fapt, nu contează", „Exagerezi", „Las-o baltă" și „Ce mare lucru!". Asta o înfurie pe femeie, care începe să simtă că el nu ține la ea, pentru că nu vrea s-o asculte.

De ce nu vorbesc bărbații stresați

Femeia vorbește cu glas tare, adică poate fi auzită, în vreme ce bărbatul vorbește în gînd. La el nu există o zonă precisă în creier pentru vorbire, acest lucru convenind tipului său de setare mentală. Cînd se ivește o problemă, el își vorbește în gînd, iar ea vorbește cu alții.

De aceea, sub presiunea problemelor sau a stresului, bărbatul se închide în sine și nu mai vorbește. El folosește lobul drept, încercînd să rezolve problemele sau sa găsească soluții și nu mai folosește lobul stîng, ca să asculte sau să vorbească. Creierul lui nu poate face decît „un singur lucru odată". El nu poate să rezolve probleme și să asculte ori să vorbească în același timp. Această tăcere adesea o deranjează și o înspăimîntă pe parteneră. Femeile le spun soților lor, fiilor sau fraților: „Hai, trebuie să spui deschis care e problema, ai să te simți mai bine!" Ea spune asta pentru că acest sistem funcționează în cazul ei. El, în schimb, vrea să fie lăsat în pace, să se uite acolo în gol pînă cînd găsește soluții și răspunsuri. Nu vrea să vorbească cu nimeni, în nici un caz nu vrea să meargă la un specialist, la un terapeut, pentru că el consideră asta un semn grav de slăbiciune.

Celebra sculptură a lui Rodin, „Gînditorul", simbolizează un bărbat care reflectează la problemele sale. El vrea să stea pe stînca lui și să găsească soluții și pentru asta trebuie să fie singur. Cuvîntul cheie este „singur" — nimănui nu i se îngăduie să vină după el pe stînca, nici măcar celor mai buni prieteni ai săi. De fapt, prietenilor nici nu le dă prin cap așa ceva. Femeile însă simt nevoia să se cațere după el pentru a-i

fi aproape, a-i aduce mîngîiere, drept pentru care ea este de-a dreptul șocată atunci cînd el o refuză tranșant!

Bărbații se refugiază pe stînca lor pentru a-și rezolva problemele — femeile care se iau după ei sînt respinse.

Dacă Rodin ar fi făcut o sculptură cu o femeie, probabil că i-ar fi spus „Vorbăreața". Femeile trebuie să înțeleagă că atunci cînd bărbatul se refugiază pe stînca lui, trebuie să-l lase în pace, să gîndească liniștit. Multe femei au impresia că tăcerea lui denotă lipsă de dragoste sau supărare. Și asta pentru că atunci cînd femeia nu vorbește, ea este furioasă sau supărată. Dacă ea îl va lăsa în pace pe stînca lui cu un ceai și un fursec, fără să-l forțeze să deschidă discuția, el își va reveni. După ce în final va rezolva problema, se va da jos de acolo singur, se va simți fericit și va reîncepe să vorbească.

Folosirea orientării în spațiu pentru rezolvarea problemelor

Modurile diferite în care bărbații „se refugiază pe stînca" includ cititul ziarului sau al unei reviste, o partidă de tenis de perete, pescuitul, tenisul, golful, reparațiile sau privitul la televizor. Un bărbat tensionat se prea poate să invite un alt bărbat la o partidă de golf, pe parcursul căreia conversația să fie foarte limitată. Bărbatul cu probleme se refugiază în lobul frontal drept, pentru a se folosi de orientarea sa în spațiu ca să joace golf, putînd astfel să găsească și soluții la diverse situații. Se pare că prin stimularea zonei spațiale se întețește și procesul de rezolvare a problemelor.

De ce bărbații schimbă mereu canalele cînd privesc la televizor

Nimic nu le displace mai mult femeilor cînd se uită la televizor decît un bărbat care se mută de pe un canal pe altul. Stă acolo ca un zombi, tot bîțîie posturile, fără să acorde cea mai mică atenție nici unei emisiuni. Cînd bărbatul face asta, în gînd, se află pe stînca lui și cel mai adesea nici măcar nu știe ce se întîmplă pe fiecare program în parte. El caută doar să vadă „cum se termină" fiecare emisiune în parte. Mutînd de pe un canal pe altul, mai uită de problemele lui și caută soluții la alții. Femeile nu se mută de pe un canal pe altul — ele urmăresc programul pînă la capăt în căutarea unei povești, a unor sentimente sau a unor relații ale celor implicați. Dependența de ziare are același scop la bărbați. Femeile trebuie să înțeleagă că atunci cînd bărbatul procedează astfel, el n-aude și nu-și amintește mare lucru din ce i se spune, deci este greu de intrat într-un dialog cu el. In schimb, dacă li se fixează o întîlnire precisă sau li se dă un program de lucru, situația va fi cu totul alta. Nu uitați că strămoșii lor au avut nevoie de peste un milion de ani de izolare și de scrutare a orizontului, așa încît este firesc să reacționeze astfel și chiar le face bine.

Cum învață băieții să vorbească

Mamele de pretutindeni se plîng de faptul că băieții lor nu stau de vorbă cu ele. Fetele vin de la școală și își descarcă sufletul despre tot ce s-a întîmplat, mai mult sau mai puțin important. Bărbații sînt programați „să acționeze", deci aceasta ar fi cheia pentru a-i determina să vorbească. O mamă care dorește să comunice mai mult cu fiul ei trebuie să se implice într-o activitate comună — pictura, gimnastica, jocurile pe calculator — și să discute în timpul acestei activități precise.

Băieților nu le prea place să își privească interlocutorul în ochi, în schimb, mamele adoră asta.

Astfel, el poate evita un contact vizual prelungit, chiar dacă acea conversație devine ușor haotică, pentru că el trebuie să se întrerupă din ceea ce face din cînd în cînd pentru a răspunde la vreo întrebare. Lui îi vine greu să facă două lucruri deodată, dar aici principalul obiectiv este să fie determinat să vorbească. Aceeași strategie funcționează și în cazul bărbaților adulți. Dar nu încercați să le vorbiți în momentele critice, cum ar fi atunci cînd schimbă un bec!

Cînd și unii și alții sînt stresați

Bărbații stresați beau zdravăn și încearcă să exploreze noi teritorii. Femeile stresate mănîncă multă ciocolată și invadează magazinele. In momentele tensionate, femeile vorbesc fără să gîndească, iar bărbații acționează fără să gîndească. De aceea 90% dintre cei aflați în închisori sînt bărbați și 90% dintre clienții terapeuților sînt femei. Atunci cînd atît bărbații cît și femeile se confruntă cu momente tensionate, totul se transformă într-un adevărat cîmp minat din punct de vedere emoțional, fiecare încercînd să se adapteze. Bărbații nu mai vorbesc, iar femeile se îngrijorează din pricina asta. Femeile vorbesc întruna, iar bărbații nu știu cum să reacționeze. Pentru a-l ajuta să se simtă mai bine, ea încearcă să-l încurajeze, să discute despre problemele lui, dar asta este atitudinea cea mai greșită pe care o poate ea adopta. El îi spune să-l lase în pace și se izolează.

Bărbații trebuie să înțeleagă că atunci
cînd o femeie este stresată, ea vrea să vorbească,
iar el nu trebuie decît s-o asculte,
nu să ofere soluții.

Cînd este tensionată, femeia vrea să discute despre problemele ei, iar acest lucru îl face pe bărbat să se simtă și mai

frustrat. Cînd el se izolează, ea se simte respinsă, neiubită și își sună mama, sora sau prietenele.

Izolarea completă

Aceasta este una dintre diferențele cele mai puțin înțelese dintre bărbații și femeile ce trec prin perioade de stres. Cînd este extrem de tensionat sau cînd are nevoie să găsească o soluție la o problemă gravă, bărbatul se va izola complet de toată lumea. El își deconectează acea parte a creierului care controlează emoția, concentrîndu-se asupra rezolvării problemei și încetînd să mai vorbească. Cînd bărbatul recurge la această izolare completă, femeia se sperie, pentru că ea nu reacționează așa decît atunci cînd este jignită, minţită sau maltratată. Femeia presupune că și el simte același lucru — că probabil l-a supărat cu ceva și n-o mai iubește. Ea încearcă să-l încurajeze să vorbească, dar el refuză, considerînd că ea n-are încredere în el și în capacitatea lui de a rezolva problemele. Cînd o femeie se simte rănită, ea se izolează și bărbatul crede că asta vrea. Ca urmare, se duce la cîrciumă cu prietenii sau se apucă să curețe carburatorul mașinii. Cînd un bărbat se izolează complet, lăsați-l în pace, o să-și revină — cînd se izolează femeia, înseamnă că plutește ceva în aer și este momentul unei discuții foarte aprofundate.

în ce fel bărbații înstrăinează femeile

Cînd un bărbat bănuiește că o femeie este stresată sau că are o problemă, el reacționează ca între bărbați — „ce ție nu-ți place altuia nu-i face" — și o lasă în plata Domnului, să se poată concentra și să găsească ea o soluție. El zice: „E totul OK, iubito?" Ea îi răspunde: „Da — e în regulă..." — ceea ce de fapt înseamnă: „Dacă m-ai iubi, m-ai întreba mai precis." Numai că el zice: „Atunci e bine", și se întoarce la calculatorul lui. Ea gîndește: „Puțin îi pasă, n-are urmă de sentimente." Și își sună prietenele. Ele discută despre ceea ce simte ea și cît de insensibil este el.

Pe vremuri, bărbatul nu trebuia să se confrunte niciodată cu problemele de tipul celor de astăzi. Pentru a-și arăta afecțiunea față de soția sa și față de familie, el făcea ceea ce fac bărbații dintotdeauna — mergea să muncească „și să aducă pîinea zilnică". Așa s-au întîmplat lucrurile mii de ani și bărbaților li se pare firesc să fie așa în continuare. In majoritatea țărilor, forța de muncă este actualmente reprezentată de femei în proporție de aproape 50%, așa încît bărbații nu mai sînt neapărat aceia care asigură integral traiul familiilor. De la bărbați se așteaptă și să comunice, lucru care nu se întîmplă de la sine. Vestea cea bună este că totuși acest talent poate fi dobîndit.

De ce bărbații nu se descurcă atunci cînd femeile încearcă diferite emoții

Cînd o femeie este supărată sau încearcă diferite emoții, ea plînge, dă din mîini și vorbește întruna, folosind adjective cu încărcătură emoțională pentru a descrie mai bine sentimentele care o încearcă. Ea dorește să fie ocrotită, să-i poarte cineva de grijă și să fie ascultată cu atenție, numai că bărbatul interpretează comportamentul ei pornind de la propriile sale priorități și, ca urmare, i se pare că ea strică cu disperare: „Salvează-mă — rezolvă-mi problemele!"

Drept pentru care, în loc să-i aducă liniște și mîngîiere, vine cu sfaturi, pune întrebări la obiect sau îi spune să nu mai fie supărată. „Nu mai plînge!", spune el cu o expresie îngrozită pe față. „Reacționezi cu totul exagerat. Lucrurile nu sînt chiar atît de grave!" în loc s-o alinte, să aibă grijă de ea ca o mamă, el se comportă ca un tată. Așa a văzut că reacționaseră și tatăl și bunicul său și așa se comportă bărbații de cînd au coborît din copac. Pentru o femeie, exteriorizarea sentimentelor este o formă de comunicare pe care o poate asimila rapid, în schimb, bărbatul simte nevoia să găsească o soluție și i se pare un mare eșec dacă nu reușește. De aceea atunci cînd femeia trece printr-o stare emoțională puternică bărbatul se supără

sau se înfurie și îi spune să înceteze. Bărbaților le e teamă în primul rînd că femeile, odată puse pe plîns, nu se mai opresc.

Jocul de-a plînsul

Femeile plîng mai mult decît bărbații. Din pricina felului în care au evoluat, ei nu plîng prea mult, mai ales în public, iar viața în societate le-a sporit această trăsătură tipic masculină. Cînd un băiat joacă fotbal și se rănește rău, se prea poate ca el să cadă la pămînt urlînd, numai că între timp antrenorul îi strigă fără milă: „Ridică-te imediat. Nu da satisfacție echipei adverse. Fii bărbat!"

Bărbatul sensibil al vremurilor moderne, în principiu, poate plînge oriunde și oricînd. El este încurajat de terapeuți, specialiști, articole din ziare sau de împrejurările în care bărbații sunt izolați în jurul unui foc de tabără undeva în inima pădurii și se îmbrățișează reciproc. Bărbatul modern este acuzat că e rece sau că are probleme dacă nu se „exteriorizează" de cîte ori este cazul. Cum creierul femeii poate conecta emoția simultan cu alte funcții mentale, este limpede de ce ea poate să plîngă ori poate dovedi sentimente foarte puternice în aproape orice situație.

Bărbații adevărați plîng doar atunci cînd este acționat segmentul emoțional al lobului drept.

Bărbații adevărați plîng doar atunci cînd se concentrează asupra segmentului emoțional al lobului drept, ceea ce se va întîmpla foarte rar în public. Așa că fiți suspicioși față de cei care plîng des în public. Femeile au capacități senzoriale net superioare comparativ cu ale bărbaților — ele primesc informații mai amănunțite decît aceștia și sînt capabile să exprime mai bine emoțional și verbal ce simt. O femeie poate plînge atunci cînd este insultată, pentru că insulta are de obicei o

încărcătură emoțională, pe cînd bărbatul poate nici să nu observe că a fost insultat. Pur și simplu asta nu înseamnă mare lucru pentru el.

Mîncatul în oraș

Femeile consideră mîncatul în oraș drept o modalitate de a construi și de a întreține o relație interumană, de a discuta diverse probleme sau de a veni în ajutorul unui prieten. Bărbații socotesc că este o abordare logică a unei mese — care nu presupune gătit, cumpărături sau spălatul vaselor. Cînd mănîncă în oraș, femeile se adresează una alteia pe numele mic, pentru că ele construiesc relații interumane, în vreme ce bărbații evită orice fel de intimitate cu alți bărbați. Dacă Barbara, Robyn, Lisa și Fiona iau prînzul împreună, ele își vor spune Barbara, Robyn, Lisa și Fiona. Dar dacă Ray, Allan, Mike și Bill ies să bea ceva împreună, ei își vor da porecle de genul „Măi, figură", „Fraiere", „Cap sec" și „Ratatule". Aceste porecle evită instaurarea vreunei forme de intimitate.

Cînd se aduce nota de plata, femeile își scot repede calculatoarele și socotesc fiecare ce a luat. Bărbații aruncă 100 de dolari pe masă, arătînd astfel că vor să plătească pentru a ieși în evidență, fiecare pretinzînd ca nu dorește restul.

Mersul la cumpărături — bucuria ei, disperarea lui

Pentru femei, cumpărăturile sînt ca vorbitul. Mersul la cumpărături nu presupune o necesitate sau un scop și se poate merge oriunde și chiar vreme de cîteva ore. Nu este nevoie de un țel precis. Femeile consideră mersul la cumpărături un lucru care le întinerește și le destinde, chiar daca în final doar privesc și nu cumpără nimic. Acest mod haotic de a face cumpărături ar produce categoric oricărui bărbat un accident cerebral în mai puțin de douăzeci de minute. Pentru ca el să se simtă energizat, are nevoie de un obiectiv, de o țintă, de un program prestabilit. La urma urmei, el este cel

care vînează prînzul — asta e misiunea lui. El vrea să prindă repede ceva pentru a duce acasă.

Mergînd la cumpărături, majoritatea bărbaților ar face un atac cerebral după douăzeci de minute de căutat îmbrăcăminte.

Bărbații devin nerăbdători și se simt frustrați într-un magazin de îmbrăcăminte, în vreme ce femeile probează haine după haine, așteaptă comentariile lor și pînă la urmă nu cumpără nimic. Femeilor le place la nebunie să probeze cît mai multe haine, pentru că acest lucru corespunde unui tipar mental — o gamă emoțională și sentimentală la nivelul căreia fiecare haină în parte reflectă de fapt o stare de spirit, îmbrăcămintea, în cazul bărbatului, reflectă setarea tipic masculină a creierului — ea este previzibilă, conservatoare și cu un scop precis. De aceea îți dai seama imediat cînd un bărbat și-a lăsat nevasta să îi cumpere haine. Bărbatul care se îmbracă bine de obicei lasă o femeie să-i aleagă hainele sau este homosexual. Unul din opt bărbați nu disting culorile și majoritatea asortează greu modelele. De aceea îți dai seama imediat cînd un bărbat este burlac.

Pentru a-l motiva pe un bărbat să meargă la cumpărături, trebuie să i se ofere criterii foarte clare — culori, dimensiuni, mărci, stiluri —, precizîndu-i-se unde se merge la cumpărături și cît durează. Furnizîndu-i-se asemenea obiective clare (chiar dacă o parte sînt inventate), veți constata cu uimire că bărbatul este de-a dreptul entuziasmat să meargă la cumpărături.

Cum poţi să-i faci unei femei un compliment sincer

Cînd o femeie probează o rochie nouă şi-l întreabă pe bărbat: „Cum îmi stă?", probabil că va primi un răspuns simplu, de genul: „Bine" sau „Perfect". Ceea ce nu înseamnă o bilă albă pentru el. Pentru a obţine aşa ceva, bărbatul trebuie să răspundă cum ar face-o o femeie, adică *precizînd cît mai multe amănunte.*

Unii bărbaţi nu se simt în largul lor la ideea de a răspunde prin tot felul de amănunte. Dar dacă vă veţi arăta dispuşi să încercaţi acest sistem, veţi avea de cîştigat foarte mult în ochii majorităţii femeilor.

De exemplu, cînd un bărbat va spune: „Uau! Ce bine ai ales! Intoarce-te puţin — să te văd şi din spate. Culoarea asta îţi vine perfect! Şi croiala îţi scoate în evidenţă silueta — iar cerceii se potrivesc formidabil. Arăţi splendid", majoritatea femeilor vor fi extrem de impresionate.

Capitolul 7

Formula chimică a personalității

Deci, să ne înțelegem, dnă Goodwin. Spuneți că erați în perioada premenstruală și că l-ați prevenit pe soțul dvs. că dacă nu încetează cu mutatul de pe un canal pe altul îi zburați creierii... El ce-a zis ?

Peter o invită pe Paula la cină și se simt excelent. Ba chiar se simt atît de bine, încît hotărăsc să se mute împreună. Un an mai tîrziu, sînt în drum spre casă de la cinema și Paula îl întreabă pe Peter cum ar vrea să sărbătorească aniversarea lor. Peter spune: „Am putea comanda niște pizza și să ne uităm la meciul de golf la televizor!" Paula tace brusc. Peter bănuiește că ceva nu e în regulă și zice: „Dacă nu-ți place pizza, putem comanda mîncare chinezească." Paula răspunde tăios: *„Bine!"* și amuțește iar.

La ce se gîndește Peter: „A și trecut un an! Deci în ianuarie am început să ieșim împreună, cînd am cumpărat mașina asta, ar cam trebui să-i fac verificarea anuală. Mecanicul mi-a promis că o să repare beculețul de la rezervorul de ulei, de pe bord... Și cutia aia de viteze tot nu merge cum trebuie!"

Ce gîndește în același timp Paula: „Nu-i prea pasă de relația noastră, vrea să ne uităm la televizor și să mîncăm pizza în ziua aniversării... Mai e puțin și își invită și prietenii. Eu aș fi vrut o cină la lumina luminărilor, să dansăm și să discutăm despre viitorul nostru. Categoric că relația asta nu e la fel de importantă pentru el ca și pentru mine. Poate că se simte claustrat. Eu aș dori o implicare mai serioasă din partea lui, iar el se simte amenințat — deși dacă stau să mă gîndesc, uneori și eu aș vrea să mai am vreme și să stau cu prietenele mele. De fapt, mi-ar trebui un răgaz ca să reflectez asupra viitorului relației noastre... De fapt, încotro *ne* îndreptăm? O să continuăm așa la nesfîrșit sau o să ne căsătorim ? O să facem copii ? Sau ce o să se întîmple ? Oare sînt pregătită pentru o

astfel de implicare mai complexă ? Chiar vreau să-mi petrec cu el tot restul vieții ?"

Peter observă că s-a stricat iar beculețul de la ulei, se încruntă și se gîndește: „Tîmpiții ăștia de la atelierul de reparații mi-au promis că or să remedieze problema. Și între timp aproape că am ieșit din garanție!"

Paula îl privește și începe să se gîndească la altceva. „Se încruntă ... E nefericit... Precis că se gîndește că sînt prea grasă și că ar trebui să mă îmbrac mai bine. Știu că ar trebui să mă fardez mai puțin și să fac mai mult sport. Mereu aduce vorba despre cît de în formă este prietena mea Carrie și că ar trebui să merg și eu cu ea la sală să facem gimnastică. Am vorbit cu prietenele mele despre asta și ele cred că Peter ar trebui să mă iubească așa cum sînt și să nu încerce să mă schimbe... Poate că au dreptate!"

Peter însă se gîndește la cu totul și cu totul altceva. „O să le spun eu vreo două mecanicilor auto. O să le spun să se ducă..."

Paula încă urmărește chipul lui Peter și se gîndește: „Acum chiar că e supărat rău... I se citește pe chip. Și simt atmosfera tensionată. Poate că n-am interpretat eu bine situația... Poate că vrea să mă implic mai mult și a simțit că eu sînt nesigură în privința sentimentelor mele... Ca, asta e, precis. De-aia nu vorbește cu mine... Nu vrea să-și exprime deschis sentimentele, ca nu cumva să-l refuz. Citesc în ochii lui suferința."

Ce gîndește Peter: „De data asta sper să-mi rezolve. Le-am zis la atelier că am avut probleme și au spus că fabrica e de vină. Să nu-mi spună că reparația asta nu e inclusă în garanție, că le fac un scandal... Am dat o avere pe mașina asta, așa că pot și ei să..."

„Peter?", spune Paula.

„Ce ?", se stropșește Peter, enervat că cineva îi întrerupe șirul gîndurilor.

„Nu te mai chinui așa... Poate că am greșit cînd am gîndit astfel... îmi pare tare rău... Poate că e doar o chestiune de timp... Viața nu e ușoară deloc..."

„Asta, categoric!", mormăie Peter.

„Probabil că mă socotești nesăbuită, nu-i așa ?"

„Nu", spune Peter derutat.

„Dar vezi tu... nu mai știu nici eu... sînt dezorientată... Am nevoie de un răgaz de gîndire", zice ea.

Ce gîndește Peter: „Ce naiba tot îndrugă ea acolo ? O să-i spun că totul este OK și pînă mîine îi trece. Precis că e în perioada aceea delicată a lunii."

„Mulțumesc, Peter... Nici nu știi cît de mult înseamnă asta pentru mine", spune ea. Privindu-l în ochi își dă seama că este un om cu totul deosebit și că trebuie să se gîndească serios la relația lor.

Se foiește toată noaptea și a doua zi dimineață o sună pe prietena ei Carrie, ca să discute situația. Hotărăsc să se întîlnească la prînz. între timp, Peter se duce acasă, deschide o bere și dă drumul la televizor. Și se gîndește că Paula probabil că are ceva probleme de genul celor premenstruale.

Paula și Carrie se întîlnesc a doua zi și discută la nesfîrșit. După cîteva zile, Peter vorbește cu iubitul lui Carrie, cu Mark, care îi zice: „Deci, ai probleme cu Paula ?" Peter chiar că nu mai înțelege nimic. „Nu știu la ce se referă!", rîde Peter, „...dar mai bine uită-te la becul ăsta și spune-mi ce Dumnezeu crezi că are..."

Cum ne controlează hormonii

In trecut, se credea că hormonii afectează doar corpul, nu și creierul. Acum știm că hormonii ne programează creierul încă înainte de naștere, dictîndu-ne gîndirea și comportamentul. Testosteronul la adolescenți este de 15-20 de ori mai mare decît la adolescente, iar fluxul de hormoni la băieți este controlat și reglat de creier în funcție de nevoile corpului.

La pubertate, testosteronul invadează corpul adolescentului, făcîndu-l să crească impresionant, în timp ce procentul de grăsimi din corp ajunge la 15%, iar cel de proteine la 45%. Pe măsură ce copilul devine adolescent, corpul se modifică fizic, pentru a corespunde nevoilor biologice — se transformă

într-un fel de maşinărie zveltă, abilă şi gata oricînd să vîneze prînzul. Băieţii sînt excelenţi în activităţile sportive, pentru că organismul lor este construit hormonal astfel încît să respire mai eficient, iar cantitatea de oxigen este mai bine distribuită la nivelul globulelor roşii, ceea ce le permite să alerge, să sară şi să nimerească la ţintă. Steroizii sînt hormoni masculini care creează muşchi suplimentari şi le îmbunătăţesc sportivilor calităţile de „vînători", constituind un avantaj incorect faţă de cei care nu iau steroizi.

Hormonii feminini au un alt efect asupra adolescentelor. Ei nu sînt reglaţi asemeni celor ai băieţilor, însă apar în valuri mari în cea de-a douăzeci şi opta zi a ciclului, producînd un dezastru în cazul multor fete şi femei din cauza apariţiei şi dispariţiei emoţiilor care îi însoţesc. Hormonii feminini transformă corpul fetei, ajungîndu-se la o proporţie de 26% grăsimi şi 20% proteine, spre disperarea femeilor de pretutindeni. Scopul grăsimilor în plus este de a conferi o energie suplimentară pentru alăptat şi de a da o marjă pentru perioadele în care nu se găseşte destulă hrană. Aceşti hormoni feminini ce îngraşă corpul sînt folosiţi şi la îngrăşarea vitelor. Hormonii masculini reduc grăsimile şi formează muşchi, deci nu sînt buni pentru îngrăşarea vitelor.

Formula chimică a „îndrăgostirii"

Dacă tocmai aţi cunoscut acel om extraordinar — inima începe să vă bată puternic, vă transpiră mîinile, parcă aveţi fluturi în stomac şi tremuraţi din tot corpul. Ieşiţi împreună la cină şi vă simţiţi în al nouălea cer. La sfîrşitul serii, partenerul vă sărută şi simţiţi cum vă topiţi. Zile întregi după aceea nu mai mîncaţi, dar niciCînd nu v-aţi simţit mai bine. Şi observaţi dintr-odata că v-a trecut şi răceala.

Dovezile neurale arată că fenomenul „îndrăgostirii" constă într-o serie de reacţii chimice care au loc la nivelul creierului şi care produc reacţii mentale şi fizice. Se estimează că există 100 de miliarde de neuroni care stau la baza reţelei de comunicare din creier. Candace Pert de la Institutul National

American de Sănătate a fost un adevărat pionier în domeniul acestui tip de cercetări şi a descoperit neuropeptidele, o serie de aminoacizi care plutesc în corp şi se lipesc de receptorii dispuşi să-i integreze. Pînă în prezent, s-au descoperit 60 de neuropeptide diferite, ele fiind cele care declanşează reacţiile emoţionale din corp atunci cînd se lipesc de receptori. Cu alte cuvinte, toate emoţiile noastre — iubirea, mîhnirea, fericirea — au o origine biochimică. Cînd savantul englez Francis Crick şi colegii săi au cîştigat Premiul Nobel în medicină pentru descifrarea codului ADN ce defineşte genele, el a uluit lumea medicală afirmînd: „Voi toţi, bucuriile voastre, necazurile voastre, amintirile voastre, ambiţiile voastre, simţul identităţii, voinţa şi iubirea nu sînt altceva decît comportamentul unui vast ansamblu de celule nervoase."

Principala substanţă chimică produsă pentru a da acest sentiment fizic înălţător al îndrăgostirii este PEA (feniletilamina), care este asemănătoare amfetaminelor şi se găseşte în ciocolată. Aceasta este una dintre substanţele chimice care face ca inima să palpite, mîinile să transpire, pupilele să se dilate şi să dea „furnicături" în stomac. De asemenea, se degajă şi adrenalina, ceea ce sporeşte ritmul cardiac, dînd vioiciune şi sentimentul că vă simţiţi excelent. Totodată, mai există şi endorfinele, care stau la baza sistemului imunitar şi care vă vindecă răceala. Cînd vă sărutaţi cu persoana iubită, creierul face o analiză chimică rapidă a salivei fiecăruia şi ia hotărîri privitoare la compatibilitatea genetică. Creierul femeii face şi nişte determinări chimice în legătură cu starea sistemului imunitar al bărbatului.

Toate aceste reacţii chimice pozitive explică de ce îndrăgostiţii sînt mai sănătoşi şi mai puţin predispuşi să se îmbolnăvească decît cei care nu sînt îndrăgostiţi. Aşadar, dacă vă îndrăgostiţi, asta e foarte bine şi pentru sănătatea voastră.

Formula chimică hormonală

Estrogenul este hormonul feminin care le dă femeilor un sentiment de mulţumire absolută şi totală, o senzaţie de bine şi are un rol major în comportamentul femeii, ce presupune îngrijirea şi apărarea cuibului. Datorită efectului său calmant, el se administrează şi bărbaţilor agresivi, atunci cînd se află în închisoare, pentru a deţine un control asupra comportamentului lor violent. Estrogenul ajută şi la memorie, ceea ce explică de ce multe femei au probleme de memorie după menopauză, cînd nivelul de estrogen scade. Cele care urmează un tratament cu hormoni *{Hormone Replacement Therapy* — HRT) au o memorie mai bună.

Experienţele făcute în iunie 2000 de dr. Agnes Lacreuse de la Universitatea Emory din Atlanta au arătat că pe măsură ce cantitatea de testosteron se modifică faţă de cantitatea de estogen, majoritatea femeilor vor căpăta o mai bună orientare în spaţiu, dar şi o memorie mai bună. îşi vor aminti mai lesne unde şi-au lăsat cheile de la maşină, ochelarii sau gentile — sau unde şi-au parcat maşina.

Progesteronul este hormonul care declanşează sentimente părinteşti şi educaţionale, scopul său fiind de a încuraja femeia să îşi asume cu succes rolul de mamă. Progesteronul se degajă atunci cînd femeia vede un sugar, iar cercetările arată că apariţia acestui hormon este declanşată de forma copilului. Sugarul are braţele şi picioruşele scurte şi durdulii, un trunchi rotunjor şi rotofei, un cap mare cu ochi enormi; toate aceste forme sînt cunoscute ca fiind „declanşatoare". Reacţia la această formă este atît de puternică, încît hormonul îşi face apariţia şi cînd femeia vede un obiect relativ similar, cum ar fi **o** jucărie de pluş. De aceea, jucărioarele cum ar fi ursuleţii şi animăluţele în general se vînd foarte bine, ele fiind cumpărate de femei, în vreme ce jucăriile lunguieţe nu au nici un succes. Femeia sau fetiţa vor alege sigur ursuleţul, oftînd: „Vai... ce frumos *el",* în acel moment progesteronul intrînd în circulaţia sîngelui.

Majoritatea bărbaților, neavînd progesteron, nu pot înțelege reacția exagerată a femeilor în prezența unei jucării de pluș costisitoare. Tot astfel s-ar putea explica și de ce femeile care sînt prin excelență tipul matern se căsătoresc cu bărbați mici, grași și bucălați.

Sugar

Ursuleț

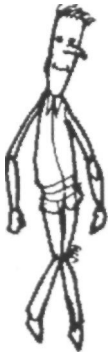

Jucărie lunguiață

Uitați-vă la aceste trei ilustrații. Doar la vederea sugarului progesteronul își face apariția în corpul femeii, iar ursulețul din cel de-al doilea exemplu are același efect. In cazul celui de-al treilea exemplu, nu se produce progesteron. întotdeauna jucăriile cel mai bine vîndute au fost păpușile bucălate și cele închipuind pui de animale cu pupilele dilatate.

De ce **blondele sînt mai fertile**

Părul blond semnifică un nivel mare de estrogen, de unde și atracția bărbaților spre blonde. El este un indiciu al fertilității și probabil explicația cea mai la îndemînă a expresiei „blondă și proastă". în lume, se spune că blondele sînt tari la fertilitate și slabe la logica matematică. Cercetările au arătat că adolescentele ale căror mame iau hormoni masculini în timpul sarcinii au rezultate mai bune la școală decît alte fete și mai multe șanse să intre la facultate. Reversul medaliei constă în faptul că aceste fete sînt mai puțin feminine și mai păroase pe corp.

După ce o blondă naște primul copil, părul ei se închide la culoare, pentru că nivelul de estrogen scade. După cel de-al doilea copil, se închide și mai tare. Reducerea nivelului de estrogen este explicația faptului că după 30 de ani puține femei mai sînt blonde natural. Pe vremea romanilor, prostituatele purtau peruci blonde pentru a-și face cunoscută „meseria", de unde și expresia „cu blondele întotdeauna te distrezi mai bine".

TPM și impulsul sexual

Tensiunea Pre-Menstruală (TPM) reprezintă o problemă majoră pentru femeia modernă, strămoșii ei nefiind confruntați cu asemenea situații. Pînă de curînd, femeile rămîneau mai tot timpul gravide, ceea ce înseamnă că în medie o femeie nu avea probleme pre-menstruale decît de vreo 20 de ori în viață și nu de 12 ori pe an, ca în cazul femeii moderne. Dacă are în medie 2,4 copii, asta înseamnă 350-400 de perioade în care suferă de simptomele TPM, între 12 și 50 de ani, și cam 500 de perioade pentru femeile fără copii.

Pînă la apariția anticoncepționalelor în anii 1950, nimeni n-a observat că femeia, din punct de vedere emoțional, are momente mai bune și mai proaste. In primele 21 de zile după menstruație, hormonii de estrogen creează un sentiment de confort și în general dau o senzație de fericire, precum și o atitudine pozitivă tuturor femeilor care nu au ajuns la menopauză. Impulsul sexual crește treptat, ea putînd rămîne însărcinată într-un anumit moment, undeva pe la jumătatea perioadei ciclului, în momentul în care nivelul de testosteron este maxim.

Natura este inteligentă — are un orar fix pentru majoritatea femelelor din regnul animal, ceea ce le face mai zvăpăiate exact la momentul conceperii. Acest lucru este ușor de observat la multe animale. La cai, de exemplu, femela în călduri atîță și excită masculul, dar nu-l lasă să o călărească decît în momentul în care ovulul se află în poziția ideală pentru

fertilizare. Femeile nu sînt conștiente că un astfel de calendar și asemenea reacții le sînt specifice și lor.

De aceea femeia se trezește în mod inexplicabil în pat cu un bărbat pe care tocmai l-a cunoscut la o petrecere, iar a doua zi nu mai pricepe ce sau de ce s-a întîmplat. „Nu știu cum de s-a întîmplat", mi-a spus o femeie. „L-am cunoscut la o petrecere, și fără să-mi dau seama, ne-am trezit în pat. N-am mai făcut așa ceva niciodată!" Ca și alte femele ce aparțin regnului animal, s-a întîmplat să-l cunoască pe bărbatul respectiv în momentul cel mai prielnic al lunii, respectiv, în cel de maximă fertilitate. Structura sa genetică, starea sistemului imunitar și alte caracteristici ale acelui bărbat au fost descifrate inconștient de creierul femeii. Dacă au trecut de un anumit nivel de acceptabilitate, ele au dus la concluzia că este vorba de un potențial tată și în momentul acela natura a preluat controlul. Femeile care au trecut printr-o asemenea întîmplare nu știu cum s-o explice și o descriu ca pe o simplă „soartă" sau „ca pe o atracție de un magnetism ciudat", în loc să înțeleagă că pur și simplu hormonii lor au preluat controlul. Ca urmare, multe femei se trezesc în viață cu parteneri nepotriviți. Mulți bărbați ar da orice să știe în ce moment se află femeia la apogeul său hormonal.

Savanții scoțieni au studiat reacțiile și preferințele a 104 femei față de fotografii cu bărbați modificate prin tehnici digitale. S-a constatat că vreme de trei săptămîni dintr-o lună femeile au preferat bărbații mai efeminați, care păreau mai blînzi și mai sensibili și mai disponibili pentru momentele dificile. In perioada de ovulație, femeile însă au preferat bărbații cu un aspect *macho* — cu fălci zdravene, cu sprîncene proeminente, cu trupuri bine făcute — categoria supervirililor. De asemenea, s-a mai observat că multe femei în perioada de ovulație se îmbrăcau pe stradă în fuste mai scurte. Savanții au ajuns la concluzia că atunci cînd vor să se așeze la casa lor, femeile își doresc un bărbat care să fie o investiție sigură ca părinte. Dar cînd bat clopotele strict biologice, vor genele lui Tarzan.

Deprimarea de origine chimica a femeii

Intre ziua a douăzeci și una și a douăzeci și opta după menstruație, hormonii feminini scad masiv, producînd o dispariție bruscă a simptomelor cunoscute sub numele de TPM. Pentru multe femei, asta înseamnă că devin triste, mîhnite, deprimate și chiar au tendințe de sinucidere. Una din 25 de femei suferă atît de tare din pricina dezechilibrului hormonal, încît se poate ajunge și la modificări de personalitate.

Mai multe studii au arătat că majoritatea delictelor la femei, cum ar fi atacul sau furtul din magazine, se petrec între ziua a douăzeci și una și a douăzeci și opta din perioada premenstruală. S-a constatat că în închisorile de femei cel puțin 50% dintre crime sau atacuri au fost comise de femei ce sufereau de TPM. Mersul femeilor la psihiatri specialiști și astrologi crește simțitor în timpul acestei perioade și multe femei simt că „își pierd controlul" sau că înnebunesc pur și simplu. Există studii bine documentate care arată că femeile care suferă de TPM riscă de 4 pînă la 5 ori mai mult să aibă un accident de mașină cînd se află la volan.

Hormonii feminini au fost multă vreme folosiți ca modalitate de liniștire în cazul persoanelor agresive. In unele țări, TPM-ul este un factor acceptat de judecători atunci cînd dau sentința pentru femei în cazul urîbr delicte violente. Cînd femeia ajunge la menopauză, de obicei după 40 sau 50 de ani, trece printr-o serie de modificări psihologice, emoționale și hormonale. Ele variază de la femeie la femeie.

La bărbați, andropauza este un eveniment previzibil și egal — începe să-și cumpere ochelari de aviator, mănuși de piele pentru șofat, își face un transplant de păr pe cap, își cumpără o motocicletă sau o mașină sport roșie și se îmbracă mai ciudat.

Testosteronul — un avantaj sau un blestem?

Hormonii masculini, în special testosteronul, sînt hormonii agresivității, care îi determină pe bărbați să vîneze și să-și omoare prada. în mare parte, supraviețuirea umană a depins de testosteron, pentru că i-a stimulat pe bărbați să prindă hrana și să se lupte cu atacatorii. Tot un hormon face ca barba bărbatului să crească ori ca acesta să chelească, ca vocea să-i devină mai profundă și capacitatea de orientare în spațiu să sporească. S-a demonstrat că bas-baritonii au de două ori mai multe ejaculări pe săptămînă decît tenorii și majoritatea celor care sînt supuși unor tratamente cu testosteron au mai puține probleme în interpretarea unei hărți sau a unui ghid al străzilor. Interesant este că și neîndemînarea și astmul se pare că au o legătură cu testosteronul și se știe acum că bărbații care fumează sau beau excesiv au o cantitate mai mică din acești hormoni în sînge.

Pericolul testosteronului pentru bărbații din ziua de azi este că, excluzînd faptul că arată bine și cu mușchi, devin agresivi și se pot ivi probleme antisociale. Cînd testosteronul năvălește în corp, băieții între 12 și 17 ani sînt cei mai predispuși să comită delicte. E suficient să-i dai unui bărbat pasiv testosteron și se va aprinde imediat, devenind mai poruncitor și mai sigur pe el. Aceeași doză dată unei femei poate spori nivelul de agresivitate, dar nu va avea același efect chimic ca la bărbat. Creierul lui este presetat să reacționeze la testosteron, în vreme ce al femeii nu. Motivul este încă neclar, dar categoric are o legătură cu orientarea în spațiu.

Femeile ar trebui să se ferească
de contabilii stîngaci, chelioși și cu barbă,
cu voci de bariton, care se descurcă bine
cu hărțile și în același timp strănută.

Cînd bărbații ajung pe la 50 sau 60 de ani, cantitatea de testosteron scade și devin mai puțin agresivi și mai ocrotitori. La femei, situația este inversă — după menopauză, nivelul de estrogen scade, apărînd o mai mare cantitate de testosteron. De aceea femeile între 45 și 50 de ani devin dintr-odată mai încrezute și sigure pe ele. Dezavantajul este că exista riscul să le crească păr pe față, să sufere tot mai mult de stres și să facă atacuri cerebrale.

Cazul tipic al aruncatului cu obiecte din porțelan

Autoarea, Barbara Pease, nu știa că noile pastile anticoncepționale care i-au fost recomandate conțineau o mare cantitate de testosteron. Soțul ei Allan a învățat repede cum să se ferească de vesela care zbura prin casă și de alte obiecte de acest gen, care se înmulțeau în perioada TPM a Barbarei, și și-a redescoperit calitățile de sprinter din copilărie. Interesant este că între timp ea reușea să parcheze mai bine iar scandalurile nu mai izbucneau așa ușor. Acestea s-au întîmplat datorită pilulei.

Analizele de sînge au arătat prezența unei cantități în exces de testosteron, iar ea a schimbat anticoncepționalele. După o lună, n-a mai fost așa agresivă, ba Allan chiar a avut impresia că stă în casă cu o viitoare călugăriță. O nouă schimbare a anticoncepționalelor a crescut iar cantitatea de testosteron la un nivel mediu, făcînd-o să fie din nou fericită, ceea ce a fost mai bine pentru căsnicia lor, dar și pentru porțelanurile din casă.

De ce bărbații sînt agresivi

Testosteronul este hormonul succesului, al reușitei și al spiritului de competiție și, odată încăput pe mîini răuvoitoare (sau testicule), bărbații, precum și animalele, pot deveni periculoși. Majoritatea părinților sînt conștienți de dorința aproape nestăvilită a băieților de a se uita la filme violente și de a reproduce cu mare acuratețe scene întregi, descriind

momentele de extremă agresivitate în cele mai mici amănunte. Pe fete în general nu le interesează acest tip de filme. Un studiu făcut la Universitatea din Sydney a arătat că atunci cînd este vorba de un conflict agresiv, cum ar fi o bătaie în curtea şcolii, 74% dintre băieţi folosesc o formă de agresiune verbală sau fizică pentru rezolvarea problemei, în vreme ce 78% dintre fete încearcă să evite sau să negocieze situaţia. 92% dintre cei care claxonează la stop sînt bărbaţi şi 96% dintre jafuri le aparţin tot lor, precum şi 88% dintre crime. Practic, toate dereglările sexuale sînt de natură masculină, iar analizele făcute asupra femeilor cu probleme arată că ele sînt pricinuite de nivelul de hormoni masculini.

90% dintre puşcăriaşi sînt bărbaţi.

Agresivitatea bărbaţilor este în mare parte motivul pentru faptul că masculul este cel care domină specia noastră. Noi nu-i învăţăm pe băieţi să fie agresivi, încercăm să-i facem să se abţină. Agresivitatea este o trăsătură masculină care nu poate fi explicată de condiţionările sociale.

Studiile făcute pe sportivi arată că nivelul de testosteron este mult mai mare la sfîrşitul unui meci decît înaintea lui, ceea ce demonstrează clar cum competiţia de orice fel poate genera un anumit nivel de agresivitate. Echipele sportive din Noua Zeelandă interpretează adesea înainte de începutul meciului un dans războinic maori (polinezian) care se numeşte *Haka*. El are două scopuri: să insufle teamă adversarului şi să sporească pe cît se poate cantitatea de testosteron a jucătorilor. In cazul multor sporturi, majoretele sînt folosite pretutindeni în lume, ele avînd exact aceeaşi misiune, creşterea nivelului de testosteron la jucători şi suporteri. Studiile confirmă că violenţa publicului este mai mare la meciurile în care există majorete.

De ce **muncesc bărbații atît de mult**

Profesorul James Dabbs de la Universitatea din Stat din Georgia a luat mostre de salivă de la bărbați ce erau oameni de afaceri, politicieni și sportivi pînă la preoți și deținuți. El a constatat că cei mai buni din fiecare domeniu în parte au un nivel mai mare de testosteron decît cei mai puțin performanți, iar cel mai mic nivel a fost înregistrat la preoți, ceea ce indică o mai mică activitate sexuală, precum și o mai mică dorință de a domina. De asemenea el a constatat că femeile care reușesc cel mai bine, cum ar fi avocatele sau agentele de vînzări, au un nivel mai crescut de testosteron decît al femeilor obișnuite. In plus, el a declarat că testosteronul nu numai că duce la reușite mai mari, dar și că reușitele produc o cantitate mai mare de testosteron.

Am văzut cu ochii noștri că în cazul animalelor din Africa, dar și al celor din jungla din Borneo, masculii cu o mai mare cantitate de testosteron sînt de obicei „șefi", descoperire care cercetătorilor le-a luat ani de zile s-o demonstreze. La unele animale, cum ar fi hienele cu pete, cantitatea de testosteron este atît de mare, încît se nasc cu toți dinții și sînt atît de agresive, încît uneori puii se mănîncă între ei.

Ființele cu nivelul cel mai mare
de testosteron sînt stăpîne în regnul animal.

Cei mai grozavi cîini, motani, țapi și maimuțe au și cel mai mare nivel de hormoni masculini. Bărbații cu un nivel de testosteron mare au dominat rasa umană de-a lungul istoriei, de unde și presupunerea logică a faptului că femeile conducătoare cum ar fi Boadicea, Margaret Thatcher, Ioana d'Arc și Golda Meir au primit o cantitate mai mare de hormoni masculini între a șasea și a opta săptămînă de dezvoltare a fătului.

Există însă și un dezavantaj net în privința nivelului constant de testosteron nefolosit. Un exemplu cutremurător

provine din America, unde 118 studenţi la drept au fost supuşi în mai multe faze unui test de personalitate şi au fost urmăriţi şi monitorizaţi vreme de 30 de ani. Cei mai ostili şi mai agresivi au fost de patru ori mai predispuşi la deces în această perioadă. Acesta este un motiv suficient de puternic ca băieţii să fie încurajaţi să aibă o activitate fizică susţinută şi permanentă. Pe măsură ce societatea devine mai puţin axată pe corporal şi mai cerebrală, iar femeile îi înlocuiesc pe bărbaţi în majoritatea industriilor, va trebui să găsim noi căi de a canaliza testosteronul masculin. Există o concentrare crescîndă asupra trupului masculin musculos în cultura populară, o proliferare a revistelor de prost gust pentru bărbaţi şi o explozie a jocurilor violente pe computer. Această situaţie este cunoscută sub numele de deplasare culturală şi are loc atunci cînd puterea testosteronului este ignorată sau atacată; ca urmare, ea reapare în forme brute, mai puţin sociale. Există bune motive pentru ca băieţii tineri să fie încurajaţi să facă din activitatea fizică un obicei de-o viaţă.

Testosteronul şi orientarea în spaţiu

Probabil că aţi ajuns deja la concluzia că orientarea în spaţiu este unul dintre principalele atribute masculine, ea depinzînd în mare măsură de testosteron. în Capitolul 3 am văzut cum testosteronul este principalul factor de configurare a creierului în cazul fătului genetic masculin (XY) şi în instalarea „software-ului" necesar pentru calităţile de orientare în spaţiu indispensabile vînătorii. Ca urmare, cu cît organismul produce mai mult testosteron, cu atît creierul va fi preponderent masculin. Şobolanii injectaţi cu hormoni masculini suplimentari ies mai repede din labirint decît şobolanii obişnuiţi. Femelele şobolan îşi pot îmbunătăţi şi ele performanţele în această direcţie, dar nu în egală măsură cu masculii. La ambele sexe în schimb creşte nivelul de agresivitate. în cadrul testului conexiunilor, bărbaţii cu un nivel mare de testosteron au obţinut între -50 şi + 50 de puncte şi de obicei au mai puţine probleme cu interpretarea unei hărţi, orientarea

în spațiu, jocurile video sau nimerirea unei ținte. Barba le crește mai repede, le place să „vîneze" și să practice sporturile din această gamă, cum ar fi fotbalul, biliardul sau cursele de mașini și se pricep să parcheze paralel. Testosteronul este și hormonul care ajută la luarea de hotărîri și la evitarea oboselii. Studiile arată că voluntarii injectați cu testosteron sînt mai rezistenți la activitățile fizice cum ar fi mersul pe jos sau alergatul pe distanțe mari, putîndu-se concentra pe perioade mai lungi. Nu este așadar deloc surprinzător că lesbienele au și ele multe din aceste calități. Susan Resnick de la Institutul de Geriatrie din SUA și-a făcut publice descoperirile care arătau că fetele cărora le sînt administrate cantități peste normal de hormoni masculini încă din perioada prenatală se orientează mai bine în spațiu comparativ cu surorile lor care nu au primit acest hormon.

De ce femeile urăsc parcările cu spatele

In vreme ce testosteronul îmbunătățește orientarea în spațiu, hormonul feminin, estrogenul, o reduce. Femeile au mult mai puțin testosteron decît bărbații și, ca urmare, cu cît creierul este mai feminin, cu atît se descurcă mai puțin bine în spațiu. De aceea femeile foarte»feminine nu se pricep la parcările cu spatele sau la interpretarea hărților. Există și o situație rar întîlnită, care se mai numește și Sindromul Turner, în care unei femei din punct de vedere genetic (XX) îi lipsește unul dintre cromozomii X și intră în categoria de fete XO. Aceste fete sînt superfeminine în întregul lor comportament și nu se pot orienta aproape deloc în spațiu. Nu-i dați niciodată pe mînă cheile mașinii dv. unei femei XO.

S-a demonstrat că bărbații asiatici au o cantitate mult mai mică de testosteron decît cei europeni, lucru evident prin faptul că nu au păr pe față și rareori chelesc. In societatea orientală, comparativ cu cea occidentală, se înregistrează mai puține delicte violente sau acte de agresiune, inclusiv comparativ cu cele din lumea negrilor. Violul este mai rar întîlnit

decît în cazul occidentalilor probabil tocmai din cauza nivelului mai mic de testosteron. Tot astfel se explică și de ce asiaticii sînt mai puțin pricepuți în parcările cu spatele.

Matematica și hormonii

Băieții folosesc lobul frontal drept pentru a rezolva problemele de matematică. Zona de orientare la fete este localizată în ambele părți ale creierului și testul arată că multe femei folosesc lobul frontal stîng, cel verbal, al creierului pentru a încerca să rezolve problemele de matematică. Astfel se explică de ce multe femei calculează cu glas tare. Tot așa s-ar putea interpreta și faptul că fetele sînt mai bune decît băieții la calculele de bază, iar faptul că sînt dispuse să coopereze și să se implice în studiul propriu-zis le face să aibă un avantaj față de băieți la examenele de aritmetică sau de matematică.

Dezvoltarea creierului la fete este mult mai timpurie decît la băieți, ceea ce explică în parte de ce inițial se descurcă mai bine. După pubertate însă, băieții recuperează și excelează în logica matematică, pentru că testosteronul stimulează orientarea lor în spațiu. Diverse teste în legătură cu înclinațiile la matematică au fost făcute la Universitatea Johns Hopkins din Boston pe copii dotați, cu vîrste cuprinse între 11 și 13 ani. S-a constatat că dacă testele sînt mai grele, băieții sînt mai pricepuți decît fetele în a le rezolva. La nivelurile mai simple, băieții dotați le-au întrecut pe fete în proporție de 2 la 1, la cele de nivel mediu în proporție de 4 la 1, iar la cele de cea mai mare dificultate s-a ajuns la 13 la 1.

In 1998, specialista în cercetări pe creier și o adevărată autoritate în materie, dr. Doreen Kimura, a descoperit că dacă nivelul de testosteron al unui bărbat este dublat sau triplat, asta nu înseamnă că se dublează sau se triplează și capacitatea sa logică. Acest lucru demonstrează că exis-tă probabil un nivel optim al eficienței testosteronului plasat undeva la mijloc. Cu alte cuvinte, King Kong nu va da dovadă de o mai bună logică matematică decît un bărbat căruia îi crește mai încet barba. Interesant este că testosteronul îmbunătățește

logica matematică la femei mult mai mult decît la bărbați. Ca urmare, o femeie cu mustață va fi un inginer mai bun decît una care arată ca o păpușă Bărbi. Bărbații sînt mai pricepuți la interpretarea hărților toamna, cînd testosteronul atinge nivelul maxim.

Fetele care suferă de TPM iau note mai proaste la examenele de matematică.

Sistemul de învățămînt îi favorizează pe băieți și le dezavantajează pe fete la examenele de matematică, pentru că studiile arată că fetele care suferă de TPM au un nivel de testosteron mult mai scăzut în acea perioadă. Un studiu a demonstrat că fetele cu TPM au rezultate cu 14% mai proaste la examenele de matematică atunci cînd sînt în TPM. Un sistem corect ar consta în reglarea examenelor în funcție de momentul biologic cel mai propice al fetelor. Băieții pot da examenele oricînd.

Vînătoarea bărbatului modern

Sportul este înlocuitorul modern al vînătorii. Majoritatea activităților sportive au început după 1800, iar pînă atunci populația lumii încă mai vîna animale în scop practic sau recreativ. Revoluția industrială de la sfîrșitul anilor 1700 și tehnicile agricole avansate au demonstrat că vînarea hranei nu mai era necesară. Mii de ani bărbații au fost programați să vîneze și dintr-odată s-au oprit și n-au știut încotro să se mai îndrepte.

Sportul părea a fi răspunsul. Peste 90% dintre sporturile moderne au fost create între 1800 și 1900 și încă vreo cîteva au apărut în timpul secolului XX. Majoritatea sporturilor presupun alergare, vînare și nimerirea unei ținte, permițînd persoanelor cu un nivel mare de testosteron să ardă excesul de hormoni. Cercetările arată că băieții activi fizic sînt mai puțin predispuși implicării în delicte sau acte agresive, iar

bărbații cu cazier sînt foarte rar sportivi. Pur și simplu, dacă arderile necesare nu se produc pe un teren de sport se poate ajunge la acte antisociale. Pe șosele și autostrăzi cursele nebunești au fost dintotdeauna apanajul bărbaților. Bărbații se întrec între ei pe drum — femeile sînt doar cu totul întîmplător pe acolo în momentul respectiv.

înainte de a vă înscrie într-un club sportiv, cercetați obiectivele, valorile, modelele și liderii săi. Dacă cei înscriși acolo sînt „trup și suflet pentru victorie", aceasta devenind o obsesie, înseamnă că sînt încă robii propriei biologii — așa că mai bine înscrieți-vă într-un club de pescari. Sînt multe cluburi de yoga sau de arte marțiale unde se predau principiile unei existențe eficiente, pornindu-se de la adevăratele valori care presupun sănătate și destindere. Evitați orice club care pune accentul pe cîștigurile financiare ale membrilor săi.

De ce bărbații au burta mare, iar femeile, fundul mare

Natura a distribuit țesutul gras în exces cît mai departe de organele vitale ale corpului, pentru a nu împiedica funcționarea lor eficientă. De obicei, aproape că nu există grăsime în jurul creierului, al inimii și al organelor genitale. Femeile au încă o serie de organe vitale — ovarele. Ca urmare, femeile care pot face copii nu acumulează în general grăsime pe burtă. Bărbații, neavînd ovare, acumulează excesul de grăsime pe „burtică" și pe spate. De aceea, rareori veți vedea bărbați cu grăsime pe picioare. Excesul de grăsime la femei este distribuit pe șolduri, fund și sub braț, loc ce trebuie bine dezvoltat pentru suptul la piept. Dacă bărbații ar fi avut ovare, ar fi avut șoldurile mai late și stomacul mai plat. Cînd ovarele sînt scoase printr-o histerectomie, natura redistribuie grăsimea și pe burtă.

Capitolul 8

Băieții rămîn băieți..,
dar nu întotdeauna

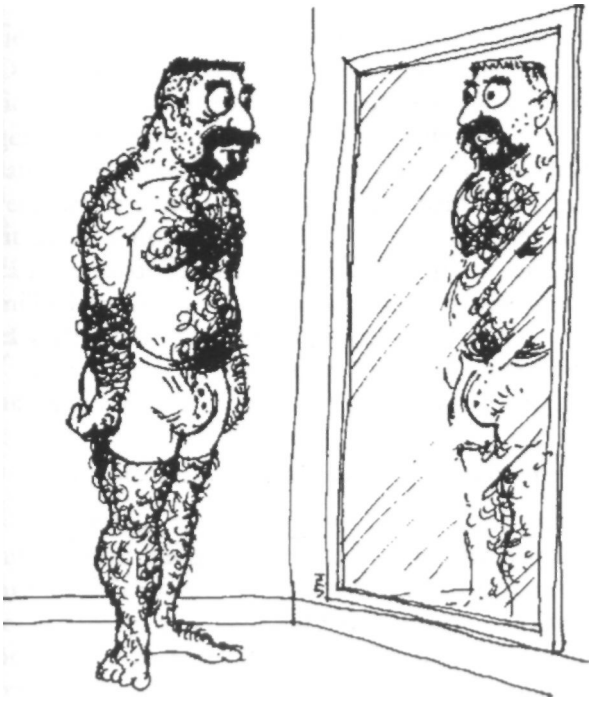

«... Și într-o zi, după ora de biologie, Elliot a constatat în sfîrșit ceea ce colegii lui gîndeau în ascuns — nivelul lui de testosteron nu era normal."

Oare ce face ca o femeie să fie femeie și un bărbat să fie bărbat? Să fie într-adevăr homosexualitatea o opțiune? De ce lesbiana preferă femeile ? Cum reușesc trans-sexualii să fie cu un picior într-o barcă și cu celălalt în altă barcă ? Ajungeți să fiți așa cum sînteți pentru că ați avut o mamă agresivă sau pentru că tatăl lucra în schimburi și era o persoană foarte rece sau detașată, sau pur și simplu pentru că v-ați îndrăgostit de învățătoare în clasa a treia ? Sînteți cum sînteți pentru că sînteți al doilea născut, crescut în sărăcie, orfan, dintr-o familie destrămată, un leu cu ascendent în scorpion sau pentru că v-ați reîncarnat dintr-o pisică ?

In acest capitol, vom analiza ce se întîmplă cînd embrionul uman primește prea mulți sau prea puțini hormoni masculini.

Homosexualii, lesbienele și trans-sexualii

Cercetările arată că tiparul de bază al corpului și creierului embrionului uman este de tip feminin în structura sa. Ca urmare, bărbații au reminiscențe feminine, cum ar fi sfîrcurile. Și bărbații au glande mamare; ele nu funcționează, dar au potențialul de a produce lapte. Există mii de cazuri înregistrate în rîndul prizonierilor de război care au ajuns la lactație în urma unei foamete cumplite, ca și la îmbolnăvirea ficatului, care duce la crearea hormonilor esențiali pentru alăptare.

Așa cum știm acum, de la șase pînă la opt săptămîni după concepere, embrionul masculin (XY) primește o doză masivă de hormoni masculini, care se numesc androgeni; aceștia formează testiculele și apoi o a doua doză modifică de fapt

creierul dintr-o formă feminină într-una cu o configurație masculină. Dacă embrionul masculin nu primește suficienți hormoni masculini la momentul oportun, se poate întîmpla unul din două lucruri: băiețelul se poate naște cu o structură a creierului mai degrabă feminină decît masculină, cu alte cuvinte, băiatul mai mult ca sigur va ajunge homosexual pînă la vîrsta pubertății. In al doilea rînd, un băiat din punct de vedere genetic se poate naște cu un creier care funcționează în totalitate după un tipar feminin, deși are organe genitale masculine. Această persoană va fi un trans-sexual. Ea aparține din punct de vedere biologic unui sex, dar știe că de fapt este de sex opus. Uneori, un mascul din punct de vedere genetic se naște atît cu organele sexuale masculine *cît și cu cele feminine*. Geneticianul Anne Moir, în cartea sa inovatoare *Brainsex (Sexul creierului),* aduce dovezi ale multor cazuri de băieți din punct de vedere genetic care se nasc arătînd a fetițe și sînt crescuți ca fetițe, numai că la un moment dat află că au penis și testicule care „apar" la pubertate.

Această ciudățenie genetică a fost descoperită în Republica Dominicană și un studiu făcut pe părinții acestor „fetițe" a arătat că ei și-au crescut copiii ca pe niște fetițe și le-au încurajat anumite comportamente tipice, cum ar fi hainele femeiești și jucatul cu păpușile. Mulți dintre acești părinți au fost apoi șocați să constate că s-au trezit cu un fiu la vîrsta pubertății, atunci cînd hormonii masculini au preluat controlul, și brusc „fiicelor" lor le-a crescut un penis și s-au transformat în bărbați, avînd un comportament specific acestui sex. Această schimbare s-a petrecut în ciuda unei condiționări sociale și a unor presiuni ale celor din jur, care solicitau un comportament feminin.

Faptul că majoritatea acestor „fetițe" au reușit să trăiască tot restul vieții lor cu bine ca bărbați scoate în evidență faptul că mediul social și educația au un impact limitat asupra vieții adulte. Sigur că factorul cheie în crearea tiparelor comportamentale rămîne cel biologic.

Homosexualitatea este parte componentă a istoriei

La grecii antici, homosexualitatea nu numai că era îngăduită, dar era și respectată. Imaginea băiețandrului zvelt era idealul lor de frumusețe, iar în onoarea acestora se făceau tablouri și statui. S-au scris poezii despre iubirea unor importanți bărbați mai în vîrstă care s-au îndrăgostit de tineri. Grecii credeau că homosexualitatea masculină servea un scop nobil și înalt și îi inspira pe tineri să devină adevărați membri valoroși ai comunității. De asemenea, au constatat că tinerii homosexuali s-au dovedit foarte curajoși și buni războinici atîta vreme cît au luptat „alături, îndrăgostiți unii de alții".

Pe vremea Imperiului roman, Iulius Caesar era descris ca „amantul tuturor femeilor si amanta tuturor bărbaților".

Atunci cînd creștinismul și-a manifestat nemulțumirea legată de relațiile celor de același sex, iar Dumnezeu s-a răzbunat pe cetatea Sodomei, homosexualitatea a fost interzisă, a dispărut, a fost ascunsă și n-a mai ieșit la iveală decît recent.

In perioada victoriană, se refuza recunoașterea existenței homosexualității, iar în cazul în care totuși ea se manifesta era considerată lucrătura diavolului și pedepsită aspru. Odată ajunși în secolul al XXI-lea, majoritatea generațiilor mai în vîrstă încă mai cred că homosexualitatea este un fenomen recent și „nefiresc". Realitatea este că ea există încă de cînd fătul masculin nu și-a primit porția suficientă de hormoni masculini. In rîndul primatelor, comportamentul homosexual se manifestă ca modalitate de a crea o legătură între membrii unui grup sau de a dovedi supunere față de un membru considerat superior, ca și în cazul vitelor, cocoșilor și cîinilor. Lesbianismul și-a luat numele de la insula grecească Lesbos încă din 612 î.C. Nu a fost niciodată privit cu același dispreț

ca homosexualitatea masculină, poate și pentru că este asociat cu intimitatea și nu este etichetat chiar ca o „perversiune".

E genetic sau este o opțiune ?

Cînd autorul *Limbajului trupului** Allan Pease, și geneticianul Anne Moir au apărut împreună la televiziunea britanică în 1991 pentru lansarea cărților lor *Brainsex* (Mandarin Books) și *Talk Language (Limbajul vorbirii)* (HarperCollins), Moir și-a făcut publice rezultatele cercetărilor sale, care scoteau în evidență ceea ce savanții știau demult — homosexualitatea este genetică și nu este o opțiune.

Nu numai că homosexualitatea este înnăscută, dar mediul în care sîntem crescuți joacă un rol mai puțin important în comportamentul nostru decît se credea pînă acum. Savanții au constatat că în cazul unui adolescent sau al unui adult eforturile părinților de a înăbuși tendințele lor homosexuale practic nu au nici un efect. Și cum impactul hormonului masculin (sau lipsa lui) în creier este principalul vinovat, majoritatea homosexualilor sînt bărbați.

Nu există o dovadă palpabilă că educația afectează în vreun fel posibilitatea ca un copil să devină homosexual.

Raportul dintre lesbiene (trup de femeie cu creier de bărbat) și homosexuali este de 1:8 (pînă la 10). Dacă mișcările homosexualilor și lesbienelor ar studia mai mult aceste cercetări și dacă sistemul educațional ar include în programa de învățămînt aceste descoperiri, homosexualilor și trans-sexualilor le-ar fi mult mai bine în viață. Majoritatea oamenilor sînt mai toleranți și acceptă mai ușor o persoană la care aceste

* Trad. rom. de Alexandru Szabo, ed. Polimark, București, 1993. *(N. red.)*

diferențe sînt înnăscute și nu țin de o alegere care, în opinia lor, este inacceptabilă. De exemplu, copiii născuți cu malformații congenitale în urma tratamentului cu thalidomidă, bolnavii de Parkinson, autiștii sau cei care suferă de paralizii cerebrale. Lumea îi acceptă mai ușor pe aceștia, pentru că sînt născuți așa, spre deosebire de homosexuali, care se presupune că își pot alege stilul de viață.

Putem face oare comentarii răuvoitoare la adresa unui stîngaci sau a unui dislexic ? Sau a unei persoane care are ochi albaștri și părul roșu ? Sau pentru că există un creier feminin într-un corp masculin ? Majoritatea homosexualilor cred în mod greșit că homosexualitatea lor este o opțiune, folosindu-se asemeni multor minorități de forumuri publice în care să își expună „opțiunea", fapt ce le aduce o și mai mare suferință, generînd o atitudine răuvoitoare din partea multor oameni obișnuiți.

Era un insomniac dislexic și agnostic.
Nu dormea toată noaptea, întrebîndu-se
dacă a fost într-adevăr cîine.

Trist este că statisticile arată că peste 30% dintre sinuciderile adolescenților apar în rîndul homosexualilor și lesbienelor, iar unul din trei trans-sexuali se sinucide. Se pare că înțelegerea faptului că n-au încotro și că trebuie să-și petreacă tot restul vieții într-un „trup inadecvat" îi depășește. Un studiu făcut în cazul educării acestor adolescenți homosexuali a arătat că ei sînt crescuți în familii sau în comunități în care homosexualii sînt urîți și respinși sau în medii profund religioase, care încearcă să salveze o parte dintre „victime" prin rugăciuni sau tratamente.

De ce sînt învinuiți tații

Atunci cînd un băiat devine homosexual, cel mai adesea este acuzat tatăl. Membrii familiei susțin că el l-a transformat

pe copil într-o adevărată victimă, reproșîndu-i mereu că pustiul nu se implică niciodată sau că este incompetent în privința îndeletnicirilor strict masculine. Această teorie pornește de la ideea că băiatul se revoltă împotriva tatălui și devine homosexual ca să-i facă în ciudă, însă nu există nici un fel de dovadă științifică pentru a susține acest punct de vedere. Explicația cea mai la îndemînă este că băiatul s-a arătat mai interesat de pasiuni tipic feminine decît de fotbal, curse de motociclete, mașini sau box. Aceasta ar putea fi o sursă permanentă de agravare a relațiilor cu tatăl, care speră într-o dezvoltare tipic masculină a fiului său. Cu alte cuvinte, tendințele de efeminare ale fiului au contribuit masiv la reproșurile tatălui sau la atitudinea sa agresivă și nu viceversa.

Părul roșu și pistruii sînt un fenomen la fel de des întîlnit ca și homosexualitatea.

Dacă lumea ar înțelege că dovezile științifice arată că în majoritatea cazurilor, dacă nu chiar în totalitate, homosexualitatea este înnăscută, homosexualii ar preocupa tot atît de mult pe cît preocupă persoanele cu părul roșu și cu pistrui — o combinație genetică ce apare la fel de des ca și homosexualitatea. Lumea ar accepta mai ușor homosexualitatea, drept pentru care homosexualii și lesbienele n-ar mai avea atîtea probleme în privința respectului de sine și ar fi tratați cu mai multă demnitate, ar fi mult mai puțin respinși sau ridiculizați. Ceea ce ne desparte este ignoranța ambelor părți.

Oare „opțiunea" poate fi schimbată ?

Homosexualii și lesbienele nu-și aleg orientarea sexuală, așa cum de altfel nu și-o aleg nici heterosexualii. Savanții și majoritatea experților în sexualitatea umană sînt cu toții de acord că homosexualitatea este o orientare care nu poate n schimbată. Cercetătorii cred că orientarea în cazul majorității homosexualilor se dezvoltă încă de cînd sînt în pîntecul

mamei, iar tiparul homosexual se fixează cam pe la cinci ani si scapă de sub controlul persoanei respective. Secole de-a rîndul s-au folosit tot felul de tehnici pentru a împiedica sentimentele homosexuale, soluțiile presupunînd amputarea pieptului, castrarea, terapia cu medicamente, extirparea uterului, lobotomie frontală, psihoterapie, șocuri electrice, ședințe de rugăciuni, sfaturi spirituale și exorcism. Nici una dintre aceste terapii n-a avut sorți de izbîndă. în cel mai bun caz, unii bisexuali s-au orientat sexual spre reprezentanții sexului opus sau unii homosexuali au devenit celibatari dintr-un sentiment de vinovăție sau de frică, iar mulți alții au fost împinși la sinucidere.

Savanții au arătat că homosexualitatea este o orientare care nu poate fi modificată, nu este o opțiune.

Există o posibilitate de peste 90% ca voi, cititorii, să fiți heterosexuali. Gîndiți-vă cît de greu v-ar fi să vă simțiți atrași din punct de vedere sexual de cineva de același sex și veți începe să înțelegi cum practic este imposibil să creați sentimente care nu există deja. Dacă ar fi fost o opțiune, așa cum susțin mulți, de ce ar alege cineva un stil de viață care îl expune la multă ostilitate din partea celorlalți, la prejudecăți și discriminări ? Vina o poartă hormonii, și nu opțiunea umană.

Cazul gemenilor identici homosexuali

S-au făcut studii aprofundate pe gemeni identici care au fost despărțiți la naștere și crescuți în familii și medii diferite. Numeroase teste au urmărit stabilirea precisă a unor trăsături umane genetice sau determinate de o condiționare a mediului de dezvoltare. Acest tip de cercetare arată că multe din trăsăturile umane sînt moștenite genetic, inclusiv nevrozele, depresiile, nivelurile introvertit/extravertit, caracterul domi-

nator, talentul pentru un anumit sport și vîrsta primului act sexual. Presupunînd că cinci la sută din populația masculină are o orientare homosexuală, dacă sînt analizați 100 de gemeni identici homosexuali care au fost despărțiți de frații lor la naștere, ar fi de așteptat ca aproximativ cinci la sută dintre ceilalți frați gemeni să fie și ei homosexuali, pornind de la ideea că homosexualitatea este o opțiune. Diversele grupuri de cercetători care au studiat această problemă au ajuns toate la același rezultat. El a fost demonstrat de cercetătorii americani dr. Richard Pillard de la Universitatea din Boston și psihologul Michael Bailey de la Universitatea de Nord-Vest, care au studiat orientarea sexuală a gemenilor băieți crescuți împreună. Concluziile lor au fost următoarele:

Posibilitatea, ca frații să fie homosexuali este de:

- 22% la gemenii neidentici
- 10% la frații care nu sînt gemeni sau adoptați
- 52% pentru gemeni identici care au aceleași gene

Studiile colective în cazul perechilor de gemeni identici homosexuali ai căror frați au fost despărțiți la naștere au arătat că este probabil ca peste 50% dintre frații îndepărtați să ajungă și ei homosexuali. Dintre aceștia, cercetătorii au fost în general de acord că între 10 și 20% dintre gemenii care au susținut că sînt heterosexuali să fie homosexuali, dar să nu aibă curajul să recunoască sau să fie bisexuali, în acest caz preferind să se definească drept heterosexuali. Astfel, procentajul real de gemeni homosexuali în cazul unor structuri genetice identice se situează între 60 și 70%, adică doi din trei, ceea ce demonstrează în mod cît se poate de convingător că, în general, homosexualitatea se formează încă în perioada cînd fătul este în pîntecul mamei. De asemenea, acest lucru confirmă și că educația are un impact mult prea mic, în cazul în care există totuși un impact în privința orientării sexuale.

Depinde de gene

Pornind de la teoria că homosexualitatea se formează din pîntecul mamei, ar fi de aşteptat ca toţi gemenii identici să fie şi homosexuali, ori acest lucru nu se întîmplă cu ceilalţi 30 pînă la 40% dintre fraţii gemenilor homosexuali. Genele au o proprietate numită „penetrantă", măsurabilă în forţa genei de a deveni eficientă şi care determină felul în care gena va fi schimbată pentru a deveni una dominantă. De exemplu, varietatea de gene care produc boala Huntington are o penetrantă de sută la sută, în vreme ce cele care produc diabet de Tip Unu este doar de 30%. Asta înseamnă că dacă gemenii identici au ambii genele de Huntington şi de diabet, fiecare dintre ei va suferi cu siguranţă de boala lui Huntington, în vreme ce doar 30% vor face diabet.

La purtătorii „genei homosexualităţii", cum se mai numesc acum, există o posibilitate de 50 pînă la 70% să devină homosexuali, această teorie explicînd de ce nu toţi gemenii identici sînt homosexuali. Se estimează că aproximativ 10% dintre bărbaţi au „gena homosexualităţii" şi doar jumătate din aceşti bărbaţi devin homosexuali datorită factorului de penetrantă de 50-70% al acestei gene. Experienţele de laborator pe şobolani şi maimuţe au demonstrat că această secvenţă de evenimente apare şi în cazul altor specii. Deşi experienţele de acest tip de modificare a sexului la oameni sînt ilegale şi nu sînt considerate etice, ele totuşi au fost făcute cu succes în Rusia, unde s-au obţinut aceleaşi rezultate concludente.

„Gena homosexualităţii"

Dean Hamer de la Institutul Naţional de Cancerologie din SUA a comparat ADN-ul a 40 de perechi de fraţi homosexuali şi a constatat că 33 aveau aceleaşi structuri genetice în zona X928 a cromozomului X, ceea ce a fost determinat ca localizare aproximativă a genei homosexualităţii. De asemenea, el a comparat ADN-ul a 36 de perechi de surori lesbi-

ene, însă nu s-a găsit nici un tipar corespunzător. Acest studiu arată nu numai că homosexualitatea îi afectează în special pe bărbați, dar și că este categoric un factor genetic. Asemănarea dintre aceste gene depinde în mare măsură de prezența hormonilor de testosteron în perioada cuprinsă între a șasea și a opta săptămînă de după concepere. în plus, există posibilitatea, mică, să mai apară și alți factori, inclusiv o condiționare socială care poate activa gena încă dintr-o perioadă timpurie, de obicei înainte de cinci ani.

Amprentele homosexualității și studiul familiei

In 1998, acest adevărat pionier al cercetărilor pe creier, canadiana dr. Doreen Kimura, a anunțat că a făcut un studiu în legătură cu încrețiturile a două puncte precise din amprentele unei persoane. Ea a constatat că persoanele cu încrețituri mai înalte pe mîna stîngă sînt mai pricepute la îndeletnicirile „feminine".

Ea a descoperit că majoritatea oamenilor au mai multe încrețituri pe mîna dreaptă, dar că în medie femeile și bărbații homosexuali au mai multe încrețituri pe mîna stîngă.

Contează încrețiturile amprentelor

Un alt studiu asupra bărbaților homosexuali a fost făcut la Institutul Național de Cancerologie și a arătat că homosexualitatea se moștenește. Datele adunate de la membrii familiilor genetice a 114 bărbați homosexuali arată că posibilitățile ca frații, unchii, verii sau părinții unui homosexual să fi fost și ei homosexuali sînt de trei ori mai mari. Majori-

tatea membrilor familiilor cu bărbați homosexuali erau din partea mamei și mai puțin din partea tatălui. Acest lucru nu se poate deci produce decît genetic și indică faptul că există o genă specială undeva pe cromozomul X. Acest cromozom este singurul pe care îl poate furniza o mamă (ea are doi X), ceea ce demonstrează încă o dată transmiterea genetică a homosexualității masculine.

Schimbări experimentale

Șobolanii sînt animalele preferate pentru cercetările științifice din două motive: mai întîi, pentru că au hormoni, gene și un sistem nervos central asemănător cu cel al oamenilor și în al doilea rînd pentru că, în cazul lor, acesta nu se dezvoltă în pîntecul mamei, ca la oameni — ci *după* naștere, ceea ce ne permite să ne dăm seama ce se petrece de fapt. Dacă un șobolan este castrat, el se va crede fetiță și va deveni mai sociabil, încercînd să-și organizeze un fel de cuib. Dacă unei șobolănițe nou-născute îi sînt administrați hormoni de testosteron, ea va crede că e băiat, va deveni agresivă și va încerca să „curteze" alte șobolănițe. Unele păsări cum ar fi canarii nu pot cînta decît dacă sînt injectate la o vîrstă foarte fragedă cu testosteron și atunci vor cînta asemeni masculului. Asta pentru că testosteronul afectează structura creierului lor și, ca atare, și capacitățile lor.

Pentru a obține această modificare a sexului la nivelul creierului este necesară o intervenție în faza embrionară. Testele similare pe șobolani adulți, pe păsări și maimuțe nu au reușit să dea rezultate la fel de edificatoare, pentru că respectivul creier era „setat" în faza embrionară. Pentru oameni, creierul este „setat" la șase-opt săptămîni după concepere. Asta înseamnă că șobolanii mai bătrîni nu se vor schimba prea mult, ca de altfel nici oamenii mai în vîrstă.

In timpul unor conferințe pe care le-am ținut în Rusia, am cunoscut un profesor de chirurgie pe creier de la o universitate locală, care ne-a dezvăluit că se făcuseră unele experiențe secrete de modificare a creierului la oameni si că rezultatele

au fost similare cu cele obținute pe șobolani — băieții au fost transformați în fetițe și fetițele în băieței prin modificarea creierului lor încă din pîntecul mamei prin administrarea de hormoni masculini. Astfel s-au creat homosexuali, lesbiene și trans-sexuali. El ne-a mai spus că uneori fătului nu i s-au administrat destui hormoni masculini sau i-au fost administrați într-o peripadă de dezvoltare nepropice. Rezultatul a fost un băiețel cu două rînduri de organe genitale — unele masculine și altele feminine. Acest accident genetic se petrece din cînd în cînd și în natură (așa cum s-a întîmplat în Republica Dominicană) și explică cum un băiețel se naște arătînd ca o fetiță și dintr-odată devine băiat la adolescență.

Acest studiu arată că savanții știu lucrurile acestea, dar nu sînt dispuși să le discute — adică faptul că sexul creierului poate fi stabilit prin hormoni, iar sexualitatea fătului poate fi determinată înainte de naștere prin introducerea unui ac la momentul oportun. Sigur însă că asta — și este întru totul de înțeles — creează probleme morale, etice și umane.

Totul se întîmplă în perioada cînd copilul se afla în pîntecele mamei

Dacă în primele luni de sarcină testosteronul este oprit și fătul este un mascul, posibilitatea nașterii unui băiețel efeminat sau homosexual crește simțitor, pentru că hormonii feminini devin cei utilizați în configurarea creierului. Un studiu german al anilor 1970 a arătat că mamele care au suferit traumatisme grave în timpul primelor luni de sarcină au adus de mult mai multe ori pe lume fii homosexuali. Un studiu efectuat de profesorul Lee Ellis de la Departamentul de Sociologie al Universității de Stat Minot din Dakota de Nord a arătat că sarcinile însoțite de stres puternic duc la nașterea unor copii homosexuali. Dacă fătul este fetiță, el se va forma cu trăsături superfeminine și probabil că nu va reuși să se orienteze în spațiu. Cu alte cuvinte, va fi foarte mămoasă și ocrotitoare, dar nu va putea parca paralel și nici nu va ști unde e nordul. Brian Gladue de la Universitatea de Stat din Dakota

de Nord a arătat că bărbații heterosexuali se descurcă mai bine cu orientarea în spațiu decît femeile heterosexuale. De ce? Pentru că la formarea creierului lor au contribuit mai mulți hormoni masculini. Și atunci ce oprește testosteronul? Principalii vinovați sînt stresul, grețurile și unele medicamente.

Se cunosc deja de ceva vreme efectele periculoase ale alcoolului și ale nicotinei asupra copilului nenăscut și efectele pozitive ale unui regim corect și ale unei existențe fără stres. Noile studii făcute de diverși experți, cum ar fi dr. Vivette Glover de la Spitalul Chelsea din Londra, arată că femeile însărcinate care se confruntă cu diverse forme de stres nasc copii incapabili să depășească momentele de stres. Dr. Glenn Wilson de la Institutul de Psihiatrie din Londra a studiat la rîndul său această problemă foarte amănunțit. El a ajuns la concluzia că: „Anumite substanțe chimice pot influența funcționarea testosteronului, rezultatul fiind nașterea unui copil homosexual."

Dacă fătul este din punct de vedere genetic fetiță (XX) și creierul este dozat cu hormoni masculini, rezultatul va fi un corp de femeie cu o setare masculină a creierului. In copilărie, aceste fetițe sînt de obicei etichetate drept „băieței", se joacă mai dur și mai violent decît celelalte fetițe. Mai mult ca sigur că vor avea o pilozitate facială și corporală mai mare decît alte fetițe la vîrsta pubertății, vor fi mai pricepute la jocuri care presupun dibăcie sau bătutul mingii și, ca adulți, vor fi descrise ca „masculinizate". In procentaj mare, ele devin lesbiene. Dozarea accidentală cu hormoni masculini se poate produce în cazul în care mama însărcinată folosește anumite medicamente ce conțin o cantitate mare de hormoni masculini, cum ar fi anticoncepționalele, medicamentele de diabet sau altele.

Un studiu făcut pe femei suferinde de diabet și care au fost însărcinate în anii 1950 și 1960 a arătat că a existat un număr anormal de fetițe ce au devenit lesbiene după adolescență, pentru că, din păcate, creierul lor a primit prea mulți

hormoni masculini, conținuți de medicamentele pentru diabetici, într-o perioadă critică a dezvoltării creierului embrionului.

In mod similar, un alt studiu a demonstrat că în aceeași perioadă la femeile care au primit hormoni feminini cum ar fi estrogenii în ideea că ajută la sarcină a existat o posibilitate de cinci pînă la zece ori mai mare de a aduce pe lume un băiețel homosexual. Pînă la adolescență, circuitul din creier nu este modificat de un val hormonal, acesta din urmă apârînd doar într-un corp de adolescent și adevărata sexualitate a acestuia devenind evidentă.

In urma acestor dezvăluiri, cercetătorii de la Institutul Kinsey din America au descoperit că mamele care au luat hormoni masculini în timpul sarcinii au făcut fetițe foarte sigure pe ele, categorice, cu o înclinație către sporturile agresive cum ar fi kickboxing sau fotbal. In copilărie, multe erau definite ca fiind „băieței". Mamele care au luat hormoni feminini au avut fiice mult mai „feminine" și fii mai blînzi și mai puțin agresivi decît semenii lor, mai puțin dependenți de ceilalți și nu prea activi din punct de vedere fizic.

Creierul trans-sexualului

Trans-sexualii simt încă din prima copilărie că s-au născut într-un corp de alt sex decît ar fi trebuit. Zona din creier esențială pentru comportamentul sexual se numește hipotalamus și este simțitor mai mică la femei decît la bărbați. Cercetătorul Dick Swaab și echipa sa de la Institutul Olandez de Cercetări pe Creier au fost primii care, în 1995, au demonstrat că hipotalamusul la trans-sexualii masculini avea dimensiunea egală cu cea a unui hipotalamus feminin sau era chiar mai mic. Acest lucru confirmă încă o dată rezultatele studiilor care arată că identitatea sexuală pornește de la interacțiunea între dezvoltarea creierului și hormonii sexuali. Această teorie a fost propusă pentru prima dată de savantul german dr. Gunther Dorner, care a constatat că hipotalamusul bărbaților homosexuali reacționează identic cu hipotalamusul feminin atunci cînd este injectat cu un hormon feminin. Swaab a declarat: „Studiul nostru este primul care arată o structură

feminină a creierului la trans-sexualii masculini din punct de vedere genetic." Cu alte cuvinte, este vorba practic de un creier feminin blocat într-un corp de bărbat.

Etichetarea din punct de vedere psihiatric a trans-sexualilor ar fi aceea că suferă de Dereglare a Identității Sexuale și în aproximativ 20% din cazuri se ajunge la operație de schimbare de sex. Acest lucru presupune îndepărtarea testiculelor și tăierea penisului pe jumătate în lungime, precum și îndepărtarea țesutului interior. Pielea penisului rămîne prinsă, tubul uretral este realiniat și pielea de pe penis este apoi împăturită în interior, obținîndu-se o cavitate printr-o operație chirurgicală, pentru a se crea un vagin artificial. In unele cazuri, capul penisului devine clitoris și poate apărea orgasmul. Din păcate însă, numărul de sinucideri în rîndul trans-sexualilor este de cinci ori mai mare decît la populația obișnuită. Unul din cinci trans-sexuali încearcă să se sinucidă.

Sîntem oare robii construcției noastre biologice ?

Savanții știu cum să schimbe sexualitatea șobolanilor și a maimuțelor încă din pîntecul mamei. Unii susțin că putem stăpîni prin voință sau opțiune ce ne place și ce ne displace și că de fapt cu toții sîntem în stare să parcăm paralel sau să ne descurcăm cu un ghid al străzilor. Savanții știu însă că acesta este un punct de vedere nerealist. Nu e nevoie să fii expert ca să-ți dai seama că iepurii nu pot zbura, rățuștele nu sînt în stare să alerge, majoritatea femeilor au probleme cu descifrarea hărților, iar bărbații care citesc ziarul asurzesc temporar, înțelegerea diferențelor de la nivelul structurii creierului ne face să fim mai toleranți unii cu alții și ne permite să avem un control mai bun asupra destinului nostru și să devenim mai pozitivi în privința înclinațiilor și opțiunilor noastre.

Inteligența umană a evoluat pînă la punctul în care ne putem stăpîni mai bine emoțiile decît alte animale și putem reflecta la acțiunile noastre. Celelalte animale nu gîndesc, ele reacționează doar și astfel devin roabe ale biologiei lor. Biologia noastră este motivarea care stă la baza multora dintre

acțiunile care ni se par ilogice. Deci, chiar dacă sîntem mai stăpîni pe situație decît celelalte animale, încă nu putem distruge complet sistemul. Cel mai mare obstacol cu care se confruntă majoritatea oamenilor este respingerea ideii că de fapt sîntem tot un fel de animale cu un creier ceva mai inteligent. Acest refuz îi transformă în adevărate victime ale propriei lor biologii.

De ce bărbații homosexuali nu sînt toți la fel

în termeni cît mai simpli, există două centre principale care definesc comportamentul homosexual, „centrul împerecherii" și „centrul comportamental".

„Centrul împerecherii" este localizat în hipotalamus și hotărăște de ce sex ne vom simți atrași. La bărbați, el trebuie alimentat cu hormoni masculini, pentru a-l face să funcționeze ca atare, adică bărbatul să fie atras de o femeie. Dacă primește insuficienți hormoni masculini, el va rămîne în mai mică sau în mai mare măsură operativ feminin, astfel încît bărbatul va fi atras de alți bărbați.

„Centrul comportamental" de la nivelul creierului nu poate să primească însă suficienți hormoni masculini pentru ca respectivul comportament să devină unul masculin, ca și vorbirea sau limbajul trupului. Dacă reconfigurarea sa nu este suficient de masculină, comportamentul va fi în mare măsură feminin.

Continuă să rămînă un mister cum centrele de împerechere și de comportament primesc cantități diferite de hormoni masculini, dar asta demonstrează clar de ce nu toți bărbații efeminați sînt homosexuali și nu toți masculii feroce sînt heterosexuali.

Prin ce sînt diferite lesbienele

Dacă în cazul unui embrion feminin creierul primește o cantitate suplimentară inadecvată de hormoni masculini, centrul împerecherii poate fi masculinizat. Aceasta înseamnă că femeia va fi atrasă de alte femei. In cazul în care centrul său

comportamental este și el masculinizat, ea va prelua din comportamentul masculin, dar și din vorbirea și limbajul trupului specifice acestui sex și va fi descrisă ca fiind un adevărat „băiețoi".

în cazul în care centrul comportamental nu este transformat de hormoni masculini, pe de o parte, ea va rămîne feminină în comportament, dar va continua să fie atrasă de alte femei. Aceste rezultate au fost și ele demonstrate experimental pe femele șobolan și maimuță.

In vreme ce este limpede că „băiețoii" lesbiene sînt rezultatul structurii lor biologice, mulți sînt cei care continuă să se opună ideii că lesbienele feminine sînt și ele prizonierele propriei lor structurări. Ei sugerează că aceste femei de fapt au *ales* să fie homosexuale, pentru că nu arată ca atare. Uitați-vă cîți bărbați spun atunci cînd văd o lesbiană foarte feminină, foarte „rujată": „Pun pariu că aș putea s-o fac să se răzgîndească."

Aceste femei însă în realitate se simt atrase de alte femei.

Capitolul 9

Bărbații, femeile si sexul

Stella și Norman s-au cunoscut la o petrecere dată de un prieten comun. S-au simțit imediat atrași unul de celălalt și s-au implicat pe loc într-o relație rapidă și pătimașă. Erau amîndoi îndrăgostiți lulea și nu se mai saturau fizic unul de celălalt. Specialitatea lor era Sexul la Domiciliu — în hol, în dormitor, în bucătărie, în baie, pe scări și în garaj. Pentru Norman, sexul era grozav și a decis că Stella este aleasa lui. Și pentru Stella era minunat, așa că și ea a hotărît că probabil s-a îndrăgostit. Aveau să trăiască împreună pentru totdeauna.

Doi ani mai tîrziu, viața lor sexuală era în continuare rapidă și pătimașă — el era rapid și ea era pătimașă. Stella era mulțumită dacă făceau dragoste de două ori pe săptămînă, dar Norman voia zilnic. La urma urmelor, el renunțase la burlăcie pentru această relație și i se părea un schimb în natură corect. Cu cît el insista mai mult asupra sexului, cu atît ea îl dorea mai puțin și foarte curînd au ajuns să facă dragoste doar în dormitor. Au început certurile de la lucruri minore, încetul cu încetul au dispărut sărutările și mîngîierile și foarte curînd n-au mai observat decît lucruri rele unul la celălalt. Ba chiar au început să se culce la ore diferite, pentru a se evita mai mult. Acum le mai rămăsese doar „sexul pe hol" — adică de cum se întîlneau își strigau cîte o înjurătură. într-o noapte, unul dintre ei s-a dus la o petrecere a unui prieten comun și a întîlnit pe altcineva. S-au simțit imediat atrași unul de celălalt și s-au implicat pe loc într-o relație rapidă și pătimașă. Erau amîndoi îndrăgostiți lulea și nu se mai saturau fizic unul de celălalt...

Cum începe sexul

Viața a început cu o structură unicelulară acum peste 3,5 miliarde de ani. Pentru a supraviețui, această celulă s-a divizat spre a obține copii identice. Lucrurile au rămas la fel milioane de ani, doar că celula și-a schimbat aspectul, ajungîndu-se accidental la o mutație în structura sa sau prin faptul că a mai dobîndit cîte ceva prin experiență. Nu se întîmpla mare lucru.

Apoi acum 800 de milioane de ani, celula a învățat o mare șmecherie, probabil că tot accidental. A învățat să facă schimb de gene cu alte celule. Asta a însemnat că orice avantaj în supraviețuire deținut de cealaltă celulă putea fi transmis noii celule, făcînd-o mai puternică și mai rezistentă decît părinții săi. Nu mai era nevoie să se aștepte milioane de ani, vreun accident sau vreo mutație pentru ca o celulă să supraviețuiască.

Acesta a fost un tip de dezvoltare extrem de reușit, care a accelerat progresul noilor celule, construind ceva mare și mai bun într-un ritm relativ constant, ajungîndu-se pînă la primele ființe cu corp gelatinos, cum ar fi viermii și meduzele. Acum șase sute de milioane de ani au apărut animalele cu oase și cochilii și cu 300 de milioane de ani mai tîrziu primii pești au învățat să respire și au ieșit pe uscat. Și totul ca urmare a unui schimb de gene.

Sexul era acum în plină dezvoltare. Odată formată noua celulă cu gene mai puternice, părinții trebuiau să dispară. Și asta din două motive. Mai întîi, noua celulă era mai bună decît celulele părinte, deci acestea deveneau inutile. în al doilea rînd, părinții trebuiau îndepărtați pentru a nu se dezvolta din noua celulă, slăbind-o astfel. Moartea însemna că genele noi mai puternice puteau supraviețui și-și puteau împărtăși genele altor noi supraviețuitori. Astfel, scopul inițial al sexului a fost un schimb de gene cu altcineva, pentru a crea gene mai puternice la viitoarea generație de copii. De-a lungul istoriei însă, nu s-a stabilit o legătură între sex și copii și chiar există unele triburi primitive care nici acum nu-și dau seama de asta.

Unde este localizat sexul în creier?

Centrul sexului este localizat în hipotalamus, care este acea parte a creierului ce controlează și emoțiile, dar și ritmul inimii și tensiunea. El e de dimensiunea unei cireșe și cîntărește cam 4,5 grame și este mai mare la bărbați decît la femei, homosexuali și trans-sexuali.

Aceasta este zona în care hormonii, în special testosteronul, stimulează dorința de sex. Avînd în vedere că bărbații au de 10 pînă la 20 de ori mai mult testosteron decît femeile și un hipotalamus mai mare, este limpede de ce impulsul sexual la bărbați este mai puternic. Acesta este motivul pentru care practic bărbații pot face sex oricînd și aproape oriunde. Dacă mai adăugăm la acestea și încurajările de „a-și trăi viața" pe care bărbații le-au primit de-a lungul generațiilor, precum și oprobiul în cazul activității sexuale sau al „promiscuității" femeilor, nu este de mirare că diferența de atitudine față de sex a fost dintotdeauna un măr al discordiei (comparație pur accidentală).

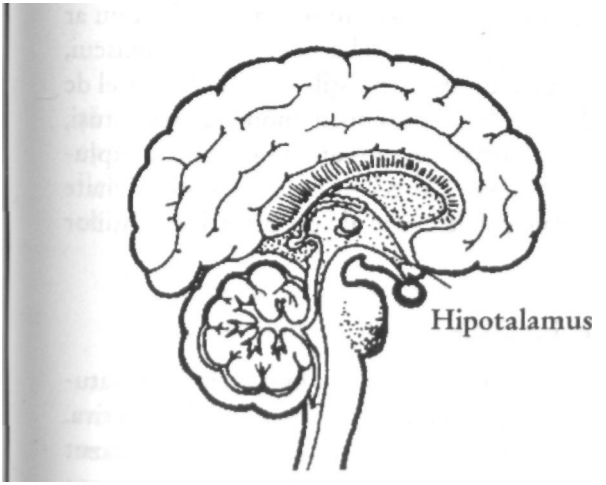

Centrul sexului
în creier — hipotalamusul

De ce bărbații nu se **pot abține**

Impulsul sexual entuziast și impulsiv are un scop foarte precis — să asigure continuitatea speciei umane. Ca majoritatea masculilor din rîndul mamiferelor, bărbatul trebuie să se desfășoare în mai multe feluri pentru a reuși cu adevărat. Mai întîi, impulsul său sexual trebuie să fie concentrat profund și să nu fie ușor de distras. Acest lucru îi permite să facă sex aproape în orice condiții, cum ar fi inclusiv în prezența unor potențiali dușmani amenințători ori în orice loc în care se ivește posibilitatea de a face sex.

Bărbatul are nevoie să ejaculeze într-un timp cît mai scurt pentru a evita să fie prins de animalele de pradă sau de dușmani.

De asemenea, el trebuie să-și semene sămînța cît mai departe și cît mai des. Institutul Kinsey din SUA, lider mondial în cercetările asupra sexului uman, informează că dacă nu ar exista reguli sociale, aproape toți bărbații ar fi promiscui, avînd în vedere că 80% dintre societățile umane sînt astfel de cînd lumea. Odată cu apariția epocii monogamiei totuși, nevoile biologice ale bărbaților au mutilat permanent cuplurile ce încearcă să clădească o relație, această obligativitate fiind una dintre principalele cauze ale problemelor relațiilor moderne.

De ce femeile sînt fidele

Hipotalamusul femeii este mult mai mic decît al bărbatului, ea avînd doar cantități mici de testosteron care îl pot activa. De aceea femeile în general au un impuls sexual mai scăzut decît bărbații și sînt mai puțin agresive. Oare de ce natura nu a creat femeia ca pe o nesătulă nimfomană pentru a asigura continuitatea speciilor? Răspunsul constă în lunga perioadă

de timp necesară conceperii și creșterii unui copil pînă la vîrsta la care să-și poarte de grijă singur.

La alte specii, cum ar fi iepurii, de exemplu, perioada de gestație este de doar șase săptămîni, iar puii se pot hrăni singuri, pot fugi și se pot ascunde încă de la două săptămîni după naștere. Nu e nevoie de prezența iepurelui tată, care să-i apere sau să-i hrănească. Un pui de elefant sau de căprioară poate merge în rînd cu ceilalți curînd după naștere. Chiar și vărul nostru cel mai apropiat, cimpanzeul, supraviețuiește dacă devine orfan după primele șase luni de la naștere. Mare parte din cele nouă luni de sarcină necesare la om, majoritatea femeilor au diverse restricții fizice și este nevoie de cel puțin cinci ani ca un copil să se poată hrăni și să se poată apăra. Din acest motiv, femeile analizează atent un potențial tată și trăsăturile sale caracteristice, precum și capacitatea de a furniza hrană și adăpost și de a se lupta cu dușmanul.

Unii bărbați cred că misiunea de părinte încetează odată cu conceperea copilului.

Creierul femeii este programat să găsească un bărbat care să se implice trup și suflet și care să rămînă suficientă vreme aproape pentru a crește împreună copiii. Acest lucru se reflectă și în felul în care femeile își caută de obicei un partener pe termen lung.

Bărbații sînt asemeni unui cuptor cu microunde, iar femeile asemeni unui cuptor electric

Impulsul sexual masculin este asemeni unui cuptor cu microunde — se aprinde pe loc și funcționează la capacitate maximă în cîteva secunde și poate fi oprit de îndată ce mîncarea e gata. Impulsul sexual la femei e asemeni cuptorului electric — se încălzește greu, ajunge greu la temperatura maximă și durează și mai mult să se răcească.

Graficul următor arată impulsul sexual la bărbatul obișnuit și la femeie de-a lungul vieții. El nu a fost adaptat pentru a reflecta diversele perioade din viață în care impulsul poate fi mai mare sau mai mic, în funcție de factorii de mediu, cum ar fi nașterile, decesele, perioada de curtare, pensionările ș.a.m.d. Pentru a demonstra diferențele de impuls sexual, am simplificat acest grafic spre a ilustra doar diferențele.

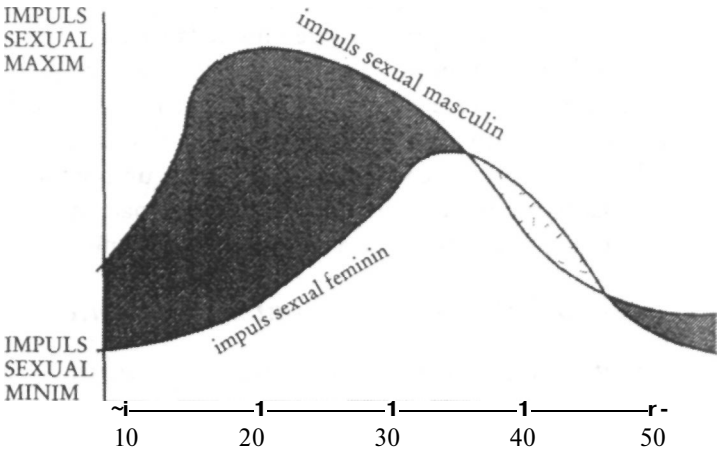

Graficul sexual masculin și feminin

Nivelul de testosteron la bărbat descrește treptat pe măsură ce îmbătrînește, iar impulsul sexual descrește și el în egală măsură. Impulsul sexual feminin mediu crește treptat, astfel încît ajunge la maxim între 36 și 38 de ani, ceea ce explică sindromul „băiatului de jucărie", cuplul femeie mai în vîrstă/ bărbat mai tînăr. Bărbații mai tineri au cele mai bune performanțe fizice cu femeile mai în vîrstă. Performanța sexuală a unui bărbat la 19 ani este mai degrabă compatibilă cu cea a unei femei între mult peste 30 și puțin sub 40. De asemenea, veți constata pe acest grafic că impulsul sexual al bărbatului la 40 de ani este compatibil cu cel al femeii la 20 de

ani, ceea ce explică tipul de combinații bărbat mai în vîrstă/ femeie mai tînără. Există de obicei o diferență cam de 20 de ani în cazul acestor combinații mai bătrîn/mai tînăr. Atunci cînd spunem că apogeul unui impuls sexual masculin este la 19 ani și că el scade ulterior ne referim la nivelul de performanță fizică. Interesul sexual este de obicei mare cam toată viața, în sensul că el poate fi la fel de interesat la 70 de ani pe cît era la 30, numai că nivelul de performanță nu mai este la fel de mare. Femeia poate fi foarte interesată de sex la sfîrșitul adolescenței (din cauza relației sale în raport cu iubirea), dar simte o dorință limitată de sex. Ea poate manifesta același interes după 30 de ani, cînd are însă o mai mare dorință fizică.

De ce ne certăm în privința sexului

Nu uitați că discutăm aici despre impulsul sexual în general al tuturor bărbaților pe de o parte și al tuturor femeilor pe de altă parte. Impulsul sexual individual poate varia de la om la om, dar în acest capitol noi discutăm despre impulsul tipic majorității.

Există posibilitatea ca o femeie să aibă un impuls sexual mai mare, iar un bărbat un impuls mai mic, numai că reprezintă minorități, deci nu reflectă majoritatea. In ansamblu, majoritatea bărbaților au un impuls sexual mai mare, iar majoritatea femeilor unul mai mic. Un studiu efectuat de Institutul Kinsey a arătat că 37% dintre bărbați se gîndesc la sex din 30 în 30 de minute. Numai 11% dintre femei se gîndesc la fel de des. Pentru un bărbat, cantitatea mare de testosteron permanentizează impulsul și de aceea, cînd e vorba de sex, el este întotdeauna pentru.

Cînd este vorba de sex, femeile au nevoie de un motiv; bărbații au nevoie de un loc în spațiu.

Zonele hașurate de pe grafic sînt acelea în care majoritatea bărbaților și femeilor se ceartă în privința sexului. Pînă la 30 și ceva de ani, femeia se va plînge că bărbatul o forțează să facă sex, ceea ce va duce la resentimente de ambele părți. Adesea, ea îl va acuza că o „folosește". Spre 40 de ani, impulsul sexual al femeii corespunde cu cel al bărbatului și de multe ori îl depășește. Acest impuls e modalitatea naturii de a o împinge pe ultima sută de metri să facă un copil înainte de menopauză. Bărbatul la 40 și ceva de ani poate fi adesea luat prin surprindere de această inversare a rolurilor. Impulsul său sexual este mai mic decît al femeii de aceeași vîrstă, atunci cînd al ei se manifestă mult mai puternic. Mulți bărbați se plîng că trebuie să se „conformeze la cerere", cu alte cuvinte, ea preia comanda. V-am recomanda să citiți *Good Loving, Great Sex (Iubire adevărată, sex minunat)* de dr. Rosie King și *Mars And Venus In The Bedroom (Marte și Venus în dormitor)* de dr. John Gray. Ambele cărți oferă tehnici excelente și strategii de depășire a diferențelor de impuls sexual. Majoritatea cuplurilor nici nu vorbesc despre aceste diferențe și fiecare se așteaptă ca partenerul să-i înțeleagă nevoile, numai că natura a fost de altă părere.

Bărbații și femeile au impulsuri sexuale diferite și majoritatea cuplurilor ating diverse niveluri de impuls sexual în diversele perioade ale săptămînii, lunii și anului. Este la modă ideea că bărbații și femeile din zilele noastre sînt în egală măsură interesați de sex sau, că, de fapt, cuplurile normale se înțeleg perfect din punct de vedere sexual, numai că în realitate lucrurile nu stau așa. In ciuda a ceea ce scriu poeții sau gîndesc romanticii, impulsul sexual este rezultatul unui cocteil de hormoni emiși de creier. Testosteronul este principalul hormon care creează ceea ce noi numim impulsul sexual și, așa bum am discutat în Capitolul 7, iubirea este o combinație de substanțe chimice și reacții electrice. Cei care cred că iubirea este doar la nivelul minții au parțial dreptate. Pentru femei, factorii psihologici cum ar fi încrederea, apropierea și mai ales senzația de bine se combină pentru a crea condițiile

în care cocteilul de hormoni este emis de creier. Bărbații pot emite acest cocteil oricînd și oriunde.

Studiile efectuate în campusurile universităților americane au arătat că atunci cînd o femeie atrăgătoare se apropie de un bărbat și îi propune să se culce cu ea, 75% spun „da", în vreme ce nici o femeie nu spune „da" cînd este abordată de un bărbat atrăgător.

Impulsul sexual și stresul

Impulsul sexual la femei poate fi grav afectat de diverse evenimente din viață. Dacă e în pericol de a fi concediată sau are în lucru un proiect foarte complicat, cheltuielile în casă tocmai s-au dublat, copiii sînt bolnavi, a prins-o ploaia și a udat-o ciuciulete sau a fugit cîinele de acasă, nici nu se mai pune problema sexului. Nu-și mai dorește decît să se bage în pat și să se culce.

Cînd aceleași lucruri i se întîmplă unui bărbat, el consideră sexul un fel de calmant — o modalitate de a se destinde în urma problemelor de peste zi. Astfel că la sfîrșitul zilei el se repede la femeie, ea îl face insensibil, el îi spune că e frigidă și ajunge să doarmă pe canapea. Parcă ați mai auzit, nu, un asemenea scenariu ? Interesant e că atunci cînd bărbații sînt întrebați în ce stare se află relația lor, de obicei o comentează în funcție de serviciile partenerului din ziua respectivă, de exemplu, dacă ea i-a pregătit micul dejun, i-a călcat cămașa sau i-a făcut un masaj la tîmple. Femeile descriu starea relației în funcție de ultimele evenimente, de exemplu, cît de atent a fost cu ea în ultimele luni, de cît de mare ajutor a fost în casă și cît de mult a comunicat cu ea. Majoritatea bărbaților nu înțeleg această diferență. El se prea poate să se fi purtat ca un adevărat gentleman și totuși ea să refuze actul sexual, pentru că este încă supărată că el a insultat-o pe mama ei cu două săptămîni în urmă.

Un studiu remarcabil a descoperit că nivelul reproșurilor și al nemulțumirii afișat într-un cuplu este în strînsă legătură cu numărul de boli infectioase de care soții vor suferi în ur-

mătorii cinci ani, mai ales femeile. Cu cît fac mai multe comentarii răuvoitoare, cu atît sînt mai predispuse la infecţii grave. Motivul este că stresul puternic rezultat din certuri slăbeşte sistemul imunitar, drept pentru care corpul este o pradă mult mai uşoară pentru boli, cărora le face faţă cu dificultate.

Frecvenţa actului sexual

Un sondaj efectuat asupra mai multor cupluri din Australia în 1997/1998 a arătat care este frecvenţa medie a actului sexual în cazul cuplurilor. Cei care au participat la acest sondaj au fost aleşi la întîmplare şi el s-a făcut într-un anonimat total, aşa încît se prea poate ca răspunsurile să fi fost sincere.

Vîrsta	Frecvenţa actului sexual
20 de ani	148 **de** ori **pe an**
30 de ani	**110 de** ori **pe an**
40 de ani	**78 de** ori **pe an**
50 de ani	**61 de** ori **pe an**
60 de ani	**61 de** ori **pe an**

Nu uitaţi că aceasta este o medie. Unii subiecţi de 65 de ani făceau sex de şase ori pe săptămînă, în vreme ce unii de 20 de ani încă nu făcuseră sex niciodată, dar astea sînt mai degrabă excepţii. Interesant este că 81% dintre cupluri susţineau că sînt nefericite din cauza vieţii sexuale şi, presupunînd că erau sincere, asta înseamnă că probabil fuseseră multe discuţii în legătură cu apetitul sexual al bărbaţilor. Procentajul cuplurilor care susţineau că au o viaţă sexuală satisfăcătoare în ţările occidentale de obicei se situează la aproximativ 60%.

Un studiu american a constatat că toţi albii au în mare cam acelaşi număr de partide de sex, femeile de origine hispanică fac dragoste mai des decît cele de culoare sau decît cele albe (care se situează în jurul aceleiaşi medii), iar femeile de culoare au şanse cu 50% mai mari decît femeile albe să atingă orgasmul de fiecare dată cînd fac sex. Bărbaţii asiatici

au cel mai mic număr de relații sexuale, ceea ce corespunde nivelului lor scăzut de testosteron.

Sex pe creier

Revista de Demografie Americană a publicat descoperirile unui grup de cercetători care au făcut un sondaj pe zece mii de adulți în 1997 și au descoperit o legătură între impulsul sexual și inteligență. Cu cît sîntem mai deștepți, cu atît facem mai puțin sex sau vrem să facem. Intelectualii cu calificări postuniversitare fac sex de 52 de ori pe an, comparativ cu media de 61 de ori pe an pentru simplii absolvenți, în vreme ce cei fără școală au o medie de 59 de ori. Bărbații cu program fix de la 9.00 la 5.00 fac sex de 48 de ori pe an, față de 82 de ori pe an, cît fac cei care muncesc peste 60 de ore pe săptămînă — cantitatea mai mare de testosteron probabil că reprezintă diferențierea în privința apetitului de muncă și de sex. Cei cărora le place jazul fac sex cu 34% mai mult decît cei cărora le place muzica pop și cel mai puțin sex fac cei cărora le place muzica clasică.

O femeie este în siguranță cu un chinez căruia îi place muzica clasică și lucrează cu o jumătate de normă, dar ar trebui să se ferească de un pianist de jaz foarte muncitor.

Pentru bărbați, testosteronul apare în cinci pînă la șapte valuri pe zi și este mai mare la răsăritul soarelui — aproape de două ori mai mare decît în orice moment al zilei — pentru a dispărea spre sfîrșitul zilei de vînătoare. în medie, testosteronul bărbatului este cu 30% mai puțin seara cînd stă și se uită într-un punct fix.

„M-am sculat la 6.00 dimineața și nevastă-mea mă împungea cu coada măturii!", ne-a spus un bărbat după ce am ținut o conferință. „Cînd am întrebat ce face, ea mi-a spus: « încearcă și tu să vezi cum e! »"

Cum ne poate ajuta sexul în ameliorarea sănătății

Există impresionant de multe dovezi ale faptului că sexul face bine la sănătate. Un interludiu amoros în medie de trei ori pe săptămînă arde pînă la 35 de mii de KJ, ceea ce este egal cu o alergare de 130 km pe an. Sexul sporește nivelul testosteronului, ducînd la întărirea oaselor și a mușchilor și furnizează un colesterol de bună calitate. Cercetătoarea în domeniul sexului dr. Beverley Whipple spune: „Endorfinele, care sînt calmantele naturale ale organismului, sînt declanșate în timpul sexului și ajută la potolirea durerilor, energizează și sînt bune contra artritei." Hormonul DHEA (dehidropiandrosteron) este degajat cu puțin înaintea orgasmului și îmbunătățește percepția, construiește sistemul imunitar, inhibă dezvoltarea tumorilor și întărește oasele. La femei, oxitocina, hormonul care trezește dorința de mîngîiere, este emanat în cantități mari în timpul actului sexual, iar nivelul de estrogen crește la rîndul său. Dr. Harold Btoomfield, în cartea sa *The Power of five (Puterea celor cinci),* arată cum estrogenul are strînsă legătură cu oase mai puternice și un sistem cardiovascular mai sănătos la femei. Efectul tuturor acestor hormoni este să protejeze inima și să prelungească viața, pentru că mai mult sex înseamnă o viață mai lungă și mai puțin stres. Lista avantajelor unei vieți sexuale foarte active este tot mai lungă.

Monogamie și poligamie

Poligamia înseamnă că un bărbat sau o femeie are mai mult de un partener în același timp. Probabil că pînă acum ați ajuns la concluzia că specia umană nu este monogamă din fire. Sigur că înaintea răspîndirii ideologiei iudeo-creștine,

peste 80% dintre societățile umane erau poligame, mai ales din motive de supraviețuire.

Unii bărbați cred că monogamia este un fel de lemn din care se face mobila.

Monogamia înseamnă că un mascul are permanent ca partener o singură femelă, ceea ce este firesc pentru anumite specii de animale cum ar fi vulpile, gîștele și vulturii. Masculul și femela monogami din regnul animal au de obicei aceeași dimensiune fizică, iar îndatoririle părintești sînt împărțite în egală măsură, 50/50. La speciile poligame, masculii sînt de obicei mai mari, mai colorați, mai agresivi și mai puțin implicați în creșterea puilor. Masculii din categoria animalelor poligame se maturizează sexual mult mai tîrziu decît femelele, astfel încît conflictele concurențiale să fie evitate între masculii mai bătrîni și cei mai tineri, care sînt mai lipsiți de experiență și deci au mai puține șanse să supraviețuiască unei încăierări. Masculii umani corespund caracteristicilor fizice ale speciilor poligame; nu e deci de mirare că bărbații dau o luptă permanentă pentru a rămîne monogami.

De ce bărbații calcă strîmb

Unde se încadrează însă căsătoria în stilul de viață al animalelor care au un mascul promiscuu din punct de vedere biologic ?

Promiscuitatea este practic configurată în creierul bărbatului, reprezentînd o moștenire a evoluției sale în timp. De-a lungul istoriei omenirii, războaiele au scăzut alarmant numărul bărbaților, drept pentru care era normal ca un trib să dorească mai mulți bărbați. Numărul bărbaților care se întorceau de pe cîmpul de luptă era mai mic decît al celor care plecau. Asta înseamnă că întotdeauna exista un număr mare de văduve, creîndu-se un fel de harem pentru bărbații care se

întorceau din luptă, acest harem transformîndu-se într-o strategie eficientă de supraviețuire a tribului.

Nașterea băieților era considerată un eveniment minunat, pentru că întotdeauna era nevoie de bărbați în plus care să apere comunitatea. Fetele erau o dezamăgire, pentru că invariabil tribul avea un surplus de femei. Așa aveau să rămînă lucrurile sute de mii de ani. în plus, bărbatul model este în continuare dotat cu un hipotalamus mai mare și cu o enormă cantitate de testosteron, care să îi satisfacă nevoia străveche de a se reproduce. Realitatea este că bărbații, ca majoritatea primatelor și a altor mamifere, nu sînt făcuți să fie complet monogami din punct de vedere biologic.

Enorma industrie a sexului pentru bărbați este o dovadă mai mult decît pertinentă. Practic, toate fotografiile, casetele erotice, prostituția și imaginile pornografice de pe Internet au ca public țintă bărbații, ceea ce demonstrează că și atunci cînd ei pot trăi o relație perfect monogamă organizarea lor la nivelul creierului solicită o stimulare mentală poligami. Trebuie înțeles totuși că atunci cînd discutăm despre nevoia bărbaților de a face sex în afara cuplului vorbim și de o *înclinație* biologică. Noi nu facem reclamă unor legături extraconjugale și nici nu încercăm să găsim justificări bărbaților pentru infidelitățile lor. Actualmente, trăim într-o lume complet diferită de cea a trecutului și propria noastră biologie este adesea în contradicție cu speranțele și nevoile noastre.

Biologia umana este periculos de demodată.

Faptul că uneori este o chestiune instinctivă sau firească nu înseamnă că ne face și bine. La nivelul circuitului creierului, un fluture de noapte are o atracție instinctivă față de luminile puternice, ceea ce îi permite să poată străbate distanțe mari în plin întuneric folosindu-se de stele și de lună. Din păcate, fluturele de noapte modern trăiește și el într-o lume total diferită față de cea în care s-a dezvoltat. Acum avem și fluturi de noapte și țînțari. Făcînd ceea ce e firesc și

instinctiv, fluturele de noapte modern zboară spre becuri și este topit pe loc. înțelegîndu-și nevoile biologice, bărbații moderni pot evita această autoincinerare, care ar fi rezultatul firesc al impulsului natural.

Există un mic procentaj de femei cu legături extraconjugale, iar motivația lor este de obicei diferită de cea a bărbaților. Pentru a fi incitat sexual, creierul apărătoarei cuibului trebuie să fie activat de o gamă de criterii cu totul diferite decît simpla promisiune de sex. Majoritatea femeilor doresc **o** relație sau cel puțin o legătură sentimentală înainte de a simți dorința de a face sex. Majoritatea bărbaților nu-și dau seama că odată ce femeia va avea sentimentul unei legături de iubire cu plăcere se va dărui trup și suflet în următoarele trei pînă la șase luni. Cu excepția unui mic procentaj de nimfomane, majoritatea femeilor simt o mare nevoie de contact fizic sexual doar în timpul perioadei de ovulație, care durează cîteva zile sau cîteva ore.

Dacă nu se abțin, majoritatea bărbaților vor cădea într-o adevărată prăpastie a legăturilor extraconjugale fără rost, în ideea că astfel ar putea garanta supraviețuirea trupului. Un sondaj făcut de Institutul de Sănătate American a arătat că 82% dintre băieții între 16 și 19 ani sînt tentați de ideea de a participa la o orgie cu necunoscuți, în vreme ce doar *2%* dintre fete sînt de aceeași părere. Celorlalte ideea li s-a părut de-a dreptul respingătoare.

Femeia dorește mult sex cu bărbatul
pe care îl iubește, bărbatul dorește mult sex.

Sindromul cocoșului

Cocoșul este întruchiparea masculului în lumea păsărilor. El poate să se împerecheze aproape permanent cu găinile, chiar și de peste 60 de ori într-o perioadă de împerechere. Totuși, el nu poate să se împerecheze cu aceeași găină de mai

mult de cinci ori pe zi. A șasea oară, își pierde complet interesul și nu mai reușește să se „stimuleze", în schimb, dacă apare altă găină, se poate împerechea cu același entuziasm ca în primul caz. Acesta se mai numește și „sindromul cocoșului".

Taurul nu mai manifestă nici un interes după ce se împerechează de șapte ori cu aceeași vacă, dar se poate aprinde iar dacă apare una nouă. Cînd ajunge cam la a zecea vacă nouă, el continuă să dea un spectacol impresionant.

Un berbec nu se va împerechea cu o oaie de mai mult de cinci ori, dar se poate împerechea cu altele cu un zel extraordinar. Chiar dacă fostele partenere sexuale ale berbecului sînt date cu alt parfum sau li se pune o pungă în cap, el tot nu mai e în stare de nimic. Nu poate fi păcălit. Aceasta este modalitatea prin care natura se asigură că sămînța masculului este împrăștiată cît mai mult posibil, pentru a se ajunge la un număr cît se poate de mare de împerecheri care să asigure supraviețuirea speciei respective.

Bărbații dau un nume penisului lor
pentru că nu vor ca un necunoscut absolut
să ia 99% din decizii în locul lor.

Pentru tinerii sănătoși, numărul este tot cam de cinci. Intr-o zi bună, el poate face sex cu aceeași femeie de cinci ori, dar la al șaselea bis de obicei clachează. Dacă apare însă o altă femeie, asemeni cocoșilor și taurilor, interesul lui crește iar (totodată și părți din anatomia sa).

Nevoia sexuală a bărbatului este atît de puternică, încît dr. Patrick Carnes de la Institutul de Recuperare Sexuală din Los Angeles estimează că pînă la 8% dintre bărbați sînt dependenți de sex, comparativ cu procentajul de sub 3% la femei.

De ce își doresc bărbații ca femeile să se îmbrace ca niște tîrfe (dar niciodată în public)

Mintea bărbatului are nevoie de varietate. Ca majoritatea masculilor din specia mamiferelor, bărbatul este programat să caute și să se împerecheze cu cît mai multe femele sănătoase. De aceea bărbaților le place tot ce e nou, cum ar fi lenjeria sexy, în cazul unei relații monogame. Spre deosebire de alte mamifere, bărbații se pot amăgi să creadă că au un adevărat harem cu diverse femei doar pentru că le îmbracă pe partenerele lor în haine și lenjerie sexy. De fapt, aceasta este modalitatea lor de a le pune o pungă în cap, spre a părea mereu că este vorba de altcineva. Majoritatea femeilor cunosc efectul imediat al lenjeriei asupra bărbatului, deși puține pricep de ce este atît de mare.

întotdeauna de Crăciun raioanele de lenjerie din supermarketuri sînt pline de bărbați care, dintr-un adevărat spirit de turmă, încearcă să găsească un cadou cît mai sexy pentru partenerele lor. în ianuarie, femeile stau la coadă încercînd să ducă înapoi marfa. „Nu e genul meu", spun ele. „Lui îi place să mă îmbrac ca o tîrfă!" Tîrfa este de fapt o prostituată profesionistă care vinde sex și care a făcut un studiu de piață aflînd ce se cere, oferind ce se cumpără mai bine. Un studiu făcut în America a arătat că femeile care poartă lenjerie erotică foarte variată au niște soți mult mai fideli decît femeile care preferă lenjeria din bumbac alb. Aceasta este una din căile prin care bărbatul își manifestă dorința de varietate într-o relație de tip monogam.

De ce bărbații sînt o minune care durează trei minute

Pentru a face trecerea de la un început rece la un orgasm, timpul mediu pentru un bărbat sănătos este cam de două minute și jumătate. Pentru o femeie sănătoasă, același timp este în medie de 13 minute. Pentru majoritatea mamiferelor, împerecherea este o chestiune rapidă, pentru că atunci cînd

sînt preocupate sa fie împreună, ele sînt vulnerabile în fața animalelor de pradă. Sexul rapid a fost soluția Naturii de a salva speciile.

„Ești un amant jalnic", spune ea.
„ Cum poți să-ți dai seama numai după două minute?", întreabă el.

In funcție de vîrstâ, de sănătate și de chef, mulți bărbați pot face sex de mai multe ori pe zi, erecția durînd diverse perioade de timp. Sigur că este mult mai impresionant decît în cazul babuinului african care se împerechează în doar 10-20 de secunde și face doar 4 pînă la 8 mișcări pelviene în timpul unei împerecheri, dar devine total nesemnificativ în fața șobolanului sălbatic, care se pare că se împerechează de pînă la 400 de ori în 10 ore. Dar pe primul loc în regnul animal este șoarecele Shaw, care deține recordul sexual absolut de peste 100 de împerecheri pe oră.

Rolul testiculelor

„Trebuie să ai co... ca să reușești asta!" Aceasta este o exprimare foarte des întîlnită și care subliniază felul în care, inconștient, recunoaștem relația dintre dimensiunea testiculelor și îngîmfare. în lumea animală, dimensiunea testiculelor — în raport cu restul corpului — este principalul factor de determinare a nivelului de testosteron. Dimensiunea testiculelor nu are însă neapărat legătură directă cu dimensiunea corpului. O gorilă, de exemplu, cîntărește de patru ori mai mult decît un cimpanzeu, dar testiculele cimpanzeului sînt de patru ori mai grele decît ale gorilei. Testiculele unei vrăbiuțe sînt de opt ori mai mari relativ la masa corpului ei decît ale vulturului, astfel vrăbiuța devenind cea mai plină de dorință sexuală. Iată cum stau lucrurile de fapt: dimensiunea testiculelor determină nivelul de fidelitate al bărbatului sau monogamia. Cimpanzeul african Bonobo are cele mai mari testicule

dintre toate primatele şi face sex încontinuu cu orice femelă îi iese în cale, dar atotputernica gorilă, cu nişte testicule relativ mici, abia de face sex o dată pe an, deşi are propriul său harem. In funcţie de raportul testicule/corp, masculii au testicule de dimensiune medie comparativ cu primatele. Acest lucru înseamnă că bărbaţii produc suficient testosteron pentru a fi încurajată o viaţă sexuală extraconjugală, însă suficient de puţin pentru a fi respectată starea de monogamie în funcţie de anumite reguli stricte stabilite de femei, de religie sau de societatea în care trăiesc.

Privind lucrurile în această lumină, pare logic ca lideri politici precum Bill Clinton, John F. Kennedy, Wînston Churchill sau Saddam Hussein să aibă nişte testicule peste medie ca dimensiune, deşi n-am reuşit să ne apropiem îndeajuns cît să putem verifica. Ca urmare, impulsul lor sexual va fi mult mai mare decît la un bărbat obişnuit şi va avea nevoie de o mai mare „piaţă de desfacere". în general, lumea îi pune pe adevăraţii posesori de mult testosteron în posturi care presupun putere şi aşteaptă apoi de la ei să se comporte la fel de potolit din punct de vedere sexual ca un motan castrat. Realitatea este că impulsul sexual puternic i-a determinat să ajungă în asemenea posturi importante ale puterii şi culmea este că tot asta le va aduce şi pierzania.

Ray se uită la caseta cu propria sa nuntă de la coadă la cap şi spune că aşa-şi imaginează el că iese din biserică un om liber.

S-ar putea ca în curînd să se găsească o soluţie acestei nevoi imperioase de călcat strîmb a bărbaţilor. In 1999, doctorii Larry Young şi Thomas Insei de la Universitatea Emory din Atlanta au făcut studii pe două grupe de rozătoare, cunoscute şi sub numele de şoareci de cîmp. Ei au folosit două tipuri: şoarecele monogam de prerie şi vărul său poligam, şoarecele de munte, care are în proporţie de 99% aceleaşi gene. In revista *Nature,* Young şi Insei au povestit cum au

luat gene (care se mai numesc și gene receptoare de vasopresin) cu rol în comportamentul masculin — inclusiv în ce privește agresivitatea, comunicarea, activitatea sexuală și memoria socială — de la un șoarece de cîmp monogam și le-au introdus la unul poligam. Ei au constatat că „noii șoareci" obținuți astfel se împrieteneau mai ușor cu femelele și se comportau din multe puncte de vedere mai curînd monogam.

Există o singură soluție garantată a problemei în privința infidelității masculine — castrarea. Nu numai că bărbatul ar deveni brusc monogam, dar nici n-ar mai trebui să se bărbierească atît, n-ar mai cheli și ar trăi mai mult. Studiile făcute pe diverse persoane din instituțiile de boli mintale au arătat că bărbații castrați trăiesc în medie 69 de ani, în vreme ce aceia ale căror testicule rămîn intacte trăiesc în medie doar 56. Același lucru este valabil și pentru motanul vostru.

Ar fi de așteptat ca viitoarele generații de bărbați să fie mult mai puțin potente decît cele din ziua de azi. Dimensiunea testiculelor și producerea de spermă sînt în scădere de zeci de ani încoace. Există dovezi care arată că strămoșii noștri aveau testicule mult mai mari decît bărbatul modern și, comparativ cu alte primate, omul produce cantități mult mai mici de spermă în raport cu gramul de țesut decît verii săi gorila și cimpanzeul. Cantitatea qaedie de spermă la un bărbat este acum aproximativ la jumătate comparativ cu a celor din anii 1940, deci „producem" masculi mult mai puțin masculini decît bunicii lor.

Se poate gîndi și cu testiculele

Dr. Robin Baker de la Facultatea de Științe Biologice din cadrul Universității din Manchester s-a ocupat de un studiu remarcabil care a arătat că, de fapt, creierul bărbatului „simte" la nivelul subconștientului cînd femeia este în perioada de ovulație, din comportamentul acesteia. Corpul lui calculează în acel moment și produce exact cantitatea de spermă ce asigură o șansă cît mai mare de concepere a unui copil. De exemplu, dacă un cuplu face sex zilnic, în perioada de ovula-

ție a femeii, corpul lui poate produce pînă la 100 de milioane de spermatozoizi de fiecare dată. Dacă n-a văzut-o de cîteva zile, corpul lui va produce 300 de milioane de spermatozoizi odată și 500 de milioane dacă n-a văzut-o de cinci zile — chiar dacă între timp a făcut sex zilnic cu altă femeie. Pornind de la calculele biologice din mintea sa, corpul produce suficient cît să-și facă treaba, adică să conceapă și să îndepărteze orice concurență reprezentată de o altă spermă eventual prezentă.

Bărbații și privirile lor indecente

Bărbații sînt stimulați vizual, femeile auditiv. Creierul bărbatului este astfel configurat încît să se uite după formele femeii și de aceea imaginile erotice au un impact atît de mare asupra lui. Femeia care receptează o mai mare gamă de informații senzoriale vrea să audă cît mai multe vorbe dulci. Sensibilitatea femeii la complimente este atît de puternică, încît multe femei chiar preferă să închidă ochii atunci cînd amantul le șoptește lucruri cît mai plăcute la ureche.

Concursurile de Miss Univers înregistrează o mare audiență atît în rîndul bărbaților cît și al femeilor, dar sondajele de televiziune arată că sînt mai mulți telespectatori bărbați decît femei. Asta pentru că bărbații sînt atrași de formele femeilor, iar aceste concursuri sînt de fapt o ocazie acceptată de toată lumea ca bărbații să se uite lung și indecent. în schimb, concursurile de Mister Univers nu interesează aproape pe nimeni și rareori sînt televizate. Asta pentru că nici bărbații și nici femeile nu sînt interesați de un mascul pasiv, pentru că atracția față de un bărbat depinde de obicei de capacitățile sale și de vitejiile sale fizice.

Concursurile de Miss Univers sînt urmărite mai ales de bărbați, dar concursurile de Mister Univers nu impresionează pe nimeni.

Cînd o femeie cu un corp frumos trece pe lîngă un bărbat, cum acesta nu are o bună percepţie vizuală periferică, el întoarce capul să o privească şi intră într-un fel de stare de transă. Nu mai clipeşte şi salivează, reacţie descrisă de femei prin sintagma „a-i curge balele". Dacă un cuplu se plimbă pe stradă şi le iese în cale o Miss Mini, legănîndu-se chiar pe trotuarul de vizavi, percepţia vizuală periferică îi permite femeii să o observe înaintea bărbatului. Ea va face imediat comparaţie între sine şi potenţiala concurentă, de obicei cu accente negative la propria ei adresă. Cînd în sfîrşit o vede şi bărbatul, el este aspru criticat de femeie, care îl acuză că priveşte indecent. Intr-o asemenea situaţie, femeia are de obicei două gînduri la fel de negative: mai întîi, în mod greşit, crede că bărbatul ar putea s-o prefere pe cealaltă şi în al doilea rînd că ea nu arată la fel de bine ca rivala. Bărbaţii sînt atraşi din punct de vedere vizual de rotunjimi, de lungimea picioarelor şi de forme în general. *Orice* femeie bine proporţionată şi cu „forme" va atrage întotdeauna atenţia bărbatului.

Bărbaţii preferă mai degrabă ca femeile să arate bine şi nu să fie deştepte, pentru că majoritatea văd mai bîne decît gîndesc.

Asta nu înseamnă că bărbatul doreşte imediat să ajungă în patul celeilalte femei, dar asta îi aminteşte că e şi el mascul şi că rolul său în evoluţia omului este să caute ocazii pentru a spori numărul membrilor tribului. La urma urmei, el nici n-o cunoaşte pe cealaltă femeie şi n-are cum să se gîndească la o relaţie pe termen lung cu ea. Acelaşi principiu se aplică şi bărbatului care priveşte afişul dintr-o revistă sexy. Cînd o priveşte pe femeia aceea goală, el nu se întreabă dacă are şi o personalitate interesantă, dacă ştie să gătească sau să cînte la pian. Se uită la formele ei, la rotunjimi şi la dotarea ei fizică — punct. De fapt, în cazul lui, nu e o diferenţă prea mare între a admira un asemenea afiş si o şuncă din vitrina unui

magazin. Nu încercăm să găsim scuze pentru privirile indecente, grosolane și ostentative ale bărbaților; pur și simplu explicăm faptul că dacă un bărbat e surprins privind lung asta nu înseamnă neapărat că nu-și iubește partenera — e o reacție strict biologică. De asemenea, este interesant de observat că în locurile publice cum ar fi plaja sau piscina studiile arată că femeile se uită chiar mai indecent decît bărbații. Fiind dotate cu o mai bună percepție vizuală periferică, femeile sînt prinse rareori.

Ce trebuie să facă bărbații

Unul dintre cele mai eficiente complimente pe care le poate face un bărbat unei femei este să nu se „zgîiască" cum nu se cade la o altă femeie, în special în public, ci să îi facă simultan partenerei sale un compliment. De exemplu: „Sigur că are niște picioare trăsnet, dar pur pariu că n-are simțul umorului... Nu-i ea de talia ta, iubito." Atunci cînd această abordare este utilizată în prezența altor persoane, în special a prietenelor ei, aduce mari avantaje bărbatului care are curajul să încerce așa ceva. Femeile trebuie să înțeleagă că bărbații n-au încotro din punct de vedere biologic și de aceea se uită după formele altor femei, dar că ele, partenerele, n-ar fi cazul să se simtă amenințate. O modalitate ca femeia să detensioneze situația în care se află bărbatul ar fi ca ea s-o observe mai întîi pe cealaltă și tot ea să facă întîiul comentariu. De asemenea, bărbatul trebuie să înțeleagă că nici unei femei nu-i place ca el să se uite lung și indecent după o alta.

Ce ne dorim de fapt pe termen lung

Acesta este graficul unui sondaj efectuat pe mai mult de 15.000 de bărbați și femei între 17-60 de ani, care au specificat în ordinea importanței ce caută de fapt femeile pe termen lung la partenerul lor sexual și ce *cred* bărbații că-și doresc femeile.

A Ce vor femeile	B Ce cred bărbații că vor femeile
1. Personalitate	1. Personalitate
2. Umor	*2.* Corp frumos
3. Sensibilitate	3. Umor
4. Inteligență	4. Sensibilitate
5. Corp frumos	5. Să arate bine

Studiul arată că bărbații înțeleg destul de bine ce dorește o femeie de la un bărbat. Bărbații plasează pe un loc important în lista B „corpul frumos", ceea ce nu reprezintă însă un criteriu foarte important pe lista femeilor. 15% dintre bărbați au considerat că este important pentru o femeie să ai un penis mare, însă doar 2% dintre femei au declarat că așa ceva ar conta. Unii bărbați sînt atît de convinși că dimensiunea penisului este de o importanță majoră, încît în sex-shop-uri se vinde în prezent aparatură pentru prelungirea penisului, precum și reviste de tot felul în acest sens.

Și acum să vedem ce-și doresc bărbații pe termen lung de la partenerul lor sexual și ce *cred* femeile că-și doresc ei.

C Ce vor bărbații	D Ce cred femeile că vor bărbații
1. Personalitate	1. Să arate bine
2. Să arate bine	2. Corp frumos
3. Inteligență	3. Sîni
4. Umor	4. Funduleț
5. Corp frumos	5. Personalitate

După cum vedeți, femeile sînt mult mai puțin conștiente de criteriile bărbaților în privința a ceea ce-și doresc ei de la partenere pe termen lung. Asta pentru că femeile își bazează presupunerile pe trăsăturile comportamentale pe care le văd sau le aud de la bărbați — bărbați care se uită cu gura căscată după femei. Lista A cuprinde criterii atît pentru termen scurt cît și pentru termen lung în privința a ceea ce femeile își doresc de la un bărbat, numai că la bărbați lucrurile stau altfel. Lista D reprezintă ceea ce vrea un bărbat de la o femeie cînd

abia o cunoaște, dar Lista C reprezintă ce vrea de la ele pe termen lung.

De ce bărbații vor „un singur lucru"

Bărbații vor sex; femeile vor iubire. Lucrul acesta este cunoscut de mii de ani, dar de ce e așa și ce s-ar putea face rareori intră în discuție. Reprezintă o sursă majoră de nemulțumire și de certuri între bărbați și femei. întrebați majoritatea femeilor ce doresc de la un bărbat. De obicei, vor spune că or să aibă umeri lați, talie subțire, membre zdravene — tot ceea ce trebuie pentru a prinde sau a se lupta cu animalele — plus că trebuie să fie atent, blînd și sensibil la nevoile ei, să știe să întrețină o conversație, ceea ce reprezintă atributele femeii. Din păcate pentru majoritatea femeilor, combinația dintre un trup bărbătesc și valorile prețuite de femei nu apare decît la bărbații homosexuali sau efeminați.

Bărbatul trebuie să învețe arta de a aduce plăcere unei femei, pentru că acest lucru nu vine de la sine. El este vînător — este configurat să rezolve probleme, să vîneze prînzul și să se lupte cu dușmanii. La sfîrșitul zilei, el nu vrea decît să se uite într-un punct fix, să dea de cîteva ori din pelvis ca să aibă un trib cît mai populat. Pentru ca o femeie să simtă dorința de sex, ea trebuie să se simtă iubită, adorată și importantă. Aici este problema pe care cei mai mulți n-o înțeleg: bărbatul trebuie ca mai întîi să facă sex și apoi să se armonizeze sentimentelor. Din păcate, femeia are nevoie mai întîi de sentimente ca să se armonizeze în timpul partidei de sex. Bărbatul e făcut să vîneze, corpul lui este condiționat de această îndeletnicire, neluînd în seamă frigul extrem, zăpada, canicula sau arșița. Pielea lui este desensibilizată, așa încît suportă mai ușor rănile, arsurile sau frigul. De-a lungul timpului, lumea bărbatului a fost populată permanent de lupte și moarte — deci n-a avut vreme să-și exprime sensibilitatea față de nevoile altora, să comunice ori să aibă sentimente profunde. Dacă și-ar fi petrecut timpul comunicînd sau exprimîndu-și compasiunea, bărbatul nu s-ar mai fi putut concentra și și-ar fi

lăsat tribul la voia întîmplării, deci pradă atacurilor. Femeia trebuie să înţeleagă că aşa sînt construiţi bărbaţii din punct de vedere biologic şi că ar fi bine să descopere strategiile ideale de abordare.

Femeile sînt învăţate de mamele lor că bărbaţii nu vor decît „un singur lucru" — sex, ceea ce nu este întru totul real. Bărbaţii doresc şi iubire, dar ei nu o pot obţine decît *prin* raportul sexual.

Priorităţile sexuale ale bărbatului şi ale femeii sînt atît de diferite, încît n-are rost să se chinuie reciproc. Nici unul n-are încotro; aşa sînt făcuţi. In plus, tocmai contrariile se atrag. Doar la partenerii homosexuali sau lesbiene dorinţa sexuală este de obicei aceeaşi, acesta fiind motivul pentru care homosexualii şi lesbienele nu au certuri în privinţa iubirii/sexului atît de des ca heterosexualii.

De ce încetează brusc relaţiile sexuale

Cel care a zis că dragostea bărbatului trece prin stomac a ţintit prea sus. După ce bărbatul a avut o partidă de sex grozavă, iese la suprafaţă partea mai blîndă, mai feminină din el. Dintr-odată, aude ciripitul păsărelelor, îl impresionează culorile copacilor, simte parfumul florilor şi este impresionat de versurile unei melodii. Inainte de raportul sexual, cel mult a observat păsărelele din pricina mizeriei pe care au făcut-o pe maşina lui. Bărbatul trebuie să înţeleagă că această latură ce iese la iveală după-sex este ceea ce-i place cel mai mult femeii, considerînd că e ceva extraordinar de seducător. Dacă poate să găsească un sistem de practicare a acestui tip de sentimente, va reuşi s-o tulbure pe femeie înainte să facă sex. In acelaşi timp, femeia trebuie să înţeleagă cît de importantă este o partidă de sex reuşită tocmai pentru a putea avea acces la această altă personalitate a bărbatului şi să-i explice cît de mult o farmecă asta.

La începutul unei noi relaţii, întotdeauna partida de sex este minunată şi plină de iubire. Ea este foarte dispusă la sex, iar el îi oferă multă dragoste, fiecare hrănind nevoile celuilalt.

După cîțiva ani însă, bărbatul devine tot mai preocupat de vînatul-prînzului, iar femeia de apăratul-cuibului și de aceea sexul și iubirea par să dispară simultan. Bărbații și femeile sînt în egală măsură răspunzători de viața sexuală bună sau rea pe care o au, dar adesea fiecare dă vina pe celălalt cînd lucrurile merg prost. Bărbații trebuie să înțeleagă că o femeie are nevoie să i se dea atenție, să fie lăudată și răsfățată cu mult înainte ca ea să încălzească cuptorul electric. Femeile trebuie să nu uite că bărbații se exprimă din punct de vedere sentimental doar *după* o partidă excelentă de sex. Bărbatul nu trebuie să uite ce a simțit după partida de sex și să retrăiască acele sentimente față de partenera lui cînd dorește să facă din nou dragoste. Femeia trebuie să fie dispusă să-l ajute.

Cheia constă în sex. Cînd cuplul se înțelege bine în pat întreaga relație se îmbunătățește simțitor.

Cum poate un bărbat să satisfacă de fiecare dată o femeie:

S-o mîngîie, s-o laude, s-o răsfețe, s-o desfete, s-o savureze, s-o maseze, să repare diverse lucruri, să fie înțelegător, să-i facă serenade, să nu uite de complimente, s-o susțină, s-o hrănească, s-o alinte, s-o ațîțe, să aibă umor, s-o liniștească, s-o stimuleze, s-o dezmierde, s-o consoleze, s-o îmbrățișeze, să ignore kilogramele în plus, s-o strîngă în brațe, s-o incite, s-o împace, s-o protejeze, să-i telefoneze, să anticipeze, s-o pupe, s-o consoleze, s-o ierte, să-i fie complice, s-o distreze, s-o încînte, să țină la ea, să fie atent, s-o fascineze, să aibă grijă de ea, să aibă încredere, s-o apere, s-o îmbrace, să se mîndrească cu ea, s-o sanctifice, s-o recunoască, s-o cocoloșească, s-o lase să se cuibărească la pieptul lui, să fie gata să-și dea viața pentru ea, să viseze la ea, s-o tachineze, s-o răsplătească, s-o țină de mînă, să-i îngăduie cît mai multe, să o idolatrizeze, să o venereze.

Cum poate o femeie să satisfacă de fiecare dată un bărbat:

S-o simtă goală pușcă.

Ce vor bărbații de la o partidă de sex

Pentru bărbați e simplu: să se descarce prin orgasm. După o partidă de sex, bărbatul slăbește (unii spun că se întîmplă asta pentru că li se golește creierul), și cum a pierdut din greutate, corpul simte nevoia, ca și bărbatul de altfel, să se odihnească spre a se reface. De aceea bărbații adorm buștean deseori după o partidă de sex. Femeia se enervează din cauza asta și îl consideră egoist sau crede că nu-i pasă de ea.

De asemenea, bărbații folosesc sexul pentru a exprima fizic ceea ce nu sînt în stare să exprime sentimental. Cînd bărbatul are probleme, de exemplu nu-și găsește o slujbă, trebuie să plătească o datorie sau să găsească o soluție unei dispute, mai mult ca sigur că va folosi sexul pentru a se destinde din starea intens emoțională în care se află. De obicei, femeile nu înțeleg acest lucru și se consideră „folosite", nepricepînd că bărbatul are o problemă pe care n-o poate rezolva ușor.

Bărbații visează că fac dragoste cu două femei, femeile visează și ele la doi bărbați — în sensul că si-ar dori să aibă pe cineva cu care să vorbească după ce el adoarme.

Puține sînt problemele pe care bărbații nu le pot rezolva printr-o partidă de sex. Experiențele făcute arată că bărbații care au o nevoie sexuală pe care și-o înăbușă au dificultăți cu auzul, cu gîndirea, cu șofatul sau cu manevrarea unei aparaturi greoaie. De asemenea, suferă de un fel de distorsiune a aprecierii timpului, pentru că 3 minute li se par 15. Dacă femeia dorește să obțină o hotărîre inteligență din partea unui bărbat, e mai bine să discute după ce fac sex, cînd el are mintea limpede.

Ce vor femeile de la o partidă sex

Pentru ca un bărbat să se simtă împlinit prin sex, el trebuie să se destindă. Femeia are o nevoie total diferită: trebuie să se simtă tensionată pe o perioadă mai lungă, ceea ce presupune să i se acorde multă atenție și să se stea de vorbă cu ea. El vrea să se golească: ea vrea să se încarce. înțelegerea acestei diferențe îi face pe bărbați să fie niște amanți mai atenți. Femeilor le trebuie cel puțin 30 de minute de preludiu înainte să se simtă pregătite să facă sex. Bărbații au nevoie de cel puțin 30 de secunde și consideră mersul cu mașina pînă la ea acasă drept perioadă de încălzire.

Adam a ajuns primul — dar de fapt asta este regula general valabilă pentru toți bărbații.

După partida de sex, femeia are mulți hormoni și e în stare să ia lumea întreagă în piept. Ea vrea să mîngîie, să aline și să vorbească. Bărbatul însă, dacă încă n-a adormit, uneori pur și simplu se retrage, se ridică din pat „să facă nu știu ce", cum ar fi schimbatul unui bec sau o cafea. Asta pentru că bărbatul trebuie să se simtă stăpîn pe situație tot timpul, iar în timpul orgasmului, el, de fapt, pierde temporar controlul. Faptul că se ridică din pat și face ceva îi permite să-și recîștige poziția de lider.

De ce bărbații nu vorbesc în timp ce **fac dragoste**

Majoritatea bărbaților pot face un singur lucru odată. Cînd bărbatul are erecție, i se pare greu să și vorbească, să audă sau să conducă mașina, de aceea rareori bărbații vorbesc în timp ce fac sex. Uneori, femeia trebuie să asculte cum respiră el ca să urmărească mai bine progresele făcute. Bărbaților le place ca femeile să vorbească vulgar în legătură cu ce pot și ce vor să facă pentru ei — dar asta numai *înainte* de sex, nu și în timpul. Bărbatul poate să ajungă la o pierdere parțială (sau totală) a erecției atunci cînd femeia vorbește în timpul sexului. In timpul partidei de sex, bărbatul folosește

lobul stîng, iar scanarea creierului arată că el o face cu atîta intensitate, încît practic nici nu mai aude.

Ca bărbatul să vorbească în timpul sexului el trebuie să își blocheze lobul stîng. Femeia poate să facă sex și să vorbească în același timp.

Pentru o femeie, vorbitul este de o importanță majoră în timpul preludiului, deoarece pentru ea cuvintele contează enorm. Dacă în timpul sexului bărbatul nu mai vorbește, femeia poate să creadă că el și-a pierdut interesul în ceea ce o privește. Bărbatul trebuie să spună multe vorbe frumoase în timpul preludiului pentru a satisface nevoile femeii. Femeia însă trebuie să nu mai vorbească în timpul sexului, ci doar să folosească diverse sunete care să mențină trează atenția bărbatului — multe „oo-uri" și „aa-uri", pentru a-i da posibilitatea bărbatului să știe cum stă și să fie la rîndul lui satisfăcut. Dacă femeia vorbește în timpul sexului, bărbatul se simte obligat să-i răspundă și se poate rata momentul.

Mintea femeii nu este programată să reacționeze la substanțele chimice declanșate de impulsul sexual, așa cum este cazul la bărbat. In timpul sexului, femeia este foarte conștientă de sunetele exterioare sau de schimbările din jur, dar bărbatul se concentrează total și nimic nu-l poate distrage. Acest lucru se poate explica prin biologia femeii, care presupune apărarea cuibului — ea urmărește toate sunetele pentru a se asigura că nu se strecoară nimic care ar putea să-i fure „puii". Așa cum mulți bărbați au constatat deja, încercarea de a determina femeia să facă dragoste într-un cîmp deschis sau într-o încăpere cu pereți subțiri sau cu uși neîncuiate poate fi „ideală" pentru un început de scandal. De asemenea, se deslușește astfel și teama sa înnăscută care reprezintă fantezia tainică a aproape oricărei femei — de a face dragoste într-un loc public.

Obiectivul: orgasm

„Ea doar se folosește de mine de cîte ori dorește după care mă uită. Urăsc să fiu un simplu obiect în actul sexual!" Aceste vorbe n-au fost *niciodată* rostite de un bărbat. Criteriul de împlinire al. bărbatului îl constituie orgasmul și în mod greșit el crede că același lucru este valabil și pentru femeie. „Cum oare se poate simți împlinită fără orgasm?", se întreabă el. Bărbatul nu-și poate imagina o asemenea situație, drept pentru care folosește orgasmul femeii ca unitate de măsură a propriei sale reușite ca amant. Acest orizont de așteptare o stresează mult pe femeie, reducîndu-i totodată șansele de a avea un orgasm. Femeia simte nevoia de intimitate și căldură și de o oarecare tensiune pentru o partidă de sex excelentă, considerînd orgasmul drept ceva suplimentar — nu un obiectiv în sine. Bărbatul are nevoie întotdeauna de orgasm, femeia nu. Bărbații le văd pe femei ca pe un fel de oglinzi sexuale și își pierd vremea pompînd și căznindu-se, gîndindu-se că asta ar vrea ele de fapt. Analizați atent graficul care urmează și veți studia plusurile și minusurile impulsurilor sexuale ale unei femei de-a lungul unui an. Plusurile sînt atunci cînd își dorește orgasmul — în jurul perioadei de ovulație — iar minusurile sînt atunci cînd are nevoie de multe mîngîieri și de răsfăț fără conotație sexuală. Veți constata că dorința de sex a femeii este mai mare toamna. Asta înseamnă că majoritatea copiilor se vor naște vara, tocmai pentru a le da o mai mare șansă de supraviețuire datorită temperaturilor mai calde și hranei din belșug.

Majoritatea bărbaților visează la o femeie necunoscută, senzuală, care le face curte și găsește că sînt irezistibili. Ei îi satisfac toate nevoile — toate nevoile *ei.* Unitatea de măsură a importanței ca amant a bărbatului este în strînsă legătură cu posibilitatea de a o satisface pe *ea,* drept pentru care el îi monitorizează permanent reacțiile, ca să vadă cît de bine se descurcă el.

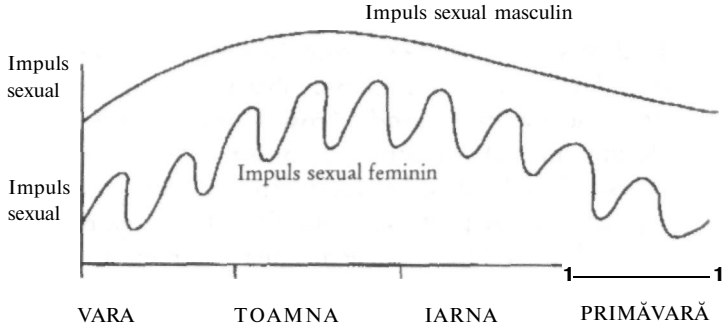

Impulsul sexual la bărbați și femei

Bărbatul nu se preface că are orgasm — nici un bărbat nu-și dorește să facă înadins mutra respectivă.

Majoritatea bărbaților nu au capacitatea de a sesiza sentimentele intime ale femeii ori emoțiile ei în timpul sexului, ceea ce reprezintă un alt motiv pentru care e foarte important pentru el ca ea să aibă orgasm. Asta îi demonstrează că el a făcut o treabă bună și că a obținut un rezultat. Majoritatea bărbaților nu pricep în veci că orgasmul obligatoriu este un criteriu exclusiv masculin de măsurare a reușitei; el nu este neapărat și feminin. Pentru femeie, orgasmul este un fel de primă suplimentară, și nu o unitate de măsură.

Ce ne tulbură

Iată o listă cu ceea ce tulbură ambele sexe. Ea arată că bărbații și femeile nu-și înțeleg unul altuia nevoile sexuale. Lista de preferințe este o reflectare directă a configurării creierului bărbatului și al femeii. Bărbații se bazează pe văz și vor sex,

femeile se bazează pe auz și sentimente și vor mîngîiere și o frumoasă poveste de dragoste.

Ce le tulbură pe femei	**Ce îi tulbură pe bărbați**
1. O idilă	**1.** Pornografia
2. O implicare totală	2. Femei goale
3. Comunicarea	3. Diversitatea actului sexual
4. Intimitatea	4. Lenjeria intimă
5. Mîngîierile fără conotatie sexuală	5. Disponibilitatea ei

Din punct de vedere biologic, bărbatul trebuie să găsească cît mai multe femei sănătoase spre a le ajuta să facă copii. Rolul biologic al femeii este să poarte copii în pîntece și să găsească un partener care să le rămînă alături cît mai multă vreme, spre a-i crește. în ambele cazuri, aceste roluri străvechi sînt determinante, chiar dacă oamenii trăiesc acum într-o epocă în care reproducerea pentru supraviețuire nu mai este un factor edificator. De aceea pentru femei contează foarte mult o implicare profundă și o idilă care presupune o promisiune mai subtilă a bărbatului dispus să o ajute să-și crească progeniturile. De aceea femeile au nevoie de monogamie, subiect pe care îl vom discuta în capitolul următor.

Ca o femeie să critice nevoia de stimulare vizuală a bărbatului e ca și cum bărbatul ar critica dorința femeii de a vorbi sau de a ieși în oraș la cină. Răspunsul ar fi că trebuie avute în vedere si una si alta.

Cum pot obține bărbații ce vor

în general, lucrurile care îi tulbură pe bărbați sînt considerate de către femei în special vulgare, dezgustătoare, pline de cruzime și perversiune. în general, femeile nu sînt stimulate de ceea ce îi tulbură pe bărbați, iar bărbații au o reacție nesemnificativă la ceea ce le place femeilor.

Lumea în general laudă ceea ce le tulbură pe femei în filme, cărți și reclame și condamnă înclinațiile spre pornografie sau cruzime ale bărbatului. Din punct de vedere biologic

însă, fiecare are nevoie de toți acești factori ca să se simtă stimulat. Oprobiul public îi determină pe bărbați să-și ascundă revistele *Playboy* și să nege că ar avea fantezii sexuale. Multe dintre nevoile bărbaților rămîn nesatisfăcute și mulți dintre ei se simt vinovați sau disprețuiți. Cînd un bărbat și o femeie reușesc să înțeleagă lumea din punct de vedere istoric și evoluționist, mai ales referitor la dorințele fiecăruia în parte, e mai simplu de priceput și de acceptat fără supărare, resentimente sau culpabilitate. Nimeni n-ar trebui să facă lucruri neplăcute, ci să discute deschis despre nevoile fiecăruia, pentru a se ajunge la o relație mai plină de afecțiune. Bărbatul trebuie să mai înțeleagă și că el depune un efort mai mic decît s-ar putea crede ca să organizeze o cină romantică sau un week-end în afara căminului comparativ cu **o** femeie care își pune portjartier și se leagănă pe lîngă un lampadar.

Mitul afrodisiac

Dintre sutele de afrodisiace cărora li se face reclamă, nu s-a demonstrat științific că vreunul ar avea vreo valoare. Ele au un efect tip placebo — adică atîta vreme cît crezi că au un aport concret, probabil că îl vor și avea. O parte dintre așa-numitele afrodisiace pot chiar să inhibe sau să constrîngă impulsul sexual, în special dacă duc la o iritare a rinichilor și dacă produc mîncărimi și erupții. Singurele afrodisiace garantate sînt cele incluse pe lista lucrurilor care tulbură.

Bărbații și pornografia

Bărbaților le place pornografia, în vreme ce femeilor nu. Pentru bărbați, este nevoie biologică, ei trebuie să vadă imagini clare de forme, desfrîu și sex. Multe femei însă consideră că pornografia reprezintă un fel de încercare a bărbaților insensibili de a le domina pe femei. Nu a existat nici o dovadă care să demonstreze clar vreo legătură între pornografie și delictele sexuale. S-ar putea însă, din punct de vedere psihologic, să producă anumite neajunsuri bărbaților și femeilor,

pur și simplu pentru că pornografia îi prezintă pe bărbați ca pe niște măgăruși capabili să „împungă" fără sens ore întregi. Acest lucru poate afecta așteptările bărbaților față de propriile performanțe.

Care este
diferența între erotism și perversiune ?
Erotism este atunci cînd folosești
doar o pană.
Perversiune este atunci cînd folosești
tot puiul.

Pornografia mai presupune și faptul că femeile au aceleași criterii vizuale și fizice ca și bărbații în privința stimulării și că dorința de sex a femeii este la fel de mare sau de intensă ca a bărbatului. Pornografia poate avea un impact determinant și asupra femeilor. Faptul că sînt prezentate ca un fel de obiecte sexuale și cu o poftă nerealistă de relație fizică poate duce la o modificare în sens negativ a părerii despre sine a femeii. în vreme ce sondajele făcute pe subiecți între 18 și 23 de ani arată că 50% dintre bărbați consideră că viața lor sexuală nu este la fel de reușită pe cît apare ea în filme, la televizor sau în reviste, 62% dintre femei consideră că viața lor sexuală este la fel de bună sau mai bună decît este portretizată în mijloacele de informare în masă. Se pare că bărbații sînt mai afectați de așteptările față de performanțele lor decît femeile.

Sînt oare femeile obsedate sexual ?

Dacă niște extraterestrii ar ateriza pe pămînt și ar face un sondaj al cîtorva reviste, cărți și filme pentru bărbați și femei, ar ajunge repede la concluzia că femeile sînt foarte sexuate,

au extrem de des orgasm și nu se mai satură niciodată. Dacă extraterestrii ar citi apoi sau ar urmări tipul de pornografie produs de obicei, ar fi convinși că femeile au un apetit sexual insațiabil și că ar fi gata să se dea la orice bărbat în aproape orice împrejurare. Aceasta este imaginea în legătură cu felul în care femeia modernă ar trebui să-și trăiască viața sau cel puțin așa este ea percepută din mass-media. în realitate, femeia vorace, maniacă sexual este doar rodul imaginației bărbaților și reprezintă sub 1% dintre femei. Femeia modernă acceptă cu greu să mai creadă atunci cînd un bărbat îi spune că îi place cum arată cînd e goală. Această închipuire îl sensibilizează doar pe bărbatul modern și pe femeia modernă, pentru că părinții și bunicii lor n-au fost niciodată expuși ideii că o femeie ar putea să posede impulsul sexual al unui bărbat. Multe femei însă se simt anormale sau chiar frigide, pentru că nu corespund acestei imagini media. Bărbații chiar au fost determinați să creadă că femeile au un mare impuls sexual, drept pentru care ei se înfurie sau se simt frustrați atunci cînd femeia nu are destulă inițiativă în declanșarea unei partide de sex. Cu titluri de articole din reviste cum ar fi „Cum să înveți în cinci zile să ai cît mai multe orgasme!", „Cum poți să trezești interesul amantului european", „Sex Năprasnic — cum poate dura ore întregi", „Am avut 300 de amanți în trei ani" și „Cum trebuie procedat ca să dureze toată noaptea" nu este de mirare că bărbații și femeile sînt îndemnați să creadă că femeile nu se gîndesc decît la sex.

Mișcările feministe le-au ajutat pe femei să-și manifeste deschis atitudinea față de sexualitate, dar asta nu le-a sporit impulsul fundamental de a face sex.

Instinctul sexual la femei a rămas probabil același de mii de ani, ceea ce s-a schimbat este doar că acum poate fi subiect de discuție. Impulsul sexual al femeii moderne nu diferă pro-

babil cu nimic de cel al mamei sau al bunicii, doar că generațiile mai vechi de femei s-au abținut și categoric nu au discutat despre asta. înaintea apariției anticoncepționalelor, frustrarea sexuală trebuie să fi fost mult mai mare. Dar fără îndoială nu atît de mare pe cît ne lasă în prezent să credem mijloacele de informare în masă.

Cu lumina stinsă sau aprinsă?

Așa cum știm, bărbații se bazează pe văz cînd este vorba de sex. Vor să vadă forme, rotunjimi, nuduri, pornografie. Kinsey a constatat că 76% dintre bărbați susțin că vor să facă sex cu lumina aprinsă, comparativ cu numai 36% dintre femei. In general, femeile nu sînt stimulate de goliciune decît dacă este vorba de un cuplu aflat într-o scenă romantică sau foarte sugestivă. Cînd bărbatul vede o femeie goală, el este foarte stimulat și excitat. Cînd o femeie vede un bărbat gol, de obicei o umflă rîsul.

Femeilor le plac cuvintele frumoase și sentimentele. Ele preferă să facă sex fără prea multă lumină sau cu lumina stinsă sau chiar cu ochii închiși, pentru că asta corespunde perfect dotării lor senzoriale. Mîngîierile ușoare sau senzuale, șoptitul de vorbe dulci sînt suficiente pentru a tulbura profund cea mai mare parte a femeilor. Moda sportivilor în pielea goală lansată de revistele feminine încearcă să ne convingă că de fapt atitudinea femeilor față de nud este aceeași ca a bărbaților. Acești sportivi dispar pe cît de repede apar, dar s-a demonstrat că reușesc să îi stimuleze pe cititorii homosexuali.

Majoritatea femeilor preferă să facă sex cu lumina stinsă — nu suportă să-l vadă pe bărbat că se bucură cu adevărat. Bărbaților le place să facă sex cu lumina aprinsă ca să nimerească numele femeii din pat.

De ce sîntem diferiți

Toate încercările de a vinde pornografie femeilor au eșuat. La sfîrsitul anilor 1990, a existat o ușoară creștere a vînzărilor de calendare cu bărbați semidezbrăcați, în final chiar întrecînd numărul de vînzări de calendare cu femei goale. Cumpărătorii de calendare cu bărbați goi se înscriu în trei categorii — adolescentele care preferă pozele cu vedeta de cinema preferată sau cu un star rock, femeile care nu-și doresc decît un banc bun pe care să-l spună unei prietene și bărbații homosexuali.

Capitolul 10

Căsnicie, iubire si idilă

„... Doresc o relaţie monogamă cît mai deschisă şi mai sinceră. Nu-mi plac bărbaţii care joacă tot felul de jocuri!"

Perechile, adică un bărbat şi o femeie, au fost multă vreme conceptul de viaţă al omenirii. De obicei, era un fel de aranjament, în care bărbatul îşi păstra femeia favorită şi, dacă îşi putea permite să le hrănească, întreţinea chiar mai multe femei, plus un număr de alte întîlniri sexuale.

Căsnicia modernă a fost o invenţie iudeo-creştină şi şi-a făcut adepţi cu subtilitate. Faptul că doi adulţi erau convinşi să se supună unor reguli care presupuneau să creadă în Dumnezeu însemna că şi copiii vor prelua automat religia părinţilor. Insă atunci cînd activitatea umană este înconjurată de ritualuri elaborate şi de declaraţii publice, acest lucru contravine biologiei noastre şi îi îndeamnă pe oameni să facă lucruri care nu vin de la sine. Păsările frumoase nu au nevoie de cine ştie ce ceremonie complicată ca să se „mărite" — totul intră în constituţia lor biologică. Este de-a dreptul ridicol să ne gîndim că un animal poligam cum ar fi cerbul ar accepta un contract de căsătorie cu o singură căprioară. Asta nu înseamnă că mariajul nu are ce căuta în societatea modernă. Noi, autorii, sîntem căsătoriţi, dar este important să înţelegem istoria căsătoriei şi relaţia directă dintre ea şi structura noastră biologică.

Mariajul are şi părţile lui bune, te învaţă să fii loial, îngăduitor, tolerant, cumpătat şi alte lucruri preţioase de care nu ai avea nevoie dacă ai fi necăsătorit.

Și atunci, care este avantajul căsniciei în cazul bărbaților? Din punct de vedere al evoluției speciei, nici unul. Bărbatul e precum cocoșul, a cărui nevoie de a-și răspîndi sămînța genetică este nestăvilită. Și totuși, majoritatea bărbaților se căsătoresc și cei divorțați se recăsătoresc sau trăiesc într-un fel de semi-mariaj. Acest lucru arată capacitatea remarcabilă a societății de a-i face pe bărbați să se abțină de la nevoia biologică de a călca strîmb.

Sexul este prețul pe care femeile
îl plătesc pentru căsnicie.
Căsnicia este prețul pe care bărbații
îl plătesc pentru sex.

Atunci cînd bărbații sînt întrebați: „Ce vă oferă căsnicia?", ei vor bolborosi ceva în legătură cu un refugiu sigur și plin de căldură, că are cine să le gătească și cine să le calce hainele. Teoretic, ei vor o încrucișare între mamă și menajeră. Psihanalistul Sigmund Freud susține că asemenea bărbați probabil că au o relație de tipul mamă/fiu cu soțiile lor. Doar 22% dintre bărbați menționează că partenera lor le este și cea mai bună prietenă. De obicei, cel mai bun prieten este un alt bărbat, pentru că își înțeleg mai bine tipul de gîndire. Cînd femeile sînt întrebate: „Cine vă e cel mai bun prieten/ă?", 86% dintre ele răspund că o altă femeie, respectiv cineva cu același tip de configurare a creierului.

Momentul în care bărbatul urcă treptele bisericii este considerat de mulți ca fiind începutul unei rezerve nesfîrșite de sex-la-cerere, dar acest punct de vedere, care nu este *niciodată* discutat înainte de căsătorie, nu este și cel din care privesc femeile. Sondajele arată totuși că bărbații căsătoriți fac sex mai des decît burlacii, cei căsătoriți, cu vîrste cuprinse între 25 și 50 de ani, în medie de 3 ori pe săptămînă, în vreme ce numai jumătate dintre cei necăsătoriți fac dragoste de tot

atîtea ori. Media holteiului este sub o dată pe săptămînă. In 1999, în Australia, 20% dintre bărbaţii necăsătoriţi nu făcuseră dragoste nici măcar o dată în timpul unui an şi 3% dintre cei căsătoriţi rataseră şi ei ocazia. Aşa cum am discutat deja, sexul face bine la sănătate. Bărbaţii necăsătoriţi sau văduvii mor mai repede decît cei căsătoriţi.

De ce femeile au nevoie de monogamie

Deşi căsătoria în societatea occidentală a devenit un fel de inutilitate din punct de vedere legal, majoritatea femeilor au ambiţia s-o încheie şi 91 % dintre oameni se căsătoresc totuşi. Şi aceasta deoarece pentru o femeie căsătoria este un fel de declaraţie făcută lumii întregi că există un bărbat care o consideră „specială" şi intenţionează să aibă o relaţie monogamă cu ea. Acest sentiment de a fi „specială" are un efect extraordinar asupra acţiunii chimice din creierul femeii, lucru ce a putut fi demonstrat prin cercetări care au arătat că orgasmul femeii este de 5 ori mai intens în patul conjugal şi de 2 pînă la 3 ori mai intens într-o relaţie monogamă.

Cei mai în vîrstă consideră că tinerii socotesc căsnicia drept o instituţie depăşită, demodată. Un sondaj făcut în 1998 pe 2344 de bărbaţi şi femei studenţi între 18 şi 23 de ani (1172 de băieţi şi tot atîtea fete) a arătat că lucrurile nu stau deloc aşa. Cînd s-a pus problema unei implicări profunde, 84% dintre femei comparativ cu 70% dintre bărbaţi au spus că se vor căsători într-o bună zi. Numai 5% dintre bărbaţi şi 2% dintre femei au considerat căsnicia un lucru depăşit.

Prietenia se pare că este mai importantă decît relaţia sexuală pentru 92% din componenţa ambelor sexe. Cînd veni vorba de căsătorie pentru tot restul vieţii, 86% dintre femei vedeau o legătură clară între una şi alta, comparativ cu 75% dintre bărbaţi. Doar 35% dintre cupluri au considerat că relaţiile actuale sînt mai bune decît cele ale generaţiei părinţilor. Fidelitatea s-a dovedit a fi o prioritate pe lista femeilor, iar în cazul celor sub 30 de ani, 40% au susţinut că şi-ar găsi la rîndul lor un iubit dacă bărbatul le-ar fi necredincios, cifră

care a scăzut la 32% la femeile peste 30 de ani. Dintre femeile de 40 de ani, 28% au spus că ar pune capăt căsniciei, iar 11% dintre cele de 60 de ani și-au exprimat aceeași opinie. Toate acestea arată că o femeie, cu cît este mai tînără cu atît este mai dură cînd vine vorba de un bărbat care o înșeală și fidelitatea pare cu precădere importantă, ca și monogamia de altfel, în sistemul său de valori.

Aceasta este o diferență pe care majoritatea bărbaților n-o vor înțelege niciodată. Ei consideră că un flirt nu le va afecta în nici un fel relația, pentru că lor nu le este greu să despartă în gînd sexul de iubire. Pentru femei însă sexul și iubirea se împletesc. O legătură sexuală cu o altă femeie poate fi considerată ca o trădare absolută și un motiv suficient pentru a pune capăt relației matrimoniale.

Dar dacă într-adevăr căsnicia eșuează atît de des, de ce atîția dintre noi continuă să se căsătorească? De ce nu trăim pe cont propriu sau cu familia ori prietenii și să avem aventuri doar cînd avem chef? Există două răspunsuri. Mai întîi, o căsnicie fericită, stabilă continuă să fie modul cel mai sigur de a crește copii fericiți și sănătoși. în al doilea rind, căsnicia are un efect calmant extraordinar. într-o lume în care viața este trăită în viteză, căsnicia poate funcționa în cel mai bun caz ca un fel de cort în vreme de furtună, un loc de odihnă în care partenerii își revin după stresul cu care se confruntă zilnic — un loc de relaxare în care amîndoi să se simtă în sens propriu și psihologic „acasă".

De ce bărbații evită implicarea

Un bărbat căsătorit sau care are o relație pe termen lung este întotdeauna preocupat în taină de faptul că burlacii se distrează mai bine și fac sex mai des. El își imaginează petrecerile pătimașe ale holteilor, viața lor plină de aventură, fără implicare serioasă, cu jacuzzi-uri pline de supermodele goale pușcă. Se teme că a ratat șansa, că o asemenea viață a trecut pe lîngă el fără să apuce să profite. Nu mai contează că atunci cînd era burlac nu s-a confruntat cu asemenea situații nici-

odată. Uită toate serile în care stătea singur şi mînca fasole la conservă, rece, refuzurile umilitoare din partea femeilor în faţa prietenilor la petreceri şi lungile perioade fără sex. Nu se poate abţine să nu se gîndească la faptul că o implicare serioasă este egală cu o ratare.

Bărbaţii vor să aştepte
partenera ideală, dar de obicei nu se aleg
decît cu bătrînetea.

Care este locul iubirii în creier

în iunie 2000, prof. Senin Zeki şi Andrew Bartela de la University College din Londra au scanat creierul a 11 femei şi 6 bărbaţi, care s-au oferit să se supună acestei experienţe, autodescriindu-se drept „nebuni de iubire" şi care se îndrăgostiseră în ultimele 6 pînă la 12 luni. Li s-au arătat alternativ fotografii cu iubitul/iubita şi cu prieteni de acelaşi sex. Savanţii au constatat că atunci cînd vedeau fotografia iubitului/iubitei, se activau patru regiuni precise din creier. Două se aflau în cortexul cerebral, partea cea mai dezvoltată a creierului, şi anume în insula mediană care se consideră că declanşează „tupeul" şi parte din interiorul său care de obicei reacţionează la euforia produsă de droguri. Alte două se găsesc în regiunea mai profundă şi mai primitivă, bazală, a creierului, unde de obicei se formează sentimentul de răsplată şi care joacă un rol în crearea de dependenţă.

Acest studiu explică de ce atunci cînd sîntem îndrăgostiţi sîntem euforici de parcă ne-am droga şi nu avem depresii.

Antropologul american dr. Helen Fisher de la Universitatea Rutgers din New Jersey a făcut la rîndul său un adevărat studiu de pionierat, folosind scanarea creierului pentru a localiza iubirea. Chiar dacă cercetarea sa se află încă în stadiu preliminar, ea a localizat trei tipuri de emoţii la nivelul creie-

rului: dorința trupească, pasiunea și atașamentul. Fiecare emoție în parte are propria sa structură chimică, ea stimulînd creierul de fiecare dată cînd o persoană se simte atrasă de cineva. In limbaj biologic, aceste trei componente ale iubirii au evoluat tocmai pentru a servi funcția vitală, care asigură reproducerea. După concepție, sistemul se dezactivează și procesul iubirii încetează.

In prima fază, dorința trupească este o atracție fizică și non-verbală, despre care am mai discutat. Fisher susține: „Pasiunea este o fază în care persoana îți revine în gînd întruna și nu mai poți scăpa de ea. Creierul se concentrează asupra calităților ființei iubite, ignorînd defectele."

Pasiunea este încercarea creierului de a forma o legătură cu un potențial partener și este o emoție atît de puternică, încît poate produce o incredibilă euforie. Dacă cineva este respins, ea poate produce și o disperare îngrozitoare și poate degenera în obsesie. In cazurile extreme, totul se poate termina chiar printr-o crimă. în faza pasională, sînt declanșate mai multe substanțe chimice puternice la nivelul creierului, ceea ce duce la un sentiment de exaltare. Dopamina dă o stare de bine, feniletilamina sporește nivelul de excitare, serotonina creează o mare stabilitate emoțională, iar norepinefrina induce sentimentul că poți orice. Un dependent de sex este o persoană care devine dependentă de acest cocteil hormonal în faza pătimașă și dorește să se simtă tot timpul bine. Numai că pasiunea este temporară, în medie durînd între 3 și 12 luni, perioadă în care în mod greșit oamenii consideră că este vorba de iubire. De fapt, este vorba de un șiretlic biologic pentru garantarea împerecherii dintre bărbat și femeie suficient timp ca să se procreeze. Primejdia acestei stări este că iubiții au impresia că la nivelul impulsului sexual se înțeleg perfect, însă impresia este dată de faptul că, pentru o anumită perioadă, sînt mai râu ca iepurii. Adevăratele diferențe de impuls sexual apar numai după ce trece perioada pasională sau atunci cînd începe perioada de atașare.

Pasiunea este șiretlicul biologic pentru garantarea împerecherii dintre un bărbat și o femeie suficient timp ca să procreeze.

Cînd pasiunii îi ia locul realitatea, fie unul, fie ambii parteneri se vor respinge sau va apărea cea de-a treia fază, a atașării, care se concentrează pe stabilirea unei legături cooperante, care va dura suficient pentru a crește împreună copiii. După ce se vor face mai multe studii și datorită dezvoltării rapide a tehnologiei în domeniul scanării creierului, Fisher speră ca în curînd să aibă formula prin care să se înțeleagă exact localizarea iubirii și a emoțiilor în creierul atît al bărbaților cît și al femeilor. Dacă aceste trei faze vor fi pricepute cu adevărat, vom putea depăși mai ușor faza pătimașă, pregătindu-ne pentru eventualul declin.

Iubire — de ce bărbații se îndrăgostesc și femeilor le trece

Se spune că iubirea ar fi derutantă și acest lucru e valabil mai ales pentru bărbați. Bărbații sînt dotați cu ochi și testosteron, ceea ce îi face să cadă pradă cu ușurință fazei de poftă trupească a îndrăgostirii. în perioada pătimașă, bărbații sînt atît de aprinși de testosteron, încît majoritatea nu mai știu pe ce lume se află. Cînd se trezesc însă la realitate, poate fi o adevărată dramă. Femeia care li se părea extraordinară la miezul nopții a doua zi le poate lăsa impresia că nu e nici atît de atrăgătoare pe cît au socotit-o și nici atît de inteligentă. Dar cum centrii emoției și rațiunii sînt mai bine conectați la nivelul creierului femeii — și ea nu-și pierde controlul din cauza testosteronului —, ei i se pare mai ușor să evalueze dacă într-adevăr un bărbat este partenerul potrivit. De aceea în majoritatea cazurilor femeile pun capăt relației, iar mulți bărbați sînt total dezorientați de ceea ce li se întîmplă. Femeile sînt blînde cînd se despart, chiar atunci cînd le dau papucii bărbaților, într-o scrisoare de adio, unele femei încheie prin a

desena un chip zîmbitor sau spunîndu-i că-l va iubi pentru totdeauna.

De ce bărbații nu pot spune „te iubesc"

Să spui „Te iubesc" nu e niciodată o problemă pentru o femeie. Configurarea creierului ei presupune o lume plină de sentimente, emoții, comunicare și cuvinte. Femeia știe că atunci cînd îi este bine, cînd se simte dorită și adorată și se află în faza de atașament, este probabil și îndrăgostită, dar bărbatul nu e prea sigur ce e iubirea și ar putea confunda pofta trupească cu pasiunea. Tot ce știe el este că nu se poate ține în frîu... poate asta înseamnă iubire, nu? Creierul lui este orbit de testosteron, are erecție continuă și nu mai gîndește limpede. Uneori abia după ani de zile începe să înțeleagă că a fost îndrăgostit, dar o face doar retroactiv. Femeile recunosc cînd nu există dragoste și de aceea ele sînt cele care pun capăt relațiilor sentimentale în majoritatea cazurilor.

Femeile recunosc cînd nu există dragoste. De aceea ele sînt cele care pun capăt relațiilor sentimentale în majoritatea cazurilor.

Majoritatea bărbaților au fobia implicării trup și suflet. Le e teamă să spună cuvîntul acela care începe cu „I", pentru că asta îi angajează pentru tot restul vieții, drept pentru care își aduc aminte de cîte ori pot cum le-ar fi lor cu niște supermodele în jacuzzi. Cînd bărbatul, în cele din urmă, își ia inima în dinți și o spune, simte nevoia s-o zică tuturor și peste tot. Majoritatea bărbaților însă nu observă că frecvența orgasmului la femeie crește după ce i-a zis cuvîntul cel mare care începe cu **„I".**

Cum pot bărbații să facă distincția între iubire și sex

Femeia fericită în căsnicie rareori are o aventură extraconjugală, în schimb bărbatul fericit în căsnicie calcă strîmb de-

seori. Peste 90% dintre aventurile extraconjugale sînt declanşate de bărbaţi, dar la peste 80% dintre ele le pune capăt femeia. Asta pentru că atunci cînd femeia începe să înţeleagă că nu există o implicare emoţională de durată în aventura pe care a început-o, ci că totul este o chestiune fizică, ea vrea să se retragă. Creierul bărbatului, avînd capacitatea de a distinge între iubire şi sex, abordîndu-le separat datorită compartimentării sale, îl ajută să se gîndească la un singur lucru. De aceea adeseori este fericit cu o simplă relaţie fizică bună — pentru că asta îi acaparează întreaga atenţie. Este încă neclar unde se situează iubirea în creier, dar cercetările arată că mintea femeii are o reţea de conexiuni între centrul iubirii şi centrul sexului (hipotalamusul) şi că centrul iubirii trebuie să fie activat înainte să fie declanşat centrul sexului. Se pare că la bărbaţi nu există asemenea conexiuni, ei putînd trata separat sexul şi iubirea. Pentru un bărbat sexul e sex şi iubirea e iubire şi uneori se petrec în acelaşi timp.

Prima întrebare pe care o va pune o femeie bărbatului prins într-o aventură extraconjugală este: „O iubeşti pe femeia aceea ?" In cazul în care bărbatul răspunde: „Nu, a fost doar o relaţie fizică, n-a însemnat nimic pentru mine", se prea poate să spună adevărul, pentru că el distinge între sex şi iubire. Face o delimitare. Creierul femeii nu este configurat să înţeleagă sau să accepte acest răspuns şi de aceea multora le vine greu să creadă că n-a însemnat nimic, căci pentru ea sexul înseamnă iubire. în mintea femeii, nu actul sexual cu cealaltă femeie o afectează atît de tare, cît încălcarea unui contract sentimental şi de încredere între ei doi. Dacă femeia are o aventură şi declară că n-a însemnat nimic pentru ea, probabil că minte. Pentru femeie, încălcarea acestei delimitări şi actul sexual presupun deja o legătură sentimentală cu noul partener.

Pentru femeie, iubirea şi sexul se împletesc.

Sînt egale între ele.

Atunci cînd femeile fac dragoste, bărbaţii fac sex

Conform unei zicale, a face dragoste este ceea ce face femeia în vreme ce bărbatul doar îşi face treaba. Din această cauză deseori se aprind certuri între îndrăgostiţii de pretutindeni. Bărbatul îi spune sexului „sex", în vreme ce femeia poate reacţiona foarte prost la acest cuvînt, pentru că, în conformitate cu definiţia pe care o dă ea, lucrurile stau altfel. Femeia „face dragoste", adică vrea să se simtă iubită şi să aibă sentimente înainte de a face sex. Pentru majoritatea femeilor, actul „sexual" este de obicei considerat un act gratuit, lipsit de iubire, deoarece configurarea creierului feminin nu se recunoaşte în această definiţie.

Cînd bărbatul spune „sex", uneori el înţelege prin asta doar o relaţie fizică, dar asta nu înseamnă că nu îşi iubeşte femeia. Cînd bărbatul vrea să „facă dragoste", el îi va spune tot „sex". Acest lucru poate avea un efect negativ asupra femeii, însă pe de altă parte, dacă un bărbat spune că „face dragoste", poate suna fals şi ciudat, pentru că uneori el nu vrea să facă decît sex. Cînd o femeie susţine că un bărbat „se culcă" cu altcineva poţi să pui pariu că el nu doarme cu persoana respectivă. „Cum ai putut să te culci cu ea?", întreabă femeia. „Nici măcar nu-ţi place tipa!" Din punct de vedere emoţional, bărbaţii şi femeile parcă ar fi locuitorii altor planete. Dar asta nu înseamnă neapărat că bărbatul este lipsit de moralitate. Acea parte a creierului care se ocupă de emoţiile noastre — sistemul limbic — este împărţită în două. Există partea mai veche (limbicul temporal), locul în care se judecă problemele legate de sex şi violenţă, şi partea mai nouă *(girus ciuguli),* care are mai degrabă legătură cu gîndirea şi imaginaţia. Creierul bărbatului este mai activ în partea mai veche şi e înclinat spre acţiune, în vreme ce creierul femeii este mai activ în partea mai nouă, în ce priveşte „reacţiile simbolic-emoţionale". Cînd bărbaţii şi femeile înţeleg perspectiva din care abordează celălalt lucrurile şi acceptă să nu se judece unul pe altul pentru definiţiile date, obstacolul dispare din calea unei relaţii fericite.

De ce partenerii grozavi par atrăgători

Studiile făcute la Institutul Kinsey au arătat că, în timp ce fac dragoste, bărbaţii îşi percep femeia în funcţie de profunzimea sentimentelor intime faţă de ea. Asta înseamnă că ei pun cu atît mai mult preţ pe atractivitatea fizică, cu cît sînt mai îndrăgostiţi, chiar dacă alţii au impresia că atunci cînd e goală ea seamănă mai degrabă ca reclama de la cauciucurile Michelin. Ei îşi punctează mai prost partenera din punct de vedere al atracţiei pe care o au faţă de ea atunci cînd nu ţin în mod special la ea, uneori chiar dacă ea arată trăsnet. Cînd un bărbat este tulburat de o femeie, nu mai contează cît are în talie. Brusc aceasta devine perfectă, ceea ce demonstrează că deşi atracţia fizică faţă de o femeie contează iniţial pentru bărbat pe termen lung, afecţiunea ei devine mai importantă, ceea ce s-a confirmat prin sondajele prezentate la Capitolul 9, referitoare la „ce vrem de fapt". Acelaşi lucru nu este valabil însă şi în cazul atractivităţii bărbatului faţă de femeie. Ideea a fost scoasă la lumină de nişte studii foarte interesante făcute în barurile de necăsătoriţi. Cercetătorii au constatat că dacă se face o oră mai tîrzie, orice femeie disponibilă devine atrăgătoare pentru bărbatul singur. Femeia care primise un 5 pe o scară de la 1 la 10 de la un bărbat pe la ora 19.00 ajunge la 7 pe la 22.30 şi 8.30 la miezul nopţii, cînd alcoolul din sînge dă notă mai bună. în cazul femeilor însă, bărbatul care a luat un 5 la ora 19.00 şi la miezul nopţii rămîne la aceeaşi notă.

Pentru o femeie, bărbatul care a luat un 5 la ora 19.00 şi la miezul nopţii capătă aceeaşi notă, indiferent cît de mult ar bea ea între timp.

Alcoolul nu sporeşte atracţia şi în unele cazuri chiar o scade. Femeile continuă să evalueze corect bărbatul ca partener, în funcţie de caracteristicile de dincolo de aspectul fizic,

indiferent de oră sau de cantitatea de alcool consumată. în cazul bărbaților, atractivitatea femeilor crește în funcție de șansele pe care le au ei de a-și juca rolul de donator profesionist de spermă.

Contrariile se **atrag**?

Studii inovatoare făcute de savanți în 1962 au arătat că sîntem atrași de persoanele cu valori similare, interese comune, atitudini și percepții asemănătoare; aceștia sînt cei față de care avem întotdeauna un „declic". Studii ulterioare au demonstrat că persoanele care se iubesc au o șansă mai mare ca relația lor să fie de durată daca există aceste condiții. Prea multe asemănări însă pot deveni obositoare, plicticoase. Trebuie să existe totuși destule diferențe cît să rămînă ceva interesant și complementar în raport cu propria personalitate, dar nu cît să modifice stilul de viață. Un bărbat liniștit, de exemplu, poate fi atras de o femeie îndrăzneață, iar o femeie care se dovedește o adevărată luptătoare poate să nu aibă nici un efect în cazul unui bărbat detașat și izolat de lume.

Contrariile fizice se atrag

Puteți analiza orice studiu sau sondaj în legătură cu atracția fizică în cazul sexelor opuse și veți constata că preferăm trăsăturile fizice opuse celor pe care le avem noi înșine. Bărbații preferă femeile cu forme frumoase în cazul în care ei sînt lipsiți de forme. Bărbații preferă femeile cu șolduri late, cu talie subțire, cu picioare lungi și cu sîni rotunzi — toate acele caracteristici pe care ei nu le vor avea niciodată. Ei preferă bărbii mai mici și nasul nu prea lung, un stomac plat, pentru că de obicei ei sînt dotați dimpotrivă.

Și femeile vor prefera opusul la bărbați, inclusiv umeri lați, șolduri înguste, membre zdravene, maxilare puternice și nasuri mai bine conturate. Totuși, există cîteva excepții interesante. Unele studii, de exemplu, au descoperit că bărbații care nu beau alcool preferă femeile cu sîni mai mici, că feme-

ile cu sînii mari preferă bărbaţi cu nasul mic şi bărbaţii cu nasul mare de obicei sînt leşinaţi după femeile fără piept. Bărbaţii extrovertiţi preferă femeile cu sîni foarte mari.

Cheia este proporţia între şolduri şi talie

Dacă analizaţi gusturile bărbaţilor de-a lungul secolelor, veţi constata că au trecut de la o extremă la alta, de la modelul masiv şi cărnos al secolului al XVI-lea la slăbiciunea exagerată a supermodelelor care arată mai curînd ca un sparanghel. Singurul lucru care a rămas constant totuşi este proporţia dintre şold şi talie, care întotdeauna îl încîntă pe bărbat. Femeile la care există un procent de 70% între talie şi şolduri sînt mai apte să facă copii şi sînt mai sănătoase. Dr. Evendra Singh de la Universitatea Cambridge a făcut un sondaj pe bărbaţi aparţinînd mai multor naţionalităţi pentru a constata acelaşi lucru, că subconştientul lor a învăţat să decodifice această informaţie încă de undeva din trecut, drept pentru care ea este deja prezentă, gata configurată în creierul lor.

Vestea cea bună pentru femei este că dacă talia măsoară între 67% şi 80% faţă de şold veţi reuşi să îi cuceriţi pe bărbaţi, chiar dacă aveţi cu 5 pînă la 10 kg în plus, pentru că, pornind de la aceste criterii, rotunjimile sînt foarte importante, chiar esenţiale. Mai mult, femeile cu asemenea proporţii sînt percepute de bărbaţi ca avînd umor, ca fiind sexy, sănătoase şi inteligente. Femeile la care raportul este mai mare, talia fiind mai groasă, sînt considerate iubitoare şi fidele. Femeile care sînt prea slabe sînt percepute ca ambiţioase şi agresive.

Femeile de pretutindeni preferă ca bărbatul să aibă funduleţul mic şi tare, deşi puţine femei ştiu exact de ce.

Femeile preferă în continuare stilul de bărbat în formă de V, cu umeri laţi, talie subţire, braţe puternice, date care erau

inițial indispensabile pentru reușita lui ca vînător al prînzului. O bărbie puternică, dar și un nas mare și sprîncene stufoase contează, pentru că îi dau bărbatului o mai mare șansă de supraviețuire în cazul unei lovituri puternice în cap. Femeile de pretutindeni preferă funduleț mic și tare, deși puține femei știu exact de ce li se pare atît de atrăgător. Sîntem singurele primate care au un fund în relief și scopul este dublu. Mai întîi, ne ajută să stăm drept, iar în al doilea rînd asigură o mișcare fermă a bărbatului în timpul actului sexual, sporind șansa de fertilizare.

Bărbații și idilele

Nu spune nimeni că bărbații n-ar vrea să trăiască frumoase povești de dragoste cu femeile. Numai că ei nu înțeleg cît de importante sînt acestea pentru ele. Cărțile pe care le cumpărăm sînt un indiciu clar asupra lucrurilor care ne interesează. Femeile cheltuiesc anual milioane pe romane siropoase. Revistele feminine se concentrează pe iubire, idile, aventurile celebrităților sau cum să facem sport, să mîncăm și să ne îmbrăcăm mai bine, pentru a avea și mai multe povești de dragoste. Un studiu făcut în Australia a arătat că femeile care citesc romane siropoase fac de două ori mai mult sex decît cele care nu citesc așa ceva. în schimb, bărbații cheltuiesc milioane pe cărți și reviste care să-i învețe cît mai multe detalii despre chestiuni tehnice, ce presupun orientare în spațiu, de la calculatoare și aparatură de tot felul pînă la vînătoare, pescuit și fotbal.

Nu este de mirare că atunci cînd vine vorba de idile, majoritatea bărbaților nu prea știu ce să facă. E de înțeles, pentru că bărbatul modern nu a avut niciodată un model romantic. Nici tatăl său n-a știut ce să facă, drept pentru care nici măcar nu și-a pus problema. Recent, în timpul uneia dintre conferințele pe care le-am ținut, o femeie ne-a spus că i-a cerut bărbatului ei să fie mai afectuos — drept pentru care el i-a spălat și i-a lustruit mașina. Acest lucru demonstrează că bărbații percep „serviciile" ca pe o manifestare a afecțiunii.

Acelaşi bărbat i-a cumpărat un cric de ziua ei şi i-a luat bilete la un meci de lupte corp la corp chiar în primul rînd, pentru a sărbători astfel cea de-a zecea aniversare a căsătoriei **lor.**

Nu trebuie să uitaţi niciodată că femeia este romantică. Ei îi plac vinul, florile şi bomboanele de ciocolată. Daţi-i să înţeleagă că n-aţi uitat asta... pomenindu-i din cînd în cînd despre ele.

Woody Allen

în vreme ce bărbaţii europeni au o reputaţie oarecum exagerată de romantici, marea majoritate a bărbaţilor din toate colţurile lumii habar n-au despre ce e vorba în propoziţie. Generaţiile anterioare de bărbaţi au fost mult prea ocupate să-şi asigure traiul de zi cu zi, aşa încît n-au avut vreme de asemenea finețuri. în plus, creierul bărbatului este configurat pentru tehnică şi nu pentru estetică. Nu că bărbatul n-ar vrea să încerce, dar nu înţelege importanţa unui gest cum ar fi să-i deschidă portiera, să-i trimită flori, să danseze, să gătească pentru o femeie sau să schimbe hîrtia igienică la toaletă. Femeia, de îndată ce începe o nouă relaţie sentimentală, caută ca aceasta să fie romantică şi plină de iubire. Sexul este doar o consecinţă. Adesea, bărbaţii încep o asemenea relaţie prin sex şi abia după aceea se mai gîndesc şi la altceva.

Cîteva secrete sigure pentru bărbaţi în cazul unei idile

Femeile n-au probleme cînd vine vorba de iubire şi de romantism, dar majoritatea bărbaţilor sînt într-o beznă totală. Aşa încît ei au grijă să fie oricînd şi oriunde gata de iubire. Talentul (sau lipsa lui) de a se descurca în situaţii romantice are un rol semnificativ în privinţa reacţiei femeii referitoare la actul sexual. Drept pentru care vă prezentăm şase soluţii

probate care funcționează pentru bărbatul modern, dar au fost la fel de bune și pentru cel de acum cinci mii de ani.

Cum îți dai seama că un bărbat e gata să facă sex ? Dacă respiră.

1. Stabilirea locului propice. Cînd considerați că o femeie este sensibilă față de ceea ce o înconjoară și foarte receptivă la stimulii externi, e logic ca bărbatul să acorde o mai mare atenție locului de desfășurare. Hormonii de estrogen ai femeilor o fac să fie mai sensibilă la lumina ideală — la încăperile puțin luminate, pentru că astfel pupilele se dilată, cei doi arată mai bine, pielea pare mai albă și nu prea se mai văd ridurile. Auzul net superior al femeii este un indiciu clar că e foarte importantă muzica potrivită și, dacă se poate, o „peșteră" mai sigură și mai curată decît cea care poate fi invadată de copii sau de alte persoane în orice moment. Insistența femeilor să facă sex în locuri intime explică de ce fantezia lor nemărturisită este să facă sex în public, în vreme ce principala fantezie nemărturisită a bărbaților este să facă sex cu o necunoscută.

2. Hrăniți-o. Bărbatul, probabil pentru că a evoluat din faza de vînător al prînzului, se gîndește să-i asigure femeii hrana necesară și să răspundă sentimentelor ei primare. De aceea este bine s-o scoateți în oraș la cină, totul transformîndu-se într-un moment semnificativ pentru ea, chiar dacă nu-i este foame, pentru că ideea de hrană presupune că îi acordați destulă atenție și vă gîndiți la binele și la supraviețuirea ei. Un înțeles și mai puternic și profund îl reprezintă ideea de a-i găti acelei femei, retrezind astfel sentimente primitive atît la bărbat cît și la femeie.

3. **Aprindeți** focul. Strînsul de lemne și aprinsul focului pentru a asigura căldură și protecție a fost un gest pe care bărbații l-au făcut pentru femei de sute de mii de ani încoace, acestea considerîndu-l foarte romantic în continuare. Chiar dacă este un șemineu electric pe care îl poate aprinde chiar ea,

e mai bine s-o facă el, dacă vrea într-adevăr să creeze o atmosferă romantică. Răsplata provine din faptul că el i-a satisfăcut nevoile şi nu din ideea de foc propriu-zisă.

4. Aduceţi-i flori. Majoritatea bărbaţilor nu înţeleg importanţa unui buchet de flori proaspăt culese. Ei gîndesc: „De ce să cheltuiesc atîţia bani pe ceva care oricum se veştejeşte şi se aruncă în cîteva zile ?" Conform logicii masculine, e mai firesc să-i dea femeii un ghiveci cu o plantă care, îngrijită cum trebuie, va supravieţui — eventual chiar se poate cîştiga de pe urma ei! Femeia însă nu vede aşa lucrurile — ea vrea un buchet de flori proaspăt culese. într-adevăr, după cîteva zile, florile se veştejesc şi sînt aruncate, dar aceasta este o ocazie pentru el să cumpere alt buchet şi din nou să creeze o atmosferă romantică, satisfăcîndu-i nevoile.

5. Mergeţi să dansaţi. Nu se pune problema că bărbaţii n-ar vrea să danseze, dar mulţi dintre ei nu au localizat acest act în lobul drept, deci nu sînt în stare să sesizeze ritmul. Puteţi merge la orice club de gimnastică aerobică şi veţi constata urmărindu-i pe bărbaţii care fac sport (în cazul în care apare vreunul) cît de greu le este să ţină ritmul. Cînd un bărbat ia lecţii de dans, de obicei rock'n'roll şi vals, va ajunge subiect de distracţie pentru *toate* femeile. Dansul a fost descris ca fiind o reprezentare pe verticală a unei dorinţe arzătoare pe orizontală şi de altfel aceasta este şi istoria sa — el reprezintă un ritual care a evoluat pentru a permite o apropiere între corpul bărbatului şi al femeii, contact fizic ce devine o primă fază a curtatului, ca şi în cazul altor animale.

6. Cumpăraţi-i bomboane de ciocolată şi şampanie. De multă vreme, această combinaţie are o conotaţie romantică, deşi puţini ştiu asta. Şampania conţine o combinaţie chimică inexistentă în alte băuturi alcoolice, care sporeşte nivelul de testosteron. Bomboanele de ciocolată conţin feniletilamină, care stimulează centrul iubirii din creierul femeii. Cercetările recente ale Daniellei Piomella de la Institutul de Neurologie din San Diego au descoperit trei noi substanţe chimice numite N-aciletanolamine — care împreună, la nivelul creierului

femeii, au cam același efect precum canabisul, dîndu-i o senzație similară ca în cazul drogării cu marijuana. Aceste substanțe se găsesc în ciocolata neagră și cacao, dar nu și în ciocolata albă sau în cafea.

De ce bărbații nu mai mîngîie și nu mai vorbesc

„înainte să ne căsătorim mă ținea mereu de mînă cînd eram singuri, mă freca pe spate și îmi vorbea la nesfîrșit. Acum nu mă mai ține de mînă și nu vrea să mai vorbim — iar de mîngîiat, își aduce aminte doar cînd vrea să facem sex." Nu-i așa că vi se pare o remarcă des întîlnită ?

După căsătorie, bărbatul știe tot ceea ce este necesar în legătură cu partenera, drept pentru care nu vede nici o logică în a mai sta prea mult de vorbă.

In perioada în care îi face curte, bărbatul își mîngîie iubita mai mult decît în orice altă perioadă a relației lor. Asta pentru că de-abia așteaptă să „pună mîna pe ea", dar încă nu i s-a acordat permisiunea pentru mîngîieri mai sexy, drept pentru care o mîngîie în rest. Cînd primește OK-ul pentru mîngîierile sexuale, creierul lui nu mai vede nici un motiv pentru pentru care să revină asupra „trecutului". Așa încît se concentrează pe „părțile tentante". El vorbește mult în perioada în care îi face curte ca să obțină informații — fapte și date despre iubita lui — și să-i ofere informații despre sine. Numai că între timp se căsătoresc. El știe tot ceea ce este necesar în legătură cu partenera, drept pentru care nu vede nici o logică în a mai sta prea mult de vorbă. Atunci cînd însă bărbatul înțelege că mintea femeii este programată să comunice prin vorbire și că sensibilitatea ei la mîngîieri este de zece ori mai mare decît a lui, el se poate educa să devină un talent în această direcție,

așa încît, în ansamblu, întreaga sa viață afectivă se va îmbunătăți remarcabil.

De ce bărbații pipăie și femeile nu

Hormonul oxitocină se mai numește și „hormonul mîngîierilor", fiind declanșat atunci cînd pielea cuiva este ușor atinsă sau mîngîiată. El sporește sensibilitatea la atingere și sentimentul de legătură strînsă, fiind un factor major în comportamentul femeii față de copii și bărbat. Cînd femeia începe să-i dea copilului să sugă, se declanşează un reflex care face să iasă laptele din sîni.

Dacă o femeie dorește să-i facă plăcere bărbatului prin mîngîiere, cel mai adesea va proceda într-un mod similar cu acela care-i face ei plăcere. Il va scărpina în cap, îl va mîngîia pe față, îl va freca pe spate și îi va peria ușor părul. Acest tip de mîngîieri au un impact minim asupra majorității bărbaților, care pot fi chiar enervați. Pielea lui este mult mai puțin sensibilă la mîngîieri decît a femeii, tocmai pentru că el nu trebuie să simtă durerea sau rănile cu care se poate alege în timpul vînătorii. Bărbații preferă să fie mîngîiați mai ales într-o singură zonă și cît mai des. Tocmai asta creează probleme majore într-o relație. Cînd bărbatul se hotărăște să o mîngîie mai sexy pe femeie, el îi oferă ce-i place lui — o pipăie pe sîni și pe organele genitale. Asta le displace cel mai mult femeilor și se ajunge la resentimente de ambele părți. Cînd bărbatul și femeia învață să se mîngîie senzual, pornind de la nevoile individuale și de la sensibilitatea ei, relația dintre ei este mult ameliorată și îmbogățită.

Oare iubirea plutește în aer primăvara ?

Ceasul biologic al naturii funcționează astfel încît să le permită femelelor din regnul animal să nască în perioadele calde ale anului, spre a asigura supraviețuirea puilor. Dacă specia respectivă are nevoie, să zicem, de trei luni de gestație, natura face ca masculul să fie gata de împerechere primăvara, astfel

încît puii să se nască vara. La oameni durează nouă luni, astfel încît nivelul de testosteron al bărbatului este maxim cu nouă luni mai devreme, adică toamna. Povestea cu „primăvara iubirea pluteşte în aer" se aplică doar speciilor cu o scurtă perioadă de gestaţie, de pînă la trei luni.

„Iubirea de primăvară" este valabilă doar pentru animalele care nasc mai repede.

Cercetările arată că în emisfera sudică bărbaţii ating nivelul maxim al testosteron în martie, iar în cea nordică, în septembrie. S-a demonstrat că bărbaţii sînt mai competenţi să interpreteze o hartă tot în aceste luni, pentru că orientarea lor în spaţiu este sporită de testosteron. (Puteţi reveni la graficul de la Capitolul 9 şi veţi vedea cum stau lucrurile.)

Cum poţi gîndi sexy

Cum mintea e de fapt un fel de cocteil de reacţii chimice, te poţi autodetermina să te simţi sexy. Tehnica este predată de mulţi terapeuţi specialişti în sexologie. Ea presupune o concentrare exclusivă asupra aspectelor pozitive ale partenerului şi a amintirii experienţelor sexuaje palpitante pe care le-aţi avut împreună. Creierul reacţionează prin producerea acelor substanţe chimice care sporesc impulsul şi nevoia de sex şi prin urmare vă veţi simţi mai sexy, mai stimulaţi. Această reacţie este clară în faza pătimaşă sau de curtare, cînd îndrăgostitul nu vede decît părţile bune ale iubitei sale, drept pentru care impulsul sexual pare infinit. De asemenea, este posibil să-ţi iei gîndul de la sex concentrîndu-te asupra laturilor negative ale partenerului şi blocînd astfel creierul să mai producă substanţele chimice necesare pentru impulsul sexual.

Recrearea **pasiunii**

Vestea cea bună este că atîta vreme cît vă puteţi determina să fiţi cu gîndul la sex, puteţi şi să vă îndrăgostiţi, să faceţi

chiar o pasiune de cîte ori vreţi să recreaţi în gînd perioada în care vi s-a făcut curte şi care a existat la începutul relaţiei. De aceea o cină la lumina luminărilor, plimbările romantice pe plajă şi week-end-urile în doi sînt atît de eficiente, dînd „imboldul" hormonal necesar cuplului — ceea ce adesea a fost descris ca un fel de „drog natural" sau „drogul iubirii". îndrăgostiţii care aşteaptă o însufleţire a unei iubiri pătimaşe care să dureze la nesfîrşit sînt amarnic dezamăgiţi, dar cu o planificare eficientă, ei pot recrea această stare excepţională de cîte ori simt nevoia.

Cum poate fi găsit partenerul ideal

Iubirea începe cu dorinţa trupească, asta durînd doar cîteva ore, cîteva zile sau cîteva săptămîni. Urmează pasiunea, care durează în medie între 3 şi 12 luni înainte de a-i lua locul ataşamentul. Cînd acel cocteil orbitor al hormonilor continuă să existe şi după un an şi ceva, dintr-odată ne vedem totuşi partenerul într-o lumină mai rece, iar obiceiurile mărunte care ni se păreau atît de înduioşătoare la început devin enervante. Ceea ce vi se părea tare drăguţ, cum ar fi faptul că nu găseşte niciodată nimic în frigider, acum vă scoate din fire. îi plăcea să vă asculte vorbind despre tot felul de mărunţişuri, dar între timp îi vine să vă omoare. Drept pentru care vă întrebaţi în gînd: „Oare voi putea trăi aşa pentru tot restul zilelor ? Ce avem de fapt în comun ?"

Floarea iubirii este trandafirul. După trei zile însă, petalele lui cad şi nu mai rămîne decît o chestie urîtă care înţeapă.

Se prea poate să nu aveţi prea multe în comun sau despre ce să vorbiţi. Obiectivul naturii este să arunce bărbaţii în braţele femeilor şi invers, influenţaţi fiind de un puternic cocteil hormonal care-i împinge la reproducere şi *nu* să gîn-

dească. Găsirea partenerului ideal înseamnă să vă dați seama exact ce lucruri aveți în comun cu cineva *pe termen lung* și să faceți asta înainte ca natura să vă orbească prin hormoni. După ce trece. . . . . — și de trecut, trece sigur — oare mai puteți păstra această relație bazîndu-vă pe prietenie și interese comune ? întocmiți o listă cu principalele trăsături și interese comune pe care le-ați dori de la un partener pe termen lung și atunci veți ști *exact* ce căutați de fapt. Un bărbat va avea și el o listă a calităților partenerei ideale, numai că atunci cînd se duce la o petrecere creierul lui se aprinde din cauza testosteronului. Astfel încît dacă el va căuta femeia „ideală" pornind de la o motivație hormonală — picioare frumoase, fără burtă, funduleț rotund, sîni bine dezvoltați ș.a.m.d., va avea exclusiv o listă cu datele necesare pentru o reproducere pe termen scurt. Femeile doresc un bărbat sensibil și iubitor, cu un tors în formă de V, cu o personalitate puternică, totul fiind în legătură cu creșterea copilului, asigurarea mesei de zi cu zi și protecția totală. Acestea sînt nevoi biologice pe termen scurt, iar ele nu prea au legătură cu succesul în relațiile moderne. Cînd întocmiți lista caracteristicilor pe termen lung pe care le-ați dori de la partenerul perfect, păstrați-o la îndemînă. Prinde bine să fiți obiectivi față de o persoană nou întîlnită, cînd natura va încerca din noii să dețină controlul asupra gîndurilor și nevoilor voastre.

Natura dorește să vă reproduceți cît mai des și folosește tot felul de „droguri" puternice pentru a vă împinge într-o asemenea situație. Atunci cînd veți înțelege asta și veți fi înarmați cu o listă exactă a calităților necesare pentru partenerul ideal pe termen lung, veți fi mai ușor de înșelat și veți avea mai multe șanse de izbîndă în vînătoarea pe care v-o propuneți, adică în găsirea unui partener aproximativ perfect, cu care în final veți fi în stare să trăiți fericiți pînă la adînci bătrîneți.

Capitolul 11

Spre un altfel de viitor

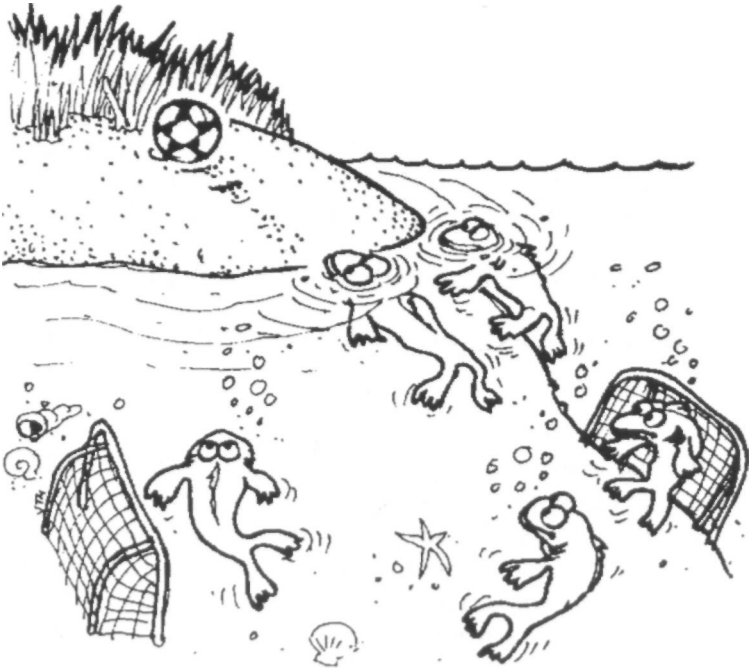

„S-ar putea să nu aflăm niciodată ce i-a determinat pe strămoşii noştri peşti să iasă din apă."

David Attenbourough, naturalist

Se spune că e grozav să fii bărbat pentru că poţi să umbli fără sutien pe plaja din Tunisia fără să fii omorît cu pietre, nu trebuie să-ţi aminteşti unde ţi-ai lăsat lucrurile, îţi poţi deschide singur borcanele şi poţi mînca o banană şi în faţa unor muncitori constructori. Este grozav să fii femeie pentru că poţi să-ţi cumperi singură hainele, să stai picior peste picior fără prea multă dificultate, iar dacă pălmuieşti un bărbat, toată lumea o să considere că aveai tot dreptul s-o faci.

Este grozav să fii bărbat pentru că poţi cumpăra castraveţi şi dovlecei fără să te simţi stînjenit.

Bărbaţii şi femeile sînt diferiţi. Nu sînt mai buni sau mai răi — ci diferiţi. Ştiinţa ştie asta, dar se face tot posibilul să o nege, pentru că nu se cade să fie altfel. Există un punct de vedere social şi unul politic conform căruia bărbaţii şi femeile ar trebui trataţi egal, pornind de la ciudata convingere că bărbaţii şi femeile sînt la fel. Se poate demonstra că în mod categoric nu este aşa.

Ce vor de fapt bărbaţii şi femeile

Pentru bărbaţii din ziua de azi, lucrurile nu s-au schimbat prea mult de-a lungul secolelor. 87% dintre bărbaţi spun că lucrul cel mai important pentru ei în viaţă este profesia şi

99% spun că-şi doresc o viaţă sexuală cît mai grozavă. Pentru femeile din ziua de azi însă, mare parte dintre priorităţile lor sînt diferite de cele ale mamelor şi bunicelor lor. Multe femei şi-au ales să urmeze o carieră, pentru că vor şi ele ce au bărbaţii: bani, prestigiu şi putere. Studiile arată că femeile cu carieră se aleg şi cu efectele secundare tipice pînă acum bărbaţilor: probleme cardiace, ulcer, stres şi moarte prematură.

Cel puţin una din trei femei îşi ia nouă zile de concediu anual din cauza stresului.

44% dintre femeile cu carieră consideră că munca lor este acum cea mai mare sursă de stres. Un sondaj efectuat pe cinci mii de femei şi organizat de o companie de asigurări medicale privată britanică BUPA şi de revista de sănătate *Top Sânte* a demonstrat că 66% consideră că munca excesivă le creează probleme cu inima.

Majoritatea femeilor au mai spus că dacă n-ar fi vorba de bani ar prefera să fie casnice sau „să nu facă nimic" şi doar 19% au declarat că ar fi interesate de carieră propriu-zis. într-un sondaj similar făcut în Australia, cariera era pe primul loc doar în cazul a 5% dintre femeile între 18-65 de ani, iar maternitatea s-a situat ca opţiunea numărul unu. 60% dintre femeile între 31 şi 39 de ani au declarat că maternitatea este pe primul loc, comparativ cu 2%, care au ales cariera. Pentru 31% dintre femeile între 18 şi 30 de ani maternitatea era tot pe primul loc, iar cariera doar în 18% din cazuri.

în ansamblu, 80% dintre femei pun pe primul loc creşterea copiilor în sînul unei familii tradiţionale, arătînd că influenţa media şi pornirile feministe nu au un impact atît de mare asupra atitudinii femeilor, cum se credea pînă acum. Valorile şi priorităţile femeii moderne sînt practic similare cu ale femeilor de acum cîteva secole. Diferenţa covîrşitoare constă în faptul că 93% dintre femeile din ziua de azi susţin că pentru ele este vitală independenţa financiară şi 62% îşi doresc puterea politică — cu alte cuvinte, nu vor să depindă de bărbaţi.

în privința vieții personale, sexul este prioritatea numărul unu doar pentru 1% dintre femei, comparativ cu 45% care doresc încredere și 22% respect. Doar 20% dintre femei au declarat că viața lor sexuală e fantastică și 63% au spus că partenerul lor este un amant nemaipomenit. Ideea de bază este că maternitatea continuă să fie pe primul loc pe lista de priorități a femeilor, oferindu-le cea mai mare satisfacție. Multe femei cu profesie spun că muncesc pentru bani, majoritatea trăind în orașe mari, unde sînt necesare neapărat două venituri pentru a supraviețui. Multe cred că a cîștiga bani de hrană, haine și studii pentru generația următoare este o cauză mult mai nobilă decît să crești copiii respectivi. Femeilor le place mult mai mult să fie părinți decît bărbaților și, din păcate, majoritatea bărbaților nu își dau seama de importanța acestui act pînă cînd nu ajung bunici.

Opțiuni profesionale

în ansamblu,, opțiunile profesionale nu s-au modificat prea mult pentru bărbații cu cariere care au la bază orientarea în spațiu, acestea fiind întotdeauna alegerea lor numărul unu. A crescut numărul bărbaților care ocupă slujbe tradițional feminine, dar un studiu al acestor bărbați ar putea arăta foarte clar că mintea lor este mai mult sau mai puțin configurată feminin. Acest lucru este evident în meseriile cum ar fi coafatul și artele creatoare și mai puțin clar în privința consilierilor și profesorilor.

Pentru femei însă, s-au mai schimbat cîteva lucruri, avînd în vedere că, în SUA, 84% muncesc și că aparțin sectoarelor informaționale și de servicii. în lumea occidentală, între jumătate și două treimi dintre afaceri sînt deținute de femei și în prezent au peste 40% dintre posturile de conducere, de administrație și management.

Dacă sînteti femeie si lucrați într-un domeniu tradițional si ierarhic masculin aveți două posibilități: să vă dați demisia sau să vă masculinizați.

în ierarhiile tradițional masculine, femeile vor fi nevoite în continuare să se lupte ca să obțină o slujbă importantă, dar așa cum am constatat, majoritatea femeilor nu-și doresc posturi de conducere. în sistemele politice, sub 5% dintre politicieni sînt femei, deși ele par să atragă 50% din comentariile din media. Dacă sînteți femeie și lucrați într-o ierarhie tradițional masculină, aveți două posibilități ca să reușiți: una este să vă dați demisia și să vă luați o slujbă în care femeile au un traseu corect, iar cea de-a doua este să vă comportați ca un bărbat. Stilul masculin încă mai deschide multe uși și studiile confirmă faptul că femeile care sînt îmbrăcate mai „masculin" au mai multe șanse să fie alese în posturi de conducere decît cele care se îmbracă „feminin" — chiar dacă alegerea o face o altă femeie. De asemenea, cei din comisiile de examene pentru o slujbă preferă candidatele care nu se dau cu parfum.

Efeminarea lumii afacerilor

Caracteristicile tipic masculine și valorile respective sînt în mare măsură direct răspunzătoare de faptul că oamenii sînt împinși către vîrf, dar valorile feminine foarte curînd au devenit singura soluție de a și rămîne acolo.

în mod tradițional, majoritatea companiilor au fost sub controlul direct al unei ierarhii masculine, existînd un lider dominant mascul, al cărui principal credo era „Urmați-mă — că de nu!" Acest tip de companii au devenit în prezent tot mai rare, asemeni durilor din curtea școlii care apăruseră în mare număr atunci cînd mușchii contau mai mult decît mintea, iar acum sînt brusc disprețuiți. Prioritățile masculine tre-

buie înțelese ca fiind țelul oricui de a ajunge în vîrf, dar sistemul de valori feminine este mult mai bine situat în prezent pentru ca poziția să poată fi păstrată în mod eficient, armonios și, deci, cu succes.

La vîrf, accentul pus pe valorile masculine duce de multe ori la lupte interne pentru putere. Fiecare dorește să „meargă pe mîna lui" atunci cînd nu se poate ajunge la o înțelegere comună. Inițiativa și intuițiile n-au ce căuta în această luptă, care presupune să arăți și să fii cel mai bun, indiferent de noile strategii sau abordările colaterale care ar putea încuraja un nou progres și o nouă dezvoltare. Valorile feminine, pe de altă parte, încurajează munca în echipă, colaborarea și interdependența, care sînt mult mai utile într-o strategie care urmărește calitățile și resursele umane din cadrul unei companii.

Asta nu înseamnă că bărbatul trebuie să fie efeminat sau că femeia trebuie să fie masculinizată, dar bărbații și femeile trebuie să înțeleagă că fiecare sistem este vital în diverse momente pe drumul spre vârful piramidei.

Ce e de făcut cu băieții

Băieții de pretutindeni nu se descurcă bine la învățat, deci ar avea nevoie de alte școli decît fetele. Intre 80 și 90% dintre exmatriculații din școlile din lumea occidentală sînt băieți. Aproape toți copiii hiperactivi sînt băieți și rareori fete. In loc să renunțe la materiile care nu corespund configurării lor mentale (așa cum procedează fetele), băieții renunță la școală și ajung principalii delincvenți. In vreme ce fetele sînt lăudate pentru talentul lor de a scrie compuneri și de a trimite emailuri, băieții sînt adesea suspendați pentru că de obicei „sparg" parolele calculatoarelor școlii și dau peste pozele porno de pe Internet. în ansamblu, băieții se descurcă prost la multe materii școlare. Modelul masculin a părăsit de mult catedra, iar în școlile primare sînt mai mult învățătoare, iar puținii bărbați care au mai rămas au renunțat la costum și cravată pentru pulovărul de lînă tricotat.

Concurența a fost înlocuită cu colaborarea, învățătura cu înțelegerea față de suferințele din lumea întreagă, iar profesorii mai duri au devenit blînzi — totul ajungînd să fie un lucru extrem de siropos. Gata cu disciplina, toată lumea e foarte cumsecade. Băieții se află într-o situație în care nu mai au un model masculin. S-a format un vid de modele.

O soluție ar fi școlile demixtate sau clasele demixtate, pentru a încuraja rolul modelului masculin în rîndul profesorilor. Noi nu sugerăm o revenire la vremurile de altădată, cînd exista o disciplină de fier și bățul era nelipsit — băieții au nevoie să fie învățați ce înseamnă respectul, toleranța și colaborarea — dar au nevoie să li se arate autoritatea, disciplina, simțul concurențial precum și un model masculin. Efeminarea învățămîntului i-a împărțit pe băieți în două grupe, cei blînzi și drăguți, cei duri și nedisciplinați, ultimii fiind cei care renunță la studii.

Băieții n-au modele

Modele pentru fete sînt din plin, pentru că majoritatea femeilor degajă acea căldură, comunicativitate și afecțiune față de generațiile tinere de fete. In vreme ce modele precum Elle MacPherson, Barbra Streisand, Hillary Clinton și răposata Prințesă Diana ori Madonna au trăsături masculine cum ar fi siguranța de sine și independența sexuală, ele sînt de asemenea modelul tipic pentru comportamentul afectuos feminin. Chiar și Doamna de Fier, Margaret Thatcher, n-a avut nici un fel de probleme atunci cînd și-a scos la iveală latura feminină, în cazul unei tragedii umane sau a unei mari pierderi. In prezent însă, băieții nu mai au un model. Modelele de altă dată erau Clark Gabie, James Dean și James Bond, toți fiind descriși drept masculul clasic, dar și cu maniere demne de urmat, cu o politețe și un respect mare față de femei, gata să-și apere familia și prietenii, dacă este cazul. Aceste modele au fost înlocuite de Sylvester Stallone, Arnold Schwarzenegger, Bruce Willis și Jean Claude Van Damme, care interpretează personaje care-și rezolvă problemele prin violență și produc

distrugeri fără rost ale bunurilor altora; sau personaje timide ca Hugh Grant, care este mai degrabă un model pentru un comportament feminin decît pentru unul masculin. Patru din cinci învățători sînt femei și tot mai mulți băieți sînt crescuți doar de mame. Bărbatul care are un model masculin tradițional ajunge să fie acuzat că este sexist dacă îi deschide ușa unei femei ori că este șovin sau agresiv.

Vedetele sportive

Mulți băieți nu mai au un model masculin mai în vîrstă în viața lor de zi cu zi, drept pentru care astfel și-au croit drum alte modele — vedetele sportive. De aproape 200 de ani, sportul avea ca principale obiective, unu, să le permită tinerilor să își consume testosteronul, ca urmare toată lumea avea de cîștigat, și doi, să învețe secretele vieții și valorile care le vor fi de ajutor pentru a deveni niște adulți mai eficienți. Importanța eticii și a corectitudinii, capacitatea de a fi un bun jucător într-o echipă și principiile atingerii unor scopuri personale și comune în același timp erau astfel promovate de la o generație la alta. Jucătorii erau învățați să-i respecte pe ceilalți participanți și adversari, lucru considerat chiar mai important decît meciul propriu-zis. Din anii 1980 însă, majoritatea activităților sportive au ajuns să depindă de sume mari de bani și jucătorii să primească niște sume uluitoare pentru calitățile lor de orientare în spațiu — lovirea, șutul sau aruncarea la țintă. In majoritatea sporturilor din ziua de azi, meciul a devenit mai important decît jucătorii. Căci unde poți întîlni oare o mai mare desfășurare de nervi, violență, agresivitate, egoism și dispreț față de ceilalți decît pe terenul de sport ? La generațiile trecute, sportul era folosit pentru formarea de caractere, iar binele jucătorului era de o importanță capitală, pentru că banii nu intrau în discuție. în prezent, jucătorii ajung să fie schilodiți, maltratați, cu oase rupte, demoralizați sau mai mult morți decît vii atunci cînd grămada se aruncă pe minge și mai ales cînd toată lumea este plătită. In cluburi și hoteluri, după meci, sportivii devin modelul pentru un corn-

portament foarte dur, bețiii cumplite și o lipsă de respect față de toată lumea. Atacurile asupra arbitrilor sau chiar mușcatul urechii adversarului este considerat ceva amuzant de către unii fani.

Fenomenul vedetei sportive a dus la apariția unor modele de rău augur pentru tineret, mai ales la popoarele nebune după sport. Ca și starurile de muzică pop, ei ajung peste noapte din simpli necunoscuți adevărați zei, dînd sfaturi lipsite de maturitate și de experiență mai ales tinerilor, care sînt ușor impresionabili.

Cu ajutorul vedetelor sportive se poate vinde aproape orice marfă sau produs cu putință. Mulți consideră, mai ales tinerii, că valoarea lor ca indivizi se măsoară în funcție de cît de bine dau cu șutul în minge sau nimeresc o țintă.

Sindromul vedetei sportive nu este o problemă prea serioasă în Europa, mai ales pentru că acolo clima este mai rece și sînt încurajate nu atît activitățile în aer liber, ci mai degrabă cele culturale. Ca urmare, Beethoven este la fel de cunoscut în Europa ca Michael Jordan sau David Beckham.

Este „politically correct" ?

Am făcut un sondaj pe zece mii de delegați participanți la congrese din șase țări în care se pune un mare accent pe punctul de vedere oficial corect și am constatat că 98% dintre bărbați și 94% dintre femei consideră ideea apăsătoare, îngrădindu-le libertatea de a spune fără cenzură ceea ce simt.

Punctul de vedere oficial corect în privința sexului s-a aplicat inițial cu intenția de a combate pornirile sexiste, precum și limbajul de acest tip, inegalitățile dintre bărbat și femeie și pentru a le oferi femeilor șanse egale. Se pornea de la ideea că femeile sînt persecutate de bărbații dominatori, dar este limpede că acest punct de vedere oficial corect nu este susținut de marea majoritate. Deci are vreo valoare ? Savanții spun că este puțin probabil. Bărbaților și femeilor le-a trebuit un milion de ani să evolueze la forma actuală și probabil că le va mai trebui un milion de ani spre a evolua în asemenea

măsură încît să se adapteze unui mediu care presupune acest punct de vedere. Problema cea mai importantă cu care se confruntă omenirea în ziua de azi este că idealurile înalte și conceptele de comportament au un avans de un milion de ani față de realitatea genetică.

Din punct de vedere biologic, nu ne-am schimbat prea mult

Băieții vor să se joace cu diverse lucruri; fetele vor să aibă de-a face cu alți oameni. Băieții vor să dețină controlul, să domine și să ajungă în vîrful piramidei; fetele sînt mai preocupate de morală, relații interumane și de oameni în general. Femeile continuă să fie o minoritate în lumea marilor afaceri și pe arena politică, dar nu pentru că le-ar persecuta bărbații. Pur și simplu pe femei nu le interesează aceste lucruri.

în ciuda celor mai bune intenții de a oferi șanse egale, băieții continuă să aleagă slujbe care presupun aptitudini mecanice sau de orientare în spațiu, iar fetele vor slujbe care să însemne legături interumane.

în kibbutzurile din Israel, ani de zile s-a încercat să se treacă dincolo de clișeele definitorii pentru băieți și fete. Hainele, pantofii, tunsorile și chiar stilul de viață ale copiilor erau unisex, adică potrivit unui model neutru. Băieții erau încurajați să se joace cu păpușile, să coase, să împletească, să gătească și să deretice, iar fetele erau motivate să joace fotbal, să se cațere în copaci și să arunce săgeți la țintă.

Ideea era ca în kibbutzuri să existe o societate neutră din punct de vedere sexual, fără formule rigide pentru fiecare sex în parte, fiecare membru avînd șanse egale și responsabilități egale în grupul respectiv. Expresii sexiste de genul „băieții nu

plîng" şi „nu e frumos ca fetiţele să se joace cu săgeţi" au fost scoase din uz şi cei din kibbutzuri au susţinut chiar că ar putea să demonstreze o completă schimbare a rolurilor între sexe. Şi ce s-a întîmplat ?

După 90 de ani de existenţă a kibbutzurilor, studiile au arătat că băieţii dădeau mereu dovadă de agresivitate şi de comportament neascultător, formau grupuri de putere, se băteau şi se certau între ei, se organizau într-o ierarhie nescrisă şi făceau tot felul de „afaceri", în vreme ce fetele se ajutau între ele, evitau conflictele, se purtau cu multă afecţiune, se împrieteneau uşor şi împărţeau tot ce aveau. Dîndu-le mînă liberă să-şi aleagă propriile materii la şcoală, fiecare în parte a optat pentru cursurile specifice sexului, băieţii studiind fizica, ingineria şi sporturile, fetele devenind profesoare, consiliere, infirmiere şi directori de personal. Latura biologică i-a îndemnat să urmeze acele ocupaţii care se potriveau mai bine configurării minţii lor.

Studiile asupra copiilor crescuţi neutru din punct de vedere al sexului în acest tip de societăţi arată că îndepărtarea legăturii dintre mamă şi copil nu reduce în nici un fel diferenţele sexuale sau preferinţele copilului. Mai degrabă creează o generaţie de copii care se simt neglijaţi şi dezorientaţi şi care mai mult ca sigur vor ajunge nişte adulţi rataţi.

Şi în sfîrşit...

Relaţiile dintre bărbaţi şi femei funcţionează în ciuda diferenţelor copleşitoare dintre sexe. în mare parte, meritul le aparţine femeilor, pentru că au capacitatea necesară să administreze relaţiile sentimentale sau de familie. Ele sînt dotate cu talentul necesar pentru a simţi motivaţiile şi sensul vorbelor şi al comportamentului, putînd prevedea finalităţile sau luînd măsuri pentru evitarea problemelor. Dacă ar fi să luăm în considerare numai acest factor, categoric lumea ar fi un loc mai sigur, dacă toate popoarele ar avea ca lider o femeie. Bărbaţii sînt dotaţi să vîneze şi să prindă prînzul, să găsească drumul spre casă, să se uite într-un punct fix şi să se repro-

ducă — şi asta e tot. Ei trebuie să înveţe noi căi de supravieţuire în lumea modernă, aşa cum au făcut-o femeile.

Relaţiile tind să se înăsprească atunci cînd bărbaţii şi femeile nu conştientizează diferenţele biologice şi cînd fiecare speră de la celălalt să se ridice la nivelul său de aşteptare. Mare parte din stresul relaţiilor noastre provine din falsa convingere că bărbaţii şi femeile sînt la fel, au aceleaşi priorităţi, impulsuri şi dorinţe.

Pentru prima dată în istoria omenirii creştem şi formăm băieţii şi fetele identic, învăţîndu-i că sînt la fel şi că fiecare este la fel de capabil ca şi celălalt. Apoi, ca adulţi, se căsătoresc şi se trezesc într-o dimineaţă că sînt altfel unul faţă de celălalt din toate punctele de vedere. Nu e de mirare că relaţiile dintre tineri şi căsătoriile dintre ei sînt într-o situaţie dezastruoasă. Orice idee care insistă pe uniformitatea sexuală este un pericol, pentru că presupune un comportament similar din partea bărbaţilor şi femeilor, care au o configurare diferită a creierului. Uneori este greu de înţeles de ce Natura a pus la cale o asemenea incompatibilitate aparentă între sexe, numai că lucrurile par aşa doar din cauza structurii noastre biologice, care contravine mediului nostru de viaţă. Vestea cea bună este că atunci cînd veţi înţelege originea acestor diferenţe nu numai că vă va fi mai uşor să trăiţi cu ceilalţi, că vă veţi descurca mai simplu, că-i veţi aprecia altfel, dar în final chiar veţi şi ţine sincer la ei.

Bărbatul doreşte putere, împlinire şi sex. Femeia vrea relaţii interumane, stabilitate şi iubire. A ne simţi supăraţi pe aceste lucruri este la fel de inutil ca supăratul pe cer pentru că plouă. Acceptarea ideii de ploaie, care ajută la adaptarea la mediu prin utilizarea unei umbrele sau a unei haine impermeabile, nu mai este de mult o problemă. Tot aşa, anticipînd dificultăţile sau conflictele care pot apărea într-o relaţie ca rezultat al diferenţelor, devenim capabili să anticipăm şi să dezamorsăm ceea ce s-ar putea întîmpla.

Zilnic scanările creierului ne aduc noi şi interesante date în legătură cu felul în care funcţionează acesta, explicînd

mare parte dintre lucrurile care ni se par că merg de la sine. Cînd o fată anorexică se uită în oglindă, ea se vede grasă sau obeză. De obicei, vede o realitate distorsionată. Dr. Bryan Lask de la spitalul londonez Great Ormond Street a scanat creierul unor adolescente anorexice în 1998 și a constatat că aproape toate aveau o circulație mai redusă a sîngelui în acea parte a creierului care controla vederea. Acesta este unul dintre zecile de studii care dezvăluie în prezent ce se întîmplă în creier cînd lucrurile o iau razna.

Dovezi serioase și solide provin și de la savanții de pretutindeni, care susțin că biochimia din pîntec direcționează structura creierului nostru, dictîndu-ne preferințele. Majoritatea însă nu avem nevoie de milioane de dolari pentru aparatură de scanare a creierului ca să știm că bărbații nu știu să asculte și femeile nu pot să descifreze hărți; aparatura doar explică ceea ce adesea este de la sine înțeles.

Scriind această carte am prezentat informații pe care poate că le aveați deja la nivelul subconștientului, dar nu v-ați oprit nici o clipă pentru a le conștientiza ori înțelege. Este uluitor că la începutul secolului XXI încă nu se predă în școli înțelegerea relațiilor dintre bărbați și femei. Preferăm să studiem niște șobolani care aleargă prin labirint sau să ne uităm la felul cum o maimuță este în stare să faci o tumbă, dacă e stimulată cu banane drept răsplată. Știința este înceată, este o disciplină greoaie și durează ani de zile ca rezultatele ei să intre în sistemul de învățămînt.

Deci de acum înainte depinde de tine, cititorule, să te autoeduci. Pentru că numai atunci vei putea spera să ai relații fericite și împlinite, așa cum merită bărbații și femeile.

Cuprins

Mulțumiri 5

Introducere 7

De ce a fost atît de greu de scris această carte 10

Capitolul 1. Aceeași specie, lumi diferite

Unele lucruri sînt de la sine înțelese 15
Diverse fișe ale postului 17
Teoria „clișeului" 17
Să fie oare o conspirație a bărbaților? 19
Care este poziția noastră (a autorilor) 20
Natură *versus* formare 21
Ghidul omului 23
Cum am ajuns astfel 25
Nu ne așteptam să fie așa 26
De ce mama și tata nu ne pot ajuta 27
Sîntem doar o specie de animale 27

Capitolul 2. O logică absolută

Femeile ca detectoare radar 31
Numai ochii lor văd 33
Oare ele au un ochi în ceafă ? 33
De ce ochii femeilor văd atît de multe 35
Cazul alunecos al untului care nu e de găsit 36
Bărbații și privirile indecente 37
Să nu crezi pînă nu vezi 37
De ce ar trebui ca numai bărbații să conducă noaptea 38

De ce femeile au un al „şaselea simţ" 39
De ce bărbaţii nu le pot minţi pe femei 41
în plus, ea şi aude mai bine 41
Femeile citesc printre rînduri 42
Bărbaţii pot „auzi" direcţia din care provine sunetul 43
De ce băieţii nu ascultă 43
Bărbaţii ignoră amănuntele 44
Magia atingerii 45
Femeile sînt sensibile la mîngîieri 46
De ce au bărbaţii pielea atît de groasă 48
Gustul vieţii 49
Pluteşte ceva^n aer 50
Pentru iubitorii de Dosare X 50
De ce bărbaţii sînt consideraţi „insensibili" 51

Capitolul 3. Totul ţine de minte

De ce sîntem mai deştepţi decît ceilalţi 55
în ce fel mintea noastră ştie să ne apere teritoriul 57
Creierul din spatele reuşitei 58
Ce anume este şi unde se află mintea noastră 60
Unde încep cercetările asupra creierului 61
Cum este analizat creierul 63
De ce femeile sînt mai bine conectate 64
De ce bărbaţii nu pot face decît „un singur lucru odată!" 66
încercaţi testul periuţei de dinţi 67
De ce sîntem ceea ce sîntem 67
Programarea embrionului 68
Creierul — testul conexiunilor 71
Cum se calculează acest test 76
Analizarea rezultatului 77
Un ultim cuvînt 79

Capitolul 4. Vorbitul şi ascultatul

Strategia „pantofilor albaştri sau aurii" 83
De ce bărbaţii nu sînt în stare să vorbească
asa cum se cuvine 84

Băieții și școala ... 87
De ce femeile sînt mai buni oratori ... 88
De ce femeile simt nevoia să vorbească ... 89
Explicația hormonală ... 90
Femeilor le place să vorbească ... 91
Bărbații își vorbesc în gînd ... 92
Primejdia discuțiilor în gînd ... 92
Femeile gîndesc cu glas tare ... 93
Primejdia gînditului cu glas tare ... 93
Femeile vorbesc, bărbații se simt cicăliți ... 94
De ce nu rezistă cuplurile ... 97
Cum vorbesc bărbații ... 98
Conversațiile tipic feminine pe mai multe planuri ... 98
Ce se vede la o scanare a creierului ... 100
Strategiile de adresare în cazul bărbaților ... 101
De ce bărbaților le plac vorbele mari ... 102
Femeile folosesc complimentele ca răsplată ... 103
Femeile vorbesc pe ocolite ... 103
Bărbații spun totul pe șleau ... 105
Ce e de făcut ... 106
Cum poate fi motivat un bărbat să treacă la fapte ... 107
Femeile pun sentiment în ceea ce spun, bărbații doar se exprimă ... 108
Cum știu femeile să asculte ... 109
Bărbații ascultă ca niște statui ... 110
Cum poate fi folosit „mormăitul" ... 110
Cum să-l determini pe un bărbat să te asculte ... 111
Vocea școlăriței ... 111

Capitolul 5. Capacități de orientare în spațiu — hărți, ținte și parcări paralele

Cum poate să te aducă o hartă în pragul divorțului ... 115
Gîndire sexistă ... 116
Vînătorul de prînzuri în acțiune ... 117
Cum de știu bărbații unde să meargă ... 119

De ce băieții sînt atrași de sălile cu jocuri video....120
Creierul băieților se dezvoltă altfel....122
Diana și mobila ei....122
Testarea capacității de orientare în spațiu....123
Cum navighează femeile....124
Și ce dacă nu găsești nordul ?....125
Harta zburătoare....126
Harta cu capul în jos....127
Un ultim test....127
Evitarea certurilor....129
Cum să te certi în timp ce conduci....130
Cum să-i explici ceva unei femei....131
Pacostea parcărilor paralele cu spatele....131
Femeile sînt șoferi mai siguri....133
Cum au fost femeile prost îndrumate....134
Capacitatea de orientare în spațiu în procesul educației....134
Ocupații care presupun talentul de orientare în spațiu....136
Biliardul și fizica nucleară....137
Industria calculatoarelor....138
Matematică și contabilitate....139
Cum toate sînt egale....139
Băieții și jucăriile lor....140
Cum simt femeile....141
Poate fi ameliorată capacitatea de orientare în spațiu ?....142
Cîteva strategii utile....143
Pe scurt....144

Capitolul 6. Gînduri, atitudini, emoții și alte zone dezastruoase

Percepții diferite....148
Băieții țin la lucruri, fetele, la oameni....148
Băieții concurează, fetele cooperează....150
Despre ce vorbim....151
Exprimarea vulgară....151
Ce doresc, de fapt, bărbații și femeile moderne....152

Emoția în creier 153
Femeile prețuiesc relațiile interumane,
bărbații — munca 155
De ce bărbații „fac anumite lucruri" 156
De ce bărbații și femeile se părăsesc unii pe alții 157
De ce bărbaților le displace să nu aibă dreptate 157
De ce bărbații își ascund sentimentele 159
De ce bărbații își pierd vremea „cu băieții" 160
De ce bărbații urăsc sfaturile 160
De ce bărbații oferă soluții 161
Despre ce vorbesc femeile stresate 162
De ce nu vorbesc bărbații stresați 163
Folosirea orientării în spațiu pentru rezolvarea
problemelor 164
De ce bărbații schimbă mereu canalele cînd
privesc la televizor 165
Cum învață băieții să vorbească 165
Cînd și unii și alții sînt stresați 166
Izolarea completă 167
în ce fel bărbații înstrăinează femeile 167
De ce bărbații nu se descurcă atunci cînd femeile
încearcă diferite emoții 168
Jocul de-a plînsul 169
Mîncatul în oraș 170
Mersul la cumpărături — bucuria ei, disperarea lui 170
Cum poți să-i faci unei femei un compliment sincer 172

Capitolul 7. Formula chimică a personalității

Cum ne controlează hormonii 177
Formula chimică a „îndrăgostirii" 178
Formula chimică hormonală 180
De ce blondele sînt mai fertile 181
TPM și impulsul sexual 182
Deprimarea de origine chimică a femeii 184
Testosteronul — un avantaj sau un blestem? 185

Cazul tipic al aruncatului cu obiecte din porţelan 186
De ce bărbaţii sînt agresivi 186
De ce muncesc bărbaţii atît de mult 188
Testosteronul şi orientarea în spaţiu 189
De ce femeile urăsc parcările cu spatele 190
Matematica şi hormonii 191
Vînătoarea bărbatului modern 192
De ce bărbaţii au burta mare, iar femeile, fundul mare 193

Capitolul 8. Băieţii rămîn băieţi... dar nu întotdeauna

Homosexualii, lesbienele & trans-sexualii 197
Homosexualitatea este parte componentă a istoriei 199
E genetic sau este o opţiune? 200
De ce sînt învinuiţi taţii 201
Oare „opţiunea" poate fi schimbată? 202
Cazul gemenilor identici homosexuali 203
Depinde de gene 205
„Gena homosexualităţii" 205
Amprentele homosexualităţii şi studiul familiei 206
Schimbări experimentale 207
Totul se întîmplă în perioada cînd copilul
se află în pîntecele mamei 208
Creierul trans-sexualului 210
Sîntem oare robii construcţiei noastre biologice? 211
De ce bărbaţii homosexuali nu sînt toţi la fel 212
Prin ce sînt diferite lesbienele 212

Capitolul 9. Bărbaţii, femeile şi sexul

Cum începe sexul 218
Unde este localizat sexul în creier? 219
De ce bărbaţii nu se pot abţine 220
De ce femeile sînt fidele 220
Bărbaţii sînt asemeni unui cuptor cu microunde,
iar femeile asemeni unui cuptor electric 221
De ce ne certăm în privinţa sexului 223
Impulsul sexual şi stresul 225

Frecvența actului sexual 226
Sex pe creier 227
Cum ne poate ajuta sexul în ameliorarea sănătății 228
Monogamie și poligamie 228
De ce bărbații calcă strîmb 229
Sindromul cocoșului 231
De ce își doresc bărbații ca femeile să se îmbrace
ca niște tîrfe (dar niciodată în public) 233
De ce bărbații sînt o minune care durează trei minute 233
Rolul testiculelor 234
Se poate gîndi și cu testiculele 236
Bărbații și privirile lor indecente 237
Ce trebuie să facă bărbații 239
Ce ne dorim de fapt pe termen lung 239
De ce bărbații vor „un singur lucru" 241
De ce încetează brusc relațiile sexuale 242
Ce vor bărbații de la o partidă de sex 244
Ce vor femeile de la o partidă de sex 245
De ce bărbații nu vorbesc în timp ce fac dragoste 245
Obiectivul: orgasm 247
Ce ne tulbură 248
Cum pot obține bărbații ce vor 249
Mitul afrodisiac 250
Bărbații și pornografia 250
Sînt oare femeile obsedate sexual? 251
Cu lumina stinsă sau aprinsă? 253

Capitolul 10. Căsnicie, iubire și idilă

De ce femeile au nevoie de monogamie 259
De ce bărbații evită implicarea 260
Care este locul iubirii în creier 261
Iubire — de ce bărbații se îndrăgostesc
și femeilor le trece 263
De ce bărbații nu pot spune „te iubesc" 264
Cum pot bărbații să facă distincția între iubire și sex 264

Atunci cînd femeile fac dragoste, bărbaţii fac sex 266
De ce partenerii grozavi par atrăgători 267
Contrariile se atrag? 268
Contrariile fizice se atrag 268
Cheia este proporţia între şolduri şi talie 269
Bărbaţii şi idilele 270
Cîteva secrete sigure pentru bărbaţi
în cazul unei idile 271
De ce bărbaţii nu mai mîngîie şi nu mai vorbesc 274
De ce bărbaţii pipăie şi femeile nu 275
Oare iubirea pluteşte în aer primăvara ? 275
Cum poţi gîndi sexy 276
Recrearea pasiunii 276
Cum poate fi găsit partenerul ideal 277

Capitolul 11. Spre un altfel de viitor

Ce vor de fapt bărbaţii şi femeile 281
Opţiuni profesionale 283
Efeminarea lumii afacerilor 284
Ce e de făcut cu băieţii 285
Băieţii n-au modele 286
Vedetele sportive 287
Este „politically correct" ? 288
Din punct de vedere biologic, nu ne-am schimbat
prea mult 289
Şi în sfîrşit 290

Editor: GR. ARSENE

CURTEA VECHE PUBLISHING

str. arh. Ion Mincu 11, Bucureşti
tel./fax: (021)222.57.26, (021)222.47.65
internet: www.curteaveche.ro
e-mail: arsene@kappa.ro

Nu-i așa, doamnelor, că aproape în fiecare zi vă supărați pentru că partenerul dumneavoastră, care pare să nu aibă altă treabă decît să privească la televizor în timpul liber, nu vă răspunde la întrebări?
Nu-i așa, domnilor, că aproape zilnic sînteți agasați de pălăvrăgeala „fără sens" a partenerei dumneavoastră?

Autorii acestei cărți și-au propus să prezinte unui public larg motivele pentru care bărbații și femeile gîndesc diferit și ce este de făcut în această privință.
Uimitoarea lor carte pornește de la prezentarea ultimelor descoperiri în domeniile cercetării asupra creierului, biologiei evoluționiste, geneticii, psihologiei și schimbărilor sociale. Rezultatul este o privire revelatoare, uneori șocantă asupra teritoriului de luptă trasat între sexe. Și poate mai important pentru fiecare dintre noi, cartea ne arată cum putem împăca diferențele de gîndire dintre bărbați și femei.
Odată ce veți învăța secretele celuilalt, nu veți mai cădea niciodată în capcana reproșurilor și a mustrărilor de conștiință.

familia la curtea veche

ISBN 973-8120-63-2

www.curteaveche.ro